

Jaarstukken 2018

Gemeente Brunssum

Definitieve versie d.d. 25 juni 2019

Voorwoord

Geachte raadsleden,

Bij deze bieden wij u de jaarstukken 2018 aan. Hierin leggen wij verantwoording af over de uitvoering van het door de raad vastgestelde beleid dat is vastgelegd in de programmabegroting 2018 en is bijgesteld bij de programmarapportage en slotrapportage 2018.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De jaarrekening is gecontroleerd door de accountant. In het jaarverslag is de programmaverantwoording opgenomen. De programmaverantwoording bevat per cluster:

- een inhoudelijke verantwoording over het uitgevoerde beleid (wat is gedaan/bereikt in 2018?)
- een verklaring van de belangrijkste financiële afwijkingen per taakveld (afwijkingenrapportage)

In de jaarstukken kijken we vooral terug. Het (financieel) resultaat heeft echter ook betekenis voor de toekomst. De structurele effecten gemeld in deze jaarstukken komen dan ook terug in de begroting 2020 e.v.

Op basis van de opdracht van de raad heeft de accountant de jaarrekening gecontroleerd. De betreffende rapporten en accountantsverklaring zijn separaat aan de raad verstrekt. De accountant spreekt zich uit over zowel de rechtmatigheid als de getrouwheid.

De opzet en indeling van het jaarverslag is gelijk aan die van de begroting 2018. Volgend jaar zal het jaarverslag 2019 er anders uit zien omdat de begroting 2019 ook anders van opzet/indeling is.

Brunssum, 28 mei 2019,

Burgemeester en wethouders van Brunssum

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het Jaarverslag en de Jaarrekening alsmede een aantal bijlagen. Het Jaarverslag is ingedeeld in een aantal hoofdstukken.

Hoofdstuk 1

Hierin leest u de algemene inleiding.

Hoofdstuk 2

U treft hier de financiële verslaglegging op hoofdlijnen aan en het algemene beeld over de vermogenspositie c.q. de Reserves en Voorzieningen.

Hoofdstuk 3

Dit hoofdstuk bevat de verantwoording die per beleidscluster is ingericht met per beleidscluster:

- a. een beleidsmatige verantwoording (wat is in 2018 gedaan/gerealiseerd) en
- b. een financiële afwijkingenrapportage die per taakveld is ingericht.

Wat betreft de financiële afwijkingenrapportage een tweetal opmerkingen:

- De analyse en verantwoording van de salarissen gebeurt op concernniveau in de paragraaf Bedrijfsvoering.
- In de toelichting/verklaring op de financiële afwijkingen worden de belangrijkste afwijkingen toegelicht en verklaard.

Hoofdstuk 4

De in het BBV voorgeschreven verplichte paragrafen zijn hierin opgenomen. Met daaraan toegevoegd de paragraaf Taakstellingen en Reserveringen.

In het onderdeel Jaarrekening treft u de volgens het BBV verplichte onderdelen aan, die ook aan goedkeuring van de accountant onderhevig zijn. Meer specifiek gaat het om de Balans, het overzicht van Baten en Lasten en de Sisa-verantwoording.

In de bijlagen treft u nog een aantal overzichten aan waaronder het Subsidieregister 2018 en Kerngegevens van Brunssum.

Inhoudsopgave Jaarstukken 2018

Jaarverslag 2018.....	7
Hoofdstuk 1. Algemeen.....	9
1. Inleiding.....	9
Hoofdstuk 2. Financiële verslaglegging.....	12
1. Financieel resultaat en analyse.....	12
2. Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting.....	13
3. Reserves en Voorzieningen.....	13
Hoofdstuk 3. Programmaverantwoording 2018.....	15
Programma 1 Brunssum, een partner voor en met U!.....	17
1.1 Bestuur en ondersteuning.....	17
1.2. Veiligheid.....	23
Programma 2 Brunssum, een hechte en zorgzame samenleving van actieve burgers!.....	27
2.1 Onderwijs.....	28
2.2 Sociaal Domein.....	31
2.3 Volksgezondheid.....	43
Programma 3 Brunssum, een levendige stad!.....	45
3.1. Verkeer, vervoer en waterstaat.....	45
3.2 Sport, cultuur en recreatie.....	49
3.3. Milieu.....	56
Programma 4 Brunssum werkt!.....	64
4.1 Economie en toerisme.....	64
4.2 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ontwikkeling en Stedelijke vernieuwing.....	69
Algemene Dekkingsmiddelen.....	73
Algemene toelichting.....	73
Hoofdstuk 4. Paragrafen.....	79
Paragraaf 1. Lokale heffingen.....	81
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	87
Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen.....	95
Paragraaf 4. Financiering.....	104
Paragraaf 5. Bedrijfsvoering.....	108
Paragraaf 6. Verbonden partijen.....	114

Paragraaf 7. Grondbeleid.....	135
Paragraaf 8. Taakstellingen en reserveringen	140
Jaarrekening 2018	143
1. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	145
2. Overzicht incidentele baten en lasten	148
3. Structurele onttrekkingen en stortingen in reserves	149
4. Balans en toelichting.....	150
5. Gebeurtenissen na balansdatum	173
6. Wet Normering Topinkomens(WNT) verantwoording 2018.....	174
7. Sisa-bijlage.....	176
Bijlagen.....	182
Bijlage 1: Overzicht restantkredieten	184
Bijlage 2: Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld.....	185
Bijlage 3: Subsidieregister 2018.....	187
Bijlage 4: Wettelijke indicatoren	190
Bijlage 5: Kerngegevens per 1 januari	194
Bijlage 6: Overzicht gebruikte afkortingen	195

Jaarverslag 2018

Hoofdstuk 1. Algemeen

1. Inleiding

In dit jaarverslag kijken we terug op het begrotingsjaar 2018.

Het vorig jaar is een nieuw gemeentebestuur van start gegaan op basis van het coalitieakkoord 'de burger centraal' en met het vooruitzicht van een minder rooskleurige financiële positie.

Daar waar in voorliggende jaren nog een sluitende begroting kon worden gepresenteerd, ligt dat vanaf 2018 wezenlijk anders. Dit heeft alles te maken met dalende rijksinkomsten en stijgende uitgaven binnen het sociale domein. Het financiële perspectief beperkt het ambitieniveau van onze gemeente en noodzaakt tot het zoeken naar een goede balans tussen 'doen wat goed is voor Brunssum' en een sluitende begroting.

De programmaverantwoording (hoofdstuk 3) laat zien, dat de voorgenomen activiteiten nagenoeg allemaal zijn uitgevoerd. Dat de scope van het gemeentelijk beleid steeds omvangrijker wordt en het ambitieniveau hoog is, blijkt uit onderstaande terugblik op 2018:

- Eind 2018 is de rust in bestuurlijk Parkstad teruggekeerd. De minister van BZK is tot de slotsom gekomen, dat voor een bestuurlijke herindeling in deze regio geen draagvlak is. Medio 2020 moet een herijkte intergemeentelijke samenwerking voor Parkstad Limburg operationeel zijn. De procesafspraken voor deze (hernieuwde) regionale samenwerking worden dit jaar uitgewerkt in de te sluiten Regiodeal.
- Op het gebied van veiligheid is verdergaand geïnvesteerd in het bestrijden van overlast door jeugd c.q. in de wijken, inzet van cameratoezicht en de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.
- Het behoud van voorgezet onderwijs in onze gemeente blijft een aanhoudende zorg. Ook de toekomst van de bibliotheek van Brunssum is nog ongewis. De discussie met de raad over beide thema's is vorig jaar opgestart; formele besluitvorming vindt in 2019 plaats.
- Het integraal op elkaar af te stemmen van zorgbehoeftes, beleid en uitvoering en beschikbare budgetten binnen het sociale domein blijft een voortdurende uitdaging. In samenspraak met inwoners, professionals en de raad is de visie voor het sociaal domein tot stand gekomen.
- Het wijkgericht werken heeft een impuls gekregen. Het fenomeen 'wijkwethouder' is in ere hersteld.
- Alle basisscholen namen deel aan het 'JOGG' (Jongeren op Gezond Gewicht)- en Drink Water" project.
- De positieve effecten van de openstelling van de Buitenring op het gemeentelijk wegennet zijn duidelijk waarneembaar. De lokale verkeersafname wordt gemonitord. De infrastructuur voor de Brunssumse busringlijn is op orde gebracht. De werkzaamheden voor het optimaliseren van bestaande fietsverbindingen en de planvorming voor nieuwe fietsroutes zijn onverminderd voortgezet.
- De nota Integraal accommodatiebeleid is in een breder perspectief geplaatst. Naar verwachting wordt in het 2e kwartaal van 2019 de nota 'Vastgoed' aan uw raad aangeboden.
- Er is werk gemaakt van het verder professionaliseren en op de kaart zetten van evenementen in Brunssum,
- Het streven naar een energie-neutrale regio in 2040 staat centraal bij het uitvoeren van een breed scala aan activiteiten in het kader van PALET. Onze gemeente heeft in 2018 het provinciale project 'Asbestdakensanering Op Gen Hoes' gefaciliteerd. De daadwerkelijke sanering vindt dit jaar plaats. Verder hebben wij voor de 'Proeftuin Aardgasvrije wijk Brunssum Noord' ruim 4 miljoen euro rijksuitkering toegekend gekregen. Eind december 2018 is een voorschot van 3.038.000 ontvangen.
- De plannen voor de herinrichting van het Treebeekplein hebben een **IBA**-status verkregen.
- In regionaal verband is verder gewerkt aan de voorbereiding van een integrale en wijkgerichte aanpak om de sociaal-fysieke leefbaarheid te verbeteren en tevens een impuls te geven aan ruimtelijke-economische structuurversterking. In 2018 heeft Parkstad Limburg hiervoor in het

kader van de Regiodeal een rijksbijdrage van 40 miljoen gevraagd en verkregen. Naar verwachting is medio 2019 bekend welke activiteiten/projecten onder welke voorwaarden voor een financiële bijdrage in aanmerking komen.

- In 2018 heeft een verdere verdieping van de nieuwe Omgevingswet plaatsgevonden. De voorbereiding van het implementatieproces loopt en uw raad wordt hierbij vanaf 2019 actief betrokken.
- de lopende grondexploitaties zijn geactualiseerd en de ontwikkelingen op de projecten zijn financieel vertaald. De nota Grondbeleid wordt in 2019 aan uw raad voorgelegd.
- Binnen het economisch domein zijn de voorbereidende werkzaamheden verricht voor de totstandkoming van een nieuwe visie voor het Centrum en de Oostflank.
- De bouw van fase 1B Centrum is in 2018 gestart, verwachte oplevering vindt plaats in Q3 2019.
- De extra beschikbaar gestelde middelen voor economie zijn deels geïnvesteerd in de opwaardering van het promenadegebied. Fundamentele herinrichtingsplannen worden momenteel voorbereid. Op regionaal niveau wordt gewerkt aan een instrumentarium om de regionale leegstand en plancapaciteit terug te dringen en daarmee vitale winkelclusters te realiseren.
- Eind 2018 heeft de bestuurscommissie Economie en Toerisme van Parkstad Limburg geconstateerd, dat samenwerking op het niveau van Zuid-Limburg in de vorm van Economische Samenwerking ZL (= opvolger Limburg Economic Development) van meerwaarde is voor de regio Parkstad. In 2019 wordt verkend waar de inhoudelijke verbinding kan worden gelegd tussen de programmalijnen van ESZL en Parkstad.
- Het aantal bedrijfsvestigingen in Brunssum nam in de periode 2017-2018 toe met 41 (+ 2,4%). De werkgelegenheid in Brunssum nam per saldo toe met 25 arbeidsplaatsen.

Voor een volledig overzicht van gerealiseerde ambities en activiteiten en de financiële consequenties hiervan verwijzen we naar hoofdstuk 3.

Financieel

Ingevolge artikel 3 lid 3 van de financiële verordening wordt hieronder het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

Prog.	Omschrijving	Oorspronkelijke begroting 2018	wijziging 1	wijziging 2	wijziging 4	wijziging adm prorap	wijziging 5	Bijgestelde raming
UITGAVEN		UITGAVEN						
1	Brunssum een partner etc.	17.454.557		393.500	107.030	260.489	-171.000	18.044.576
2	Brunssum een hechte etc	57.744.484		167.500	2.324.698	-139.815	-100.000	59.996.867
3	Brunssum een levendige stad	16.973.934	155.399	608.500	3.728	-16.998	-1.140.000	16.584.563
4	Brunssum werkt	9.859.376		270.000	7.363	-4.781.126	-291.993	5.063.620
5	Algemene Middelen	4.415.194	16.015	10.000	302.702	10.585.696	1.717.993	17.047.600
	Totaal	106.447.545	171.414	1.449.500	2.745.521	5.908.246	15.000	116.737.226
INKOMSTEN		INKOMSTEN						
1	Brunssum een partner etc.	1.457.707			-19.963	-18	0	1.437.726
2	Brunssum een hechte etc	12.794.712			983.920	-119.653	0	13.658.979
3	Brunssum een levendige stad	8.196.004			-67.115	-45.466	0	8.083.423
4	Brunssum werkt	8.049.481			-193.581	-4.914.114	0	2.941.786
5	Algemene Middelen	75.949.641	171.414	1.449.500	2.042.260	10.987.497	15.000	90.615.312
	Totaal	106.447.545	171.414	1.449.500	2.745.521	5.908.246	15.000	116.737.226
Per saldo		0	0	0	0	0	0	0

Begroting(swijzigingen) met datum raadsbesluit:

Oorspronkelijke begroting Raadsbesluit d.d. 07-11-2017

1e begrotingswijziging 2018 Raadsbesluit Openbre verlichting versneld ombouwen naar LED

Raadsbesluit 97 d.d. 12-12-2018

2e begrotingswijziging Slotrapportage 2017 Raadsbesluit 102 d.d. 13-12-2017

3e begrotingswijziging Resultaatbestemming jaarrekening 2017 Raadsvoorstel 45 d.d. 03-07-2018 (de vastgestelde bedragen zijn via de balans verwerkt)

4e begrotingswijziging Prorap 2018 Raadsbesluit 69 Programmarapportage 2018 d.d. 18-09-2018

5e begrotingswijziging Raadsbesluit 93 Slotrapportage 2018 d.d. 11-12-2018

Verbeteringen

De jaarrekening 2018 is gebaseerd op de indeling etc. van de jaarrekening 2017. De verantwoording 2017 was de eerste jaarrekening die het gewijzigde BBV als basis had. Dus daarin werd ook voor het eerst per taakveld gerapporteerd over financiële afwijkingen.

Hoofdstuk 2. Financiële verslaglegging

1. Financieel resultaat en analyse

Resultaat

Het financieel resultaat over 2018 is 6.879.000 positief. Hiervan is ruim 3 miljoen een gevolg van het eind december 2018 ontvangen voorschot rijksbijdrage voor gasloze wijken (gelabeld geld). Zonder deze ontvangst zou het resultaat bijna 4 miljoen zijn geweest. In 2017 was het financieel resultaat 3.163.000 positief.

Van het positieve resultaat in de rekening 2018 is 2,7 miljoen structureel. Dit zit volledig in het sociaal domein. Voor het sluitend maken van de begroting 2018 was een onttrekking van 3,5 miljoen uit de reserve sociaal domein nodig. Die onttrekking is dus deels terug verdiend.

Bij het opstellen van de begroting 2019 en het meerjarenperspectief 2020-2022 (november 2018 door de raad vastgesteld) is al grotendeels gerekend met het voordelig rekeningresultaat bij het sociaal domein, dat er aan zat te komen. Het restant van dat voordeel is verwerkt in de budgetten sociaal domein bij de 1^e bestuursrapportage.

Analyse

Voordelen

- Het grootste deel van het resultaat in 2018 wordt veroorzaakt door twee incidentele ontvangsten van het rijk. Te weten het fonds tekortgemeenten sociaal domein (1,9 miljoen) en rijksbijdrage voor gasloze wijken (3 miljoen gelabeld geld).
- Verder is er door een duurzame uitstroom van uitkeringsgerechtigden (-9,9%) en een andere verdelingssystematiek voor de BUIG, een structureel voordeel van bijna 1,4 miljoen.
- En er is door de structureel lagere uitgaven voor jeugd ("Maastricht") een structureel voordeel van 0,5 miljoen.
- Ook is er een voordeel op de WOZL (bijna 1 miljoen waarvan 0,3 miljoen structureel)
- En bovendien een voordeel van ruim 0,3 miljoen, incidenteel, op samenkracht en burgerparticipatie (zie de toelichting op taakveld 6.1).
- Verder is er nog een voordeel van bijna 0,7 miljoen, waarvan 0,5 miljoen structureel, op de Wmo (zorg in natura en minder PGB aanvragen).
- Tot slot zijn er 0,2 miljoen meer legesinkomsten dan gepland, is er 0,3 miljoen over op personeelskosten en een voordeel 0,3 miljoen op kapitaallasten wegens uitgestelde investeringen.

In totaal dus 9,6 miljoen aan voordelen.

Nadelen

- Op de Grexen is er een incidenteel nadeel van 2,1 miljoen, (o.a. storting in voorziening doorsteek 't Ei, afboeking Bouwberg en winstnemingen). Zie de paragraaf Grondbeleid.
- En een nadeel van bijna 0,4 miljoen ten gevolge van de rentekostenproblematiek. Deze problematiek is in de Begroting 2019 aangepakt en financieel vertaald. In 2018 was dat nog niet gebeurd. Vandaar dit nadeel.
- Tot slot een nadeel van 0,1 miljoen op algemene baten en lasten o.a. storting voorziening dubieuze debiteuren en 0,1 miljoen op Bestuur en ondersteuning o.a. storting voorziening wachtgeld college.

In totaal dus 2,7 miljoen aan nadelen.

2. Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Het positief financieel resultaat van euro 6.879.000 over 2018 wordt in onderstaande tabel op basis van de belang rijkste afwijkingen gepresenteerd.

Belangrijkste budgettaire afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2018	(x € 1 miljoen)	waarvan structureel	toelichting in jaarrekening 2018
Fonds tekortgemeenten	1,9		Taakveld 0.7
Gasloze wijken	3		Taakveld 0.7
Uitkeringen	1,4	1,4	Taakveld 6.3
Jeugd	0,5	0,5	Taakveld 6.72/6.82
WOZL	1	0,3	Taakveld 6.4
Samenkracht en participatie excl Wmo	0,3		Taakveld 6.1
Wmo	0,7	0,5	Taakveld 6.1/6.6/6.71
Leges	0,2		Taakveld 8.3
Personeel	0,3		paragraaf Bedrijfsvoering
Kapitaallasten	0,3		Taakveld 0.5
GreX	-2,1		paragraaf Grondbeleid
Rentekosten	-0,4		Taakveld 0.5
Voorziening wachtgeld	-0,1		Taakveld 0.1
Algemene baten en lasten	-0,1		Taakveld 0.8
Totaal	6,9	2,7	

3. Reserves en Voorzieningen

Per 31-12-2018 is de vermogenspositie van de gemeente als volgt weer te geven (bedrag x € 1.000):

Omschrijving	Vreemd vermogen	Eigen vermogen
Algemene reserve		17.571
Bestemmingsreserves		25.440
Reserve ter dekking van kapitaallasten		9.854
Voorzieningen	5.207	
Voorziening toekomstige negatieve GREX	2.299	
Totaal	7.506	52.865

Eigen vermogen en voorzieningen bij elkaar bedragen per 31-12-2018 totaal 60.371.000 (afgerond bedrag).

Voor een meer gedetailleerd overzicht van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de balans en de toelichting daarop.

Hoofdstuk 3. Programmaverantwoording 2018

Programma 1 Brunssum, een partner voor en met U!

Visie

De gemeente Brunssum wil excelleren in haar dienstverlening en bedrijfsvoering. Goede communicatie, interactie en samenwerking met bewoners, bedrijven en maatschappelijke partners zijn daarbij de uitgangspunten. In onze manier van werken zijn we dienend aan onze inwoners. Dit vereist dat we onze interne bedrijfsvoering op orde hebben.

Samenwerking en schaalvergroting zijn van groot strategisch belang bij de uitvoering van de gemeentelijke autonome en wettelijke taken in medebewind. Het schaalniveau van samenwerking wisselt naar gelang de opgave. De toekomst van Brunssum ligt besloten in de kracht van Zuid-Limburg. Brunssum pakt samen met de andere gemeenten in Zuid-Limburg de toekomstige uitdagingen op en blijft daarin investeren onder het motto 'vitale coalities en toegewijde uitvoering binnen een inspirerende organisatie'.

Zorgdragen voor een veilige en prettige woon- en leefomgeving middels crisisbeheersing, rampenbestrijding en het waarborgen van de openbare orde en veiligheid vinden we een belangrijke kerntaak van de gemeente.

Programma 1 omvat de volgende beleidsclusters:

1. Bestuur en ondersteuning
2. Veiligheid

1.1 Bestuur en ondersteuning

Samenwerking

Het herindelingsvraagstuk in Parkstad Limburg is van de baan. In haar brief van 19 november 2018 constateert de minister van BZK dat voor een bestuurlijke herindeling in deze regio geen draagvlak is. De Parkstadgemeenten krijgen de ruimte om zelf te werken aan versterking van de bestuurskracht, maar dit proces is niet vrijblijvend.

Kort na de zomer van 2019 moet een verkenning naar de mogelijkheden voor herijkte intergemeentelijke samenwerking gereed zijn. Aan de hand daarvan wordt een traject gevolgd, dat ertoe moet leiden dat medio 2020 die intergemeentelijke samenwerking voor Parkstad Limburg operationeel is. De procesafspraken ter versterking van de samenwerking worden uitgewerkt in de te sluiten Regiodeal. De provincie heeft hierbij een actieve sturende rol en BZK biedt desgewenst ondersteuning.

Afgelopen jaar heeft de GR Parkstad Limburg naast het uitvoeren van het jaarplan de voorbereidingen getroffen voor een aanvraag om een bijdrage uit de regio-enveloppe. Ook is inhoudelijk gewerkt aan een concept "Regiodeal Transformatie van de regio Parkstad". Het rijk heeft vervolgens in november 2018 een maximum bijdrage van 40 miljoen euro voor Parkstad beschikbaar gesteld. In 2019 werken Rijk, provincie en regio de te sluiten Regiodeal uit in een gezamenlijk investeringsprogramma voor de komende jaren.

De economische samenwerking op de schaal van Zuid Limburg binnen het construct van LED is gestopt. ESZL (Economische Samenwerking Zuid Limburg) is ervoor in de plaats gekomen. De Tripoolgemeenten (Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen) zijn de initiatiefnemers van deze hernieuwde samenwerking. Over de deelname daaraan door Parkstad Limburg c.q. de Parkstadgemeenten is afgelopen jaar gesproken maar nog geen definitief besluit genomen.

Dienstverlening

Een gedeelte van de interne en externe dienstverleningsprocessen is het vorig jaar met procesmanagement herontworpen. Het betreft een continu proces, waarbij de eisen in het kader van informatieveiligheid en privacy ook meteen bij het herontwerp worden betrokken. Onder meer de processen voor het aanvragen en verstrekken van paspoorten en ID-kaarten, verhuisberichten, rijkonheffingen voor het promenadegebied maar ook voor subsidieaanvragen van verenigingen en stichtingen (waarderingssubsidies) zijn tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast.

Vanaf medio 2018 kan men gebruik maken van een bezorgservice aan huis voor ID-kaarten en reisdocumenten. Deze dienst wordt nog slechts beperkt afgenomen en vergt enige promotie.

In 2018 is het Klant Contact Centrum (KCC) verder verankerd binnen de ambtelijke organisatie, waarbij de 'snelbalie' binnen het KCC steeds meer producten direct afhandelt. Ook is als nieuw communicatiekanaal voor met name eenvoudige vragen aan onze gemeente Whatsapp ingevoerd. De eerste evaluatie stemt tot tevredenheid. Hiermee wordt op een laagdrempelige manier duidelijk voorzien in een behoefte. Antwoorden worden in de regel binnen 3 uur verstrekt. Bovendien leidt tot meer spreiding in het gebruik van onze communicatiekanalen.

In het voorjaar van 2018 zijn vier 'Bijzondere ambtenaren burgerlijke stand' (Babs'en) geïnstalleerd. Hiermee wordt aspirant- trouwstellen de mogelijkheid geboden om naast het tijd en plaats-onafhankelijk trouwen, een keuze te maken voor hun trouwambtenaar. Brunssum profileert zich hiermee in de regio nadrukkelijker als 'trouwgemeente'.

De medewerkers belast met het verstrekken van vergunningen op het gebied van bouwen, kappen en ruimtelijke ordening (de zgn. Wabo-vergunningen) zijn gecertificeerd; hiermee wordt voldaan aan de vereiste kennis en kwaliteit.

De koppeling van de lokale digitale gemeentelijke dienstverlening aan de landelijke standaard van de berichtenbox (mijnoverheid.nl) vergt meer tijd dan verwacht. Met name de technische realisatie van het beschikbaar stellen van inhoudelijke informatie en de status van zaken die in behandeling zijn, is complexer dan vooraf verwacht. Opwaardering of vervanging van onze informatiesystemen zijn hiervoor noodzakelijk.

De aangekondigde modernisering van het telefoniekanaal heeft in 2018 nog niet plaats gevonden. Weliswaar zijn op verschillende aspecten verbeteringen doorgevoerd maar de implementatie van een geheel nieuw systeem is nog niet opgestart. Dit wordt deels veroorzaakt door het feit dat we willen aanhaken op de nieuwe diensten die onze partner Parkstad-IT op dit vlak kan bieden. Met betrekking tot de continuïteit en het tijd- en plaats-onafhankelijk werken zijn wel aanpassingen doorgevoerd om tegemoet te komen aan de minimale eisen en wensen vanuit de dienstverlening en bedrijfsvoering.

Communicatie

Een transparante gemeentelijke overheid vraagt om relevante, duidelijke en tijdige informatie, die wordt gedeeld met inzet van de daarvoor meest effectieve combinatie van analoge en digitale middelen, de juiste mediamix derhalve.

In 2018 is invulling gegeven aan het door ontwikkelen van de ideale mediamix. Zo is gestart met de voorbereidingen voor een nieuw communicatiemiddel, de digitale nieuwsbrief, een abonneeservice die verspreid wordt via e-mail. Met de nieuwsbrief, zo is de verwachting, bereiken we een doelgroep die enerzijds niet op sociale media actief is, maar ook geen (h-a-h) kranten leest. De nieuwsbrief zal in 2019 worden ingevoerd.

Verder is het 'webbeheer' versterkt. De huidige website van de gemeente is sterk gericht op gemeentelijke producten en diensten. In de loop van 2018 is een 'tweede website' de lucht in gegaan die zich meer richt op de 'beleving' van het 'merk Brunssum'. Deze website is een uitvoering van het projectplan 'citybranding' (2017) en verbeeldt de propositie 'Brunssum – dé woonstad van Zuid-Limburg' en draagt daarmee bij aan de vorming van het gewenste imago voor onze gemeente. (Zie ook 'Communicatie' onder paragraaf 5 Bedrijfsvoering)

Organisatie/ bedrijfsvoering

In 2018 is het organisatieontwikkelp proces voortgezet. Gelet op de maatschappelijke en bestuurlijke dynamiek is het een complexe opgave om de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie in de pas te laten lopen met de wensen en behoeften in onze lokale gemeenschap en van ons bestuur.

Het vorig jaar is beoordeeld welke consequenties het coalitieakkoord 'de burger centraal' heeft voor de dienstverlening aan burgers en bestuur. De gewenste koers en activiteiten zijn vastgelegd in de 'Uitvoeringsagenda 2019-2022' van ons college; in 2019 vindt doorvertaling naar directieplan en afdelingsplannen plaats.

Uitgangspunt voor het continu verbeteren van organisatie en bedrijfsvoering is een integrale aanpak, gericht op managementontwikkeling, updaten van het financieel en personeelsbeleid, optimaliseren van de informatievoorziening en (door)ontwikkelen en implementeren van bedrijfsvoerings-instrumenten. Het in 2017 opgestarte transformatieproces is in 2018 gecontinueerd. Uitvoering van de vervolgfase van het Management Development –traject, het door ontwikkelen van ons HRM-beleid, het op het gewenste niveau brengen en houden van de personele formatie, alsmede het continu verbeteren van de P&C - cyclus en de informatievoorziening heeft de nodige aandacht gevraagd. Voor meer informatie verwijzen wij naar paragraaf 5 Bedrijfsvoering.

De aangekondigde overgang van Parkstad-IT naar Shared Service Center Parkstad alsmede de fusie tussen Rijkshyatt en het Regionaal Historisch Centrum Limburg hebben vertraging opgelopen. Gebleken is dat de bestuurlijke besluitvorming en afstemming met de medezeggenschap meer tijd en inspanning vergt dan vooraf gedacht. Om verdere toekomstige vertraging te voorkomen zijn synchroon activiteiten ontplooid om de basis op orde te krijgen en te houden. Zo zijn achterstanden op het vlak van de archivering weggewerkt, informatieverzamelingen opgeschoond en worden de processen van de gezamenlijke bedrijfsvoering met bovengenoemde partners verder geoptimaliseerd.

De trend om procesmanagement in te zetten om grip te krijgen en te houden op de bedrijfsvoering en een continue verbetering van de dienstverlening neemt toe. In 2018 is vooral aandacht geschonken over de wijze waarop proceseigenaren in samenspraak met de ondersteunende afdelingen hier invulling aan kunnen geven. Dergelijke trajecten vergen in eerste aanzet een behoorlijke inspanning om de procesgang en alle daarmee samenhangende aspecten volledig te doorgronden. De trajecten die zijn opgepakt op het vlak van de dienstverlening en interne bedrijfsvoering laten een positief resultaat zien. De criteria en voorwaarden voor de (intensievere) inzet van mobiele computerapparatuur zijn inmiddels vastgesteld en de uitrol is gestart. Naar verwachting zal medio 2019 de gehele organisatie voorzien zijn van apparatuur en kunnen we bij de verantwoording 2019 een terugkoppeling geven.

Financieel beleid

In 2018 is de basis gelegd voor een professionalisering en dus verbetering van de P en C cyclus. Er is afgezien van het opstellen van een "Nota financieel beleid". In eerste instantie was het maken van de nota vertraagd door personeelsgebrek (openstaande vacatures). Vervolgens is er voor gekozen om in de begroting 2019 een aantal financiële beleidszaken te regelen. Denk bv. aan de renteproblematiek. Andere beleidszaken zijn inmiddels in de nieuwe P en C cyclus geregeld en/of in deze jaarstukken. En een aantal zaken wordt nog in 2019 opgepakt. Er komt dus geen nota financieel beleid. Wel zal uw raad eind 2019 per brief geïnformeerd worden over waar we nu staan qua financieel beleid.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Bestuur

Taakveld 0.1 Bestuur			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Burgemeester & Wethouders	846.580	965.993	-119.413
Raad	362.755	418.920	-56.165
Raadsvergaderingen	52.395	55.069	-2.674
Raadsgriffie	233.945	243.099	-9.154
Rekenkamer en externe accountant	58.812	40.670	18.142
GR Parkstad	306.340	294.139	12.201
Bijdrage IBA	361.280	362.880	-1.600
<i>lasten</i>	2.222.107	2.380.770	-158.663
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Burgemeester & Wethouders	2.837	3.093	256
<i>baten</i>	2.837	3.093	256
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-158.407

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Bij het product Burgemeester & Wethouders zijn de uitgaven hoger dan begroot. Belangrijkste reden is de storting in een nieuwe voorziening: Wachtgelden B&W. Dit op advies van de accountant. Het betreft een inschatting van de wachtgelden over de periode 2019 t/m 2021.
- Bij het product Raad zijn de uitgaven hoger dan begroot. Belangrijkste reden is een door het ministerie van BZK toegezegde en inmiddels ontvangen financiële bijdrage voor weerbaar bestuur. De ontvangst van dit bedrag loopt via de algemene uitkering en is daar dus verwerkt (Algemene middelen Taakveld 0.7).

Burgerzaken

Taakveld 0.2 Burgerzaken			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Burgerzaken	801.987	801.987	0
Basis Registratie Personen	238.918	235.217	3.701
Burgerlijke Stand	7.742	6.430	1.312
Baliewerkzaamheden	987	646	341
Klanten Contact Centrum	8.595	2.929	5.666
Naturalisaties	9.836	9.851	-15
Verkiezingen	59.693	61.885	-2.192
<i>lasten</i>	1.127.758	1.118.946	8.812
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Basis Registratie Personen	444.404	461.216	16.812
Burgerlijke Stand	33.378	33.265	-113
Naturalisaties	12.979	15.834	2.855
<i>baten</i>	490.761	510.315	19.554
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	28.366

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Beheer overige gebouwen en gronden

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Totaal lasten beheer gebouwen en gronden	196.005	585.599	-389.594
<i>lasten</i>	196.005	585.599	-389.594
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Totaal baten beheer gebouwen en gronden	192.008	572.053	380.045
<i>baten</i>	192.008	572.053	380.045
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-9.549

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Meer uitgaven inzake pand Schinvelderstraat 19 als gevolg van niet geraamd onderhoud/renovatie dakgoten (incl. asbestsanering), schilderwerk en verplaatsen cv-ketel (12.000).
- Afrekening subsidie restauratie Clemenskerkje leidt tot een hogere storting in de voorziening (19.000).
- Meer uitgaven aan het pand Brikke Oave als gevolg van herstel ontwerpfouten (poorten laaddok, klimaatinstallatie, extra tegelwerk keuken, bewakingscamera's 13.000). Herstelschade aan screens en plaatsen deurstoppers (4.000).
- Pand Koningsstraat 71 werd verkocht. Hierdoor hogere kapitaallasten wegens afboeken restant boekwaarde (37.000). Het netto-verkoopresultaat is gestort in de Voorziening groot onderhoud gemeentelijke eigendommen. Dit leidt tot een hogere storting in de voorziening (116.000). Extra onderhoudskosten t.b.v. verkoop gereed maken pand (15.000).
- Bij het pand De Gasperistraat 3 zijn hogere uitgaven door hogere energiekosten 2017/2018 (13.000). Het pand is in gebruik door Ad Hoc.
- Het pand Kruisbergstraat 40 werd verkocht. Het netto verkoopresultaat is gestort in de Voorziening groot onderhoud gemeentelijke eigendommen. Dit leidt tot een hogere storting in de voorziening (137.000).
- De hogere uitgaven bij het gebouw Prins Hendriklaan 382 (Rumpenerhof) zijn een gevolg van uitgevoerd extra onderhoud groen (6.000), vervanging toiletputten incl. aanpassing riolering (5.000) en reparatie voegwerk (5.000).

Baten:

- Hogere onttrekking uit de voorziening voor het pand Schinvelderstraat 19 als gevolg van extra onderhoudswerkzaamheden (12.000).
- Afrekening subsidie restauratie Clemenskerkje leidt tot hogere inkomsten (19.000).
- Hogere onttrekking uit de voorziening voor het pand Brikke Oave als gevolg van extra onderhoudswerkzaamheden (17.000).
- Hogere inkomsten als gevolg van de verkoop van het pand Koningsstraat 71 (180.000). Minder inkomsten daarentegen als gevolg van minder huuropbrengst (12.000).
- Hogere onttrekking uit de voorziening voor het pand De Gasperistraat 3 als gevolg van extra onderhoudswerkzaamheden (13.000).
- Hogere inkomsten door de verkoop van het pand Kruisbergstraat 40 (139.000). Daarentegen minder inkomsten vanwege minder huuropbrengst (3.000).
- Hogere huuropbrengst pand Rumpenerhof (11.000). Hogere onttrekking uit de voorziening als gevolg van extra onderhoudswerkzaamheden (5.000).

Overhead

Taakveld 0.4 Overhead			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Totaal lasten overhead	11.711.274	11.429.510	281.764
<i>lasten</i>	11.711.274	11.429.510	281.764
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Totaal baten overhead	731.194	1.081.970	350.776
<i>baten</i>	731.194	1.081.970	350.776
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	632.540

Toelichting afwijkingen:

Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Dit kunnen zowel personeelskosten als overige kosten zijn.

Lasten:

De voornaamste lagere uitgaven bij de lasten worden veroorzaakt door:

- Het saldo salariskosten personeel/externe inhuur (zie voor analyse paragraaf 5 Bedrijfsvoering)
- Het centrale opleidingsbudget heeft hogere uitgaven (28.000) hetgeen neerkomt op ca. 10% van het budget. Dit komt met name door een groter aantal deelnemers aan de cursus CIEP (efficiënt werken/verminderen werkdruk) en de cursus heldere brieven en e-mails schrijven.
- Lagere uitgaven (per saldo 190.000) bij Technische Infrastructuur (Informatiemanagement) komen hoofdzakelijk voort uit nog niet gerealiseerde investeringen. De migratie naar de PIT-infrastructuur, die eind september werd afgerond, heeft een dusdanige inspanning gevraagd dat daardoor andere investeringstrajecten zijn opgeschoven. Alvorens te starten met vervanging van het zaaksysteem (planning was medio 2018) wordt eerst een evaluatie van de huidige digitale werkwijze uitgevoerd. Op basis daarvan vindt een herijking van het beleid plaats. Dit traject zet een aantal investeringen tijdelijk "on hold". De leasetermijnen voor aanschaf hardware (inmiddels ondergebracht bij Parkstad-IT) zijn in 2018 niet geheel aangewend.

Baten:

De voornaamste hogere inkomsten zijn:

- Inkomsten voor geleverde diensten aan ISD-BOL zijn hoger (78.000). Voor de kosten van diensten die worden geleverd aan ISD-BOL worden landelijke normen (NFC-index) voor werkplekinrichting en facilitaire zaken gehanteerd. Deze norm is voor het dienstjaar 2018 gestegen.
- Huurinkomsten van antenne installaties op Bestuurscentrum zijn niet geraamd. Daardoor hogere inkomsten (7.000).
- Via het product afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Vastgoed werden meer uren doorbelast naar de GREX (53.000,-) hetgeen leidt tot meer inkomsten. Daarnaast werden op dit product, wegens ziekte van een personeelslid, uitkeringen ontvangen van UWV (36.000,-).

1.2. Veiligheid

Ook in 2018 is uitvoering gegeven aan het veiligheidsbeleid, dat is vastgelegd in het Beleidsplan Integrale Veiligheid 2017-2020. Daarbij wordt in de dagdagelijkse praktijk zo optimaal mogelijk gebruik gemaakt van actuele informatie. Deze krijgen we van politie en andere externe partijen, via meldingen en klachten van onze inwoners, en natuurlijk constateren onze toezichthouders bij hun inspecties en patrouilles ook zelf zaken.

Overlast in de wijken

Meldingen over overlast en verloedering in buurten en wijken -denk aan hondenpoep, te hard rijden en parkeeroverlast- waren er ook in 2018 weer talrijk. Tijdens de bezoeken, die de burgemeester met de wijkwethouders vóór de zomer aan de wijken heeft gebracht, werd door wijkbewoners nadrukkelijk verzocht om meer handhavend optreden. Daarom hebben we in samenwerking met de politie extra handhavingsprojecten tegen onder andere te hard rijden en parkeeroverlast uitgevoerd.

Veel van de ergernissen in de buurten worden veroorzaakt door de buurtbewoners zelf. Tijdens de wijkbezoeken werd dat ook erkend, maar men gaf ook aan dat het niet eenvoudig is om elkaar op elkaars gedrag aan te spreken. We hebben er goede hoop op, dat we met de nieuwe invulling van het wijkgericht werken en het gezamenlijk opstellen van plannen voor leefbaarheid en veiligheid voor de wijken, betrokkenheid bij het reilen en zeilen in eigen buurt en oog voor elkaars veiligheid kunnen vergroten. De groei van het aantal buurtapps en het aantal deelnemers daaraan afgelopen jaar, is in ieder geval bemoedigend.

Overlast jeugd en verwarde personen

Ook jeugdoverlast stond in 2018 weer prominent op de agenda. We blijven hiervoor de aanpak hanteren, die we afgelopen jaren met CMWW en wijkagenten hebben ontwikkeld. Indien nodig worden over de aanpak van c.q. de hulp voor een jongere (en zijn omgeving) in het Jeugd Preventie Platform afspraken gemaakt. Gaat het om echte criminaliteit (strafrecht) in groepsverband dan schalen we op naar een nog bredere aanpak, zoals eerder is gebeurd bij de zogenaamde Parkstadbende, de wake-up aanpak. In dit verband is het goed te constateren, dat de samenwerking binnen de organisatie tussen het cluster VTH en het team Jeugd van de afdeling Zorg steeds beter verloopt.

Overlast van verwarde personen zien we ook in Brunssum toenemen. Het is niet eenvoudig om de problematiek rondom zo'n persoon op te lossen. Er zijn geen simpele en kant en klare oplossingen. Onder regie van het Veiligheidshuis proberen we met onze veiligheids- en zorgpartners de overlast voor de omgeving zo veel mogelijk te beperken, en tegelijkertijd te komen tot passende zorg voor de persoon in kwestie. Belangrijk daarbij is een adequate communicatie richting de omgeving, om het gevoel van onveiligheid weg te nemen.

Cameratoezicht Centrum

Er is op twee plekken een camera geplaatst, te weten op het Lindeplein en in de Kerkstraat. De recente evaluatie heeft geleerd dat een camera niet direct leidt tot verminderde criminaliteit óf een hoger naleefgedrag. De beelden kunnen bij een eventueel incident wel als ondersteunend materiaal worden meegenomen door de politie. De camera-beelden worden niet live uitgekeken door een Meldkamer.

Ondermijning en criminaliteit

Ondermijnende activiteiten zijn er ook in Brunssum. In 2018 zijn er onderzoeken uitgevoerd in verschillende branches, zoals horecagelegenheden, bedrijventerreinen en loodsen. Zo zijn we ook aangelopen tegen mensenhandel. En in een wijk hebben we een project tegen hennepplantages uitgevoerd. Verder is het thema bestuurlijk afpakken verkend en dit zal in 2019 worden opgepakt. In de aanpak werken we samen met onze partners: politie, brandweer, RIEC, OM, belastingdienst en Enexis. Door die samenwerking en een integrale aanpak –zowel bij onderzoek als in het opleggen van maatregelen/sancties- is het mogelijk een vuist tegen ondermijnende criminaliteit te maken.

Eind 2018 werd Brunssum in korte tijd opgeschrikt door enkele straatroven, een schietpartij in de beslotenheid van een tuin, en een heftige intimidatie (middels handgranaat) van een ondernemer in Brunssum. Dergelijke zaken hebben -uiteraard- prioriteit bij de politie, en met de recherche proberen we de daders zo snel mogelijk in beeld te krijgen en te laten oppakken.

Beleid voor de toepassing van de Wet Bibob

Het Bibob-beleid in Brunssum is gebaseerd op de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob). De wet strekt ertoe het openbaar bestuur een instrument te verschaffen, waarmee het zich kan beschermen tegen het risico, dat criminele activiteiten worden gefaciliteerd.

De Beleidslijn gemeente Brunssum voor de toepassing van de Wet Bibob 2015 is gericht op diverse vergunningen, subsidies, overheidsopdrachten en vastgoedtransacties.

De nadruk in het Bibob-beleid van de gemeente Brunssum ligt op vergunningen (m.n. Drank- en horecaverunningen, exploitatievergunningen en evenementenvergunningen). Bij de meeste vergunningen maakt een Bibob-vragenformulier deel uit van de aanvraag om de specifieke vergunning. Voorts zijn door de burgemeester een aantal evenementen aangewezen waarbij een Bibob-toets (vragenformulier) onderdeel uitmaakt van de vergunningsprocedure. Het betreft vechtsportevenementen, evenementen waarbij leden van zogenaamde 1% motorclubs (1% mc' s) zijn betrokken en dance-evenementen. In 2018 zijn 15 Bibob-toetsen uitgevoerd bij vergunningsaanvragen. In geen van deze gevallen is de gevraagde vergunning geweigerd vanwege Bibob.

Bij subsidies, overheidsopdrachten en vastgoedtransacties wordt een Bibob-toets pas uitgevoerd indien sprake is van ambtelijke informatie en/of informatie afkomstig van een van de partners uit het samenwerkingsverband RIEC en/of vanuit het Openbaar Ministerie dat mogelijk sprake is van een ernstige mate van gevaar als bedoeld in artikel 3 van de Wet Bibob.

Crisisbeheersing

Rampenbestrijding/crisisbeheersing en brandweezorg zijn uitgevoerd onder de regie van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Om daarin de gemeentelijke rol goed te kunnen vervullen, is er met name aandacht geweest voor het trainen van de collegeleden. En er is een nieuw communicatiesysteem in gebruik genomen om personen in geval van een calamiteit eenvoudig te kunnen oproepen.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Crisisbeheersing en brandweer

Taakveld 1.1 Crisisbeheer en brandweer			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Crisisbeheer en Brandweer - kosten FLO	174.249	152.701	21.548
Brandweerbeleid / Account Brandweer	1.553.880	1.542.430	11.450
Rampenbestrijding	72.744	64.500	8.244
<i>lasten</i>	1.800.873	1.759.631	41.242
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	41.242

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Openbare orde en veiligheid

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislst Openbare orde Veiligheid	758.274	758.274	0
APV(vergunningen e.d.)	0	594	-594
Dierenwelzijn	20.165	18.888	1.277
Criminaliteitspreventie	103.468	46.738	56.730
Integrale Veiligheid	3.552	3.304	248
Fysieke veiligheid	83.100	72.653	10.447
Doodschouw/kosten GGD	18.000	19.348	-1.348
<i>lasten</i>	986.559	919.800	66.759
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Bijzondere Wetten	10.596	12.314	1.718
APV(vergunningen e.d.)	10.330	10.688	358
Toezicht & Handhaving openbare ruimt	0	2.843	2.843
<i>baten</i>	20.926	25.845	4.919
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	71.678

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Voor Criminaliteitspreventie is er een zogenaamd "Veiligheidspotje" met extra budget (50.000) om in geval van een calamiteit direct maatregelen te kunnen nemen (aanschaf diensten/goederen). In 2018 zijn er gelukkig geen incidenten van dergelijke omvang geweest en is dit budget niet aangewend.

Baten:

Geen bijzonderheden.

Programma 2 Brunssum, een hechte en zorgzame samenleving van actieve burgers!

Visie

De kern van dit programma is dat iedereen meedoet en naar omstandigheden de mogelijkheden krijgt en aangrijpt voor persoonlijke ontwikkeling. Gemeente Brunssum gaat daarbij uit van het versterken van de eigen kracht van haar burgers. Dit gebeurt door het vergroten van de zelfredzaamheid, verantwoordelijkheid en eigen regie en met behulp van de '1 gezin – 1 regisseur – 1 plan'- gedachte. Er is een goed vangnet voor mensen die (tijdelijke) ondersteuning nodig hebben i.v.m. gezondheidsproblemen, zelfredzaamheid en/of afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente heeft geïnvesteerd in een sluitende ketenaanpak. Dit zien we terug bij het onderwijs en ook bij de uitvoering van de participatiewet. We hanteren de visie "vroeg signaleren en vroeg inspelen" om problemen of verergering van problemen te voorkomen.

Burgers maken de samenleving, dus moeten zij daartoe ook de ruimte en mogelijkheden krijgen. Onze gemeente investeert daarom in de gemeenschap en in sociale samenhang door burgers te activeren om zich in te zetten voor de lokale samenleving en hen positief te prikkelen om optimaal gebruik te maken van hun eigen kracht.. Samen met burgers, professionals, bestuurders, zorgaanbieders, maatschappelijke organisaties en de gemeente is er gewerkt aan een integrale visie voor het sociaal domein van Brunssum. Deze visie is in oktober 2018 vastgesteld door de Raad. De komende jaren gaan we samen met burgers en maatschappelijke organisaties concreet vorm geven aan deze visie, rekening houdend met de sociaal economische problematiek en de beperkte financiële middelen.

Brunssum is een sociale leefgemeenschap met een kleurrijke diversiteit aan mensen. Het is een schitterende omgeving waar het heerlijk wonen, werken en leven is. De burger, de mens, staat centraal. Eigen mogelijkheden, eigen kracht en eigen basis vormen de basis van waaruit iedereen op zijn manier streeft naar een goed en gelukkig leven. Zelf én samen zijn we verantwoordelijk voor een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. We voelen ons betrokken en hebben oog voor onze mede-Brunssummer en de omgeving waarin we leven. We dragen daar allemaal aan bij.

Brunssum is onze stad waar we met elkaar leven en voor elkaar zorgen.

Brunssum: Goed leven.

Samen met de waarden en principes vormt de visie de koers voor ons sociaal domein.

Programma 2 omvat de volgende beleidsclusters:

1. Onderwijs
2. Sociaal Domein
3. Volksgezondheid

De clusters Onderwijs, Sociaal Domein en Volksgezondheid zijn nauw met elkaar verbonden.. De regio Parkstad, inclusief Brunssum kent een forse sociaal economische problematiek. Deze problematiek kan alleen in samenhang met de aanliggende beleidsterreinen zoals Onderwijs en Volksgezondheid en in samenwerking met lokale bevolking en maatschappelijke partners het hoofd geboden worden.

2.1 Onderwijs

In het programma Onderwijs werkt de gemeente samen met schoolbesturen basisonderwijs en voortgezet onderwijs, peuterspeelzalen, jeugdgezondheidszorg, leerplicht en ouders aan goede onderwijsvoorzieningen in de gemeente Brunssum. Ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid heeft de taak om jonge mensen optimale ontwikkelingskansen te bieden, zodat alle jongeren het onderwijs verlaten met een diploma (startkwalificatie) en goed voorbereid de arbeidsmarkt kunnen betreden. Vanwege deze integrale aanpak, is het cluster Onderwijs nauw verbonden met het cluster sociaal domein (cluster 2.2). Uitgangspunten in het onderwijsbeleid zijn “een doorlopende leerlijn” en vroeg-signalering en preventie. Deze uitgangspunten zijn ook in het brede sociaal domein van toepassing. Op vrijwel alle locaties is er inmiddels een Brede School voor de jeugd van 0-12 jaar, waarin de peuteropvang, kinderopvang en basisonderwijs zijn samengebracht. Deze Brede Scholen ondersteunen onze integrale wijze van werken. Daar waar er (nog) niet vanuit één gebouw wordt gewerkt, is er wel degelijk sprake van samenwerking en afstemming tussen basisonderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. In 2018 is veel voorwerk verricht om het voortgezet onderwijs in Brunssum te behouden. In 2019 wordt besluitvorming omtrent het overnemen van LVO van het gebouw waar het Romboutscollege gevestigd is. Idealiter gaat het Romboutscollege in Brunssum verder met een nieuw onderwijsconcept (Compass).

Ontwikkelingen en resultaten

In deze paragraaf komen de ontwikkelingen m.b.t. peuteropvang, voorschoolse educatie, basisonderwijs en voortgezet onderwijs aan de orde. De gemeente Brunssum voert het lokaal onderwijsachterstandenbeleid (OAB) uit in samenwerking met de schoolbesturen en de peuteropvang van het CMWW. Prioriteit in het OAB hebben de voor- en voerschoolse educatie (VVE). Op alle locaties van de peuteropvang ontvangen alle kinderen een erkend VVE-aanbod. De peuteropvang wordt medegefinancierd uit de Rijksmiddelen voor OAB. De aangekondigde herverdeling van de Rijksmiddelen is niet in 2018 doorgevoerd door het Ministerie van OCW, maar is overgelaten aan het nieuwe Kabinet. Vroegsignalering betekent dat ontwikkelings-problematieken zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd in de voorschoolse fase, waardoor grote ontwikkelingsachterstanden kunnen worden voorkomen. Hiertoe zijn in de voorscholen VVE-coaches ingezet. Kinderen van 2-5 jaar die meer zorg nodig hebben dan in de reguliere voorschoolse- en voerschoolse voorzieningen geboden kan worden, kunnen deze extra zorg in de groep Rupsjes ontvangen. De resultaten m.b.t. VVE worden vastgelegd in de VVE-monitor.. Hierdoor kunnen onderzoeksgegevens voor Parkstad Limburg met elkaar vergeleken worden. De gemeente heeft de wettelijke taak scholen van adequate huisvesting te voorzien. De manier waarop de gemeente deze taak invult, is vastgelegd in het IPH (Integraal Plan Huisvesting). De situatie m.b.t. het Romboutscollege bleef ook in 2018 onzeker. Schoolbestuur LVO en de gemeente Brunssum hebben gezamenlijk ingezet op het ontwikkelen en starten van een innovatief onderwijsconcept –Compass- op de locatie Rombouts, exclusief voor de regio Parkstad-Noord. Het huidige (traditionele) mavo/havo onderwijs wordt geleidelijk afgebouwd op het Romboutscollege. In Brunssum is één openbare basisschool beschikbaar. Deze is gehuisvest in de Brede School Centrum: OBS de Trampoline. De gemeente heeft de taak om toezicht te houden op de openbare scholen binnen de gemeente. In dat kader is er periodiek bestuurlijk overleg met schoolbestuur Movare om de voortgang van o.a. deze school te bespreken.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Openbaar basisonderwijs

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Openbaar Onderwijs	29.450	29.450	0
<i>lasten</i>	29.450	29.450	0
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Openbaar onderwijs	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>neutraal</i>	0

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Onderwijshuisvesting

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Onderwijshuisvesting	167.648	167.648	0
Bekostiging Huisvestings Voorziening	78.665	365	78.300
Financiering Basisonderwijs	407.814	393.897	13.917
Financiering Voortgezet Onderwijs	41.900	37.479	4.421
B.M.V. Bronsheim	456.882	435.069	21.813
Brede School Langeberg	285.324	288.103	-2.779
Brede School Treebeek	554.722	580.941	-26.219
B.M.V. Centrum	789.206	772.362	16.844
<i>lasten</i>	2.782.161	2.675.864	106.297
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Financiering Bijzonder Basisonderwijs	0	23.600	23.600
B.M.V. Bronsheim	241.759	255.478	13.719
Brede School Langeberg	143.935	152.437	8.502
Brede School Treebeek	172.356	193.873	21.517
B.M.V. Centrum	213.732	228.410	14.678
<i>baten</i>	771.782	853.797	82.015
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	188.312

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Lagere uitgaven op het product Bekostiging Huisvestings Voorziening (Openbaar Onderwijs), omdat het openbaar onderwijs thans ondergebracht is bij de Exploitatie Brede School Centrum (78.000).
- Lagere uitgaven op het product Financiering Bijzonder basisonderwijs met name op huurkosten en schadevergoedingen (14.000).
- De geraamde budgetten voor onderhoud bij de BMV Bronsheim zijn gebaseerd op een langjarig gemiddelde. In 2018 zijn er lagere uitgaven geweest inzake onderhoud (22.000).
- Hogere uitgaven op het product Brede School Treebeek met name op de onderhoudskosten (26.000) als gevolg van afwaterings problemen aan de achterzijde van de locatie.
- Vanwege de recente ingebruikname van het gebouw BMV Centrum vallen de uitgaven lager uit dan begroot (17.000).

Baten:

- Hogere inkomsten product Financiering Bijzonder basisonderwijs inzake bijdrage in de stichtingskosten kinderdagverblijf Rollebol (24.000).
- Hogere inkomsten BMV Bronsheim (14.000) als gevolg van meer en extra inhuur door verenigingen en instellingen.
- Hogere inkomsten Brede School Treebeek (22.000) als gevolg van hogere bijdragen participanten.
- Hogere inkomsten BMV Centrum (15.000) als gevolg van hogere bijdragen participanten en hogere vergoeding gymnastiekonderwijs.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingtaken			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Onderwijsbeleid leerl.zaken	89.476	89.476	0
Peuteropvang	411.551	287.758	123.793
Leerlingenvervoer	297.362	329.272	-31.910
Zwemonderwijs Scholen	39.307	41.273	-1.966
Onderwijs Algemeen	139.795	115.723	24.072
Onderwijs Achterstanden Beleid	212.124	353.929	-141.805
Laaggeletterdheid	0,00	245	-245
<i>lasten</i>	1.189.615	1.217.675	-28.060
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Peuteropvang	0	360	360
Onderwijs Achterstanden Beleid	212.126	281.909	69.783
<i>baten</i>	212.126	282.268	70.142
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	42.082

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Omdat diverse begrote uitgaven Peuteropvang verantwoord zijn bij de uitgaven Onderwijs Achterstanden Beleid ontstaan hier € 124.000 minder uitgaven en € 142.000 meer uitgaven bij OAB; te

weten € 80.000 inzake extra subsidie voor- en vroegschoolse educatie om peuters met een mogelijke (taal)achterstand, ook wel 'doelgroepkinderen' genoemd, beter voor te bereiden op de basisschool en er voor te zorgen dat deze kleuters zonder achterstand naar groep 3 kunnen. Verder € 59.000 inzake subsidie wegens de Wet Taaleis omdat pedagogisch medewerkers van de Peuteropvang moeten voldoen aan het vereiste taalniveau. Vanuit het Rijk zijn de OAB middelen echter ook verhoogd (zie baten). Daarom resteert er op de gemeentelijke middelen onderwijs/peuteropvang per saldo een bedrag van € 52.000.

- De voorbije jaren is behoorlijk bezuinigd op het leerlingenvervoer (ter vergelijking: het budget in 2013 bedroeg 500.000). Beleidsmatig is toen ingezet op het zoveel mogelijk kinderen leerlingenvervoer aanbieden via vergoeding van het openbaar vervoer, eventueel met begeleider. Er gaan nu veel minder kinderen met het aangepast vervoer (taxivervoer) naar school. Leerlingenvervoer blijft een open-eind regeling. Met een behoorlijke verlaging van het budget, blijft het risico van overschrijding aanwezig. In 2018 hebben meer kinderen van statushouders gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer, vanwege vervoer naar taallessen in Heerlen. In vrijwel alle gevallen gaan deze kinderen met taxivervoer, waardoor de uitgaven € 32.000 hoger uitkomen.

Baten:

- De hogere uitgaven OAB worden gecompenseerd door de extra inkomsten vanuit het Rijk van bijna € 70.000.

2.2 Sociaal Domein

Het beleidscluster Sociaal Domein omvat de gemeentelijke verantwoordelijkheden t.a.v. de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS), de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening.

Het uitgangspunt van het beleidscluster Sociaal Domein is dat iedereen (naar omstandigheden en mogelijkheden) participeert in de samenleving. Als dit niet in de vorm van betaald werk mogelijk is dan wordt naar andere mogelijkheden, zoals vrijwilligerswerk, gekeken. Waar nodig biedt de gemeente ondersteuning aan inwoners om zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren.

Door middel van wijkgericht werken en het stimuleren van initiatieven van burgers en verenigingen in Brunssum, wordt de burgerkracht versterkt. Samenkracht, burgerparticipatie en wijkgericht werken zijn voor de gemeente Brunssum belangrijke uitgangspunten in het Sociaal Domein.

Ontwikkelingen en resultaten

De doelstellingen voor het sociaal domein die voor 2018 beoogd waren zijn grotendeels gerealiseerd. Met inwoners, professionals uit het sociaal domein en met raadsleden is de visie voor het sociaal domein van Brunssum tot stand gekomen.

In deze visie staat "zelf, maar niet alleen", dus zelfredzaamheid en het netwerk van de burger centraal. De aanbevelingen m.b.t. integrale toegang tot het sociaal domein worden in 2019 in de praktijk gebracht. Integrale benadering van vraagstukken is altijd belangrijk maar kan ook altijd verbeterd worden. In 2018 zijn de partners in het sociaal domein zich nog sterker bewust geworden van het belang van integraliteit. Dit leidt vervolgens tot bewust integraal benaderen van vragen.

Met de aanbevelingen die voortvloeien uit de visie voor het sociaal domein van Brunssum wordt bevestigd dat de aanpak "vroegsignalering" en het versterken van het zogenaamde voorliggend veld en het eigen netwerk het beste functioneert voor de burger en op termijn ook kosten bespaart (voorkomt). Via wijkteams en via subsidieregelingen maximaliseren we burgerkracht.

Subsidies zijn een belangrijk instrument om maatschappelijke doelen te verwezenlijken. De gemeente Brunssum subsidieert daarom organisaties die een bijdrage leveren aan de maatschappelijke doelen van de gemeente.

In december 2017 heeft de raad de 'Kadernota subsidiebeleid gemeente Brunssum 2018-2020' vastgesteld, samen met de 'Algemene subsidieverordening gemeente Brunssum 2018' met bijbehorende subsidieregelingen.

In 2018 zijn deze regelingen geïmplementeerd. De procesgang van subsidieaanvraag tot beschikken, maar ook de verantwoordingsplicht (veelal steekproefsgewijs en achteraf) is hierbij voor de verenigingen en stichtingen sterk vereenvoudigd en gedigitaliseerd. Uiteraard blijft ook analoge indiening mogelijk. Ook is de behandeltermijn ingekort, waardoor voor instellingen eerder duidelijk is welk subsidiebedrag wordt toegekend en men ook eerder beschikt over het hen toekomende bedrag. Wel zijn enkele weeffoutjes in de nieuwe regelingen geconstateerd. Deze zullen in de loop van 2019 worden hersteld.

Samenkracht en burgerparticipatie

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Samenkracht burgerpart	408.863	408.863	0
Inburgering	0	24.041	-24.041
Subsidies Seniorenverenigingen	39.325	19.338	19.987
Buurtverenigingen	1.100	880	220
Ondersteuning verenigingen	9.209	2.680	6.529
Gemeenschapshuizen	8.185	8.185	0
D'r Brikke-Oave	257.098	249.584	7.514
Gemeenschapshuis Klaver 4	3.197	3.198	-1
Collectieve voorzieningen WMO-nieuw	245.000	163.523	81.477
Collectieve voorzieningen WMO-oudHHT	234.050	219.173	14.877
Collectieve voorzieningen WMO-AM	37.540	39.103	-1.563
Welzijnswerk CMWW	26.596	26.597	-1
Actief in de wjk/CMWW (AM)	1.220.627	1.204.783	15.844
Eigen kracht beweging /CMWW Jeugdbgt	25.375	25.375	0
Eigen kracht beweging /CMWW WMO	471.898	337.120	134.778
Het Huishouden op Orde	0	53.275	-53.275
Informele Zorg	61.634	30.648	30.986
Informele Zorg Alg.Midd.	61.292	58.868	2.424
Samenkracht en burgerparticipatieWMO	58.500	22.830	35.670
Gezondheidsbevordering	50.000	1.764	48.236
WMO-Beleid	66.700	117.272	-50.572
WMO-Beleid-AM	88.835	10.469	78.366
Bedrijfsvoeringsbudget WMO-oud	20.000	20.647	-647
Innovatie sociaal domein(Alg.res)	297.500	134.167	163.333
Subsidies Jeugdverenigingen	94.194	87.436	6.758
Beleidsontwikkeling Jeugd (AM)	74.106	69.234	4.872
Zorginnovatie (DU jeugd)	160.000	3.361	156.639
Toezicht Kinderopvang/PSZ	24.000	17.663	6.337
WMO-Beleid WMO-oud	20.000	0	20.000
Bedrijfsvoeringsbudget WMO	5.776	0	5.776
Bedrijfsvoeringsbudget(kap.laste/ov)	22.233	0	22.233
<i>lasten</i>	4.092.833	3.360.075	732.757
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Inburgering	0	33.180	33.180
D'r Brikke-Oave	42.281	35.545	-6.736
Toezicht Kinderopvang/PSZ	0	785	785
Gemeenschapshuizen	920	0	-920
<i>baten</i>	43.201	69.510	26.309
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	759.066

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Uitgaven ad € 24.000 en baten ad. € 33.000 op het product Inburgering hebben te maken met het feit dat de gemeente achteraf gefinancierd wordt op basis van realisatie taakstelling huisvesting statushouders. Ook in 2018 hebben statushouders workshops gevolgd en de participatieverklaring getekend. Op basis van talenten en hobby's begeleidt het CMWW hen en/of introduceert CMWW hen bij plaatselijke verenigingen en bij wijkactiviteiten. Vanuit de sluitende ketenaanpak (bijstandsuitkering) is er een verplichting tot gebruik van IPP (Inburgerings Participatie Plek) bij Betere Buren. Hier worden ook taal- en verkeerslessen aangeboden.
- € 81.000 minder uitgaven collectieve voorzieningen wmo-nieuw. Van dit product wordt de was- en strijkservice in het kader van de Wmo betaald. Daarnaast worden nu de diensten bij Betere Buren voor een reële kostprijs ingekocht waardoor aanvullende financiering voor de bedrijfsvoering van Betere Buren niet nodig was.
- Eigen kracht beweging Wmo: Het overschot (ad. €135.000) is ontstaan omdat de specifiek geormerkte stelpost niet is aangewend.
- de uitgaven 'het huishouden op orde' ad. € 53.000 zijn niet begroot, maar worden in mindering gebracht op de egalisatiereserve 'huishouden op orde'.
- Informele zorg: het overschot van € 31.000 is ontstaan door een lager aantal aanvragen dan mogelijk binnen het beschikbaar budget. Omdat de aanvraagperiode tot 15 januari 2019 doorloopt zal (een deel van) het budget ten laste komen van het budget informele zorg in 2019.
- De subsidiemogelijkheden t.a.v. samenkracht en burgerparticipatie zijn niet helemaal benut (-€ 36.000). De subsidieregeling wordt in 2019 op onderdelen aangepast/verruimd.
- De post Gezondheidsbevordering is € 48.000 lager uitgekomen. Gewoonlijk kunnen hier initiatieven vanuit de regio, de gemeente en/of vanuit burgers bekostigd worden.
- De afwijkingen op de posten Wmo-beleid, Wmo-oud en Algemene Middelen waren op onderdelen te hoog geraamd en kunnen grotendeels, tot -€ 48.000 gesaldeerd worden.
- De visie sociaal domein Brunssum is pas in oktober 2018 vastgesteld door de Raad. Dat betekent dat de kosten om te innoveren (bijvoorbeeld een vorm van integrale toegang) pas in 2019 worden verwacht, waardoor de post innovatie Sociaal Domein € 163.000 lager is uitgekomen.
- Het is lange tijd onduidelijk geweest welke (regionale) innovatieve projecten met het budget zorginnovatie Jeugd (DU) gefinancierd konden worden. Nu blijkt dat deze projecten veelal gefinancierd zijn vanuit 'oude garantiebudgetten', waardoor de zorginnovatiemiddelen niet ingezet hoefden te worden en daarom € 157.000 lager uitkomen. Er is behoudend met de middelen omgegaan. Wel was een deel gereserveerd voor het project 'De Rupsjes' als garantiestelling. Dit bleek echter niet noodzakelijk te zijn, omdat de bezettingsgraad en de financiering vanuit de reguliere jeugdhulp arrangementen voldoende bleken te zijn.

Baten:

- Ontvangsten Inburgering ad € 33.000 waren niet begroot (zie tevens bovenstaande toelichting bij uitgaven.)

Wijkteams

Taakveld 6.2 Wijkteams			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Wijkteams	189.947	189.947	0
Subsidies diverse wijkteams	32.875	36.791	-3.916
Wijksteunpunt Brunssum-Noord	12.000	12.000	0
Verbetering Leefbaarheid in de wijk	50.000	1.537	48.463
<i>lasten</i>	284.822	240.275	44.547
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	44.547

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Het bedrag dat beschikbaar was voor verbetering leefbaarheid in de wijk is door vertraagde opstart van het pilot project wijkgericht werken "huis van de wijk" in het centrum niet benut en uitgesteld naar 2019.

Baten:

Geen bijzonderheden.

Inkomensregelingen

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten inkomensregelingen	16.709	16.709	0
BUIG (ISD- BOL)	594.000	517.389	76.611
Kwijtschelding Belastingen	243.360	218.155	25.205
Armoedebeleid	16.545.302	15.752.212	793.090
<i>lasten</i>	17.399.371	16.504.465	894.906
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
BUIG (ISD- BOL)	12.047.597	12.488.406	440.809
Armoedebeleid	170.900	277.232	106.332
<i>baten</i>	12.218.497	12.765.638	547.141
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	1.442.047

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- BUIG (ISD-BOL) -€ 77.000 betreft minder uitgaven op IAOW-uitkeringen -€ 41.000 en minder uitgaven Bijstandsbesluit Zelfstandigen (zie tevens bij baten) -€ 36.000.
- Kwijtschelding belastingen via BSGW komen € 25.000 lager uit door minder aanvragen.
- Door een duurzame uitstroom uitkeringsgerechtigden in 2018 van -9,9% komen zijn de uitgaven ABW binnen Armoedebeleid € 670.000 lager. De armoedebeleid initiatieven vanuit de Klijnsmagelden zijn gefaseerd ingezet gedurende 2018. De uitgaven zijn daarom later op gang gekomen en opnieuw begroot in 2019 en komen o.a. hierdoor € 66.000 lager uit. Overige subsidies armoedebeleid zijn pas in december gebruikt voor startende initiatieven en komen hierdoor € 50.000 lager uit.
- De bedrijfsvoeringskosten ISD-BOL binnen de post Armoedebeleid komen € 38.000 hoger uit en lopen nog niet in de pas met de duurzame uitstroom uitkeringsgerechtigden. Een aandachtspunt voor 2019.

Baten:

- Aan BUIG-gelden Rijk is in 2018 in totaal € 611.000 meer ontvangen tegenover € 158.000 minder subsidies Bijstandsbesluit Zelfstandigen.
- Inzake baten armoedebeleid zijn € 106.000 meer ontvangen betreffende restitutie van (o.a.) onterechte uitkeringen op vorderingen door ISD-BOL

Begeleide participatie

Taakveld 6.4 Begeleide participatie			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Sal.lasten Soc.werkvoorziening	11.019.211	10.835.570	183.641
Sociale Werkvoorziening WSP	1.411.000	1.189.034	221.966
Begeleide participatie	1.858.560	1.757.768	100.792
Uitvoering Banenafpraak	150.000	103.013	46.987
<i>lasten</i>	14.438.771	13.885.385	553.386
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Sal.lasten Soc.werkvoorziening	0	400.645	400.645
Sociale Werkvoorziening WSP	0	40.523	40.523
<i>baten</i>	0	441.168	441.168
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	994.554

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Salarislasten Sociale Werkvoorziening: via de meicirculaire werd het Rijksbudget 3,4% verhoogd. Daarnaast zijn er meer arbeidsjaren SW "uitgestroomd" waardoor WOZL minder subsidie gevorderd heeft. Hierdoor is € 298.000 minder uitgegeven. Verder zijn de bedrijfsvoering kosten WOZL € 115.000 hoger uitgekomen conform de 2^e begrotingswijziging 2018.
- Door fractioneel betere detacheringssomzetten en lagere bedrijfsvoering kosten (o.a. minder bezetting regulier personeel) komt de exploitatiebijdrage WSP € 222.000 lager uit conform de 1^e begrotingswijziging 2018.
- Inzake 'begeleide participatie' zijn bij het WSP minder fte ingevuld, maar zijn er nog verplichtingen die in 2019 geboekt gaan worden. Dat maakt dat er een overschot is ad € 101.000.

- De instroom van medewerkers onder de banenafpraak verloopt gefaseerd. Daarmee is niet het gehele jaar bezetting geweest op de vacante functies en is het budget met -€ 47.000 niet helemaal gebruikt.

Baten:

- Afwijkingen in baten hebben betrekking op:
  - € 166.000 inzake resultaten 2017 WOZL
  - € 41.000 inzake resultaten 2017 WSP
  - € 184.000 wegens de boeking van een latente vordering op WOZL betreffende Licom gronden in Kerkrade ad € 184.000.
  - € 51.000 inzake ontvangen ESF gelden via de gemeente Heerlen

Arbeidsparticipatie

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Arbeidsparticipatie	62.020	62.635	-615
Inburgering	0	-606	606
Betere Buren Brunssum BV	540.000	465.000	75.000
<i>lasten</i>	602.020	527.029	74.991
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Inburgering	225	5.998	5.773
<i>baten</i>	225	5.998	5.773
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	80.764

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Door betere prijsafspraken met samenwerkingspartners, een hogere omzet en een belastingvoordeel is dit positief financieel resultaat ad. € 75.000 bij Betere Buren bereikt.

Baten:

Geen bijzonderheden.

Maatwerkvoorzieningen WMO

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Maatwerk WMO	350.596	350.596	0
Wonen en Vervoer WMO (AM)	611.820	713.511	-101.691
Gehandicaptenparkeerkaart	13.722	22.005	-8.283
Doelgroepenvervoer(AM)	584.154	698.135	-113.981
<i>lasten</i>	1.560.292	1.784.247	-223.955
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Gehandicaptenparkeerkaart	13.148	12.247	-901
Doelgroepenvervoer(AM)	0	91.666	91.666
<i>baten</i>	13.148	103.913	90.765
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-133.190

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Er zijn meer en duurdere woningaanpassingen gerealiseerd binnen Wonen en Vervoer. Mensen moeten immers langer thuis blijven wonen. Daarnaast is met ingang van 1 januari 2019 een nieuw contract afgesloten voor de hulpmiddelen. Daardoor zijn de kosten voor de hulpmiddelen met € 102.000 gestegen.
- Doelgroepenvervoer: Het tekort (ad € 114.000) komt deels door de gestegen vervoersvolume (ad 8.366 zones meer gereisd dan begroot) maar voor het overgrote gedeelte doordat de eigen bijdrage (zie baten) gesaldeerd is meegenomen in de begroting van de baten. (zie ook onder overschot baten doelgroepenvervoer).

Baten:

- Doelgroepenvervoer: De inkomsten uit de eigen bijdrage waren niet begroot (maar gesaldeerd met lasten) en zijn in de verantwoording wel als baat opgenomen.

Totaal, per saldo, is er derhalve sprake van een tekort van € 22.000 voor het doelgroepenvervoer.

Maatwerkdienstverlening 18+

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Sal.lasten Maatwerk 18plus	382.512	382.512	0
Hulp bij huishouden WMO-oud	3.040.000	2.830.823	209.177
Begeleiding WMO-nieuw	3.520.750	3.402.298	118.452
Tegemoetkoming chronisch zieken/geh.	290.000	201.571	88.429
Schuldhulpverlening	243.159	192.976	50.183
<i>lasten</i>	7.476.421	7.010.179	466.242
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Hulp bij huishouden WMO-oud	0	17.693	17.693
Eigen bijdrage WMO-oud	400.000	421.861	21.861
<i>baten</i>	400.000	439.554	39.554
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	505.796

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Voor Hulp bij het huishouden WMO-oud en Begeleiding WMO nieuw is in totaal € 328.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft de volgende oorzaken:

a. bij de hulp bij het huishouden en begeleiding is een groot aantal cliënten van de Wmo overgegaan naar de WLZ en komen als gevolg daarvan niet meer voor rekening van de gemeente.

b. In 2018 is het herindicatietraject ingezet op basis van het nieuwe protocol Hulp bij het Huishouden. Uit de cijfers blijkt dat het aantal geïndiceerde uren met ongeveer 400 uur per periode is gedaald ten opzichte van begin 2018.

c. Binnen het product begeleiding is er jaarlijks een budget is gereserveerd voor ondersteuning die niet geleverd kan worden door de gecontracteerde aanbieders. In 2018 is er nauwelijks gebruik gemaakt van het niche budget.

d. Daarnaast zijn niet alle PGB-budgetten volledig benut door de cliënten in 2018.

- Voor wat betreft de Tegemoetkoming Chronisch zieken was het tot 2018 alleen mogelijk om gedurende 3 maanden de tegemoetkoming aan te vragen, Met ingang van 2018 kan gedurende 1 jaar aangevraagd worden. Hierdoor vinden betalingen over 2018 nog tot 1 september 2019 plaats en komen in 2018 € 88.000 lager uit.

- Ten aanzien van de Schuldhulpverlening is extra budget gereserveerd voor onvoorziene uitgaven bij Kredietbank Limburg. De implementatie van het ICT systeem loopt nog vertraagd, dit kost extra fte maar is nog niet afgerond, de kosten lopen door. Buiten de dienstverleningsovereenkomst is geen indicatie te geven van het gebruik van maatwerkvoorzieningen en de naheffing van de borgstellingen. Als gevolg van een nagekomen (positieve) correctie vorig boekjaar komt deze post € 50.000 lager uit.

Baten:

- als baten bij Hulp bij huishouden is de VNG uitkering ad.€ 18.000 verantwoord betreffende vergoeding voortvloeiende uit deelname aan de regresovereenkomst WMO 2018.

- Onder de post eigen bijdragen WMO-oud zijn alle eigen WMO bijdragen (ook uit overige taakvelden) verantwoord en komen € 22.000 hoger uit dan begroot, doch € 55.000 lager dan 2017; waarmee de dalende tendens is voortgezet.

Maatwerkdienstverlening 18-

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Sal.lasten Maatwerk 18 min	413.258	413.299	-41
PGB Jeugd (DU Jeugd)	205.000	157.200	47.800
Ambulante jeugdhulp (DU jeugd)	5.705.000	4.924.814	780.186
Specialistische jeugdhulp (DU jeugd)	1.200.000	1.670.423	-470.423
Jeugdzorg plus (DU jeugd)	600.000	719.568	-119.568
Integrale vroeghulp (Alg.Midd)	52.000	12.972	39.028
<i>lasten</i>	8.175.258	7.898.275	276.983
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	276.983

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- PGB Jeugd: er is circa € 43.000 minder aan budget toegekend dan begroot. Van deze toekenningen ad € 162.000 is € 25.000 echter niet benut door de cliënten. Verder is er nog een overlopende post van 2017 ad. € 20.000 ten laste van dit product geboekt.

- Op ambulante jeugdhulp zijn de kosten € 773.000 lager. Sinds 2017 koopt de gemeente Brunssum ambulante jeugdhulp zelf in. Hierdoor hebben we steeds beter zicht op het verloop van onze uitgaven. Qua financiering (arrangementensystematiek & tarieven) volgen wij centrumgemeente Maastricht. Vanuit de centrumgemeente hebben diverse wijzigingen plaatsgevonden in de tarieven. De kosten voor ambulante jeugdhulp zijn gedaald doordat:

a. Brunssum sterk stuurt vanuit de zelfredzaamheid van de cliënten waarbij het eigen systeem van de cliënt wordt ingezet als mogelijke oplossing. Hierdoor worden lichtere vormen van jeugdhulp ingezet waardoor kosten worden bespaard.

b. Het aantal arrangementen is circa 10% toegenomen, maar dit betreft minder dure arrangementen dan vorig boekjaar. De meeste arrangementstarieven zijn bijgesteld. Hierdoor is een groot deel van de arrangementen (aanzienlijk) goedkoper geworden, waardoor de kosten lager zijn uitgevallen.

Omdat Brunssum pas sinds 2 jaar ambulante jeugdhulp zelf inkoopt, kan het vorig boekjaar niet als een goed referentiekader worden gezien. Dit komt omdat in 2017 centrumgemeente Maastricht een nieuwe arrangementensystematiek heeft doorgevoerd. Hierdoor zijn er veel indicaties gestart op 1-1-2017. De overgang van 2017 naar 2018 is veel meer geleidelijk gegaan. De verwachting voor de toekomst is dat we steeds beter kunnen monitoren en budgetteren, mits de centrumgemeente Maastricht geen wezenlijke wijzigingen doorvoert in de arrangementensystematiek omdat Brunssum deze prijsontwikkeling dan moet volgen.

- De budgetten 2018 Specialistische Jeugdhulp en Jeugdzorg plus zijn op externe aannames gebaseerd en blijken totaal 590.000 te laag te zijn ingeschat. Dit zijn kostbare arrangementen, waarbij één cliënt extra al gelijk hogere kosten kan veroorzaken. Het blijft lastig om de gegevens vanuit de centrumgemeente Maastricht goed te monitoren omdat we slechts enkele jaren referentiegetallen hebben, en deze referentiegetallen onderling zeer moeilijk te vergelijken zijn door toedoen van de vele wijzigingen in tarieven en arrangementenvormen. Deze overschrijding ad € 590.000 is nog verminderd met een positieve eindafrekening 2017 vanuit Maastricht ad € 300.000. Ook voor de komende jaren blijft goed

monitoren lastig omdat er wederom diverse wijzigingen in van Jeugdzorg worden verwacht (denk hierbij aan een subsidievorm in plaats van arrangementstarieven).

- Integrale Vroeghulp (laagdrempelig onderzoek bij zorgen rondom de ontwikkeling van een kind) is in 2018 aanzienlijk minder ingezet en komt € 39.000 lager uit. Dit komt doordat de samenwerking tussen Team Jeugd en scholen is versterkt, waardoor scholen bij eventuele zorgen sneller schakelen met de gemeenten om een passende oplossing te zoeken. Daarnaast is de pilot 'de Rupjes' gestart wat deels dezelfde doelgroep betreft en waarbij Team Jeugd samen met de coaches op scholen in kaart brengen of de Rupsjes past bij de behoeften van het kind. Het product IVH wordt dus minder vaak ingezet omdat er andere alternatieven zijn.

Baten:

Geen bijzonderheden.

Geëscaleerde zorg 18+

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Maatschappelijke Zorg	73.984	39.833	34.151
Veilig thuis	61.000	192.057	-131.057
Veilig thuis (Alg.Midd)	136.250	53.623	82.627
<i>lasten</i>	271.234	285.513	-14.279
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-14.279

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Bij de vaststelling van de bouwstenennotitie voor een gezamenlijke aanpak van personen met verward gedrag in Parkstad Limburg is extra budget gereserveerd binnen Maatschappelijke Zorg voor 2018 en 2019. De uitrol van de diverse projecten is opgestart, maar kent een aanloopfase. Hierdoor zijn de uitgaven € 34.000 lager dan verwacht.

- Afgelopen jaren zijn er nieuwe wettelijke taken overgeheveld naar Veilig Thuis, waaronder de verschuiving van de politiemeldingen van het Veiligheidshuis naar Veilig Thuis. De afrekening 2017 is ten laste gekomen van het budget 2018, naast een volumestijging (5% regel), waardoor de begroting met € 49.000 overschreden is. Daarnaast is Veilig Thuis financieel lastig te beïnvloeden. Wegens uitvoering van wettelijke taken zijn er nauwelijks draaiknoppen voor gemeenten. In 2019 start de besluitvorming rond een nieuwe financieringsstructuur waarbij gemeenten zoals Brunssum met versnelde overdracht naar het lokale veld 'beloond' dienen te worden met lagere kosten.

Geëscaleerde zorg 18-

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Geëscaleerde Zorg 18-	43.955	43.955	0
Jeugdbescherming	750.000	613.231	136.769
<i>lasten</i>	793.955	657.186	136.769
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	136.769

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op de kosten Jeugdbescherming kan de gemeente slechts beperkt invloed uitoefenen omdat het hier gaat over maatregelen uitgesproken/opgelegd door de rechter. Het blijft lastig om de gegevens vanuit de centrumgemeente Maastricht goed te monitoren omdat we slechts enkele jaren referentiegetallen hebben, en deze referentiegetallen onderling zeer moeilijk te vergelijken zijn door toedoen van de vele wijzigingen in tarieven en arrangementsvormen. Ook voor de komende jaren blijft goed monitoren lastig omdat er wederom diverse wijzigingen in aanbesteding worden verwacht (denk hierbij aan een subsidievorm in plaats van arrangementstarieven). De lagere uitgaven € 137.000 worden volledig veroorzaakt door de afrekening 2017 en correctie vooruitbetaalde kosten 2019.

2.3 Volksgezondheid

Gezondheid gaat tegenwoordig veel meer om het vermogen je aan te passen aan de uitdagingen van het leven en zelf de regie te voeren op je leven. Gezondheid wordt steeds meer gezien in termen als veerkracht, functioneren en participatie, dan in termen van somatische en psychische aard. De aanpak richt zich daarom op ondersteunen en bevorderen van de regie van burgers. Een gezonde leefstijl en leefomgeving zijn van belang voor het ervaren van een goede gezondheid.

Ook het cluster Volksgezondheid is nauw verbonden met het Sociaal Domein, waar het uitgangspunt is dat iedereen naar vermogen participeert in de samenleving. Een van de speerpunten is dan ook de verbinding te blijven maken met de beleidsterreinen die aan het cluster Sociaal Domein verbonden zijn en in te zetten op preventie waardoor escalatie en duurdere zorg of ondersteuning voorkomen wordt.

Ontwikkelingen en Resultaten

Het regionale gezondheidsbeleid, jeugdgezondheidszorg, Brunssum als JOGG-gemeente en Burgernoodhulp komen in deze paragraaf aan de orde.

Ook in 2018 voerden wij i.s.m. met de verbonden partijen zoals GGD, Meander JGZ de wettelijke taken GGD en JGZ uit zoals het bestrijden van infectieziektes, aanbieden van vaccinaties, het geven van voorlichting en advies.

Er is een regionaal gezondheidsprogramma in ontwikkeling dat zich richt op aanvullende taken en een trendbreuk in de gezondheid Zuid-Limburg beoogt.

Het programma JOGG (Jongeren op gezond gewicht) werd voortgezet en de resultaten laten zien dat jongeren gezonder eten en drinken (lagere bmi) en dat de motoriek verbetert.

Via verschillende initiatieven worden achterstanden, in ontwikkeling, in gezondheid, zo vroeg mogelijk gesignaleerd om te voorkomen dat er later problemen ontstaan of escaleren. De Rupsjes, het JOGG-programma, de samenwerking tussen team Jeugd en huisartsen zijn hier voorbeelden van.

In 2018 zijn de voorbereidingen getroffen om in het centrum een zgn. "huis van de wijk" te openen. Zie ook programma wijkgericht werken. Door ontmoeting tussen burgers, vrijwilligers, verenigingen, professionals in het sociaal maatschappelijke domein te stimuleren verwachten wij dat er initiatieven in wijken ontstaan die bijdragen aan de gezondheid en gezondheidsbeleving van burgers.

Het aantal burgerhulpverleners dat zich aanmeldt voor het oproepnetwerk Burgernoodhulp groeit nog steeds. Uit de jaarlijkse evaluatie blijkt dat er bij elke oproep voldoende hulpverleners kunnen worden bereikt (30 per keer). Het aantal beschikbare AED's is voldoende.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Volksgezondheid

Taakveld 7.1 Volksgezondheid			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Preventieve en Curatieve Gezondh. Zorg	498.616	480.184	18.432
Burgernoodhulp / AED	9.610	10.858	-1.248
Gezondheidsbeleid / Account Meander	380.185	380.145	40
Digitaal dossier JGZ	12.253	12.399	-146
<i>lasten</i>	900.664	883.586	17.078
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	17.078

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Programma 3 Brunssum, een levendige stad!

Visie

Brunssum is de groenste stad (in de regio), waar mensen van alle leeftijden en alle bevolkingsgroepen graag wonen, werken en recreëren. De woonomgeving heeft een positieve, schone uitstraling, zodat men zich er prettig en veilig voelt. De leefomgeving blijft, ondanks de demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, voor de bewoners aantrekkelijk.

Een goede bereikbaarheid van woningen en voorzieningen evenals de gezondheid en veiligheid van bewoners zijn van belang voor de leefbaarheid. Externe veiligheidsrisico's worden beperkt.

Binnen Parkstad liggen grote kansen en uitdagingen op het gebied van natuur, toerisme en recreatie. Een goede ontsluiting maakt toeristische attracties in Parkstad als geheel (waaronder onze Oostflank) beter bereikbaar voor bezoekers uit binnen- en buitenland.

Lucht en bodem dienen van een zodanige kwaliteit te zijn dat de gezondheid van mensen die in Brunssum wonen, werken en verblijven niet wordt aangetast. Geluid en omgevingslawaai moeten binnen aanvaardbare grenzen blijven. Dat geldt eveneens voor blootstelling aan onaantwoordbare externe veiligheidsrisico's van vervoer, opslag en verwerken van gevaarlijke stoffen.

Brunssum probeert in 2040 energieneutraal te zijn. Dit bereiken we door ons energiegebruik tot 2040 met een derde terug te dringen en de resterende twee derden met hernieuwbare bronnen op te wekken.

Programma 3 omvat de volgende beleidsclusters:

1. Verkeer, vervoer en waterstaat
2. Sport, cultuur en recreatie
3. Milieu

3.1. Verkeer, vervoer en waterstaat

Verkeersstructuur

Buitenring

In 2018 is de Buitenring gefaseerd opengesteld voor verkeer en behoudens enkele op-afritten staat de Buitenring sinds oktober 2018 nagenoeg geheel open voor verkeer. De aansluiting bij Nuth moet nog gerealiseerd worden.

De positieve effecten van de openstelling op het gemeentelijk wegennet zijn reeds waarneembaar. De afname van verkeer op onze wegen brengen we ook objectief in beeld met verkeersmetingen.

De ambtelijke inspanningen waren, naast het regulier Buitenring-overleg, gericht op de planvorming voor onze lokale wegen die bij de Buitenring betrokken zijn. Het accent lag daarbij op de afsluiting- en tunnel van de Rimbürgerweg.

In opdracht van Parkstad is voor de regio een op de Buitenring aangepast bewegwijzeringsplan opgesteld. De gemeenten dienen voorts ieder voor hun beheersgebied te zorgen voor uitvoering. Urgente aanpassingen worden binnen het MIP opgevangen.

Wij hebben de beheergrenzen van de Buitenring vastgesteld, waarmee tevens de basis is gelegd voor een (later uit te voeren) correctie van de eigendomsgrenzen.

De Provincie is gestart met een z.g. veegplan PIP, waarmee in de praktijk ontstane onvolkomenheden in de bestemmingsgrenzen worden gecorrigeerd. Ten aanzien van de omgeving Merkelbeekerstraat/ Kling heeft separaat een aanpassing van het PIP plaatsgevonden.

Begin 2018 heeft de regio i.s.m. de Provincie een voorstel gedaan over de invulling van de inspanningsverplichting Buitenring ad 22,5 miljoen. Dit voorstel is door Brunssum niet onderschreven. Via de Bestuurscommissie Parkstad wordt het overleg nu voortgezet en wachten wij de resultaten af.

Adequate infrastructuur.

Het beheer van de openbare ruimte, inclusief openbare verlichting is uitgevoerd conform het MIP 2018-2022. De reconstructie van de wijk Op den Haen, waarvoor de Raad extra geld beschikbaar heeft gesteld, zal later starten, omdat het aanbestedingstraject stagnatie heeft opgelopen. De gunning heeft pas in december 2018 kunnen plaatsvinden.

Openbaar vervoer

De bushaltes langs de Trichterweg zijn conform de richtlijnen toegankelijk gemaakt. Daarmee is ook de infrastructuur voor de Brunssumse busringlijn op orde gebracht.

Verkeersveiligheid

Op het gebied van verkeerseducatie hebben we in Parkstadverband en i.s.m. VVV Nederland weer gewerkt aan een aantal verkeersveiligheidsacties, zoals Veilige Schoolomgeving, Op de fiets even niets, Verkeersquiz, verkeerseducatie-dagen, VVN posteracties, fietsverlichtingsactie, verkeersexamens, opleiding en verzekering verkeersbrigadiers en de VEBO convenanten. Ook is de rijvaardigheidstraining voor senioren in 2018 weer doorgegaan. Verkeersveiligheidsacties worden voor 50% door de Provincie gesubsidieerd.

Parkeren

In de ruimtelijke plannen houden wij consequent rekening met de parkeerbehoefte. Deze wordt berekend met CROW-normen. De parkeerdruk wordt gemonitord en is in de Beschermd stads- en dorpsgezicht (Bsdg) wijken erg hoog..

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Verkeer en vervoer

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Verkeer en vervoer	604.584	604.584	0
MIP-wegen	1.110.030	971.046	138.984
Onderhoud Wegen	529.830	487.313	42.517
Overige Kosten wegen	67.810	70.694	-2.884
Opritten	1.865	58	1.807
Onkruidbestrijding verhardingen	174.529	168.153	6.376
Straatreiniging	269.545	348.547	-79.002
Bladreiniging	159.366	63.965	95.401
Hondenpoepbestrijding	51.719	48.521	3.198
Gladheidsbestrijding	139.538	123.678	15.860
Onderhoud Straatmeubilair	33.748	23.462	10.286
Verkeersborden/Wegmarkeringen	35.438	31.615	3.823
Verkeerszuilen/Verkeerslichten	65.252	44.053	21.199
Kapitaallasten Straatverlichting	208.172	181.444	26.728
Openbare Straatverlichting MIP-OR	662.462	662.361	101
Verkeerscoördinatie	89.589	36.607	52.982
<i>lasten</i>	4.203.477	3.866.102	337.375
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Onderhoud Wegen	9.705	21.502	11.797
Overige Kosten wegen	79.514	83.507	3.993
Opritten	9.658	5.074	-4.584
Onderhoud Straatmeubilair	22.308	1.847	-20.461
Verkeersborden/Wegmarkeringen	5.297	221	-5.076
Verkeerszuilen/Verkeerslichten	0	28.500	28.500
Openbare Straatverlichting MIP-OR	0	413	413
Verkeerscoördinatie	18.610	18.641	31
<i>baten</i>	145.092	159.703	14.611
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	351.987

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Door uitstel van de renovatie wijk Op de Haan, waarvan de redenen zijn omschreven onder paragraaf 3 (kapitaalgoederen), is er een onderschrijding op het product MIP-wegen van de kapitaallasten (139.000).
- Door prioriteit te geven aan het aanleggen van verhoogde bushaltes door de onderhoudsaannemer, had de aannemer niet meer voldoende capaciteit om het geplande herstraatwerk volledig uit te voeren. Hierdoor minder uitgaven op het product Onderhoud Wegen (43.000).
- De stortkosten per ton wijzigen jaarlijks als gevolg van de marktomstandigheden. Aan stortkosten binnen het product straatreiniging is minder uitgegeven (9.000). Overige kosten, zoals brandstoffen, verzekeringen etc. zijn lager uitgevallen (7.000).

- Er hebben minder uitrukken plaatsgevonden dan in de begroting geraamd. Daardoor minder uitgaven (€ 16.000). Dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve gladheidsbestrijding.
- Minder uitgaven op het product straatmeubilair doordat de kosten van het onderhoud van deabri's niet in rekening werd gebracht. Dit wordt in 2019 gecorrigeerd (22.000). Daarnaast zijn er meer kosten aan vervanging straatmeubilair uitgegeven (12.000) dan het langjarig gemiddelde.
- Onder het product Verkeerszuilen/Verkeerslichten valt ook de ANWB-bewegwijzering. In het kader van de Buitenring moet de bewegwijzering in de hele gemeente worden aangepast. Hiervoor is 4 jaar uitgetrokken. In 2018 is slechts een deel van het geplande werk uitgevoerd. Derhalve minder uitgaven (21.000). Dit wordt gestort in het egalisatiereserve MIP-verkeer.
- Uitgestelde vervanging VRI-voetgangersoversteekplaats Maastrichterstraat in afwachting effect opening Buitenring leidt tot minder uitgaven/kapitaallasten op het product kapitaallasten straatverlichting (27.000)
- Op het product Verkeerscoördinatie is weinig infrastructureel werk verricht. Het geraamde budget is begroot op basis van een langjarig gemiddelde. Het restant (53.000) wordt gestort in de egalisatiereserve MIP-verkeer.

Baten:

- Op het product straatmeubilair zijn de reclame inkomsten van deabri's nog niet ontvangen. Deze worden begin 2019 ontvangen (22.000).
- Meer inkomsten op het product verkeerszuilen/verkeerslichten als gevolg van de ontvangen bijdrage van AFNORTH voor de aanleg van de verkeerslicht installatie bij de uitgang Internationale school aan de Rembrandstraat (28.500).

Parkeren

Taakveld 2.2 Parkeren			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Kapitaallst overige kosten Parkeren	35.612	35.612	0
Fietsenstalling Centrum Brunssum	0	1.357	-1.357
<i>lasten</i>	35.612	36.970	-1.358
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-1.358

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

3.2 Sport, cultuur en recreatie

Sportbeleid en –activering

JOGG

In 2018 zijn alle kinderen in het Primair Onderwijs, waarvan de ouders in het kader van A.V.G. (Privacy wetgeving) toestemming hebben gegeven, getest op BMI en motorische vaardigheden. Verwerking van de onderzoeksgegevens en opstart van de interventies geschiedt in het eerste kwartaal van 2019.

"Drink Water" project

In 2018 namen alle scholen in het Primair Onderwijs en de Peuterspeelzalen deel aan het "Drink Water" project. Uit onderzoek is in 2018 gebleken dat in het Primair Onderwijs ruim 90% van de kinderen nu elke dag een glas water drinkt.

Sportevenementen

De 30e Parelloop, het internationaal Damtoernooi en de Wielerronde hebben, mede door een gemeentelijke subsidie, in 2018 plaatsgevonden. Alleen het Open Brunssumse tennistoernooi is, om organisatorische redenen, niet doorgegaan. De Parelloop heeft door diverse omstandigheden een zwaar jaar gehad, waarbij zij een exploitatietekort hadden van 12.000. Dit tekort is gedekt door de gemeente onder voorwaarden dat de organisatie zich gaat herontdekken, vernieuwen en toekomstbestendig gaat maken. De eerste stappen in dit proces zijn reeds ondernomen. De concrete effecten zullen in het jaar 2020 pas naar buiten toe merkbaar zijn.

Sportaccommodaties

Integraal accommodatiebeleid

Beoogd werd om nog in 2018 de nota Integraal accommodatiebeleid vast te stellen. De nota is in breder perspectief geplaatst en naar verwachting zal in het 2e kwartaal 2019 de Nota Vastgoed aan de Raad worden aangeboden, waarin het integraal accommodatiebeleid is opgenomen. In de uitwerking wordt ook de "knelpuntenpot" (260.000) betrokken.

LED-verlichting

Het onderzoek naar de haalbaarheid van LED verlichting i.p.v. conventionele verlichting bij de buitensportaccommodaties is in 2018 afgerond. Uit financiële analyse is gebleken, dat LED-verlichting pas rendabel is op het moment dat de bestaande verlichting is afgeschreven.

Openstellen voetbalcomplexen

Het in 2016 gestarte project om de kunstgrasvelden bij de voetbalcomplexen tijdens de schoolvakanties open te stellen voor kinderen uit de buurt heeft in 2018 niet het gewenste resultaat opgeleverd. Er is niet of nauwelijks gebruik gemaakt van de kunstgrasvelden door de jeugd. Wellicht dat de extreem hete zomer hier de oorzaak van is geweest. Het is nog onzeker of dit project in 2019 een vervolg zal krijgen. De scholen kunnen ook in 2019 2x per jaar om niet gebruik blijven maken van de kunstgrasvelden".

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Evenementenbeleid

Het eerste deel van het evenementenbeleid is eind 2017 vastgesteld en in maart 2018 is het tweede deel vastgesteld. Inmiddels zijn we bijna een jaar aan de slag met het beleid en zal op enig moment wel enige finetuning plaats gaan vinden op basis van de opgedane ervaringen. We kunnen wel stellen dat het nieuwe beleid rust en duidelijkheid heeft gebracht in de omgeving. Dit was ook een van de belangrijkste zaken. De werkwijze als beschreven in het evenementenbeleid is beproefd en heeft diverse "controles" doorstaan.

Programmering evenementen

Er zijn diverse evenementen geweest, zoals de Kids Fun Zone, het bevrijdingsfestival, de Scoutifestatie, het Kerstfeest (incl. het feest der verwondering) die gebruik hebben gemaakt van de unieke koppeling van de Brikke Oave, het Lindeplein en het Vijverpark. Hierin heeft de gemeente Brunssum bij de Kids Fun Zone een organiserende rol gehad, bij de ander evenementen was sprake van een stimulerende-, een faciliterende- en een coördinerende rol conform de ambities van het evenementenbeleid.

Tevens is verder geprofessionaliseerd in de programmering van het Openluchttheater, waarbij het aspect totaal beleving (eten, voorstelling, randprogramma) zeer succesvol bleek. Eind 2018 is ook gestart met de planvorming voor het weersonafhankelijk maken van het Openluchttheater.

“Kerst vier je samen” is in 2018 voor het eerst georganiseerd door de Stichting “Viert samen”. De gemeente heeft gefaciliteerd waar nodig. De combinatie met het “feest der verwondering” in het Vijverpark heeft tot vele positieve reacties geleid.

De huidige situatie biedt het perspectief het evenementenaanbod verder te professionaliseren en af te stemmen op de doelstellingen van Brunssum als woongemeente met een hoog voorzieningenniveau.

Subsidie professionele instellingen

Ook in 2018 zijn het professioneel muziekonderwijs, inclusief het project Klinkend Perspectief (Stichting SMK) en de openbare bibliotheek weer gesubsidieerd.

Cultureel erfgoed/archeologie

Ten aanzien van cultureel erfgoed en archeologie zijn er geen ontwikkelingen te melden. Inhoudelijke werkzaamheden liggen bij de regioarcheologe.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Groenbeheer

Het reguliere groenbeheer is uitgevoerd conform het groenbeheerplan/MIP 2018-2022.

Recreatieve verbinding met buitengebied.

In 2018 is het proces voor de realisatie van een brug ter hoogte van de Akkerweg gestopt, omdat de grondeigenaar op wiens grondgebied deze brug moet aansluiten, geen medewerking verleent. Diverse gesprekken hebben voornamelijk niet tot een verandering van standpunten geleid. Wij zullen de dialoog voortzetten. Het voor de aanleg van de brug gereserveerde gemeentelijk aandeel ad 400.000 is naar 2019 doorgeschoven.

Recreatieve routes

Met de in 2017 ter beschikking gestelde middelen voor de versterking van de recreatieve routestructuur hebben wij in 2018 met buurgemeente Onderbanken de fietsroute tussen Schutterspark en Schinveld aangelegd. Daarmee is het Schutterspark nu gekoppeld aan een uitgebreid netwerk aan fietsinfrastructuur met een doorverbinding naar de Brunssummerheide.

Ook is in 2018 uitvoering gegeven aan een fietsverbinding tussen Schinveld en het Clemensdomein (als onderdeel van de Beekdaelenroute). Met deze route is het Clemensdomein in de recreatieve fietsstructuur opgenomen.

De Buitenring heeft een aantal recreatieve routes (fiets-, mountainbike-, voetgangers- en menroutes) verstoord. In overleg met de gebruikers zijn de routes hersteld, het Routebureau VVV Z-Limburg heeft zorggedragen voor de juiste bewegwijzering.

Leisure Lane

Het IBA-project Leisurelane heeft een lange voorbereidingstijd gekend. Omdat er binnen dit project veel gemeenten moeten samenwerken, heeft de Provincie de regierol genomen en zijn in 2018 stappen gezet richting uitvoering.

De samenwerking tussen 7 gemeenten, Provincie en IBA is verankerd in een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) die door alle partijen is ondertekend. Voor raads- en statenleden zijn twee informatieavonden georganiseerd.

Gedurende dit traject is ook het tracé verder geoptimaliseerd, gelet op kosten en procedurele risico's. Het aanvankelijke beoogde tracé in Brunssum tussen de Akerstraat-Noord en N276 is daarom veranderd. In de SOK is het tracé nu als volgt vastgelegd: vanaf de fietserstunnel Akerstraat-N via het bestaande fietspad tot aan de rotonde Koolweg/Cronjéstraat. Deze rotonde wordt voorzien van passende fietsinfrastructuur waarover de Leisure Lane wordt voortgezet langs de Cronjéstraat richting het Heidserpark (gem. Heerlen). Ter hoogte van het Emmapark wordt een rustpunt ingericht. Vanuit het Heidserpark komt de route in de Brederostraat weer voor een klein deel op Brunssums grondgebied om vervolgens de Heerenweg over te steken richting Schrieversheide.

Een doorverbinding van de Akerstraat naar het Schutterspark/Oostflank behoort niet tot het Leisure Lane-project. Dit zal desgewenst in een later stadium als apart project opgepakt moeten worden.

De totale kosten voor het Brunssums onderdeel van Leisure Lane bedragen 658.000. De Provincie subsidieert 50%, waarmee de kosten voor de gemeente Brunssum op (afgerond) 330.000 geraamd zijn.

Bibliotheek

In 2018 is de discussie met de Raad opgestart over de toekomst van de bibliotheek van Brunssum. Besluitvorming wordt in 2019 verwacht. Het uitgangspunt is dat er een toekomstbestendige bibliotheek voor Brunssum blijft.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Sportbeleid en activering

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salaris/st Sportbeleid en activering	178.602	178.602	0
Sportsubsidies(incl. Kapitaallasten)	126.961	120.134	6.827
Brunssum Beweegt	97.501	92.613	4.888
Sportbeleid	38.500	5.965	32.535
<i>lasten</i>	441.564	397.313	44.251
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Brunssum Beweegt	0	8.052	8.052
<i>baten</i>	0	8.052	8.052
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	52.303

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Voor Brunssum beweegt zijn er lagere uitgaven (13.000) omdat de gelden voor activiteiten in de wijken

om gezondheidsachterstanden te reduceren niet volledig werden ingezet. Het overschot is toegevoegd aan de Reserve Brunssum Beweegt

-Sportbeleid: betreft realisatie voorzieningen in Brunssum Oost welke, door personele wijzigingen, vertraging heeft opgelopen. Bij dit budget is eerder 15.000 overgeheveld naar 2019

Sportaccommodaties

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Totaal lasten sportaccommodaties	2.307.064	2.272.416	34.648
<i>lasten</i>	2.307.064	2.272.416	34.648
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Totaal baten sportaccommodaties	638.518	623.064	-15.454
<i>baten</i>	638.518	623.064	-15.454
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	19.194

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- De uitgaven zijn nog niet reëel begroot inzake de Sporthal Bredeschool Treebeek vanwege de recente ingebruikname. Derhalve lagere uitgaven (34.000).
- Voor het Sportpark Peerdendries is het geraamde budget inzake klachtenonderhoud (10.000) niet nodig geweest.
- Meer uitgaven bij het zwembad De Bronspot als gevolg van sanering asbest, vervangen verlichting in LED-verlichting en nieuwe binnendeuren (32.000).
- De renovatie van het kunstgrasveld van SV De Leeuw is doorgeschoven naar 2019. Dit heeft geleid tot lagere afschrijvings- en rentekosten (26.000).

Baten:

- Lagere inkomsten sporthal Rumpen door minder inhuur van verenigingen en het Romboutscollege (26.000).
- Voor het Sportpark Peerdendries is het geraamde budget (10.000) voor klachtenonderhoud niet nodig geweest. Hierdoor een lagere onttrekking uit de voorziening groot onderhoud gemeentelijke eigendommen.
- Als gevolg van de hogere uitgaven op het product zwembad De Bronspot, vond er een hogere onttrekking uit de voorziening groot onderhoud gemeentelijke eigendommen plaats (33.000).

Cultuurpresentatie, -productie en –participatie

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Cultuurpresentatie	167.632	167.632	0
Muziek Onderwijs	302.966	302.966	0
Amateuristische Kunstbeoefening	83.434	70.795	12.639
Cultuur	57.397	67.148	-9.751
<i>lasten</i>	611.429	608.541	2.888
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Amateuristische Kunstbeoefening	1.510	1.510	0
<i>baten</i>	1.510	1.510	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	2.888

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Musea

Taakveld 5.4 Musea			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Musea	11.317	11.317	0
Monumentenzorg	1.997	0	1.997
<i>lasten</i>	13.314	11.317	1.997
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	1.997

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Cultureel erfgoed

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Cultureel erfgoed	6.811	6.811	0
<i>lasten</i>	6.811	6.811	0
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>neutraal</i>	0

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Media

Taakveld 5.6 Media			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Media	0	0	0
Openbare Bibliotheek	457.812	477.808	-19.996
<i>lasten</i>	457.812	477.808	-19.996
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-19.996

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Taakveld 5.7 Openbaar groen en en (openlucht) recreatie			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Speeltuingebouw Klaver 4	3.072	3.090	-18
Salaris1st Openbaar Groen recreatie	777.416	777.416	0
Volksfeesten	32.200	35.577	-3.377
Diverse Evenementen Algemeen	17.257	60.980	-43.723
Evenementenbeleid	120.000	56.589	63.411
Groen- toerisme en recr.beleid	179.732	199.043	-19.311
Pand Klaver 4	38.993	46.081	-7.088
Speeltuinen	35.391	51.851	-16.460
Openbare Speelplekken	26.385	31.860	-5.475
Speeltuin Buschkesberg	2.754	3.785	-1.031
Speeltuin Treebeek	6.673	6.673	0
Schutterspark Algemeen	177.845	164.324	13.521
Schutterspark Kinderboerderij	7.960	7.086	875
Schuttershüske	3.068	901	2.167
Exploitatie pompgebouwen	41.674	40.179	1.495
Groencoördinatie	28.824	37.578	-8.754
Bosbeheer	76.646	73.861	2.785
Groen- en natuurbeleid	0	4.980	-4.980
Onderhoud Gereedschap Machines	37.987	26.054	11.933
Plantsoenen	806.856	701.208	105.648
Sanering-/Reconstructie Bomenbestand	152.088	162.171	-10.083
Directe Kap.Lasten etc.Plantsoenen	35.125	25.669	9.456
Fontein Vijverpark	7.833	368	7.465
Fontein Lindeplein	41.255	28.757	12.498
Straatbeelden/Kunstwerken	15.605	6.535	9.070
<i>lasten</i>	2.672.639	2.552.616	120.023
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Speeltuingebouw Klaver 4	5.458	5.476	18
Volksfeesten	0	682	682
Diverse Evenementen Algemeen	0	-7.500	-7.500
Pand Klaver 4	16.985	24.073	7.088
Speeltuin Buschkesberg	2.921	3.952	1.031
Schutterspark Algemeen	16.589	21.214	4.625
Schutterspark Kinderboerderij	3.042	3.018	-24
Bosbeheer	8.337	8.063	-274
Groen- en natuurbeleid	5.704	2.550	-3.154
Plantsoenen	0	22.138	22.138
Fontein Vijverpark	10.595	3.130	-7.465
Straatbeelden/Kunstwerken	16.788	7.718	-9.070
Schutterspark Roeivijver	1.607	0	-1.607
Groencoördinatie	1.381	0	-1.381
Fontein Lindeplein	12.498	0	-12.498
<i>baten</i>	101.905	94.516	-7.389
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	112.634

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- In 2018 zijn i.s.m. Onderbanken fietspaden gerealiseerd (Zwarte paadje, Rode Beek) en is bewegwijzering aangepast. De kosten voor het fietspad Rode Beek waren hoger dan voorzien, waardoor een overschrijding (19.000) is ontstaan op het product Groen- toerisme en recreatiebeleid. Dit wordt gedekt uit de gevormde reserve voor recreatieve routes.
- Hogere uitgaven op het product Speeltuinen (16.000) wordt voor 10.000 veroorzaakt door aanschaf van speeltoestellen (dekking geschiedt via onttrekking van de hiervoor ingestelde reserve) en voor 6.000 vanwege incidenteel bomenonderhoud en mollenbestrijding.
- Vanwege meerdere wisselingen van verantwoordelijk personeel, is het gepland onderhoud (Product Plantsoenen) aan een gedeelte van de oever van het Vijverpark uitgesteld naar het voorjaar 2019. Om dezelfde reden is ook het onderhoud aan het bosplantsoen uitgesteld naar het voorjaar 2019. Met name hierdoor minder uitgaven (107.000).
- Uitgestelde vervanging materieel plantsoenen, technisch nog niet volledig afgeschreven, leidt tot minder kapitaallasten 2018 (9.000).
- De geraamde kosten bij de producten Fontein Vijverpark, Fontein Lindeplein en Straatbeelden/Kunstwerken, zijn gebaseerd op een langjarig gemiddelde. In 2018 zijn de uitgaven voor onderhoud op deze producten lager (29.000).
- Op 'diverse evenementen algemeen' worden 44.000 hogere uitgaven verantwoord doordat de kosten van het Kerstfeest ad 50.000 hierop geboekt zijn, terwijl deze op de post 'evenementen beleid' begroot waren en hierdoor 63.000 lager uitkomt.

Baten:

- Hogere inkomsten product plantsoenen als gevolg van een ontvangen uitkering inzake schade aan minigraver (22.000).

Als gevolg van de lagere uitgaven op de producten Fontein Vijverpark, Fontein Lindeplein en Straatbeelden/Kunstwerken, zijn ook de inkomsten lager omdat er minder onttrokken dient te worden uit de voorziening onderhoud gemeentelijke eigendommen (29.000).

3.3. Milieu

Riolering

Ook in 2018 is uitvoering gegeven aan het MIP-OR. Omdat het hier met name gaat om onderhoud kapitaalgoederen, wordt voor een toelichting verwezen naar Hoofdstuk 4, paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen.

Afval

In 2017 heeft de Raad ingestemd met nieuw afvalbeleid "Geef afval een toekomst 2013-2020 STAP2". Op basis van dit beleid is medio 2018 gestart met de 4-wekelijkse inzameling van restafval en gratis Gft-inzameling in de hoogbouw. Burgers hebben goed gebruik gemaakt van flankerende maatregelen. Regio breed hebben 13.000 huishoudens hun container later omwisselen naar een groter formaat en in Brunssum zijn 7 ondergrondse afvalbakken bijgeplaatst waar met de milieupas afvalzakken kunnen worden gestort.

Eind 2018 is gebleken dat de begroting van Rd4 zwaar onder druk is komen te staan als gevolg van onvoorziene- en niet beïnvloedbare ontwikkelingen.

De Raad is hierover middels een Raadsinformatiebrief op de hoogte gesteld.

Milieubeheer

Geluid- AWACS

Het geluidmeetnet AWACS bestaat uit tien meetpunten in de gemeenten Beekdaelen en Brunssum. Het contract voor deze metingen loopt t/m 2019. Ook voor 2018 zijn de meetresultaten weer verwerkt in een rapportage ten behoeve van bespreking in de Commissie AWACS.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving Milieu

In december 2018 heeft het college het uitvoeringsbeleid vergunningverlening Wabo-taken periode 2019/2022 vastgesteld. In dit beleid, dat een wettelijke grondslag heeft, stelt de gemeente haar doelen vast op het gebied van vergunningverlening. Op basis van dit beleid wordt jaarlijks (voor het eerst begin 2019) een uitvoeringsprogramma met concrete meetbare activiteiten vastgesteld. Ook hebben de gemeentelijke medewerkers die belast zijn met de uitvoering van de Wabo-taken voor de verschillende deskundigheidsgebieden een EVC-traject doorlopen. In december 2018 zijn de EVC-certificaten uitgereikt. Hiermee is een verdere stap van de professionalisering van het ambtelijk apparaat gezet.

De Provincie Limburg, belast met het eerstelijns toezicht op gemeenten, heeft in het najaar van 2018 een audit uitgevoerd. Hoewel de conclusies van de provincie ten tijde van het opstellen van deze jaarrapportage nog niet in formele zijn ontvangen zijn, blijkt uit het ambtelijk concept dat de gemeente Brunssum haar Wabo-taken adequaat uitvoert. Wel ontbraken ten tijde van de audit nog enkele "systeemvereisten", waaronder het (inmiddels vastgestelde) uitvoeringsbeleid en het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.

Het in december 2017 door de raad vastgestelde evenementenbeleid is in 2018 geïmplementeerd. Hiermee wordt per locatie voor geluidnormen, soorten evenementen, frequentie per jaar en duur maatwerk geleverd. De geluidbelasting van de evenementen wordt, voor zover relevant, gemonitord. De verkregen meetresultaten dienen als input voor evaluatie van het vastgestelde beleid, maar ook als handhavinginstrument.

De samenwerking met de Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg, waar gemeente Brunssum de wettelijk verplichte uitvoering van basistaken milieu op het gebied van vergunningverlening en van toezicht en handhaving heeft ondergebracht, is verder gecontinueerd.

Parkstad Limburg Energietransitie (PALET)

Op basis van het Uitvoeringsprogramma Parkstad Limburg Energietransitie 2016-2020¹ wordt in deze periode gestreefd naar het bereiken van de eerste 8% van de potentiële energiebesparing en 8% van de potentiële duurzame energieopwekking om in 2040 als regio energieneutraal te zijn. In 2018 zijn hiertoe mede de volgende lokale en regionale projecten en activiteiten ondernomen:

Zonnepanelenproject Parkstad	Eind 2018 zijn er in Brunssum op 358 woningen zonnepanelen geïnstalleerd en 35 nog in voorbereiding. Het beschikbare budget voor de 1ste tranche van 500 woningen is voor 86% besteed. Voorbereidingen voor de 2 ^{de} tranche van 500 woningen zijn gestart. Bestuurlijke besluitvorming hierover volgt in 2019.
Zonnepanelen gemeentelijk vastgoed	In 2018 heeft de Raad ingestemd met zonnepanelen op de Brikke Oave, Sporthal Rumpen en Zwembad de Bronspot. De benodigde SDE-subsidie is eind december 2018 toegekend. De voorbereidingen voor de vereiste aanbesteding zijn in 2018 gestart. Van het zwembad bleek naderhand dat vanwege het ook moeten aanpakken van installaties, het dak, constructie, ed., het sec leggen van zonnepanelen nu nog niet mogelijk is. Dit pand is daarom niet meegenomen in de voorbereidingen van de aanbesteding, maar zal integraal worden beoordeeld (zie regel hieronder).

¹ PALET 3.0

Verduurzaming Gemeentelijke Gebouwen (Parkstad)	Regionale pilot, gestart eind 2018. Verduurzamen gebouwen op basis van een integraal wegingskader. In deze pilotfase brengt Brunssum 4 panden in: Zwembad de Bronspot, panden van VV De Leeuw, CMWW gebouw (P. Beatrixstraat), Sporthal Rumpen.
Openbare verlichting op LED	De daadwerkelijk ombouw was voorzien halverwege 2018. Echter de producent van de retrofit (LED-units) is medio 2018 gestopt met de productie. Er is een nieuwe producent gevonden. De verwachting is dat de ombouw medio 2019 plaatsvindt.
Stimuleren Lokale Energiecoöperatie	In 2017, doorlopend naar 2018 is via een aantal workshops de totstandkoming van een lokale energiecoöperatie gestimuleerd. Dit heeft tot resultaat dat een groep inwoners in 2018 hiermee daadwerkelijk aan de slag zijn gegaan.
Duurzaamheidseducatie	Ook in 2018 heeft de gemeente duurzaamheidslessen op een aantal basisscholen gefinancierd.
Energiebesparing bij bedrijven	Regionaal PALET-project, waarbij in opdracht van de gemeenten de Regionale Uitvoeringsdienst ZL extra bedrijfsbezoeken aflegt specifiek gericht op het energieaspect. De bedrijven worden geselecteerd op energieverbruik. In 2018 ging het om de sector kantoren.
Communicatie	Regionale PALET campagne Toekomst Tour. Vrijwilligers uit alle parkstadgemeenten hebben samen, per fiets, duurzame voorbeeldprojecten/-locaties bezocht en hebben hier over gecommuniceerd via social media, onder meer via vlogs. In Brunssum is de aardgasvrije Brikke Oave en het bijna aardgasvrije cafetaria 't Smulhuis bezocht. Diverse items voor de Stadskrant
Warmte	Regionale Warmtecoördinator: geworven door Parkstad in 2018 en gaat per 2019 aan de slag met de (regionale) Warmtevisie / Transitievisie Warmte Rapportage toekomstige warmtevoorziening per wijk: opgesteld door CE Delft i.o.v. Parkstad; geeft op basis van kostenaspect alternatieven (scenario's) voor aardgas op wijkniveau.
Regionale Windcoördinator	Werving gestart in 2018; nog niet ingevuld. Brunssum heeft een financiële bijdrage geleverd.
Beleid	Regionaal afwegingskader voor grootschalige duurzame energieopwekking (RAK); het ontwerp-RAK is in 2018 geaccordeerd door de Bestuurscommissie Ruimte en Duurzaamheid en aan de gemeenten aangeboden voor vaststelling door de raad. Het stuk heeft van 30 augustus tot 10 oktober 2018 ter inspraak gelegen. Behandeling in de raad volgt in 2019. Lokaal welstandsbeleid voor zonnepanelen in de oude mijnkoloniën is voorbereid; het besluitvormingstraject is opgestart
Project Energiebesparing Parkstad	De Bestuurscommissie Ruimte van Parkstad heeft in september 2018 de zgn. Broedkamer PALET ² opdracht gegeven een propositie / plan van aanpak nader uit te werken dat gericht is op het realiseren van energiebesparing in de particuliere woningvoorraad.
Vereniging van Eigenaren (VvE's)	In het voorjaar 2018 heeft VvE Beheer Parkstad voor het gebouwtype "2-in-1 woningen" (2-hoog) onderzoek uitgevoerd en de potentiële maatregelen op het gebied van energiebesparing en duurzame energieopwekking in beeld gebracht. De Bestuurscommissie Ruimte en duurzaamheid heeft in september 2018 VvE Beheer Parkstad opdracht gegeven voor een tweede gebouwtype eenzelfde onderzoek te laten uitvoeren: portiekappartementen. De insteek is de resultaten van deze onderzoeken om te zetten in de uitvoering en massa te maken door opschaling. De resultaten worden gedeeld met VvE's van met soortgelijke gebouwtypen.

² Hieraan neemt voor iedere Parkstadgemeente een ambtelijke vertegenwoordiger deel.

De gemeentelijke projecten zijn uitgevoerd mede met tijdelijke externe ambtelijke ondersteuning voor 1 à 2 dagen/week.

Tussentijdse evaluatie PALET

De uitvoering van PALET 3.0 is in 2018 kwalitatief en kwantitatief geëvalueerd; de resultaten op hoofdlijnen zijn als volgt:

Kwalitatief: met PALET heeft de regio Parkstad een inhoudelijke sterk onderbouwde visie en programma dat bestuurlijk breed gedragen is door de gemeenten. Er moet echter verbreed worden om meer maatschappelijke betrokkenheid te creëren. Daarnaast blijven het huidige tempo en de concrete realisatie achter bij het doel en vragen nadrukkelijk om beschikbaar stellen van extra middelen en mensen³.

Kwantitatief⁴: lopende en geplande projecten zijn geïnventariseerd, rekening houdende met de slagingskans van een project (25%-100%) en doorkijkend naar 2020. Deze tussentijdse evaluatie geeft een verwacht resultaat weer van 62% voor energiebesparing (77% Parkstadbreed) en 39% voor opwek (76% Parkstadbreed)⁵.

Proeftuin Aardgasvrije wijk Brunssum Noord

De gemeente heeft op verzoek van Weller en Mijwater B.V. meegewerkt aan een aanvraag voor een decentralisatie-uitkering op basis van de regeling aardgasvrije wijken van het Ministerie van BZK, voor het aardgasvrij maken van (een deel van) Brunssum-Noord. Het gaat om ruim 500 huurwoningen van Weller. Daarnaast liggen er in het proeftuingebied ruim 300 woningen en ander vastgoed van particuliere eigenaren. De aanvraag is gehonoreerd. BZK heeft de gemeente ruim 4 miljoen euro toegekend. In 2018 is gestart met de voorbereidingen voor het vastgoed van Weller.

Regionale Energie Strategie (RES)

Elke gemeente, provincie en waterschap werkt op dit moment binnen een aangewezen 'energie-regio' samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. Brunssum maakt onderdeel uit van de RES Zuid Limburg.

---

³ Rapportage kwalitatieve reflectie PALET door Lysias en MSG, maart 2018

⁴ Inventarisatie energieprojecten Parkstadgemeenten, Het Energiebureau in opdracht van Parkstad Limburg, juni 2018

⁵ In dit onderzoek is geen rekening gehouden met autonome ontwikkelingen als leegstand en sloop.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Riolering

Taakveld 7.2 Riolering			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten riolering	308.037	308.037	0
MIP-Riolering	2.482.634	2.461.047	21.587
Onderhoud Riolering	112.745	75.151	37.594
Rioolinspecties	25.000	33.194	-8.194
Overige Kosten-baten Riool	112.500	101.752	10.748
Bijdrage aan Heerlen Caumerbeek	4.000	4.199	-199
Rioolaansluitingen	7.896	3.675	4.221
Rioolreiniging	46.000	97.773	-51.773
<i>lasten</i>	3.098.812	3.084.827	13.985
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Overige Kosten-baten Riool	4.046.000	4.046.574	574
Rioolaansluitingen	23.000	10.884	-12.116
<i>baten</i>	4.069.000	4.057.458	-11.542
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	2.443

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Minder uitgaven op het product MIP-riolering vanwege minder inhuurkosten WSW (22.000) door pensionering.
- Op het product Onderhoud riolering minder uitgaven als gevolg van minder calamiteiten. Hierdoor zijn er minder herstelwerkzaamheden uitgevoerd aan het riool dan vooraf verwacht (38.000).
- Extra uitgaven op het product Rioolreiniging als gevolg van reinigen bergbezinkbassin Molenvaart en reinigen diverse buffers (52.000).

Baten:

- Op het product Rioolaansluitingen minder inkomsten doordat er minder huisaansluitingen (primair en secundair) zijn aangelegd dan begroot (12.000).

Afval

Taakveld 7.3 Afval			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten afval	9.496	9.496	0
Kosten-baten afval	2.001.605	2.277.389	-275.784
Kosten-baten PMD-papier etc.	0	426.789	-426.789
<i>lasten</i>	2.011.101	2.713.675	-702.574
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Kosten-baten afval	3.026.731	3.288.695	261.964
Kosten-baten PMD-papier etc.	0	414.415	414.415
<i>baten</i>	3.026.731	3.703.110	676.379
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-26.195

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op het product Kosten-baten afval staat het overschot uit de afrekening 2017 van Rd4 (lagere uitgaven 161.000). Samen met de meerdere inkomsten uit Diftar (zie onderstaand bij de baten) is dit toegevoegd aan de Voorziening afvalcompartiment toegevoegd (446.000) zodat de lasten hier per saldo 276.000 hoger zijn.

- Kosten-baten PMD-papier etc.: Met ingang van 2017 moeten we van de fiscus de lasten en baten van PMD-afval (Plastic Metaal en Drankkartons) en papier opnemen in de Gemeentebegroting terwijl dit voorheen gebeurde in de begroting van Rd4. Dit is echter nog niet aangepast in onze begroting. Hierdoor zijn de lasten € 427.000 hoger maar ook de baten € 414.000 hoger. Voorheen waren deze baten en lasten onderdeel van de reguliere bijdrage aan Rd4

Baten:

- De begroting 2018 was nog gebaseerd op de heffingstarieven 2017. Bij vaststelling van de tarievenlijst 2018 zijn de variabele heffingen voor Diftar verhoogd, waardoor in 2018 meer inkomsten zijn ontvangen (262.000). Dit bedrag werd toegevoegd aan de Voorziening Afvalcompartiment (zie ook de toelichting bij de lasten).

- Kosten-baten PMD-papier etc: Zie toelichting op de lasten.

Milieubeheer

Taakveld 7.4 Milieubeheer			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Milieubeheer	355.158	355.158	0
Handhaving Milieubeheer	93.403	78.006	15.397
Milieubeleid	121.927	100.948	20.979
Bodem, Geluid & Lucht	3.346	6.074	-2.728
Omgevingsverg.: Milieu & Milieumelding	9.126	6.813	2.313
Ongediertebestrijding	12.141	19.497	-7.356
Kadaverdepot	2.586	270	2.316
<i>lasten</i>	597.687	566.766	30.921
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Milieubeleid	4.834	3.221	-1.613
Bodem, Geluid & Lucht	0	0	0
<i>baten</i>	4.834	3.221	-1.613
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	29.308

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op het product Milieubeleid zijn er minder uitgaven geweest inzake de projectuitvoering programma PALET 2018 (21.000).
- Op het product ongediertebestrijding vergt de rattenbestrijding in Brunssum Noord nog steeds meer inspanning dan gemiddeld (7.000).

Baten:

Geen bijzonderheden.

Begraafplaatsen

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Begraafplaats	52.334	52.334	0
Openbare Begraafplaats	69.697	32.919	36.778
BGG Openbare Begraafplaats	0	815	-815
Wet op de Lijkbezorging	5.210	2.860	2.350
<i>lasten</i>	127.241	88.928	38.313
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Openbare begraafplaats	95.833	71.140	-24.693
BGG Openbare Begraafplaats	0	815	815
<i>baten</i>	95.833	71.955	-23.878
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	14.435

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Bij de vaststelling van het MIP-OR 2018-2021 is besloten om het onderhoud van de openbare begraafplaats op te nemen in het groen- en wegenonderhoud. Per abuis is vergeten het budget onderhoud bij de begraafplaats te verlagen (35.000).

Baten:

- In 2018 zijn er minder begravingen geweest en minder langdurige verlengingen afgesloten. Daarom zijn de inkomsten lager dan begroot (25.000).

Programma 4 Brunssum werkt!

Visie

De gemeente Brunssum wil economisch gezond en leefbaar zijn. Ter versterking van de economische en toeristisch/recreatieve bedrijvigheid, alsmede van de woon- en leefomgeving in onze gemeente investeren wij in:

- Regionale samenwerking binnen Parkstad, Zuid-Limburg, onze Duitse buurgemeenten en de hele Euregio op economisch gebied en in het kader van het arbeidsmarktbeleid. De (eu)regionale arbeidsmarkt draagt bij aan de beoogde groei van werkgelegenheid voor onze inwoners.
  - De ontwikkeling van het economische potentieel van de Oostflank op toeristisch-recreatief vlak en/of duurzame energie. Duurzaamheid, toerisme en recreatie in de nabije omgeving van ons centrum, waarbij de Oostflank in economische zin een duidelijk speerpunt vormt en nieuwe werkgelegenheid creëert.
  - Het op peil houden c.q. revitaliseren van de kwaliteit en bereikbaarheid van de bestaande bedrijventerreinen, waardoor het steeds aantrekkelijker wordt om te ondernemen binnen onze gemeente.
  - Het creëren en verbeteren van een veilig en onderscheidend ondernemers- en vestigingsklimaat, vooral voor kleinschalige bedrijvigheid. Denk hierbij aan voldoende (gratis) parkeergelegenheid, een goede bereikbaarheid en een goede verkeersdoorstroming in de directe nabijheid van de voorzieningen in het centrum. Maar ook aan het ondersteunen van de activiteiten van Bedrijven Terreinen Management (BTM) om de samenwerking tussen ondernemers op bedrijventerreinen te bevorderen.
  - Het toekomstige winkelaanbod in Brunssum Centrum. Dit bestaat uit een evenwichtige en onderscheidende mix van dagelijkse en niet-dagelijkse artikelen, horeca, speciaalzaken en voorzieningen. Hierdoor investeren zowel commerciële als niet-commerciële instellingen en organisaties graag in onze gemeente. Brunssum blijft daardoor het tweede winkelcentrum van Parkstad Limburg.
  - Een herstructurering van Brunssum Centrum en Treebeek, met een attractieve mix van commerciële voorzieningen, nieuwbouwwoningen, Brede Scholen, Zorgplein, Lindeplein en Brikke Oave
  - Het behoud van het NAVO hoofdkwartier JFC Headquarters.
  - Een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. De woningen in de wijken sluiten aan op de behoefte en de woonomgeving heeft een positieve, schone uitstraling, zodat men zich er prettig en veilig voelt. De leefomgeving blijft, ondanks de demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, voor de bewoners aantrekkelijk.
-

Programma 4 omvat de volgende beleidsclusters:

1. Economie en toerisme
2. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ontwikkeling en Stedelijke vernieuwing

4.1 Economie en toerisme

Economie

Terugkijkend op 2018 kunnen we zeggen dat er vooruitgang is geboekt in de totstandkoming van een nieuwe visie voor de twee majeure ontwikkelgebieden Centrum en Oostflank.

Centrum:

De bouw van fase 1B is in 2018 gestart, verwachte oplevering vindt plaats in Q3 2019.

Samen met de adviesbureaus Cmagne en Camino Vastgoed en de provincie Limburg is een interactief proces doorlopen om, samen met inwoners en belanghebbenden te komen tot een nieuwe (strategische)

visie op de centrumontwikkeling. Centraal hierin staan internationalisering, verjonging, wonen en evenementen.

Revitalisering promenade

De raad heeft eind 2017 de kadernota Economie en Toerisme 2017-2024 vastgesteld. Het beschikbaar gestelde budget voor centrummanagement, economie en acquisitie is deels geïnvesteerd in de opwaardering van het promenadegebied met 30.000 lampjes en staalkabels. De stichting Ondernemend Centrum Brunssum wordt ook dit in 2019 uitgedaagd om met voorstellen te komen voor extra activiteiten.

In samenwerking met Bureau Bol zijn analyses gedaan over mogelijke herinrichtingsvarianten van het promenadegebied. Centraal hierin staan de entrees, pleinen en promenade. Doelstelling is het creëren van een kleinschalige, dorps promenade voor inwoners en bezoekers, waar men graag winkelt, een terrasje pakt en elkaar ontmoet.

Uitvoeringsprogramma Retail

De raad heeft eind 2017 de structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg m.b.t. de thema's winkels, bedrijventerreinen en kantoren vastgesteld. Verbetering van de leefbaarheid en het vestigingsklimaat en de transformatieopgave van de winkelmarkt staan centraal, om te komen tot gezonde vraag-aanbod verhoudingen in de regio Zuid-Limburg.

Het Uitvoeringsprogramma Retail vloeit hieruit voort. Getracht wordt om samen met de stadsregio Parkstad, adviesbureau BRO, de provincie Limburg en de betrokken gemeenten te komen tot een instrumentarium om de regionale leegstand en plancapaciteit terug te dringen en daarmee vitale winkelclusters te realiseren.

Economische Samenwerking Zuid-Limburg

Op 2 november 2018 heeft de bestuurscommissie Economie en Toerisme een richtinggevend besluit genomen over ESZL. De bestuurscommissie is van mening dat samenwerking op het niveau van Zuid-Limburg (ESZL) rond de strategische economische opgaven op Zuid-Limburgs niveau van meerwaarde is voor de regio Parkstad.

Oostflank

In samenwerking met provincie Limburg en stadsregio Parkstad is een gebiedsvisie voor de Oostflank (350 hectare) opgesteld. Belangrijkste pijlers voor deze visie zijn bedrijvigheid (logistiek), energie, leisure en landschapsversterking.

Parallel hieraan zijn werkzaamheden uitgevoerd op basis van het projectplan start herstructurering bedrijventerreinen Oostflank.

De Buitenring Parkstad Limburg vormt de dragende infrastructuur voor deze gebiedsontwikkeling.

Bedrijvigheid

Ieder jaar wordt door Etil een rapportage opgesteld die inzicht geeft in de economische ontwikkelingen in Limburg en de regio's en gemeenten binnen Limburg. Het aantal bedrijfsvestigingen in Brunssum nam in de periode 2017-2018 toe met 41 (+ 2,4%). De werkgelegenheid in Brunssum nam per saldo toe met 25 arbeidsplaatsen.

Sinds 2016 is er ook weer een groei in de werkgelegenheid in de regio. De werkgelegenheidsgroei betrof in 2016 238 werkzame personen (+0,2%), in 2017 zijn er per saldo 1.403 werkzame personen (+1,4%) bij gekomen.

De sectoren met de relatief grootste ontwikkelingen qua werkgelegenheid betreffen de sectoren: Vervoer en opslag, met een stijging van 12,6%. Dit betreft hoofdzakelijk de werkgelegenheidstoename door de uitbreiding van Medtronic, waar 300 werkzame personen bij zijn gekomen die vallen onder CEVA Logistics, dat de distributie van Medtronic regelt.

Groothandel, met een stijging van 5,4%. Onder andere door een werkgelegenheidstoename bij Boston Scientific en Heuschen & Schrouff en de verplaatsing van de werkgelegenheid van Emma Safety Shoes vanuit Bunde naar Kerkrade (werkgelegenheid die er al was in Brunssum, blijft met de verplaatsing in Parkstad behouden)

Financiële instellingen, met een daling van 4,3%, voortkomend uit een werkgelegenheidsafname bij APG, Obvion en Rabobank (vooral in Heerlen en Bochtoltz).

Toerisme

Op het gebied van toerisme verloopt de samenwerking met de VVV Zuid-Limburg conform het convenant. Het VVV Routebureau onderhoudt de bewegwijzering van de fiets- en wandelroutes.

Wat betreft toeristische ontwikkelingsinitiatieven werken de 18 Zuid-Limburgse gemeenten samen met de Provincie aan een POL-aanvulling Vrijtijdseconomie (Provinciaal Omgevingsplan Limburg). Met deze POL-aanvulling wordt een kwaliteitsversterking van de Zuid-Limburgse toeristische sector beoogd, met name op het gebied van verblijfsrecreatie (vakantieparken/huisjes, hotels).

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Economische ontwikkeling

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislast Economische ontwikkeling	92.638	92.638	0
Economische Activiteiten	17.373	17.130	243
Economisch beleid	150.608	158.426	-7.818
Werkkapitaal IBA	55.507	87.788	-32.281
Economische samenwerking	87.000	0	87.000
<i>lasten</i>	403.126	355.981	47.145
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Economisch beleid	496	0	-496
<i>baten</i>	496	0	-496
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	46.649

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Het geraamde budget op het product Economische samenwerking (87.000) is niet aangewend vanwege beëindiging lidmaatschap LED.

- Op het product Werkkapitaal IBA zijn er uitgaven geweest (na vaststelling slotrapportage 2018) voor het project Treebeekplein waarmee in 2019 was rekening gehouden. Doordat reeds facturen zijn ontvangen in 2018, leidt dit tot hogere uitgaven (32.000). Een deel van deze kosten zijn gedeclareerd bij IBA in 2019 (18.000).

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Complex 42 Rode Beek	99.884	19.780	80.105
Compl 42 Rode Beek Onderb/Brs	0	9.660	-9.660
Complex 43 Bouwberg	0	431.313	-431.313
Complex 46 Voormalig BSV terrein	447.680	6.223	441.457
Complex 74 Oostflankontwikkelng	65.000	65.000	0
Werkkapitaal Oostflank	400.000,00	111.152	288.848
<i>lasten</i>	1.012.564	643.128	369.436
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Complex 42 Rode Beek	99.884	19.780	-80.105
Compl 42 Rode Beek Onderb/Brs	0	9.660	9.660
Complex 46 Voormalig BSV terrein	447.680	69.844	-377.836
Werkkapitaal Oostflank	0	6.500	6.500
<i>baten</i>	547.564	105.784	-441.781
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-72.344

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Doordat het bestemmingsplan inzake bedrijventerrein Rode Beek nog niet onherroepelijk is, is nog niet gestart met het bouwrijp maken (83.000).
- Het complex Bouwberg (onderdeel van Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)) wordt afgewaardeerd naar aanleiding van taxatie. De marktwaarde is lager dan de boekwaarde (431.000).
- Inzake het complex voormalig BSV-terrein was aan zowel de lasten- als batenkant een bedrag van 448.000 geraamd inzake de verkoop. Er zijn er diverse gesprekken met potentiële afnemers gevoerd, maar de verkoop heeft nog niet plaats gevonden. Betreffende bedragen zijn dus nog niet gerealiseerd waardoor de lasten 441.000 lager zijn.
- Minder uitgaven op het product Werkkapitaal Oostflank. De focus heeft dit gelegen op de visieontwikkeling en nog niet op grondverwerving (289.000).

Baten:

- Doordat het bestemmingsplan inzake bedrijventerrein Rode Beek nog niet onherroepelijk is, is nog niet gestart met het bouwrijp maken. De administratieve tegenboeking op de inkomsten heeft heid door dus ook niet kunnen plaatsvinden (80.000).
- Voormalig BSV-terrein: Zie ook de betreffende toelichting bij de lasten. Daarnaast heeft nog wel, conform regelgeving BBV, een winstneming plaatsgevonden op dit complex (64.000).

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en -regelingen			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Markten	16.556	5.649	10.907
<i>lasten</i>	16.556	5.649	10.907
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Markten	13.007	10.482	-2.525
<i>baten</i>	13.007	10.482	-2.525
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	8.382

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden.

Economische promotie

Taakveld 3.4 Economische promotie			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Economische promotie	51.744	51.744	0
Kermis	45.006	46.904	-1.898
<i>lasten</i>	96.750	98.648	-1.898
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Baten Toeristenbelasting	41.102	34.653	-6.449
Kermis	31.474	32.786	1.312
<i>baten</i>	72.576	67.439	-5.137
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-7.035

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden.

4.2 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ontwikkeling en Stedelijke vernieuwing

(Het behoud van) een aantrekkelijke woon-en leefomgeving hebben de afgelopen periode binnen deze cluster centraal gestaan. De plannen voor de herinrichting van het Treebeekplein hebben in dit kader zelfs een **IBA**-status verkregen. In regionaal verband is verder gewerkt aan de voorbereiding van een integrale en wijkgerichte aanpak om de sociaal-fysieke leefbaarheid te verbeteren en tevens een impuls te geven aan ruimtelijke-economische structuurversterking. De coalitie van alle relevante partijen heeft in 2018 in het kader van de zogenaamde **Regiodeal** van het Rijk een financiële bijdrage van 40 miljoen euro gevraagd en verkregen. Naar verwachting zal medio 2019 bekend zijn welk activiteiten/projecten onder welke voorwaarden voor een financiële bijdrage in aanmerking komen.

Ook in 2018 konden met woningcorporaties Weller, Wonen Zuid, Wonen Limburg en de daaraan gelieerde huurdersorganisaties (voor het eerst gezamenlijk) prestatieafspraken worden gemaakt.

In 2018 heeft een verdere verdieping van de nieuwe Omgevingswet plaatsgevonden. Diverse aanvullende wet – en regelgeving is in 2018 ter visie gebracht en er ontstaat steeds meer duidelijkheid over de impact van de wet. De in 2017 opgestelde impacts-, rollen- en beleidsanalyse zijn in 2018 dan ook verder verfijnd. De projectleiders hebben in 2018 diverse workshops en bijeenkomsten gevolgd en de bedoeling is om in 2019 medewerkers binnen de organisatie actief in het implementatieproces te betrekken. Dit geldt ook voor de raad en dan zal het met name gaan om het vastleggen van ambities. Het ziet ernaar uit dat de Omgevingswet op 1 januari 2021 in werking zal treden. In 2018 heeft de focus verder met name gelegen op het faciliteren van diverse ruimtelijke ontwikkelingen middels bestemmingsplannen of uitgebreide afwijkingsprocedures.

In regionaal verband is de in 2009 vastgestelde regionale intergemeentelijke structuurvisie “Ruimte voor Park en Stad” tegen het licht gehouden en daaruit is gebleken dat de visie moet worden aangescherpt. De uitdaging daarbij is om de fysiek-ruimtelijke transitievraagstukken (woningmarkt, retail, maatschappelijk vastgoed, bedrijventerreinen, groen/natuur) samen te laten komen met de effecten van (nieuwe) transitievraagstukken, zoals voedsel, circulaire economie, klimaatadaptatie, energietransitie, participatie, et cetera. Het project is aangemeld voor de pilot Omgevingsvisie tweede tranche als onderdeel van het landelijke programma “Aan de slag met de Omgevingswet”. De pilot is met name beoogd voor kennisdeling en een bepaalde mate van ondersteuning bij het opstellen van een omgevingsvisie. In september 2018 heeft de Bestuurscommissie Ruimte en Duurzaamheid opdracht gegeven tot het uitwerken van een procesvoorstel om te komen tot een regionaal afstemmingsdocument dat de Parkstadgemeenten zullen gebruiken bij het opstellen van hun eigen omgevingsvisie. Eind 2018 is een aanvang gemaakt met het opstellen van genoemd procesvoorstel en dit wordt in 2019 verder uitgewerkt.

Bij het voorbereiden van deze jaarstukken zijn de lopende grondexploitaties geactualiseerd en zijn de ontwikkelingen op de projecten financieel vertaald in de grondexploitaties. Zie hiervoor ook paragraaf 7 “Grondbeleid”.

De nota Grondbeleid zal naar verwachting begin 2019 aan de raad worden aangeboden.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Ruimtelijke ordening

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Ruimtelijke ordening	420.005	420.005	0
Bestemmingsplannen	20.000	21.826	-1.826
Planschade- en kostenverhaal	700	1.368	-668
Ruimtelijke kwaliteitszorg	18.488	14.798	3.690
<i>lasten</i>	459.193	457.997	1.196
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Bestemmingsplannen	0	2.744	2.744
Planschade- en kostenverhaal	0	600	600
<i>baten</i>	0	3.344	3.344
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	4.540

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Exploitatie Grondbedrijf	343.611	2.333.180	-1.989.569
Grondexploitaties (GREX)	1.794.959	1.855.135	-60.176
<i>lasten</i>	2.138.570	4.188.315	-2.049.745
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Exploitatie Grondbedrijf	100.680	217.816	118.616
Grondexploitaties (GREX)	1.794.959	1.998.955	202.520
<i>baten</i>	1.895.639	2.216.771	321.132
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-1.728.613

Toelichting afwijkingen:
Voor de financiële analyse afwijkingen taakveld 8.2 Grondexploitatie wordt ook verwezen naar de paragraaf 7 Grondbeleid.
Lasten:

- De hogere uitgaven op het product exploitatie Grondbedrijf worden voornamelijk veroorzaakt door de storting in de Voorziening Tekort toekomstige grondexploitaties (1.886.000). Deze dient namelijk op peil gebracht te worden met name door het tekort op het complex Doorsteek 't Ei. Daarnaast is op dit product de afboeking van de restant boekwaarde van het perceel Pasteurstraat 1a (75.000) verantwoord. Dit perceel is verkocht (zie baten).

GREX:

- Door het nog niet in ontwikkeling brengen van de locaties Entree Dorpstraat, Kloosterstraat en Raadhuisstraat, zijn er geen substantiële uitgaven geweest (145.000).
- Hogere uitgaven inzake complex Doorsteek 't Ei (60.000) als gevolg van saneringskosten fase 1B alsmede herijking visie Centrum.
- Door nadere onderzoek werkzaamheden ten aanzien van het ontwerp is de ontwikkeling van het complex Lindeplein/Westwand vertraagd (27.000).
- Door de verkoop van het pand Dorpstraat 27 dient de huidige boekwaarde te worden afgeboekt. Dit was niet geraamd (60.000).
- De vertraging van de verkoop van de grond onder de Maatschappelijke Voorziening Treebeek (inclusief woningen) leidt tot lagere uitgaven (94.000).

Baten:

- Hogere inkomsten bij het product Exploitatie Grondbedrijf door de verkoop van het perceel Pasteurstraat 1A (71.000) en hogere rentedoorberekening naar de GREX (54.000).

GREX:

- Bij het complex Doorsteek 't Ei hogere inkomsten door ontvangen huurpenningen en een bijdrage van de ontwikkelaar in de saneringskosten van fase 1B (totaal 161.000).
- Conform regelgeving BBV is er op het complex Oeloven winst genomen (12.000) ten gunste van de algemene middelen.
- Door de verkoop van het pand Dorpstraat 27 zijn de inkomsten hoger (73.000).
- De verkoop van de grond onder de Maatschappelijke Voorziening Treebeek (inclusief woningen) is vertraagd. Hierdoor lagere inkomsten (472.000).

Wonen en bouwen

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Salarislasten Wonen en bouwen	681.389	681.389	0
Volkshuisvesting algemeen	13.678	13.678	0
Info. Man. Applicatiebeheer vastgoed	165.304	155.382	9.922
Omgevingsverg. Bouw/sloop Brandveiligheid	37.757	30.635	7.122
Toezicht en Handhaving	36.198	4.631	31.567
Monumenten/archeologie	2.535	0	2.535
<i>lasten</i>	936.861	885.716	51.145
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Volkshuisvesting algemeen	-10.890	-17.534	6.644
Leges omgevingsvergunning	-398.065	-583.615	185.550
Bouwtekeningen	0	-17	17
Toezicht en Handhaving	-3.549	-450	-3.099
<i>baten</i>	-412.504	-601.617	189.113
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	240.258

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- De uitgaven voor het product Toezicht en Handhaving zijn ruim lager dan begroot.

In 2018 zijn er minder asbestdumpingen aangetroffen, waardoor het daarvoor bestemde budget slechts deels is aangewend.

Baten:

- De legesinkomsten omgevingsvergunning worden jaarlijks geraamd op basis van verwachte bouwaanvragen en geïndexeerde ervaringscijfers. Onzeker is of de geraamde legesinkomsten voor een bepaald jaar ook in dat jaar worden gerealiseerd (fluctuering legesinkomsten). Dit is immers afhankelijk van het moment waarop de aanvrager daadwerkelijk besluit zijn aanvraag in te dienen.

De hogere inkomsten in 2018 worden zijn hoofdzakelijke het gevolg van de grootschalige herontwikkeling aan de Oostflank: NIC-locatie "Pompsite".

Algemene Dekkingsmiddelen

Dit hoofdstuk bevat de belangrijkste inkomsten van de gemeente zoals de gemeentelijke belastingen en de algemene uitkering. Ook zijn hier de inkomsten en uitgaven opgenomen die niet aan de programma's kunnen worden toegerekend. Daarnaast zijn hier conform het BBV alle onttrekkingen en stortingen van alle reserves opgenomen.

Algemene toelichting

Algemene uitkering

De algemene uitkering laat incidentele meevallers van in totaal bijna 5 miljoen zien.

Heffing en invordering van belastingen

Geen bijzonderheden.

Financieringsmiddelen

Er is één grote, nagenoeg budgettair neutrale, afwijking. Namelijk de uitvoering van het besluit dat we geen rente meer berekenen over de eigen reserves. In de begroting 2019 is dit aangepast conform de nieuwe rentesystematiek van het BBV.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Treasury

Taakveld 0.5 Treasury			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geldleningen-uitzettingen korter dan	104.320	88.649	15.671
Geldleningen-uitzettingen langer dan	277.106	283.332	-6.226
Overige Financiële Middelen	1.779.452	575.400	1.204.052
<i>lasten</i>	2.160.878	947.381	1.213.497
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geldleningen-uitzettingen langer dan	3.596.930	3.340.491	-256.439
Overige Financiële Middelen	2.869.121	1.556.243	-1.312.878
Geldleningen-uitzettingen korter dan	1.000	0	-1.000
<i>baten</i>	6.467.051	4.896.734	-1.570.317
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-356.820

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op Overige financiële middelen is 1.204.000 minder geboekt dan begroot. Dit is nagenoeg budgettair neutraal. In de begroting 2017 was besloten dat we geen rente meer berekenen over de eigen reserves. In de jaarstukken 2017 werd duidelijk dat dit cijfermatig nog niet verwerkt was. Toen was de begroting 2018 echter al vastgesteld. In de begroting 2019 is het wel verwerkt.

Baten:

- Op Overige financiële middelen is 1.313.000 meer geboekt dan begroot. Zie de toelichting bij de Lasten.
- Op Geldleningen-uitzettingen langer dan één jaar is 256.000 minder doorberekend dan begroot. Dit product betreft de interne doorberekening van rente. In 2018 zijn minder investeringen gereed gekomen dan gepland op het gebied van o.a. Wegen en ICT.

Naast bovenstaande op het taakveld verantwoorde posten (per saldo € 357.000 nadeel), zijn de kapitaallasten gemeentebreed € 280.000 lager. Dit voordeel komt op de diverse taakvelden tot uiting.

OZB woningen

Taakveld 0.61 OZB woningen			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Baten OZB eigenaren woningen	0	0	0
<i>lasten</i>	0	0	0
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Baten OZB eigenaren woningen	3.361.641	3.385.586	23.945
<i>baten</i>	3.361.641	3.385.586	23.945
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	23.945

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

OZB niet-woningen

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
geen lasten	0	0	0
<i>lasten</i>	0	0	0
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Baten OZB eigenaren niet-woningen	957.542	991.793	34.251
Baten OZB gebruikers niet-woningen	495.599	518.152	22.553
<i>baten</i>	1.453.141	1.509.945	56.804
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	56.804

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Belastingen overig

Taakveld 0.64 Belastingen overig			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Kosten BsGW	384.550	391.997	-7.447
<i>lasten</i>	384.550	391.997	-7.447
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Baten Hondenbelasting	310.218	295.976	-14.242
Baten Reclamebelasting	37.977	45.487	7.510
Baten Precariobelasting	21.983	22.997	1.014
Kosten BsGW	1.000	673	-327
<i>baten</i>	371.178	365.134	-6.044
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-13.491

Toelichting afwijkingen:

Baten::

- Baten hondenbelasting is iets te hoog begroot. De begroting 2019 wordt aangepast.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Taakveld 0.7 Algemene uitkering gemeentefonds			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Geen lasten	0	0	0
<i>lasten</i>	0	0	0
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Algemene Uitkering Gemeentefonds	30.540.485	33.674.553	3.134.068
Integratie-uitkering Sociaal Domein	25.914.664	27.649.182	1.734.518
<i>baten</i>	56.455.149	61.323.735	4.868.586
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	4.868.586

Toelichting afwijkingen:

Baten:

- Op Algemene Uitkering Gemeentefonds is 3.134.000 meer ontvangen. Dit komt door twee incidentele extra inkomsten (Aardgasvrije wijken 3.038.000 en Weerbaar bestuur 120.000). Daarnaast is er door enkele kleine afwijkingen 24.000 minder ontvangen.

- Op integratie-uitkering sociaal domein is 1.735.000 meer ontvangen. Oorzaak is de eenmalige extra

uitkering uit de knelpuntenpot van 1.961.000 (voordeel). En de gevolgen van technische aanpassingen rekenmodel door het rijk (226.000 nadeel).

Overige baten en lasten

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Overige baten en lasten	345.727	445.262	-99.535
Stelpost Taakstelling scherper begroten	-310.000	0	-310.000
Post Onvoorzien	75.000	0	75.000
<i>lasten</i>	110.727	445.262	-334.535
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Overige baten en lasten	386.778	374.823	-11.955
<i>baten</i>	386.778	374.823	-11.955
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-346.490

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Het product Overige baten en lasten is lager doordat de realisatie van een hier negatief geraamde post afschrijving (taakstelling) niet hier, maar verspreid over de begroting, is verantwoord (€ 66.000 nadeel). Daarnaast is de niet geraamde, maar wel noodzakelijke storting in de Voorziening Dubieuze Debiteuren gebeurd (€ 45.000 nadeel).
- In de begroting is er van uitgegaan dat er 310.000 aan kleine budgetoverschrijdingen zou zijn. Dat is bij dit taakveld van de begroting opgenomen in de vorm van een taakstelling. De realisatie vindt plaats door afroming van het rekeningsaldo.
- De post Onvoorzien is niet benut.

Baten:

- De doorgeschoven btw is 62.000 lager doordat de betreffende verbonden partijen minder btw-uitgaven hadden. Dit bedrag fluctueert jaarlijks en is moeilijk te voorspellen.
- Daarnaast is 50.000 ontvangen van de Stichting Gemeenschapshuis Concordia inzake het ontbinden van de koopovereenkomst (zie raadsinformatiebrief (verseon 842145 verzonden 28 september 2018).

Vennootschapsbelasting

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Vennootschapsbelasting (Vpb)	8.600	0	8.600
<i>lasten</i>	8.600	0	8.600
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	8.600

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden.

Mutaties reserves

Taakveld 0.10 Mutaties Reserves			
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Mutaties Reserves	14.382.845	14.799.199	-416.354
<i>lasten</i>	14.382.845	14.799.199	-416.354
Producten	Begroting 2018	Realisatie 2018	Begr - Real
Mutaties Reserves	22.120.374	21.196.994	-923.380
<i>baten</i>	22.120.374	21.196.994	-923.380
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-1.339.734

Toelichting afwijkingen:

- Het grootste deel van de afwijkingen in de reserves is het saldo van resultaten van alle andere taakvelden die, voor zover aan de orde, ook op die taakvelden verklaard worden. Om boekhoudkundige redenen zijn de totaalbedragen van de mutaties reserves hier opgenomen (voorschrift BBV).

Hoofdstuk 4. Paragrafen

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen direct in hun portemonnee. Gemeentelijk heffingen staan dan ook sterk in de politieke belangstelling.

Jaarlijks stelt uw Raad de belastingverordeningen en de daarbij behorende tarieven vast. De tarieven van 2018 zijn gebaseerd op uw besluiten van 12 december 2017. Deze paragraaf bevat een overzicht van de gemeentelijke heffingen 2018.

Onderstaand een overzicht van de geraamde en gerealiseerde inkomsten.

Geraamde inkomsten (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2017	Begroting 2018 incl. wijziging	Realisatie 2018
De inkomstenraming voor het totaal aan lokale belastingen(excl. leges) bedraagt:	12.290	12.070	12.370
Specificatie:			
Onroerende zaakbelastingen	4.817	4.815	4.896
Afvalstoffenheffing	2.981	2.731	3.022
Rioolrechten	3.984	4.046	4.018
Toeristenbelasting	104	41	35
Hondenbelasting	297	310	296
Precariobelasting	1	22	23
Reclamebelasting	44	38	45
af: doorbetaling reclamebelasting	-44	-38	-45
Marktgeden	9	9	10
Begraafrechten	97	96	71
Leges	1.489	929	1.135

Beleid en tariefstelling

Het totale pakket van de verschillende gemeentelijke belastingen en heffingen wordt gelegitimeerd met belastingverordeningen. Voor de hoogte van tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voortzetten van gemaakte keuzes uit het verleden, onder de voorwaarde dat deze keuzes voldoende aansluiten bij de huidige situatie.
2. Kostendekkendheid van tarieven en leges.
3. De leges en overige inkomsten, waaronder huren en inkomsten sportaccommodaties worden jaarlijks aangepast voor inflatie. De gehanteerde indexering voor 2018 ten opzichte van 2017 was 1,4 %. Het percentage van 1,4 % is overgenomen uit de Meicirculaire 2017 blz. 40.
4. De legestarieven mogen de wettelijk vastgestelde bedragen niet overschrijden.

Het verdere beleid voor de lokale lasten wordt hierna per heffing afzonderlijk vermeld.

Woonlasten

De gemeentelijke woonlasten in Brunssum zijn voor huurders de laagste in de regio Parkstad Limburg. Dit komt door het feit dat huurders geen rioolheffing betalen. (Wel is het mogelijk dat verhuurders de rioolheffingen betrekken in de huur)

De gemeentelijke woonlasten voor eigenaren van woningen liggen rond het gemiddelde van Limburg (volgens COELO Atlas van de lokale lasten 2018).

De Gemeente Brunssum streeft er naar de gemeentelijke belastingdruk voor de burger zo beperkt mogelijk te houden. (zie ook de overzichten gemeentelijke woonlasten van de provincie onderaan deze paragraaf).

Gemeentelijke belastingen

a. Onroerende zaakbelastingen

De onroerende zaakbelastingen (OZB) hebben tot doel om de gemeente te voorzien van algemene middelen. Voor de OZB is de herwaardering ingevolge de Wet waardering onroerende zaak (Wet WOZ) van belang. Deze WOZ-waarde wordt jaarlijks vastgesteld. Voor het belastingjaar 2018 gaat het daarbij om de waarde op peildatum 1 januari 2017.

De tarieven die bij deze opbrengst behoren worden bepaald rekening houdend met correctie voor de waardeontwikkelingen. Daarbij worden autonome ontwikkelingen meegenomen, zoals leegstand, nieuwbouw en sloop.

Het OZB bedrag per individuele huishouding kan, naast de jaarlijkse tariefsaanpassing wijzigen indien de waardeontwikkeling van de individuele woning afwijkt van de gemeentebrede gemiddelde waardeontwikkelingen van alle woningen.

Ontwikkeling WOZ-waarden (bedragen in €): Overzicht BsGW 31-12-2018

Jaar	2016 Jaarrekening	2017 Urap 4 ^e kw.2017	2018 Urap 4 ^e kw.2018
Totale waarde woningen	1.906.963.335	1.972.635.200	2.045.919.806
Totale waarde niet-woningen Eigenaar	383.987.117	362.015.300	361.239.807
Totale waarde niet-woningen Gebruiker	249.813.080	230.587.000	229.701.613
Tarieven:	2016	2017	2018
OZBE woning	0,17620%	0,17480%	0,16460 %
OZBE niet-woning	0,26920%	0,25490%	0,26980 %
OZBG niet-woning	0,20550%	0,20140%	0,22320 %

b. Afvalstoffenheffing

De kosten voor de verwijdering van huisvuil bij particuliere huishoudingen kunnen worden verhaald door een heffing van de feitelijke gebruiker van het perceel. De afvalstoffenheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn. Onderdeel van het vaste tarief zijn de geraamde kosten van de kwijtschelding (zie hiervoor onderdeel k. van deze paragraaf).

Doordat de diftar-aanslag van 2018 pas in 2019 wordt opgelegd, wordt altijd een balanspost opgenomen met een raming van de opbrengst.

In november 2017 heeft de raad het afvalbeheersplan "Geef afval een toekomst" vastgesteld. Hierin is het variabele tarief voor restafval verhoogd. Met deze tariefsverhoging was in de begroting 2018 nog geen rekening gehouden. Dit verklaart ook de hogere gerealiseerde inkomsten voor Afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing	Begroting 2018	Realisatie 2018
Kosten Rd4	2.002	1.832
Rd4, inzet geprognostiseerd batig saldo 2015/2016	-150	-144
Aandeel kosten overhead	42	42
Kosten BsGW	126	126
BTW-component	430	439
Aandeel kosten straatreiniging	186	186
Kwijtschelding	241	218
Totaal door te berekenen kosten	2.877	2.699
Af:		
Bijdragen van derden	30	-
Afvalstoffenheffing	2.731	3.022
Saldo	116	-323
Ten laste(+)/gunste(-) van voorziening	116	-323

c. Rioolrechten

Op basis van het wettelijk verplichte gemeentelijk rioleringsplan (GRP) worden de tarieven berekend. Deze zijn maximaal 100% kostendekkend. In januari 2015 heeft uw gemeenteraad het 'Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan' (VGRP 2015-2019) vastgesteld. De tarieven van 2018 zijn gestegen t.o.v. 2017 van € 255 naar € 261.

Rioolheffing	Begroting 2018	Realisatie 2018
Kosten	1.483	1.117
Kapitaallasten	1.308	1.303
Aandeel kosten overhead	617	617
Kosten BsGW	58	58
Aandeel kosten onkruidbestrijding verhardingen	72	72
Aandeel kosten straatreiniging	263	263
BTW-component	277	270
Totaal door te berekenen kosten	4.078	3.700
Af:		
Bijdragen van derden	23	11
Rioolheffing	4.046	4.018
Saldo	9	-329
Ten laste(+)/gunste(-) van voorziening	9	-329

d. Toeristenbelasting

Door de heffing van een toeristenbelasting is het mogelijk om een bijdrage te verkrijgen in de kosten van de (algemene) voorzieningen waarvan ook de toeristen profiteren. Dit betekent dat bij de toeristenbelasting sprake is van een algemene heffing waarvan de opbrengst ten goede komt aan de algemene middelen.

Omdat ondernemers die vakantieonderkomens verhuren, ver van tevoren op de hoogte willen zijn van de nieuwe tarieven van de toeristenbelasting, is het wenselijk de tarieven voor meerdere jaren vast te leggen. Daarom gelden de tarieven toeristenbelasting voor 2 in plaats van 1 jaar. Het tarief voor 2018 en 2019 is (bij raadsbesluit van 12 december 2017) bepaald op € 1,20 per persoon per nacht. In 2017 is te

veel toeristenbelasting afgedragen aan de BsGW. Na onderzoek door de BsGW is gebleken dat het om een administratieve fout ging bij een belastingplichtige. Dit heeft geleid tot een vermindering van € 49.659.

e. Hondenbelasting

De hondenbelasting is een belasting die bijdraagt aan de algemene middelen van de gemeente. De Hoge Raad acht het niet nodig dat de gemeente een relatie legt tussen de opbrengst van de hondenbelasting en de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de vervuiling door honden.

De controle op de hondenbelasting is een belangrijk instrument om nog niet aangemelde honden alsnog in de belasting te betrekken. Het beleid van intensieve wijkcontroles is in 2018 gecontinueerd.

f. Precariobelasting

Precariobelasting is een heffing voor het gebruiken van voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Naast onderdelen van gebouwen, zoals luifels en balkons, gaat het bijvoorbeeld om reclamevoorwerpen als uithangborden, zonneschermen, lichtreclames, het uitstallen van winkelgoederen en terrassen. Het tarief is afhankelijk van het soort voorwerp.

De precariorechten worden via een aanslag en op incidentele basis geheven o.a. voor het gebruik van het trottoir. Hierdoor zijn de werkelijke baten altijd hoger dan de raming. Bij incidentele trottoirvergunningen kan het bedrag duizenden euro's hoger zijn.

g. Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt binnen het centrumgebied geheven over de periode waarin daadwerkelijk aankondigingen zichtbaar zijn. Op initiatief van de ondernemers wordt zo een ondernemersfonds gevoed waarmee allerlei voorzieningen, activiteiten en projecten in het kernwinkelcentrum worden gefinancierd. De reclamebelasting wordt integraal doorbetaald aan de ondernemers.

h. Marktgeden

De tarieven zoveel verhogen dat de markten kostendekkend zijn, is gezien de huidige ontwikkelingen, niet mogelijk. In de afgelopen jaren is alleen de prijsindex toegepast. In 2018 waren er 11 vaste standplaatsen.

i. Begraafrechten

In 2018 zijn de opbrengsten lager dan begroot. Er zijn minder begravingen geweest en minder inkomsten van verlenging van grafrechten.

j. Leges

Bij de gemeente Brunssum is een kostendekkendheid van 100 % reeds jaren het uitgangspunt. Naar aanleiding van de berekende kostendekkingspercentages van de legestarieven van de afgelopen 4 jaren en stappen die reeds gezet zijn om deze te verhogen door scherp naar kosten en opbrengsten te kijken, is onderzocht welke kostendekkingsgraad wat betreft de legestarieven realistisch is. Uit onderzoek blijkt dat het niet realistisch is te streven naar 100% kostendekking. De legesopbrengsten in 2018 zijn € 206.000 hoger dan begroot, voornamelijk door hogere leges omgevingsvergunning € 185.000.

k. Kwijtschelding afvalstoffenheffing.

Het maximale jaarlijkse kwijtscheldingsbedrag wordt bepaald op basis van een vast tarief en voor de ledigingen is het bedrag bepaald op maximaal afhankelijk van de grootte van het huishouden, namelijk:

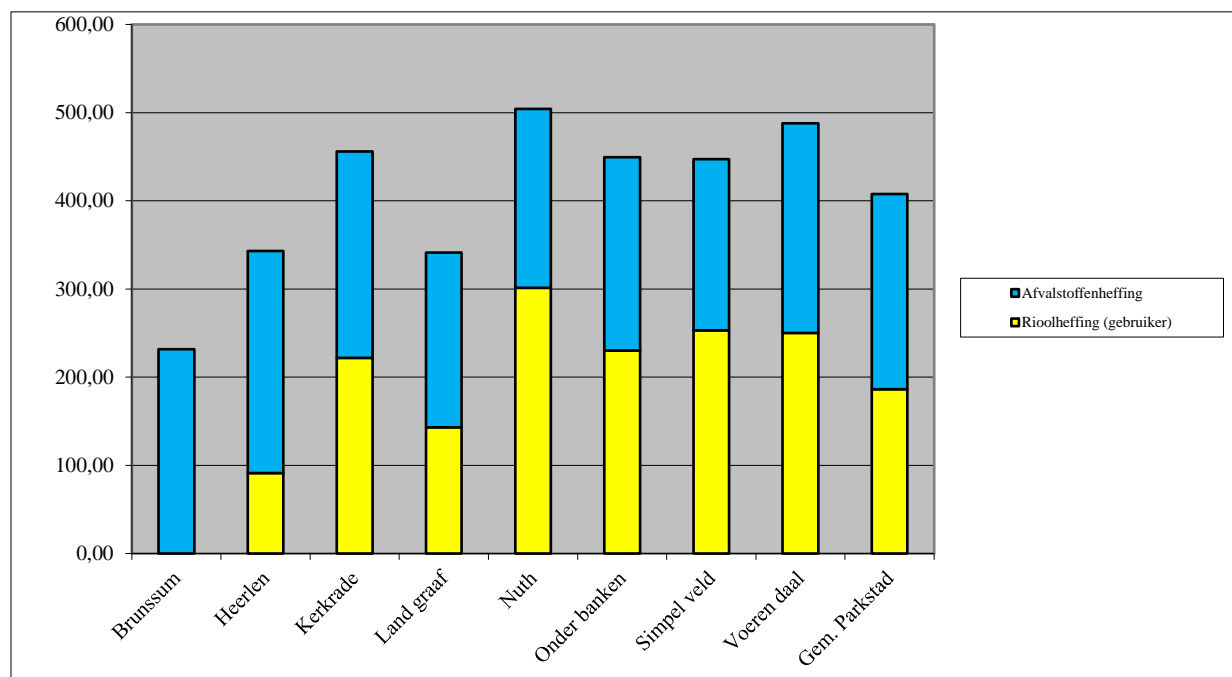
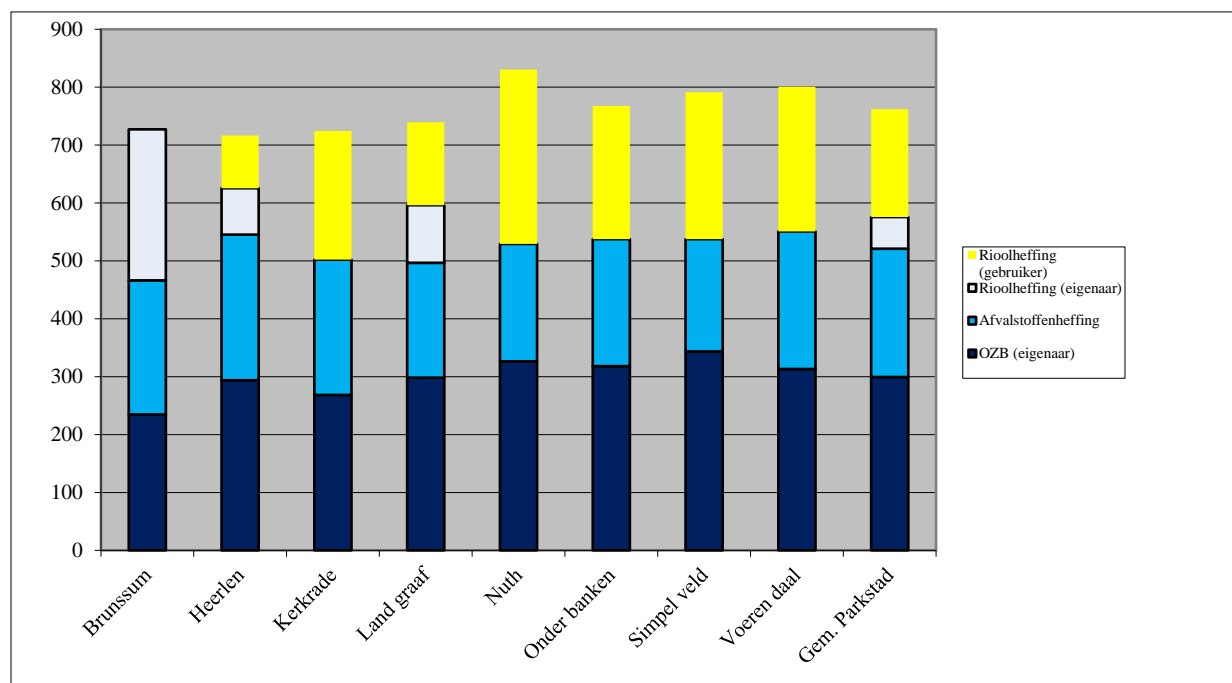
1 persoonshuishouden	maximaal	€ 55
2 persoonshuishouden	maximaal	€ 75
3 persoonshuishouden	maximaal	€ 90
4 en meer personen in een huishouding	maximaal	€ 100

Aangezien in elk jaar nog afwikkeling van posten uit voorgaande jaren plaatsvindt, wijken deze bedragen af van de realisatie. Daarnaast vindt een prognose plaats van de kwijtschelding van de diftar-aanslagen.

Kwijtschelding:	2015	2016	2017	2018
Vast tarief: € 151,80	€ 173.060	€ 166.200	€ 162.630	€ 161.040
Diftar (2018 raming inclusief verreken. voorgaande jaren)	€ 59.740	€ 54.710	€ 55.000	€ 50.000
Verrekeningen voorgaande jaren	€ 17.880	€ 18.350	€ 28.570	€ 7.115
Totaal	€ 250.680	€ 239.260	€ 246.200	€ 218.155

OVERZICHT GEMEENTELIJKE WOONLASTEN PARKSTAD LIMBURG GEMEENTEN IN 2018

Meerpersoonshuishoudens met eigen woning (figuur 1) en met huurwoning (figuur 2):

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

BELEIDSUITGANGSPUNTEN

Uitgangspunt is dat het weerstandsvermogen van de gemeente voldoende moet zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de continuïteit van de gemeente in gevaar komt. Het streven is een weerstandsratio van 1,4 of hoger (dit is ruim voldoende of beter).

AANLEIDING EN ACHTERGROND

Het is nodig om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. De gemeente voert hiertoe twee keer per jaar een gemeentebrede risico-inventarisatie uit. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie van begin 2019. Op basis van de geïnventariseerde risico's is het weerstandsvermogen berekend.

RISICOPROFIEL

Om de risico's van Gemeente Brunssum in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Het risicoprofiel is tot stand gekomen door gebruik te maken van een rekenmodel (van de BNG) waarmee risico's in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Het definiëren van de maatregelen en het inschatten van het effect van deze maatregelen op de gevolgen is ook onderdeel van de risico-inventarisatie. In de inventarisatie zijn in het totaal 125 risico's in beeld gebracht. Een aantal daarvan heeft geen financiële gevolgen of de gevolgen worden beperkt door het treffen van maatregelen. Bij andere risico's blijft een kans op een financieel gevolg bestaan.

Het totaal van deze financiële gevolgen is maximaal € 21.652.000 ("als alles tegen zit").

Het totaal van de risico's bestaat uit grote en kleine risico's, risico's met interne en/of externe oorzaak, met geen tot grote financiële gevolgen en operationeel dan wel strategisch van aard. De grootste post vormen de risico's in het cluster Bedrijfsvoering. De belangrijkste wijziging in deze categorie betreft het risico van € 5 miljoen inzake de inspanningsverplichting buitenring. Een ander groot risico lopen we - zoals veel gemeenten- bij de grondexploitatie, € 4,3 miljoen. Deze is met € 2 miljoen gedaald. Dit betreft voornamelijk het vervallen van de risico's van 't Ei/Doorsteek. Deze grex is "bevroren" en voor het hierdoor ontstane tekort is een voorziening getroffen. Met betrekking tot het sociaal domein zijn de risico's gedaald naar € 2.3 miljoen (afname € 0,4 miljoen, waarvan € 0,3 miljoen doordat een deel van de taakstelling op de uitgaven sociaal domein wordt gerealiseerd).

Tenslotte loopt de gemeente risico's op uitstaande leningen en beleggingen en op lagere algemene uitkeringen (financiering). Dit risico is nagenoeg ongewijzigd.

In onderstaand overzicht worden de tien risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Hierbij is aangegeven onder welke cluster het risico valt (GREX, sociaal domein, bedrijfsvoering, financiering). De risico's worden vergeleken met de laatst gemaakte risico-inventarisatie; dit is medio 2018 gebeurd bij het opstellen van de Programmabegroting 2019.

TABEL 1: BELANGRIJKSTE FINANCIËLE RISICO'S

	P R G	RISICO	OMSCHRIJVING	KANS	FINANCIËEL GEVOLG MAX.	INVLOE D 2019 WAS DIT	BEGROTING D 2019 WAS DIT
1	7	Inspanningsverplichting regio Parkstad Limburg met betrekking tot de Buitenring.	De maximale bijdrage voor de regio bedraagt 12,7 miljoen. Uitgegaan is van het maximale aandeel voor Brunssum.	70%	€ 5.000.000	37,2%	Nihil
2	4	Verwachte hogere rijksbijdragen (Soc.Domein)	In de meerjarenraming 2020-2022 is rekening gehouden met hogere rijksbijdragen Sociaal Domein. Het is niet zeker of deze ook daadwerkelijk ontvangen zullen worden.	50%	€ 1.400.000	7,4%	€ 1.375.000
3	13	Lagere uitkering gemeentefonds (Financiering)	Mogelijke aanvullende bezuinigingen Rijk (boven op de bezuinigingen waarmee al in de begroting rekening is gehouden).	70%	€ 750.000	6,3%	€ 750.000
4	1	Meldplicht conform de wet Datalekken (Bedrijfsvoering)	We spreken van een datalek als persoonsgegevens in handen vallen van derden die geen toegang tot die gegevens zouden mogen hebben. Een datalek is het gevolg van een beveiligingsprobleem. Meestal gaat het om uitgelekte computerbestanden, al kan een gestolen geprinte lijst, USB-stick, notebook of smartphone evengoed een datalek vormen. Deze datalekken moeten - als ze voldoende ernstig zijn - onverwijld worden gemeld aan de toezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). De sanctie op niet-naleving van de meldplicht is een maximale boete van €820.000 per overtreding. Door het treffen van maatregelen is dit risico gedaald.	70%	€ 410.000	3,8%	€ 410.000
5	1	Ongestructureerde informatie (Bedrijfsvoering)	Momenteel zijn bijna 1,2 miljoen bestanden in 121.000 mappen met een omvang van 2,27 Tb als ongestructureerde informatie opgeslagen. Dit zijn met name Word en Excel bestanden. Op deze bestanden is niet het beleid van toepassing conform de archiefwet, informatiebeveiliging en privacy. Met o.a. bewaking op de echtheid, beveiliging en betrouwbaarheid. De enige zekerheid is een back-up en uitwijkmogelijkheid. Mechanismen zoals versiebeheer, audit-trail, metadatering, relevante zaaksgewijze koppeling ontbreken. Kortom geen beheer en toezicht. Deze bestanden staan opgeslagen	90%	€ 300.000	3,6%	€ 300.000

			in de groeps- en persoonlijke mappen van de gebruikers.				
6	8	Bibliotheek	Indien LVO stopt met onderwijs in Rombout wordt de levensvatbaarheid van de bibliotheek nog verder ondergraven. Dit naast het niet realiseren van de huidige taakstelling.	50%	€ 350.000	2,4%	Nihil
7	11	Scenario analyse grondexploitaties (GREX)	Op basis van het rekenmodel van de lopende grondexploitaties.	30%	€ 694.000	2,3%	€ 694.000
8	11	Masterplan Centrum (GREX)	Afzetmogelijkheden woningbouw	50%	€ 400.000	2,1%	€ 400.000
9	12	Niet nakoming rente- en aflossingsverplichting door Atrium uit hoofde van de achtergestelde lening aan Atrium (Financiering)	Gemeente heeft achtergestelde lening verstrekt (Zorgplein). Gezamenlijk met Heerlen en Kerkrade. € 664.000 is aandeel gemeente Brunssum en wordt in 11 jaar afgelost (risico loopt hiermee lineair af). Gemeente heeft geen zekerheden verkregen (die het risico zouden kunnen beperken).	30%	€ 664.000	2,1%	€ 694.000
10		Bezuinigingen Rijk ihkv Krimpogave	Transformatie woningvoorraad als gevolg van demografische krimp en vergrijzing vergen omvangrijke investeringen van niet alleen gemeentelijke overheid, maar ook van marktpartijen en vooral woningcorporaties. Indien woningcorporaties als gevolg van kabinetsmaatregelen (o.a. verhuurdersheffing) niet meer in de gelegenheid zijn de noodzakelijke investeringen te doen, zal de leefbaarheid in de wijken onder druk komen te staan en daarmee de waardeontwikkeling van vastgoed en OZB-opbrengsten.	70%	€200.000	2,0%	€ 200.000

	JAARREKENING 2018	BEGROTING 2019
Totaal 10 grootste risico's	€ 10.168.000	€ 6.854.000
Overige risico's	€ 11.484.000	€ 12.431.000
Totaal alle risico's	€ 21.652.000	€ 19.282.000

BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT

Op basis van de ingevoerde risico's is met behulp van het rekenmodel een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (zie tabel 1) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Onderstaande tabel 2 toont de resultaten van de risicosimulatie. In Nederland wordt bij de meeste gemeenten een zekerheidspercentage tussen de 80-90% gehanteerd.

TABEL 2: BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT BIJ MEERDERE ZEKERHEIDSPERCENTAGES

Percentage	Bedrag
50%	€ 4.400.000
55%	€ 4.700.000
60%	€ 5.100.000
65%	€ 5.400.000
70%	€ 5.800.000
75%	€ 6.100.000
80%	€ 6.500.000
85%	€ 6.800.000
90%	€ 7.300.000
95%	€ 7.800.000

Uit de tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 7.300.000 (benodigde weerstandscapaciteit) In de begroting 2019 was dit nog € 5.100.000. De stijging wordt veroorzaakt door de risico's. Dit is toegelicht bij het onderdeel risicoprofiel.

BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Brunssum bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

	Werkelijk 1/1/2018	Begroot 1/1/2018	Werkelijk 31/12/2018
Algemene Reserve 1)	€ 6.997.000	€ 6.365.000	€ 17.571.000
af: mutaties conform begroting	€ -2.437.000	€ -2.437.000	€ 0
Bestemmingsreserves	€ 6.060.000	€ 5.069.000	€ 3.359.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 10.620.000	€ 8.997.000	€ 20.930.000

ad 1) in 2018 is € 11 miljoen van de reserve Belegde Essentgelden vrijgevallen en gestort in de Algemene reserve

Algemene reserve (vrij besteedbaar):

De vrij besteedbare algemene reserve is dat gedeelte van de algemene reserve waarop door besluitvorming nog geen claim is gelegd.

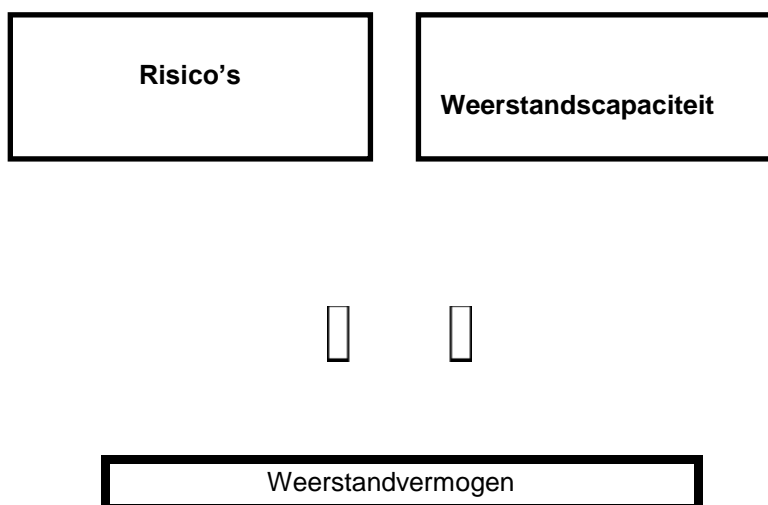
Bestemmingsreserves(vrij besteedbaar):

Dit betreft de bestemmingsreserves die kunnen worden ingezet zonder dat dit gevolgen heeft voor de exploitatie en de specifieke reserves die verband houden met de opgenomen risico's. In het overzicht op blz. 163 zijn de betreffende reserves gekenmerkt met een asterisk.

N.B. De Reserve Belegde Essentgelden wordt hierbij niet meegeteld.

RELATIE BENODIGDE EN BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Hieronder de situatie per 1-1-2019.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 20.930.000}{€ 7.300.000} = 2,87$$

Bij de laatste berekening bij de begroting 2019 was de ratio 2.69. De ratio is nu hoger door een hogere beschikbare weerstandscapaciteit (€ 7,2 miljoen) en een hoger benodigde weerstandscapaciteit (€ 2,2 miljoen) (zie hiervoor de toelichting bij het onderdeel Risicoprofiel). De Algemene reserve is € 2,0 miljoen hoger dan bij de berekening t.b.v. de begroting 2019. Daarnaast zijn de bestemmingsreserves € 0,2 miljoen lager.

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio. De huidige ratio van 3,29 is dan ruim voldoende (zonder de storting van € 11 miljoen zou de ratio 1,14 zijn).

TABEL 4: WEERSTANDSNORM

WAARDERINGSCIJFER	RATIO	BETEKENIS
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

VERLOOP WEERSTANDSVERMOGEN MEERJARIG

	31-12-2018	2019	2020	2021	2022
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 7.300.000	€ 7.300.000	€ 7.300.000	€ 7.300.000	€ 7.300.000
	31-12-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022
Algemene Reserve	€ 17.571.000	€ 15.603.000	€ 12.267.000	€ 11.905.000	€ 13.635.000
bij: mutatie 2018 meerjarig		€ 1.968.000	€ 1.968.000	€ 1.968.000	€ 1.968.000
af: mutaties conform begroting		-€ 2.218.000	-€ 816.000	-€ 235.000	-€ 244.000
af: dekking tekort begroting 2019-2021		-€ 3.086.000	-€ 1.515.000	-€ 2.000	€ 0
Bestemmingsreserves	€ 3.359.000	€ 3.415.000	€ 3.541.000	€ 3.658.000	€ 3.763.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 20.930.000	€ 15.682.000	€ 15.445.000	€ 17.294.000	€ 19.122.000
ratio	2,87	2,15	2,12	2,37	2,62

VERPLICHTE KENGETALLEN

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de raad op de financiële positie van de gemeente. Door de Adviescommissie Vernieuwing BBV is ter versterking van de horizontale verantwoording een verplichte basisset van 5 financiële kengetallen vastgesteld.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	R2017	B2018	R2018
netto schuldquote	8,8%	9,5%	-3.7%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0,5%	-2,4%	-14.7%
solvabiliteitsratio	65,9%	55,4%	65.7%
structurele exploitatieruimte	4,9%	0,0%	-4.2%
grondexploitatie	7,4%	5,9%	5.0%
belastingcapaciteit	97,9%	96,9%	100.2%

Beoordeling kengetallen algemeen

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Beoordeling kengetallen Brunssum

Kijkend naar de kengetallen kan hieruit worden geconcludeerd dat Brunssum een hoge en dus zeer goede solvabiliteit heeft, maar deze gaat echter wel dalen. De structurele begrotingsruimte is laag (realisatie 2018 zelfs iets negatief) en de belastingcapaciteit is in vergelijking met het landelijk gemiddelde vrij hoog. De terugontvangst van de APG-beleggingen leidt tot veranderingen binnen de balans. Dit heeft een gevolg voor de berekening van de schuldquote. De netto-schuldquote voor Brunssum was en is laag en daarmee zeer goed.

Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt en wat het kengetal inhoudt.

1 Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 100% (groen). Afhankelijk of een gemeente net grote investeringen achter de rug heeft, is de netto schuldquote

hoger of lager. Op het moment dat de netto schuldquote boven de 100% komt springt het licht op oranje. Boven de 130% springt het licht op rood, er is dan sprake van een zeer hoge schuld.

2 *Solvabiliteitsrisico*

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Hoe hoger het percentage hoe beter de gemeente is toegerust om verplichtingen na te komen. Bij een solvabiliteitsratio van lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs.

3 *Kengetal grondexploitatie*

De afgelopen jaren is landelijk gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de grondexploitatie) is ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties reserves.

Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen de actuele waarde op de balans zijn opgenomen en of een eventueel gevormde voorziening van voldoende omvang is.

Hoe lager de ratio hoe minder invloed het grondbedrijf heeft op de exploitatie.

4 *Structurele exploitatieruimte*

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele lasten. Bij incidentele baten en lasten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een ratio van 0% zijn de structurele baten gelijk aan de structurele lasten. Bij een negatieve ratio is de gemeente structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

5 *Belastingcapaciteit*

De OZB is de belangrijkste eigen belastinginkomst van een gemeente. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten van meerpersoonshuishoudens. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente. De reden dat tevens wordt gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing is dat deze heffing maximaal kostendekkend mag zijn. De gemeentelijke woonlasten worden vergeleken met de gemiddelde woonlasten volgens het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO).

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen van de gemeente Brunssum. De kapitaalgoederen kunnen als volgt gerubriceerd worden:

- Infrastructuur (wegen, verkeersregelininstallaties, riolering)
- Voorzieningen (openbaar groen, openbare verlichting)
- Gebouwen
- Brede Maatschappelijke Voorzieningen (BMV)

Beleidsuitgangspunten:

Het onderhoud van wegen, riolering, groen en openbare verlichting is opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) Openbare Ruimte 2018-2021. Dit programma is in mei 2017 goedgekeurd door de gemeenteraad van Brunssum. Het MIP Openbare Ruimte 2018-2021 is gebaseerd op diverse beheerplannen. Deze beheerplannen zijn opgezet vanuit het uitgangspunt 'planmatig beheer'. De financiering vindt plaats vanuit een compartimentbenadering. Dit houdt in dat eventuele restbudgetten in enig jaar in een egaliseringsreserve zullen worden gestort. Hiermee wordt over meerdere jaren een gelijkmatig uitgavenpatroon bereikt.

In 2009 is het Gemeentelijk Rioleringsplan aangepast aan de nieuwe Wet Gemeentelijke Watertaken en de Europese Kaderrichtlijn Water. Dit 'Verbeterd Gemeentelijk Rioleringsplan' (vGRP) is de grondslag onder de nieuwe rioolheffing, gebaseerd op onroerend goed waarde. Het vGRP is 27 januari 2015 in de raad vastgesteld.

Wegen

Beleid

Met de vaststelling van het MIP-OR 2018-2021 heeft de Raad gekozen voor CROW-kwaliteit B (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek) voor het hele wegennet van de gemeente.

Areaal

Het wegennet van de gemeente, ten tijde van het opstellen van het MIP-OR, is 141 km lang en de oppervlakte bedraagt 150 hectare.

Uitvoering

Grootschalig onderhoud.

De integrale boven- en ondergrondse herinrichting van de wijk Muziekbuur is in april 2018 afgerond. Daarnaast is de voetgangersoversteek en het plein bij de AH in het centrum aangelegd (als onderdeel van Masterplan Centrum).

Verder was de start m.b.t. de renovatie van de wijk Op den Haan voorzien in het voorjaar van 2018. De Raad heeft de hiervoor benodigde middelen, zoals opgetekend in het MIP-OR 2018-2021, pas in de vergadering van maart 2018 toegekend. Daardoor is later dan gepland gestart met de planvorming en voorbereiding van deze wijk. Hierdoor heeft de aanbesteding uiteindelijk pas plaatsgevonden in augustus 2018. Helaas heeft de winnende inschrijver zich om bedrijfseconomische redenen moeten terugtrekken, waardoor de gehele gunningsprocedure opnieuw moest. Als gevolg daarvan heeft de definitieve gunning pas in december 2018 plaatsgevonden. Uiteindelijk is de start van de uitvoering voorzien in maart 2019 waarmee het project dus een jaar vertraging heeft opgelopen. De voor deze wijkrenovatie gereserveerde middelen blijven als een restantkrediet gehandhaafd.

Regulier onderhoud.

De prioritering van regulier onderhoud wordt in hoge mate bepaald door winterschade aan wegen. Ieder voorjaar wordt aan de hand van de actuele schadebeelden het onderhoudsprogramma voor het betreffende jaar bepaald.

Het regulier onderhoud van een aantal hoofdwegen (Emmaweg, Karel Doormanstraat, Bodemplein gedeeltelijk, Trichterweg, Kennedylaan tussen Merkelbeekerstraat en Veldstraat, Rembrandtstraat gedeeltelijk en Kranenpool) is, door de toekomstige aanleg van de buitenring, tot een minimum beperkt. Door de aanleg van de buitenring verandert namelijk de verkeersbelasting op een aantal wegen. Het betreft echter slechts uitstel van onderhoud, de hiertoe bestemde middelen zullen de komende jaren alsnog nodig zijn om de uitgestelde werkzaamheden uit te voeren. Het daarmee gemoeide budget is overgeheveld naar het MIP-fonds (conform raadsbesluit 2010/20786 van 1 maart 2011).

Op diverse straten, verspreid door de gemeente, zijn slijtlagen aangebracht. O.a. op de Marsstraat, achterpaden Sweelinkstraat, Ceresstraat. Er zijn freesvakken gemaakt op verschillende locaties door de gemeente.

Verder is scheurvulling aangebracht op diverse wegvakken verspreid over de hele gemeente.

De herstraatwerkzaamheden hebben voornamelijk plaatsgevonden in de wijk Op de Vos, waarmee deze wijk gereed is. Daarnaast de Rimbürgerweg, Rembrandstraat, gedeelte fietspad Hoogenboschweg en een onderhoudsrondje op de promenade in het centrum.

Overzicht van het verloop van de reserve MIP-wegen (onderhoud) 2018 ten behoeve van de jaarrekening 2018

Stand MIP - Wegen onderhoud per 1-1-2018		
- Restant in MIP	183.034,39	
Totaal		183.034,39
<i>Ten laste gebracht van het MIP - Wegen onderhoud 2018</i>		
Saldo product Onderhoud wegen	-53.838,41	
Saldo product Overige kosten wegen	-1.108,20	
Saldo product Opritten	2.778,28	
Saldo product Straatmeubilair	10.175,33	
Totaal storting 2018		41.993,00
Restant in MIP - wegen onderhoud per 31-12-2018		225.027,39

Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Beleid

In het verleden was het aantal voertuigen op een kruisingsvlak maatgevend om wel of geen afwijking via een verkeerslicht toe te passen. Ook het ongevalbeeld speelde een rol bij die afweging. De laatste jaren worden bij reconstructies de verkeerslichten zoveel mogelijk vervangen door rotondes, voor zover de ruimte dit toelaat.

Areaal

Momenteel staan er binnen de gemeente Brunssum nog 9 VRI's op kruispunten, waarvan één gedeeld wordt met een andere wegbeheerder. Daarnaast staan er nog 4 VRI's bij voetgangers-oversteekplaatsen (VOP).

Uitvoering

Buiten het normale onderhoud zou de VOP aan de Maastrichterstraat al in 2015 moeten zijn vervangen. Daar de verkeersbelasting van de Maastrichterstraat na openstelling van de Buitenring beduidend afneemt (en daardoor de VOP mogelijk kan vervallen) wordt de vervanging zo lang mogelijk uitgesteld.

Riolering

Beleid

Op 27 januari 2015 is het Verbeterd Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP 2015-2019) met registratiekenmerk 54433 in de raad vastgesteld. In dit VGRP zijn de Europese Kaderrichtlijn Water (aanleg groene buffers) alsmede de Wet Gemeentelijke Watertaken geïmplementeerd. Dit 'Verbeterd Gemeentelijk Rioleringsplan' (vGRP) is de grondslag onder de nieuwe rioolheffing, gebaseerd op onroerend goed waarde.

Verder ligt er de opgave om het watersysteem 'robuust' vorm te geven. Dat betekent dat riolering en oppervlaktewater in staat moeten zijn om de extremer wordende weersomstandigheden (met meer en heviger regenval) aan te kunnen. Het uitvoeringsprogramma behorende bij dit VGRP is onverkort opgenomen in het MIP Openbare Ruimte 2018-2021.

Het ligt voor de hand om alle wateropgaven gezamenlijk te analyseren en te vertalen in één samenhangend maatregelenpakket. Omdat water zich niet houdt aan bestuurlijke grenzen, is bovendien samenwerking met buurgemeenten, het waterschap, provincie en Rijkswaterstaat noodzakelijk. De voordelen hiervan zijn slimmere en effectievere oplossingen, tegen lagere totale kosten. In 2012 is een grootschalige studie naar optimalisatie mogelijkheden in de afvalwaterketen met positief resultaat afgerond, de Optimalisatie Afvalwater Systeem-studie (OAS-studie). Belanghebbende partijen daarbij zijn Provincie Limburg, Waterschap Roer en Overmaas, en de Limburgse gemeenten.

In Parkstadverband wordt momenteel samengewerkt op de volgende onderdelen:

1. Het gezamenlijk opstellen van een “Integraal Waterplan Regio Parkstad” en aparte “Gemeentelijke Watertakenplannen” voor de Parkstadgemeenten; Communicatiecampagne; en het opzetten van een subsidieregeling afkoppelen private terreinen (heeft betrekking op regenwater).
2. Regionale samenwerking op de operationele onderdelen:
  - Gegevensbeheer riolering
  - Meten-Rekenen
  - Actualiseren verhard oppervlak
  - Opzetten subsidieregeling afkoppelen private terreinen
  - Kolkreiniging, rioolreiniging en rioolinspectie
  - Relining
  - Beheer en onderhoud van pompen en gemalen

Areaal

De gemeente beschikt over 173,5 km vrij verval riolering, 18,4 km huisaansluitingen, verzamelriolen en kolkaansluitingen en daarnaast de nodige schuiven, kleppen, pompen, bassins, etc.

Uitvoering

Voor de realisatie van de wettelijk verplichte basisinspanning (verminderen vervuilende overstorten op beken) en de KRW-verplichtingen (groene bergingen achter overstorten) zijn de benodigde investeringen gedaan. De gemeentelijke riolering voldoet daarmee aan de wettelijke eisen.

De aanpak voor het verminderen van vervuilende overstorten (basisinspanning) op de Rode Beek alsmede de aanleg van de bijbehorende groene buffer (KRW-verplichting) is ingepast in het project “Renaturering/ontkluizing Rode Beek”. De realisatie van dit project is met medewerking van het Waterschap Limburg en de Provincie Limburg in april 2014 gestart. De werkzaamheden worden uitgevoerd in twee fasen. In de eerste fase zijn alle saneringswerkzaamheden uitgevoerd, de herinrichting van het voormalige Terca terrein is medio 2017 afgerond. In de tweede fase (planning 2019-2020) zal de definitieve aansluiting van de Rode Beek een feit zijn. De uitvoering van de tweede fase is sterk afhankelijk van de werkzaamheden van de Buitenring. De reden daarvoor is dat bij de uitvoering van deze fase de Rimburcherweg gedeeltelijk verwijderd dient worden en dat kan pas na het (gedeeltelijk) openstellen van de Buitenring.

In het MIP Openbare Ruimte 2018-2021 wordt verder rekening gehouden met de noodzakelijke jaarlijkse vervanging en verbetering van verouderde riolering. Door deze investering blijft het rioolstelsel ook op de lange termijn in stand op een adequaat niveau. Voor de opwaardering (vervanging of relining) van verouderde riolering is jaarlijks een structureel bedrag beschikbaar van € 1.084.433,-.

De vervangingstaakstelling voor 2016 is grotendeels pas gerealiseerd in 2017 in het werk renovatie Muziekbuit. Dit werk liep over 2 uitvoeringsjaren en is in het voorjaar van 2018 afgerond.

Verder was de start m.b.t. de renovatie van de wijk Op den Haan voorzien in het voorjaar van 2018. De Raad heeft de hiervoor benodigde middelen, zoals opgetekend in het MIP-OR 2018-2021, pas in de vergadering van maart 2018 toegekend. Daardoor is later dan gepland gestart met de planvorming en voorbereiding van deze wijk. Hierdoor heeft de aanbesteding uiteindelijk pas plaatsgevonden in augustus 2018. Helaas heeft de winnende inschrijver zich om bedrijfseconomische redenen moeten terugtrekken, waardoor de gehele gunningsprocedure opnieuw moest. Als gevolg daarvan heeft de definitieve gunning pas in december 2018 plaatsgevonden. Uiteindelijk is de start van de uitvoering voorzien in maart 2019 waarmee het project dus een jaar vertraging heeft opgelopen. De voor deze wijkrenovatie gereserveerde middelen worden dus in 2018 aan de voorziening riool compartiment

toegevoegd en zullen in 2019 weer worden onttrokken.

Overzicht van het verloop voorziening riool compartiment investeringen 2018 ten behoeve van de jaarrekening 2018

Stand MIP - Riolering inzake investeringen per 1-1-2018		
- Restant in MIP	1.897.231,89	
- Budget vervanging 2018	1.084.433,00	
Totaal		2.981.664,89
<i>Ten laste gebracht van MIP - Riolering in 2018</i>		
- kosten Muziekbuilt	467.657,83	
- Ontkluizing Rode Beek	9.820,00	
- Reconstructie Op den Haan (voorbereidingskosten)	12.654,85	
- Bouwbergstraat	86.452,79	
- De Streek	7.037,27	
- Pr. Hendriklaan	4.055,00	
- Reconstructie 't Ei	366,67	
- Rembrandtstraat	2.180,00	
- Overige kosten inzake vervanging (o.a. adviesbureaus, verzekering)	92.300,19	
Totaal onttrekking 2018		-682.524,60
Restant in MIP - riolering per 31-12-2018		2.299.140,29

De reconstructie van de Bouwbergstraat is gereed en de eindafrekening is inmiddels opgemaakt. De totale kosten bedroegen € 441.300,- waarvan reeds € 372.712,90 in 2017 is geboekt. De resterende kosten zijn in 2018 verrekend.

Overzicht van het verloop voorziening riool equalisatie tarieven/onderhoud 2018 ten behoeve van de jaarrekening 2018

Stand MIP - Riolering tarieven/onderhoud per 1-1-2018		
- Restant in MIP	94.117,81	
Totaal		94.117,81
<i>Ten laste gebracht van MIP - Riolering tarieven/onderhoud in 2018</i>		
- Saldo exploitatie 2018 producten riolering	28.794,13	
Totaal onttrekking 2018		-28.794,13
Restant in MIP - riolering tarieven/onderhoud per 31-12-2018		65.323,68

Algemene toelichting inzake exploitatie riolering

De gemeente mag bij de bepaling van de omvang van de lasten ten behoeve van de berekening van de toegestane hoogte van de riooltarieven de btw meenemen (artikel 229b, 2b Gemeentewet).

Bij de samenstelling van de begroting 2018 werd berekend dat de overdekking uit zou komen op een bedrag van € 267.435,-. Bij de jaarrekening blijkt dat de werkelijke declarabele btw over het jaar 2018 nauwelijks afwijkt van de raming.

Berekening van de toegestane btw-overdekking is als volgt:	
Btw renovatie Muziekbuurt	€ 98.208,15
Btw werkzaamheden Bouwbergstraat	€ 18.155,08
Btw Reconstructie Op den Haan	€ 2.648,32
Btw vervanging vervoermiddelen	€ 3.706,50
Btw Groene Berging KRW	€ 9.450,00
Btw voorbereidingswerkzaamh. investeringen	€ 4.926,67
Btw exploitatie riolering (taakveld 7.2)	€ 71.996,24
Btw doorbelaste kosten straatreiniging	€ 60.879,60
Totaal van de btw 2018	€269.970,56

Openbaar groen

Beleid

Met de vaststelling van het MIP-OR 2018-2021 heeft de Raad gekozen voor CROW kwaliteit B (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek) voor de volledige openbare groenvoorziening van de gemeente. Dit niveau houdt onder andere in dat herinrichting, omvorming en vervanging in stand wordt gehouden en dat er mechanische onkruidbestrijding wordt toegepast.

Areaal

Het huidige groenareaal van de gemeente Brunssum beslaat 106 hectare exclusief sportcomplexen (inclusief 116 hectare). Dit areaal bestaat uit 43 hectare plantsoenen en 63 hectare gras en bermen. Tevens staan er in de gemeente Brunssum 10.400 zogenaamde 'structuurbomen'.

Uitvoering

Het reguliere onderhoud is conform het groenbeheerplan en volgens planning uitgevoerd, deels door medewerkers in eigen dienst/medewerkers Beter Burens Brunssum/medewerkers WSP Parkstad. Omvormingen en andere specialistische werken zijn uitgevoerd door lokale/regionale bedrijven op basis van bestekken en incidentele inhuur.

Verdeeld over de gemeente zijn er, daar waar beplanting aan vervanging onderhevig was, groenpercelen omgevormd/heringericht.

In 2017 is gestart met werkzaamheden tot verbloeming van wegbermen. Dit beleid is in 2018 gecontinueerd.

Overzicht van het verloop van de reserve MIP-Groen (plantsoenen) 2018 ten behoeve van de jaarrekening 2018

Stand MIP - Groen per 1-1-2018		
- Restant in MIP	358.713,79	
Totaal		358.713,79
<i>Ten laste/gunste gebracht van het MIP - Groen 2018</i>		
- Vermeerdering inzake positief resultaat producten plantsoenen	-129.636,26	
Totaal storting 2018		129.636,26
Restant in MIP - groen per 31-12-2018		488.350,05

Openbare Verlichting

Beleid

Het beleidsplan Openbare verlichting is in 2001 door de Raad vastgesteld. Bij de opstelling van dit plan is rekening gehouden met de normering afkomstig van de NSvV (*Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde*), de contractuele Voorwaarden Openbare Verlichting (VOV 1993), en de richtlijnen en uitgangspunten 1993 van Energy Systems. Het gekozen kwaliteitsniveau voldoet aan de criteria van het Politiekeurmerk Veilig Wonen.

Areaal

Ten tijde van het opstellen van het MIP-OR bestond het verlichtingsareaal van de gemeente Brunssum uit circa 6.000 masten en armaturen. Deze hebben een vervangingswaarde van circa € 6 miljoen. De vervangingstermijn voor de masten bedraagt gemiddeld 45 jaar en voor de armaturen 22,5 jaar. De gemiddelde vervangingskosten bedragen € 210.000 per jaar.

In 2018 zijn de traditionele armaturen van de Lemmender, de Struiken, Kerkeveld en Op Gen Hoes en incidentele masten in een diverse straten vervangen door LED-armaturen. In 2014 is het break-even point voor toepassing van LED-armaturen bereikt. Als gevolg daarvan hebben onderhandelingen plaatsgevonden met de onderhoudscontractant Ziut. De besparingen op onderhoud van de armaturen als gevolg van LED zullen door de contractant ingezet worden voor vervanging van masten en armaturen. Voor de periode 2014-2023 is dat gemiddeld een bedrag van circa € 45.000. Dit, samen met het bedrag dat in de begroting is opgenomen en de ombouw van traditionele armaturen naar LED armaturen op kosten van Palet, is bijna toereikend om in de eerdergenoemde periode de openbare verlichting aan het gestelde kwaliteitsniveau te laten voldoen.

De daadwerkelijk ombouw van traditionele armaturen naar LED armaturen was voorzien halverwege 2018. Echter de producent van de retrofit (LED-units) is medio 2018 gestopt met de productie. Momenteel is er een nieuwe producent gevonden. We gaan ervan uit dat de ombouw medio 2019 plaatsvindt. De voor deze ombouw gereserveerde middelen worden dus in 2018 aan de voorziening reserve MIP-OR Verlichting toegevoegd en zullen in 2019 weer worden onttrokken.

Overzicht van het verloop van de reserve MIP- Openbare Verlichting 2018 ten behoeve van de jaarrekening 2018

Stand MIP - Openbare verlichting per 1-1-2018		
- Restant in MIP	16.550,44	
Totaal		16.550,44
<i>Ten laste/gunste gebracht van het MIP - OV 2018</i>		
Saldo producten Openbare verlichting	-101.972,00	
Totaal storting 2018		101.972,00
Restant in MIP - Openbare verlichting per 31-12-2018		118.522,44

Gebouwen

Beleid

Uitgangspunt bij het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is dat zij moeten voldoen aan de hedendaagse eisen. Ieder jaar vindt een inspectie plaats om te beoordelen of dat niveau nog steeds wordt gehaald. Het beleid houdt verder in dat, waar mogelijk, wordt overgaan tot afstoten van de niet meer noodzakelijke gebouwen.

In 2018 bedraagt de jaarlijkse storting in het onderhoudsfonds gemeentelijke gebouwen € 346.080,-. In het kader van groot onderhoud aan gemeentelijke eigendommen waren voor het jaar 2018 onder andere de volgende werkzaamheden gepland c.q. uitgevoerd:

Overzicht rekening 2018 inzake Groot Onderhoud gemeentelijke eigendommen						
Project-nummer	Accommodatie	Begroting na wijz. 2018	Werkelijk 2018	Gepland en uitgevoerd	Gepland maar niet uitgevoerd	Niet gepland maar wel uitgevoerd
G043101	Bestuurscentrum	400.000,00	26.218,67		Vervangen klimaatinstallatie laagbouw opgeschoven naar 2019.	Vervanging kapotte compressoren.
G043102	Oude Raadhuis		-4.312,50			Plaatsen nieuwe keuken in souterrain in 2018.
G043103	Muziekschool					
G043106	Sportpark Klingelsberg	8.000,00	18.284,98	Conform MJOP boilers vervangen		Oude gasgestookte cv-boiler vervangen in 2018
G043107	Groenonderhoud sport/speeltuin	20.000,00	0,00			
G043108	LTCB	12.000,00			Vervangen toiletten dames en heren doorgeschoven naar 2019.	
G043109	Sporthal Rumpen	47.000,00	20.979,66		Asbestsanering en vernieuwen plafonds doorgeschoven naar 2019.	Deuren vervangen
G043110	Sportzaal Brunssum Noord	6.000,00			Schilderwerk kozijnen en vervangen hwa's tot nader order uitgesteld (2020).	
G043112	Bronspot	115.000,00	23.870,00		Aanpassen klimaatinstallatie uitgesteld i.v.m. het tegelijkertijd aanbrengen duurzame maatregelen tot 2020.	Asbestsanering omloop zwembad.
G043114	Fontein Lindeplein	25.000,00			Vervangen "bollen" kunstwerk uitgesteld. Jaar uitvoering nog nader te bepalen.	
G043117	Speeltuin Buschkesberg	4.000,00	15.034,25		Dakranden vervangen.	Totale renovatie buitenzwembad uitgevoerd in 2018.
G043119	CMwW, Pr. Beatrijstr. 1a					
G043120	Dorpstraat 18D St. Franciscus	15.000,00			Buitenschilderwerk niet laten uitvoeren i.v.m. toekomstige bestemming pand in vastgoedvisie.	
G043121	Pr. Hendriklaan St. Vincentius	16.000,00	12.571,90	Conform MJOP vervanging cv-ketel en asbestsanering uitgevoerd.		
G043124	Gemeenschapshuis Klaver Vier	12.000,00	409,78		Schilderwerk kozijnen, boeiboorden etc. uitvoeren in 2019.	
G043125	De Gasperistraat 3	5.000,00	0,00	Groenonderhoud uitgevoerd door bewoner zelf en Ad-Hoc.		
G043127	Begraafplaats	82.400,00			Renovatie (gedeeltelijk) kerkhofmuur doorgeschoven naar 2019.	
G043128	Galerijen Op Gen Hoes					
G043130	Fontein Koutenveld					
G043132	Planeetstraat 3		631,85			Vernieuwen deuren toestellenberging in 2018.
G043133	Poolse Huis		6.871,65			Omhangen cv-ketel, schoonmaken zolder en opstellen inventarisatie en beheersplan asbest UTP kabels, patchpaneel en externe harddisk geleverd en aangebracht in 2018.
G043144	Brikke Clave		4.799,18			
	Totaal uitgaven groot onderhoud 2018	767.400,00	125.419,42			

In onderstaande tabel wordt een weergave gedaan van het verloop van de voorziening groot onderhoud gemeentelijke eigendommen voor het jaar 2018 op basis van begroting en rekening. Deze cijfers zijn inclusief de begrote en werkelijke exploitatielasten 2018 van de diverse gemeentelijke eigendommen.

Verloop 2018 van de Voorziening Onderhoud
Gemeente eigendommen (G043100)

Product	Omschrijving	Begroting 2018	+ = onttrekking - = storting
Beginstand Voorziening per 1-1-2018	Div. gemeentelijke eigendommen:		
	Uitgaven:		
	Belastingen (o.a. btw/riool/ozb)	57.151,00	52.288,43
	Energiekosten	24.804,00	66.043,74
	Onderhoud (klein/klachten)	455.207,00	485.072,92
	Onderhoud (groot)	767.400,00	125.419,42
	Verzekering	51.082,00	16.658,65
	Kapitaallasten	435.230,00	472.118,71
	Adviesbureaus		4.356,00
	Doorbelasting anders	207.547,00	207.547,05
	Loonkosten medewerkers		
	Inkomsten:		
	Geraamde budgetten 2018	-1.432.882,00	-1.438.662,00
	Huur derden	-137.822,00	-139.641,86
	Bijdragen van derden	-6.845,00	-27.744,00
Opbrengst verkoop panden		-319.147,68	
Jaarlijkse storting	-346.080,00	-346.080,00	
	Stand per 31-12-2018	-583.258,30	-1.499.820,92

Het verschil van afgerond € 900.000 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de verkoop van de panden Koningstraat 71 en Kruisbergstraat 40 (€ 320.000) en de onderschrijding van het groot onderhoud, met name door het uitgesteld onderhoud van de klimaatbeheersing bestuurscentrum (€ 640.000)

Overzicht voorzieningen BMV's/ Brede scholen jaarrekening 2018

Uitgangspunt bij de instandhouding van de BMV en de brede scholen is enerzijds dat de gebouwen moeten voldoen aan de hedendaagse eisen, zowel technisch als onderwijskundig. Periodiek worden de gebouwen gecontroleerd/geïnspecteerd.

Daarnaast is besloten dat de instandhouding dient te geschieden binnen de beschikbare middelen, die bestaan uit rijksvergoeding die de scholen ontvangen voor gebouw gebonden kosten en de (hierop gebaseerde) medegebruiksvergoedingen en huurvergoedingen die worden betaald door andere gebruikers. Gezien de opbouw van de rijksvergoeding zit in deze vergoedingsbedragen ook vergoeding voor meer jaarlijks onderhoud en dient dit ook gereserveerd te worden.

De hoogte van de voorzieningen bedragen per 31 december 2018 in totaliteit € 756.546,-.

In onderstaande tabel is rekening gehouden met de jaarlijkse stortingen en de uitgevoerde werkzaamheden in het jaar 2018.

Overzicht voorzieningen BMV's/Brede scholen jaarrekening 2018

Naam voorziening	Beginstand 1-1-2018	Vermeerde- ring	Verminde- ring	Eindstand 31-12-2018
Voorziening groot onderhoud BMV Bronsheim	384.811,86	45.450,00	42.317,81	387.944,05
Voorziening groot onderhoud BMV Centrum	69.600,00	43.535,00	0,00	113.135,00
Voorziening groot onderhoud BMV Langeberg	75.559,67	18.300,00	7.479,41	86.380,26
Voorziening groot onderhoud BMV Treebeek	111.228,00	26.015,00	0,00	137.243,00
Voorziening groot onderhoud Sporthal Treebeek	17.794,00	14.050,00	0,00	31.844,00
Totaal van deze voorzieningen	658.993,53	147.350,00	49.797,22	756.546,31

Paragraaf 4. Financiering

A. Beleidsuitgangspunten

Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido (*Wet Financiering Decentrale Overheden*), respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

Uitgangspunt is hierbij dat sprake is van gemeente brede financiering om zo optimaal mogelijk de afstemming tussen liquide middelen en aan te trekken leningen te garanderen. Dit geschiedt door consolidatie van de kortlopende schuld op het moment dat de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden. Inmiddels is er een treasury commissie (samenstelling ambtelijk + wethouder financiën) waarin tussentijds zaken omtrent Risicobeheer en Financiering worden afgestemd en beoordeeld). In de Paragraaf Financiering stelt de raad de kaders (begroting) en wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en de gemaakte keuzes (Jaarstukken).

B. Risicobeheer

Uitzettingen

1) Essentgelden:

De ontvangen Essentgelden zijn uitgezet via APG Investment Services in staats- en bankenobligaties, na advies van een extern bureau. Het gaat om een bedrag van € 10 miljoen met een looptijd van 10 jaar. De rentebaten zijn gegarandeerd en compenseren het wegvallen van het dividend van de Essentaandelen. Tevens is de eindsom gegarandeerd, dat wil zeggen de nominale waarde ervan. Aangezien deze tranche uit verschillende obligaties bestaat, vindt de aflossing verspreid over de jaren 2018 t/m 2020 plaats. Hierdoor zijn de rentebaten in het laatste jaar lager dan de voorgaande jaren. In dec. 2018 is besloten om de laatste tranche vervroegd te verkopen, dit bedrag is in jan. 2019 ontvangen en wordt in boekjaar 2019 verwerkt.

2) Achtergestelde lening Zuyderland ad € 885.000.

De rente hiervoor bedraagt 7,5%. In de afgelopen jaren is deze steeds betaald.

3) Leningen zonnepanelen.

In totaal is per balansdatum voor een bedrag van plm.€ 2,05 miljoen aan burgers uitgeleend mede in het kader van de energietransitie. Hiervoor is in december 2017 een lening aangetrokken.

Kredietrisico op verstrekte gelden:			
Risicogroep	Met/zonder Hypothecaire Zekerheid	Restantschuld In € 1.000 op 1-1-2018	Restantschuld In € 1.000 op 31-12-2018
Semi overheidsinstellingen, ISD-BOL verbouwing hoogbouw, verrekend met bijdrage en investering.	Verrekening	1.217	1.083
Niet toegestane instellingen volgens treasurystatuut	Zonder hyp.	885	885
Achtergestelde lening Atrium(Raadsbesluit)			
Overige toegestane instellingen volgens treasurystatuut	Totaalbedrag	2.424	2.917
waarvan:			
-rentedragende leningen muziekverenigingen	Verrekening via subsidie	28	19
-leningen aan Enexis inzake overname Essent	Zonder hyp.zekerheid	846	846
-leningen voor zonnepanelen	Debiteurenrisico bij Volta	1.550	2052

C. Financiering

1) Kortlopende financiering

In principe worden de investeringen in eerste instantie gefinancierd via kas- of callgeldleningen. Hiertoe worden dan twee offertes aangevraagd bij de BNG (*Bank Nederlandse Gemeenten*) en een andere partij.

Het renteniveau van leningen is momenteel historisch laag. Dat komt door de economische crisis. De ECB (*Europese Centrale Bank*) zet het rente-instrument in om de economie vlot te trekken. Daarbij leent de ECB tegen lage rentepercentages aan de banken.

Overzicht renteniveaus kortlopende financiering 2018 (geactualiseerd)

1 maands-Euribor	varieerde van -0,371% tot -0,362%	Gemiddelde 2018: -0,369%
Betaalde rente kasgeld	varieerde van -0,38% tot -0,32%	% afgesloten kasgeldleningen

Bron BNG

In 2018 zijn de volgende kortlopende geldleningen afgesloten:

Overzicht afgesloten kasgeldleningen 2018

	Bank	Bedrag lening	Looptijd in maanden	Datum afsluiting	Rente%	Rente	Aflossing lening	Datum aflossing
1	NWB	3.000.000	1	25-1-2018	-0,38%	-1.013,33	2.998.986,67	26-2-2018
2	BNG	8.000.000	3	31-1-2018	-0,34%	-6.724,44	7.993.275,56	30-4-0018
3	NWB	8.000.000	3	26-2-2018	-0,375%	-7.583,33	7.992.416,67	28-5-2018
4	NWB	6.000.000	3	30-4-2018	-0,37%	-5.611,67	5.994.388,33	30-7-2018
5	NWB	6.000.000	4	28-5-2018	-0,38%	-7.790,00	5.992.210,00	28-9-2018
6	NWB	6.000.000	4	30-7-2018	-0,37%	-7.585,00	5.992.415,00	30-11-2018
7	NWB	5.000.000	4	28-9-2018	-0,32%	-5.422,22	4.994.577,78	28-1-2019
8	NWB	3.000.000	3	30-11-2018	-0,34%	-2.550,00	2.997.450,00	28-2-2019

2) Financiering via Leasecontracten

Voor de laptops van de raadsleden en de dienstauto's van Toezicht en Handhaving en Civieltechniek zijn leasecontracten afgesloten. De nog te betalen leasetermijnen staan vermeld in de balans, onder de niet in de balans opgenomen verplichtingen.

3) Langlopende financiering

Om de renterisico's zoveel mogelijk tegen te gaan, worden meestal onderhandse leningen aangetrokken. Deze hebben een rentevast periode van minimaal 10 jaar, of zijn rentevast gedurende de gehele looptijd.

Voor de eigen leningen van de gemeente wordt geen renterisico gelopen. Dat komt omdat de reeds afgesloten leningen een rentevaste periode hebben, die gelijk is aan de looptijd van de lening. Twee leningen kennen een renteaanpassing na 10 jaar. Die aanpassing doet zich voor in 2019/2020 over een schuldrestant van € 1,25 miljoen (2019) en € 2 miljoen (2020).

Tot op heden zijn alleen leningen aangegaan met een lineaire aflossing, waardoor het renterisico ook beperkt is tot het schuldrestant op het moment van renteherziening, aangezien dan geen herfinanciering plaats hoeft te vinden. In 2018 zijn geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Mutaties in de leningenportefeuille

	Omschrijving (bedragen x € 1.000,--)	Begroting 2018	Rekening 2018	Verschil
	Stand per 1 januari 2018	8.850	8.850	-
	Nieuwe leningen	-	-	-
	Reguliere aflossingen	808	808	-
	Stand per 31 december 2018	8.042	8.042	-

D . Wet verplicht schatkistbankieren

Vanaf december 2013 dienen overtollige gelden bij de schatkist te worden gestald. Een gedeelte wordt vrijgelaten, namelijk 0,75% van het begrotingstotaal. In 2018 bedraagt het vrijgelaten gedeelte € 796.695. Deze gelden mogen buiten de schatkist worden aangehouden per dag. De rentevergoeding van de schatkist is de daggeldrente. Momenteel is deze 0,00%.

E. Toetsing aan de wet Fido

De wet Fido (*Wet Financiering Decentrale Overheden*) verbiedt overschrijding van de zogenaamde 'kasgeldlimiet'. Deze wordt bepaald aan de hand van 8,5% van de totale omvang van de begroting. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet door de gemeente worden aangegeven op welke termijn en op welke wijze ervoor wordt gezorgd dat de netto vlottende schuld weer lager zal worden dan de kasgeldlimiet.

Overzicht toetsing aan kaders Wet Fido				
Omschrijving (bedragen x €1.000)	1e kw.2018	2e kw.2018	3e kw.2018	4e kw.2018
Omvang begroting per 1-1-2018: € 106.226				
1 Toegestane kasgeldlimiet op jaarbasis				
-in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
-in Euro(1)	9.029	9.029	9.029	9.029
2 Omvang vlottende schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar kasgelden	14.333	12.666	11.666	9.000
Schuld in rekening-courant	0	0	0	0
Gestorte gelden door derden	32	33	35	37
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld				
<u>Totaal vlottende schuld(2)</u>	14.365	12.699	11.701	9.037
3 Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	5	5	4	4
Tegoeden in rekening-courant	814	628	589	688
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
Tegoeden bij de schatkist	4.340	4.871	7.224	9.489
<u>Totaal vlottende middelen(3)</u>	5.159	5.504	7.817	10.181
4 Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlottende schuld (4)	9.206	7.195	3.884	-1.144
Toegestane kasgeldlimiet	9.029	9.029	9.029	9.029
Ruimte(+)Overschrijding(-) (1) - (4)	-177	1.834	5.145	10.173

F. EMU-saldo

bedragen * euro 1.000	2017 realisatie	2018 raming	2018 realisatie
<i>Berekend EMU-saldo</i>	-1.079	-5.299	6.433

BBV EN RENTETOEREKENING

Het nieuwe BBV bevat voorschriften met betrekking tot de rentetoerekening. Vanaf 2018 treedt de nieuwe regelgeving in werking waarbij de interne rentetoerekening mede afhankelijk wordt van de verhouding netto rentelasten afgezet tegen de integraal gefinancierde activa. Dit was nog niet verwerkt in de begroting 2018 en is dan ook niet zodanig verwerkt in de jaarrekening 2018

Onderstaand schema is ter informatie opgenomen. Dit overzicht geeft nader inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden zal worden toegerekend vanaf 2019.

Boekwaarde investeringen per 1-1-jaar 2018 (incl. grondbedr.)		€ 63.606.208,00	A
Af: vaste eigen financiële middelen reserves en voorzieningen per 1-1-jaar 2018		€ 49.735.227,00	B
restantschuld geldleningen		€ 8.041.667,00	C
		€ 57.776.894,00	B + C
Financieringstekort/-overschot		€ 5.829.314,00	A - (B+C)
Rentelasten/-baten			
rente vaste schulden		€ 283.332,00	D
rente eigen (interne) financieringsmiddelen (incl spaartegoeden)		€ 637.790,00	E
rente financieringstekort/-overschot		€ 0,00	F
Totaal rentefactoren		€ 921.122,00	D+E+F
Boekwaarde investeringen per 1-1- jaar 2018		€ 63.606.208,00	A
af: investeringen met vast rentepercentage		-€ 7.847.863,00	G
rente te verdelen over		€ 55.758.345,00	A-G
totaal rentefactoren		€ 921.122,00	D+E+F
af: vaste rente van investeringen te verdelen rente		-€ 94.174,00	H
		€ 826.948,00	D+E+F-H
te verdelen rente (D+E+F-H)			
	x % = omslagrente	1,48%	
1% rente te verdelen over (A-G)			

Paragraaf 5. Bedrijfsvoering

Op grond van artikel 14 BBV 'geeft de paragraaf betreffende de bedrijfsvoering ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering'.

We gaan in deze paragraaf in op de realisatie van de beleidsvoornemens over 2018 op het gebied van Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën/ Administratie, Communicatie en Juridische zaken (PIOFACJ-taken)

Organisatie

De ambtelijke organisatie werkt vanaf 2017 volgens een structuur en visie zoals vastgelegd in het Organisatieplan 2016.

In 2018 is werk gemaakt van het effectueren van in het organisatieplan opgenomen principes als klant- en externe gerichtheid, scheiding van beleid en uitvoering, integraal management, centralisatie van bedrijfsvoeringsfuncties (PIOFACHJ), sturen op resultaten, digitale processen en optimalisering van de dienstverlening en samenwerking. Deze principes sluiten naadloos aan op de bestuurlijke ambities, die voortvloeien uit het coalitieakkoord maar ook op de hedendaagse rol van gemeenten als '1e overheid' en op landelijke ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening en in het kader van het 'versterken van de lokale democratie en bestuur'.

Het in 2017 ingezette veranderingsproces is in 2018 voortgezet. Er is ingezet op een verdere ontwikkeling van ons leidinggevend kader en onze medewerkers, het actualiseren van het financieel en personeelsbeleid, het optimaliseren van de informatievoorziening en het (door)ontwikkelen en implementeren van bedrijfsvoeringinstrumenten (o.a. directieplan en afdelingsplannen). Al deze elementen van onze bedrijfsvoering worden in het verdere verloop van deze paragraaf nader belicht.

Personeel

In 2018 is werk gemaakt van de volgende speerpunten:

Management Development (MD)

In 2018 is het MD-programma afgerond. Door een combinatie van team coaching en persoonlijke coaching zijn de leidinggevendenden beter in staat hun rol te vervullen en mede sturing geven aan de cultuurverandering vanuit de visie en kernwaarden van de gemeente. Dit programma wordt in 2019 geëvalueerd.

Collectief opleidingsplan

In 2018 is het opleidingsplan, dat een afgeleide is van het organisatieplan en diverse organisatiebrede en functiegerichte opleidingen bevat, verder uitgerold. Merendeel van de medewerkers heeft de cursus efficiënt werken/ verminderen werkdruk (CiEP) inclusief de persoonlijke coaching op de werkplek doorlopen. Tevens heeft een groot gedeelte van de organisatie de cursus 'heldere brieven en emails schrijven' gevolgd, resulterend in een verbeterslag (per afdeling) van de uitgaande brieven naar de burger. Ten aanzien van het schrijven van bestuurlijke behandelvoorstellen is aanvullend een cursus voor beleidsmakers geweest op dit specifieke terrein.

Strategische personeelsplanning (SPP)

Zowel gemeente Brunssum (in het verleden) als de organisaties om ons heen zijn flink aan de slag (geweest) met SPP. In 2018 is daarom zowel intern als extern, bij andere gemeenten en veiligheidsregio, informatie opgehaald over de "tips en tricks" op dit gebied. Deze informatie heeft geleid tot een duidelijk beeld en plan m.b.t. de strategische personeelsplanning dat zowel door DT/MT als OR wordt gesteund. In 2019 gaan we dit plan uitvoeren en willen we de doorkijk tot 2025 helder hebben.

Minimumvariant en interne mobiliteit

De bezuinigingstaakstelling behorende bij de Minimumvariant is door natuurlijke uitstroom gerealiseerd. Anderzijds is de personeelsformatie uitgebreid conform de in de begroting 2017 geaccordeerde opschaling naar de Minimum Plus Variant.

Het interne mobiliteitsbureau heeft medewerkers die boven formatief zijn verklaard, ondersteund en geadviseerd in het kader van hun 'Van Werk Naar Werk'- traject. In 2018 zijn dit 3 medewerkers. Daarnaast fungeert het IMB als adviseur en coach voor medewerkers die zich oriënteren op hun loopbaan en vervolgstappen willen zetten intern dan wel extern. Naast de boventallige medewerkers, zijn er in 2018 12 medewerkers intern doorgestroomd in een nieuwe functie (met ander takenpakket).

Landelijke banenafpraak

In 2018 zijn 3 medewerkers ingestroomd in het kader van de banenafpraak. Dat maakt een totaal aantal van 8 medewerkers die bij ons zijn aangesteld in het kader van de Banenafpraak. In verband met één medewerker die uitstroomt, staat gemeente Brunssum op peildatum 31-12-2018 op 7 medewerkers. Zij behoren allemaal tot de doelgroep, want zijn inwoner van Brunssum, hebben een uitkering, zijn opgenomen in het doelgroepenregister Banenafpraak, en voor hen wordt de loonkostensubsidie ontvangen.

Op basis van de gestelde uitgangspunten dient de gemeente Brunssum in 2018 tussen 5,51 en 6,1 fte aan 'Banenafpraak-medewerkers' te hebben. Over 2018 voldoen wij dus aan de doelstelling.

Verzuimbeleid

Het verzuimbeleid heeft meerdere malen op de agenda gestaan bij zowel DT/MT als bij de Ondernemingsraad. We verwachten dit proces in 2019 constructief af te ronden met een nieuw beleid en gericht te kunnen gaan werken aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel werkgever als werknemer.

WNRA

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) regelt dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde rechten en plichten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. De wet gaat 1 januari 2020 in. In 2018, en dit loopt uiteraard nog door in 2019, is reeds voorbereidend werk gedaan. Er is een werkgroep opgericht samen met de Ondernemingsraad. Deze projectgroep heeft een projectplan geschreven met daarin de stappen die gezet moeten worden ter voorbereiding én ter informatie aan de medewerkers. In 2019 gaan we verder met de stappen om te komen tot een personeelshandboek (n.a.v. inventarisatie huidige regelingen) en de vaststelling van de individuele overeenkomsten. Uiteraard wordt in 2019 ook aandacht geschonken aan de communicatie en informatievoorziening naar de medewerkers, zodat iedereen goed weet wat voor hun gaat veranderen.

Doorkijk

Als de doorkijk gemaakt wordt naar 2019 staat het uitrollen van strategische personeelsplanning bovenaan op de agenda. Daarnaast het toewerken naar levensfase bewust personeelsbeleid, de WNRA, en een verdere aanpak voor het verankeren van de cultuurverandering in de organisatie en processen (bijv. in de HR cyclus).

Personeelskosten

Formatie en bezetting 2018 ambtelijke organisatie incl. griffie:

	1/1/18	31/12/18
formatie	215,39	218,11
bezetting	205,78	203,95

De formatie is in 2018 per saldo met 2,72 fte toegenomen. Betreft de uitvoering van de minimumplus variant, geaccordeerd in de begroting 2017.

Het saldo op de personeelskosten over het boekjaar 2018 bedraagt € 323.000 positief:

Personeelskosten 2018 (x 1.000 €)

<u>Omschrijving</u>	<u>Begroot</u>	<u>Realisatie</u>	<u>Vershil</u>
Salariskosten ambtelijke organisatie	15.810	14.729	1.081
Externe inhuur / Dienstverlening overheid / Inhuur WSW	441	1.358	-917
Saldo	16.251	16.087	164
Salariskosten College en Raad	848	751	97
Pensioenen / wachtgeld wethouders	263	377	-114
Kosten brandweerpersoneel	146	125	21
Eindheffing Werkkostenregeling	26	30	-4
Kosten van voormalig personeel	49	76	-27
Saldo eigen risico en terug ontvangen WGA	0	-1	1
Terugontvangen personeelskosten (detachering e.d.)	-19	-204	185
Totaal	17.564	17.241	323

Analyse personeelskosten

Er is in totaal aan personeelskosten € 323.000 minder uitgegeven dan begroot. Een procentuele afwijking van 1,8% ($323/17.564 \times 100\%$). Deze afwijking is dermate gering, dat de conclusie is dat begroting en realisatie goed in evenwicht zijn. Binnen het totaal van personeelskosten, zitten wel enkele afwijkingen die hier verklaard worden:

1. Salariskosten ambtelijke organisatie/ externe inhuur:

Er zijn meer kosten externe inhuur en minder salariskosten dan begroot. Reden hiervoor is dat meerdere functies moeilijk in te vullen waren (krapte arbeidsmarkt/ specialismen). Om het werk toch gedaan te krijgen is voor een deel van die functies extern ingehuurd.

2. Salariskosten College:

Tot aan het nieuwe college (eind mei) waren er minder wethouders dan begroot, hetgeen een voordeel oplevert.

3. Pensioenen / wachtgeld wethouders:

Hogere kosten als gevolg van wachtgeld van een vorig college.

4. Terugontvangen personeelskosten:

Voordeel door hogere inkomsten, omdat deze in 2018 zeer beperkt waren begroot. Het gaat dan om inkomsten detachering elders, zwangerschapsverlof e.d.

Externe inhuur specificatie 2018 (x 1.000)

<u>Omschrijving</u>	<u>Begroot</u>	<u>Realisatie</u>	<u>Vershil</u>
Inhuur WSW	126	96	30
Dienstverlening overheid	68	71	-3
Externe inhuur	<u>247</u>	<u>1.191</u>	<u>-944</u>
Totaal	441	1.358	-917

Analyse externe inhuur

De externe inhuur als percentage van de personele uitgaven bedraagt $1.358/16.087 \times 100\% = 8,44\%$. In 2017 was dit 10,65% en in 2016 was dit 9,76%.

De afname wordt o.a. veroorzaakt doordat niet voor elke openstaande vacature ook extern (volledig) is ingehuurd.

Realisatie bezuinigingstaakstelling

De bezuinigingstaakstelling loopt tot en met 2019. Het betreft een structurele bezuiniging. Bij het maken van de begroting 2019 is dus rekening gehouden met de taakstelling 2019 waarmee de volledige bezuinigingstaakstelling nu is verwerkt en afgerond. In onderstaande tabel staat het verloop van de realisatie van de taakstelling:

Eindoverzicht realisatie taakstelling personeel (x 1.000€)		
Verwachte cumulatieve bezuiniging 2019		1.005
Gerealiseerde taakstelling 2015	170	
Gerealiseerde taakstelling 2016	421	
Gerealiseerde taakstelling 2017	190	
Gerealiseerde taakstelling 2018	137	
Gerealiseerde taakstelling 2019	156	
Totaal	1.074	1.005
Eindsaldo gerealiseerde taakstelling		69

Verloop reserve minimumvariant

In deze jaarrekening wordt de “eindafrekening” van de reserve minimumvariant opgesteld. Deze reserve was primair ingesteld om frictiekosten als gevolg van de reorganisatie, die onder meer tot doel had de bezuinigingstaakstelling te realiseren, op te kunnen vangen. In 2018 was er geen tekort op personeelskosten. Er heeft in 2018 dus geen onttrekking plaatsgevonden aan de reserve minimumvariant. De tabel hieronder geeft het verloop van de reserve minimumvariant weer. Het eindsaldo van € 1.050.000,- wordt gestort in de algemene reserve en de reserve minimumvariant wordt nu opgeheven. Zie ook de nota reserves en voorzieningen 2019.

Verloop reserve minimumvariant (x 1.000 €)	Storting	Onttrekking
2015 en 2016:		
Inbreng fusiebudget (= sinds 2016 reserve minimum variant)	1.893	
Onttrekking 2015 (finale afrekening kosten fusie)		17
Onttrekking 2016		-
2017		
Onttrekking primitieve begroting 2017		545
Onttrekking prorap 2017		672
Storting resultaat 2017 in reserve minimumvariant	391	
Totaal	2.284	1.234
Saldo naar algemene reserve		1.050

Informatiemanagement

In programma 1 Bestuur & Ondersteuning is al een gedeelte van de verantwoording rondom informatievoorziening, dienstverlening en informatiebeveiliging afgelegd. In deze paragraaf wordt een nadere toelichting of verdieping gegeven op onderdelen die in de voorgaande hoofdstukken ontbreken. Met name m.b.t. het interne transitieproces Informatiemanagement en Informatiebeveiliging & Privacy. Tevens is een globale weergave toegevoegd van de realisatie van de activiteitenplanning 2018 van de afdeling Informatiemanagement

Organisatie Informatiemanagement

De focus van Informatiemanagement verschuift gefaseerd van technisch beheer en archivering naar functioneel beheer, procesmanagement, consultancy en advisering. Opdrachtgeverschap en regievoering richting onze ketenpartners zijn in het afgelopen jaar versterkt. Sturing vanuit een planning met een projectmatige aandacht is hierbij noodzakelijk. De interne bedrijfsvoering is hierop aangepast met een zakelijkere aanpak.

Eind 2018 zijn we gestart met het herijken van onze uitgangspunten in het kader van de verdere doorontwikkeling van digitaal (zaakgericht) werken. Alvorens we verder onze ambities op het vlak van de digitale dienstverlening en bedrijfsvoering implementeren is het wenselijk om te definiëren waar we nu staan. Ervaringen van onze eigen organisatie, onze interne klanten zijn daarbij bepalend. Tevens toetsen we de organisatiebreed de gesteldheid van onze digitale vaardigheden. Op basis van dat onderzoek kunnen we medio 2019 een aangepaste stip op de horizon met een nieuwe marsroute presenteren.

Informatiebeveiliging en Privacy

De aandacht voor informatiebeveiliging en privacy blijft terecht onverminderd hoog. Voor vrijwel alle onderdelen van gemeentelijke bedrijfsvoering gelden de landelijke normenkaders. Deze worden toegepast en proceseigenaren worden aangestuurd om hier aan te voldoen. In het afgelopen jaar is aandacht geschonken aan de continue borging en monitoring van de normen, het formuleren van de noodzakelijke beleidskaders, bewustwording en een objectieve beoordeling van onze ketenpartners. Synchronoos aan de gemeentelijke planning en control-cyclus wordt het bestuur en het ambtelijk apparaat betrokken bij de verdere planning, realisatie en verantwoording rondom informatieveiligheid & privacy.

Realisatie planning 2018

We geven onderstaand nog een aantal belangrijke wapenfeiten van 2018 weer:

- Verdere doorontwikkeling E-dienstverlening voor burgers en bedrijven
- Inzet en monitoring sociale media gemeentelijke dienstverlening
- Structurele monitoring gemeentelijke dienstverlening
- Invoering Evenementenassistent
- Invoering en gebruik Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en Openbare Ruimte (BOR)
- Start doorontwikkeling Digitaal Werken
- Vergaande standaardisatie beheer procedures Informatiemanagement
- Implementatie kwaliteitssysteem Documentaire Informatievoorziening
- Optimalisering informatievoorziening gebouwenbeheer
- Opstart en invoering bedrijfscontinuïteitsplan
- Borging en verbetering procesmanagement
- Afronding migratie naar ICT infrastructuur Parkstad-IT
- Implementatie maatregelen informatiebeveiliging & privacy o.a. verbetering fysieke beveiliging, beveiligd mailen, AVG verwerkingsregister en privacybeleid

Communicatie

In 2017 is een projectplan 'Brunssum Branding' opgesteld. Doelstelling: Brunssum positioneren als een attractieve woongemeenschap voor een brede doelgroep, als dé uitvalsbasis voor wonen en werken in Zuid-Limburg. De aangetrokken projectleider is feitelijk niet tot uitvoering van dit programma gekomen vanwege diens vertrek uit onze organisatie begin 2018. Omdat de beschikbare middelen voor citybranding per 31 december 2018 zouden vervallen, is besloten te wachten met de werving van een opvolger tot uw raad een besluit zou nemen over de toekomst van deze functie. In november 2018 heeft u ingestemd met het voorstel om de functie van projectleider citybranding structureel in te vullen. Eind 2018 is gestart met de werving voor de functie en in 2019 kan dan eindelijk worden gestart met het concreet uitvoeren van het projectplan.

In 2018 zijn de sociale media van Brunssum verder geprofessionaliseerd. Bestaande kanalen als Facebook, Twitter en YouTube worden consequenter en doordachter ingezet. Speciale aandacht is er voor de inhoud: wat werkt? In lijn daarmee is er afgelopen jaar extra aandacht geweest voor evenementen(promotie) en het uitlichten van Brunssumse ondernemers en initiatieven.

In 2018 is verder aandacht geweest voor het versterken van het gemeentelijk LinkedIn-profiel. Ook heeft een pilot plaatsgevonden met Whatsapp. Op basis van die pilot is in het najaar besloten om Whatsapp structureel toe te voegen aan het social media-instrumentarium van de gemeente. In de nabije toekomst zal het gemeentelijk Instagram-account verder worden ontwikkeld. Dit gebeurt aan de hand van een nog te ontwikkelen Instagram-strategie in lijn met de citybranding-strategie zoals deze eerder is vastgesteld.

Intern is een gedragscode social media voor de hele ambtelijke organisatie vastgesteld. Daarnaast is gewerkt aan de interne zichtbaarheid van social media zodat er vanuit de hele organisatie input gegenereerd wordt voor de gemeentelijke kanalen. Aftrap hiervan waren social media workshops voor medewerkers, waarin eigen social media gebruik (en de daarbij horende gedragscode social media) en gemeentelijke inzet van social media werd belicht.

Financiën en Control

In 2018 is de basis gelegd voor een professionalisering en dus verbetering van de P en C cyclus. Er is afgezien van het opstellen van een "Nota financieel beleid". In eerste instantie was het maken van de nota vertraagd door personeelsgebrek (openstaande vacatures). Vervolgens is er voor gekozen om in de begroting 2019 een aantal financiële beleidszaken te regelen. Denk bv. aan de renteproblematiek. Andere beleidszaken zijn inmiddels in de nieuwe P en C cyclus geregeld en/of in deze jaarstukken. En een aantal zaken wordt in 2019 opgepakt. Er komt dus geen nota financieel beleid. Wel zal uw raad eind 2019 per brief geïnformeerd worden over waar we nu staan qua financieel beleid.

Juridisch

Ook in 2018 zijn bestuur en ambtelijke organisatie ondersteund met juridische advisering bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering, waarmee de juridische kwaliteit van het gemeentelijk handelen is gewaarborgd.

Het instrument pre-mediation is ingezet in geval van klachten van burgers c.q. om het aantal bezwaarschriften te beperken. In goed overleg met de betreffende organisatieonderdelen zijn enkele bezwaarschriften ingetrokken na herziening primair besluit en is 1 bezwaarschrift ingetrokken na uitleg over de geldende regelgeving. Gestelde wettelijke afdoeningstermijnen worden gerespecteerd en zijn in 2018 nauwelijks overschreden.

Ondanks structurele invulling van een juridische vacature, is in 2018 zodanige specialistische juridische inhuur noodzakelijk gebleken, dat de kosten van externe juridische inhuur over 2018 niet substantieel zijn gedaald.

Het aantal Wob-verzoeken is wel verder afgenomen. Hiermee wordt de dalende trend voortgezet.

Afhandeling van deze verzoeken heeft binnen de wettelijke termijn plaatsgevonden

Evenals voorgaande jaren heeft ook in 2018 de gebruikelijke juridische toetsing van college- en raadsvoorstellen plaatsgevonden.

Paragraaf 6. Verbonden partijen

De gemeente Brunssum neemt deel in een aantal maatschappelijke organisaties waarbij sprake is van een financieel en bestuurlijk belang. Dit zijn de zogenaamde verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente.

We spreken van een financieel belang wanneer de gemeente de middelen die zij aan een organisatie ter beschikking heeft gesteld, in het geval van faillissement niet terugkrijgt. Of wanneer financiële problemen op de gemeente kunnen worden verhaald. De gemeente blijft dus risicodragend. Er is sprake van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft in een organisatie. Dat kan door middel van een bestuurszetel, of door het uitoefenen van stemrecht als aandeelhouder.

Toezicht wordt in veel gevallen uitgeoefend via het bestuur. Daarin heeft een afvaardiging zitting uit het college van B&W of uit de gemeenteraad. Op ambtelijk niveau vindt ondersteuning op dit toezicht plaats via de deelname in financiële en beleidscommissies.

Op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen wordt van de verbonden partijen gevraagd om de vastgestelde jaarrekening/jaarverslag en de begroting aan te bieden aan de gemeente. Hieraan voorafgaand dienen de Algemene en Financiële Beleidsmatige Kaders (AFBK) aan de raad te worden aangeboden. Deze stukken worden eerst ambtelijk getoetst en vervolgens via het college van B en W ter informatie c.q. voor een zienswijze aan de gemeenteraad verstrekt.

Van alle verbonden partijen is het financieel belang geactualiseerd naar realisatie 2018. Omdat van de verbonden partijen de jaarstukken 2018 nog niet beschikbaar zijn, wordt voor wat betreft de vermogens- en resultaatposities gebruik gemaakt van eerdere gegevens (die momenteel nog de meest recente zijn, meestal 2017).

De gemeente Brunssum heeft in 2018 de volgende verbonden partijen onderverdeeld per categorie:

Gemeenschappelijke regelingen (in overeenstemming met de nota verbonden partijen zijn lichte gemeenschappelijke regelingen ook opgenomen in deze opsomming)

- Parkstad Limburg
- Belasting Samenwerking Gemeente en Waterschappen (BSGW)
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg (met als onderdelen Brandweer en GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen))
- GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidszorg)
- Kredietbank Limburg (Gemeenschappelijke Regeling voor Sociale Kredietverlening en Schuldhulpverlening Limburg)
- Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid Limburg
- Regionale reinigingsdienst (Rd4)
- Subsidiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg
- Intergemeentelijke sociale dienst BOL (ISD BOL)
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)
- Lichte GR Parkstad IT (PIT)
- Lichte GR beheer afvalwaterketen
- GR Gegevenshuis (raadsbesluit 14-04-2015)
- Centrumregeling Inkoop Jeugdzorg ZL (raadsbesluit 23-09-2014)
- Omnibuzz

Vennootschappen/Deelnemingen:

- Betere Buren BV
- IBA Parkstad BV
- WSP Parkstad BV (Werkgevers Servicepunt Parkstad BV)
- Bank Nederlandse Gemeenten NV
- Enexis BV (nieuw energienetwerkbedrijf; vroeger onderdeel van Essent BV)
- Rd4 NV
- WML
- Nazorg Limburg BV

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Dierenbescherming Limburg
- Stichting CMWW
- Stichting Openbare Bibliotheek Brunssum
- Stichting SMK (Stichting Muziekschool Kerkrade)
- Stichting LED (stichting regiobranding maakt hier onderdeel van uit)

Overige verbonden partijen:

- Meander Jeugdgezondheidszorg
- Bureau Voortijdig Schoolverlaten Parkstad Limburg

Stadsregio Parkstad Limburg, progr. 1					
Visie	Met de samenwerking willen we het hoofd bieden aan de gevolgen van krimp en vergrijzing en willen we bedrijvigheid aanjagen en versterken: herstructurering en economische structuurversterking.				
Doel/openbaar belang	Het faciliteren van de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten op in ieder geval de kerntaken, Ruimte en Duurzaamheid, Wonen & herstructurering, Mobiliteit, en Economie & Toerisme.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 294.139,- (product 010040)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	DB: burgemeester van elke gemeente; ieder lid beschikt over 1 ste. AB: burgemeester en 1 portefeuillehouder van elke gemeente; ieder lid krijgt de helft van het aantal per gemeente toebedeelde stemmen. Iedere gemeente beschikt over 1 stem + 1 stem per iedere 10.000 inwoners, maar heeft nooit minder dan 3 stemmen ongeacht het inwoneraantal. Brunssum heeft 4 van de 37 stemmen. Bestuurscommissies (er zijn er 4): 1 portefeuillehouder per gemeente; iedere gemeente beschikt over 1 stem + 1 stem per iedere 10.000 inwoners, maar heeft nooit minder dan 3 stemmen ongeacht het inwoneraantal. Brunssum heeft 4 van de 37 stemmen.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Doel van de samenwerking is om de opgaven op de terreinen herstructurering en economische structuurversterking waarmee de regiogemeenten met name als gevolg van krimp en vergrijzing worden geconfronteerd, te tackelen. Brunssum kan dat niet alleen maar doet dat samen met de gemeenten van Parkstad. Als regio slagen we er in om krimp gelden en andere rijks- en provinciale middelen binnen te halen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De financiële risico's worden beschreven in de begroting van Parkstad. Omdat de transformatie van het regiobureau voorspoedig is verlopen, kan de reserve frictiekosten worden ingezet voor de tijdelijke financiering van de uitbreiding van de formatie. Parkstad voert het door het bestuur vastgestelde jaarplan uit.				
Ontwikkelingen	1. Parkstad heeft als onderdeel van het Limburgs Aanbod een aanvraag ingediend voor een bedrag van 40 miljoen euro uit de zogenaamde regio-enveloppe en wil daartoe met het rijk een regiodeal sluiten. In november 2018 heeft de minister hierop positief gereageerd. De regiodeal wordt tevens het instrument om de bestuurskracht van de Parkstadgemeenten te versterken en de intergemeentelijke samenwerking te herijken. 2 Met de te sluiten regiodeal, de naderende afloop van IBA en de hernieuwde economische samenwerking Zuid-Limburg is er een aantal ontwikkelingen, die de kernagenda van Parkstad en de begroting (gaan) raken. In de begroting van Parkstad voor 2019 worden risico's geconstateerd op het gebied van bedrijfsvoering en een dreigend tekort aan vast personeel waardoor, om de samenwerking goed te kunnen borgen, vanaf 2020 de gemeentelijke bijdrage verhoogd zou moeten worden.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	5.708.000	5.452.000	7.781.000	6.795.000	43.000
Gegevenshuis, progr. 4					
Visie/Doel/openbaar belang	Behartiging van de (wettelijke) belangen van de deelnemers op het gebied van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 155.382,- Informatiemanagement/Applicatiebeheer Vastgoed (830030/438212)				
Vestigingsplaats	Landgraaf				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in DB en AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De diensten die in het kader van de BGT worden afgenomen van het Gegevenshuis zorgen ervoor dat de gemeente Brunssum aan haar wettelijke verplichtingen inzake de BGT voldoet.				

Risico's financieel/ beleidsmatig	Door de beperkte afname van diensten bij het Gegevenshuis is er op dit moment geen sprake van beleidsmatige risico's. Hierdoor worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.				
Ontwikkelingen	<p>In 2017 heeft er als gevolg van de uitbreiding van het aantal deelnemers een aanpassing aan de GR plaats gevonden (gemeentebld 2017/19). De dienstverlening van HGH op het gebied van de BGT en landmeetkundige diensten zijn intensief gemonitord en daar waar nodig aangepast. E.e.a. moet de basis vormen voor een vergaande centralisatie van het Beheer Openbare Ruimte (BOR) binnen gemeente Brunssum. Tevens is in regionaal verband gestart met watermanagement. De registratie hiervan is belegd bij het Gegevenshuis.</p> <p>In 2019 zal er een nieuw product bij het Gegevenshuis worden afgenomen. Dit betreft de uitvoering van werkzaamheden in het kader van de WIBON (Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken). De kosten zijn eenmalig voor 2019 €4.000,- en jaarlijks €3.000,-</p>				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	270.000	339.000	422.000	774.000	114.000
	BSGW Belastingamenwerking Gemeenten en Waterschappen, progr. 5				
Visie	Samenwerking gericht op kwaliteitsverbetering, efficiencyverhoging en kostenreductie.				
Doel/openbaar belang	Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 349.815,- (Invorderingen 064100,441200)				
Vestigingsplaats	Roermond				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Via de BSGW worden de gemeentelijke belastingen geïnd.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De extra proceskosten in verband met bezwaarschriften inzake de OZB, kunnen het saldo negatief beïnvloeden. Vanaf 2018 worden de proceskosten structureel opgenomen in de Begroting. Mocht dit niet voldoende blijken dan kan een aanvullende bijdrage aan de deelnemers worden gevraagd.				
Ontwikkelingen	<p>Ontwikkelingen op het gebied van belastingheffing</p> <p>Door het bestuur is het standpunt ingenomen dat tot 2018 de focus is gericht op verdere opbouw en uitbouw van de BsGW-organisatie. In 2018 en volgende jaren ligt de focus meer op stabilisatie en optimalisatie en verdere doorontwikkeling van kwaliteitsbeheer en de borging van alle afspraken met de nieuwe collegae. Om dit te kunnen bereiken is eind 2017 het Ondernemers- en ontwikkelingsplan vastgesteld (AB 14-12-2017). Er zal gekeken worden naar de interne organisatie, processen en systemen. De BsGW rapporteert ieder kwartaal over de stand van zaken.</p> <p>Proceskosten</p> <p>Door ontwikkelingen in de wetgeving betreffende de tegemoetkoming proceskosten - door het afschaffen van een zogenaamde Fierensdrempel die stelde dat bij minimale waardeverschillen de waarde gehandhaafd diende te blijven - is het rendabel geworden voor zogenaamde WOZ-bureaus om namens burgers bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde waarbij deze bureaus de tegemoetkoming proceskosten kunnen opstrijken. Dit heeft landelijk geresulteerd in een forse stijging van de proceskosten. Zo ook voor BsGW. De BsGW hanteert een projectmatige aanpak van de afhandeling van de bezwaarschriften en een strakke hantering van de termijnen. Vanaf 2018 worden de proceskosten structureel opgenomen in de Begroting. Periodiek rapporteert de BsGW over de stand van zaken. In de AB vergadering van 13 dec. 2018 kon nog niet aangegeven worden of het geraamde budget proceskosten toereikend zal zijn.</p> <p>Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en E-overheid (NUP)</p>				

	<p>BsGW volgt de ontwikkelingen in dit kader en sluit aan bij in de praktijk bewezen oplossingen. De prioriteiten voor BsGW liggen bij het optimaal integreren van de Persoonlijke Interne Pagina (PIP) van BsGW met Mijn Overheid en het aansluiten en werken volgens het stelsel van basisregistraties volgens het principe "gebruik basisregistraties tenzij".</p> <p>Profijtbeginssel: doorbelasting kosten Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) Vanaf 1 jan. 2018 worden alle kosten voor beheer en exploitatie van DigiPoort, DigiD en MijnOverheid conform het profijtbelasting doorbelast aan afnemers. De factuur voor het gebruik is in 2018 collectief betaald door de VNG via een uitname uit het gemeentefonds. Of deze kosten ook in 2019 collectief worden betaald is op dit moment niet bekend.</p>										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Eigen Vermogen 1-1-2017</th> <th>Eigen Vermogen 31-12-2017</th> <th>Vreemd vermogen 1-1-2017</th> <th>Vreemd vermogen 31-12-2017</th> <th>Financiële resultaat 2017</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-998.000</td> <td>160.000</td> <td>5.439.000</td> <td>5.870.000</td> <td>-433.000</td> </tr> </tbody> </table>	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017	-998.000	160.000	5.439.000	5.870.000	-433.000
Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017							
-998.000	160.000	5.439.000	5.870.000	-433.000							
	<p>Veiligheidsregio Zuid- Limburg: Rampenbestrijding en crisisbeheersing – voorbereiding en coördinatie door het Veiligheidsbureau, Geneeskundige hulpverlening en Bevolkingszorg- en Brandweezorg., progr. 1</p>										
Visie	<p>Op grond van de Wet veiligheidsregio's zijn de 16 gemeenten in Zuid-Limburg verplicht met elkaar een GR aan te gaan. De wetgever beoogt hiermee te bereiken dat onder één regionale bestuurlijke regie een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening (GHOR), rampenbestrijding en crisisbeheersing is gerealiseerd.</p>										
Doel/openbaar belang	<p>Het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie en uitvoering van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing binnen het werkgebied van de Veiligheidsregio.</p>										
Financieel belang	<p>Bijdrage Brandweer Zuid Limburg: € 1.520.143,- (prod. 110001, 441200) Bijdrage GHOR: € 45.916,- (prod. 110002, 441200) Bijdrage MCC: € 5.675,- (prod. 110002, 441200) Bijdrage Bevolkingszorg plus Burgernet: € 13.449,- (prod. 110002, 441202)</p>										
Vestigingsplaats	Maastricht										
Zeggenschap	<p>1 vertegenwoordiger in AB. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de 16 gemeenten. De leden van het AB hebben ieder één stem en daarboven één stem per volledig veelvoud van 25.000 inwoners.</p>										
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	<p>De Veiligheidsregio moet voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing beschikken over een goed geofende professionele organisatie, die in staat is grootschalige incidenten aan te pakken. Door het bundelen van krachten op regionale schaal kunnen de hulpverleningsdiensten zich beter voorbereiden op dreigingen zoals grote branden, verstoringen of ongelukken bij grootschalige evenementen, terrorisme, pandemie of nucleaire ongevallen. Ook kan er beter en meer multidisciplinair geofend en samengewerkt worden, omdat het verantwoordelijke bestuur een samenhangend beleid voor alle hulpverleningsdiensten vaststelt.</p> <p>Daarom is ook een regionale brandweer wettelijk verplicht.</p> <p>Fysieke veiligheid, waar een adequate brandweezorg en crisisbeheersing toe worden gerekend, is een van de thema's van het gemeentelijke veiligheidsbeleid. De ambitie van de Veiligheidsregio, zijnde een realistische zorgniveau, sluit aan op de ambities van het gemeentelijk veiligheidsbeleid.</p>										
Risico's financieel/ beleidsmatig	<p>De risico's worden beschreven in de jaarlijkse begroting van de Veiligheidsregio. Om de brandweezorg op orde te krijgen zal bij de brandweerbegroting van 2020 worden gevraagd om een verhoging van de gemeentelijke bijdragen. Voor de jaren 2018 en 2019 zijn hiervoor bij de brandweer nog tijdelijke financiële maatregelen getroffen.</p>										
Ontwikkelingen	<p>Net zoals dat in 2017 voor de crisisbeheersing is gebeurd, moet nu over de toekomst van de brandweezorg worden nagedacht. Veranderingen in de</p>										

	<p>samenleving, nieuwe wetgeving zoals de Omgevingswet, toename van eisen van hogerhand, maar ook interne zaken zoals vergrijzing van het personeel en een hoog ziekteverzuim hebben consequenties voor de invulling van de taken en de daarvoor benodigde financiële middelen. De eerste verkenning hiervoor begint in 2019. In 2022 moet dit leiden tot een fundamentele heroriëntatie op de brandweezorg.</p> <p>Om de brandweezorg voor de komende jaren op orde te hebben zal de Veiligheidsregio bij de begroting voor 2020 en volgende jaren vragen om een verhoging van de gemeentelijke bijdragen.</p> <p>In 2018 is een onderzoek uitgevoerd naar de actualiteit van de kostenverdeelsleutel. De nieuwe sleutel zal de komende jaren gefaseerd worden ingevoerd. Voor Brunssum heeft dit financieel nauwelijks gevolgen.</p>				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	9.886.309	9.552.870	50.377.352	48.994.773	-585.524
	GGD Zuid - Limburg, progr. 2				
Visie	De GGD Zuid-Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving. De GGD doet dit namens de gemeenten die de taak hebben om de lokale publieke belangen op het gebied van volksgezondheid te behartigen.				
Doel/openbaar belang	Zorgdragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit WMO, Veilig Thuis, ambulancezorg, GHOR en sociaal medische advisering.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 GGD: € 480.184,- (product 710001/443302) Bijdrage Veilig Thuis € 245.680,- (product 681001 en 681002 – 443820) TOTAAL, GGD inclusief VT: € 725.864,-				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De visie en de doelen van de GGD ZL sluiten aan op de uitgangspunten in de strategische visie Brunssum 'door en voor elkaar' en programma 2 uit de programmabegroting. Middels de GGD-bijdrage wordt geïnvesteerd in: het stabiliseren en verminderen van de gezondheidsproblemen en sociale achterstanden, het vergroten van de zelfredzaamheid van onze inwoners en in een goed vangnet voor jong en oud die ondersteuning nodig hebben. Daarnaast richt de GGD zich ook meer op integraliteit en het sociale domein. De 3 programmaliijnen waar zij zich deze beleidsperiode op richten zijn: 1. een gezonde jeugd, 2. een gezonde wijk, 3. aandacht voor kwetsbare burgers.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Indien de GGD ZL een (toekomstig) tekort heeft dat niet kan worden opgevangen binnen het eigen vermogen, komt dit ten laste van de Zuid-Limburgse Gemeenten. Eind 2016 is het nieuwe regionale gezondheidsbeleid vastgesteld, conform het reeds gekozen toekomstscenario waarin de financiële en inhoudelijke kaders vastgesteld zijn. Het gekozen scenario 3 gaat uit van behoud van het huidige budget, met mogelijke additionele financiering als de gemeenten meer diensten/extra taken bij de GGD beleggen. Het uitgangspunt is een partnerschap tussen de gemeenten en de GGD met een mogelijkheid voor gefaseerd meegroeien met ontwikkelingen (o.a. in sociaal domein) binnen strakke regie.				
Ontwikkelingen	De huidige beleidsperiode 2016-2019 loopt op haar einde. Hierin zijn de GGD, de gemeenten en regionale partners zich aan het richten op het realiseren van een trendbreuk in de gezondheid en participatie van Zuid-Limburgers. Integraliteit is hierbij belangrijk. Er is een regionale stuurgroep en er zijn 3 ambtelijke werkgroepen opgezet om gezamenlijke problematieken integraal aan te pakken om daarmee daadwerkelijk een regionale trendbreuk te realiseren.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017

	3.261.927	3.561.461	13.792.774	22.790.900	-198.855
	Kredietbank Limburg, progr. 2				
Visie	Gemeente Brunssum neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg (GR KBL) vanwege de bundeling van kennis en expertise en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken op basis van de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS).				
Doel/openbaar belang	De GR KBL heeft tot doel: a. hulp te verlenen aan burgers die door hun schuldenlast in maatschappelijke problemen zijn of kunnen komen, door middel van Schuldhulpverlening; b. hulp te verlenen aan burgers die zelf niet in staat zijn hun financiële zaken te behartigen, hetzij door middel van budgetbeheer, hetzij door middel van beschermingsbewind; c. het op een verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan krediet, door middel van sociale kredietverlening.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 €219.395,- (prod.671005, 443301)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in DB, 1 vertegenwoordiger in AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De doelen van de Kredietbank Limburg zijn tot op heden in lijn met de doelen van gemeente Brunssum. Het is de ambitie van de KBL om flexibele, doelmatige en adequate schuldhulpverlening te leveren, waarbij de individuele mogelijkheden en de eigen verantwoordelijkheid van de burger centraal staan. Dit past binnen de Brunssumse visie binnen het sociale domein 'Op Eigen Kracht'.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Indien KBL een (toekomstig) tekort heeft dat niet kan worden opgevangen binnen het eigen vermogen van de KBL, komt dit ten laste van gemeentelijke exploitatie van de deelnemende GR-gemeenten. Monitoring hieromtrent vindt plaats via een ambtelijke adviescommissie, een directeurenoverleg KBL en het dagelijks bestuur KBL. Aanvullend is er een voorziening oninbare kredieten ingesteld. Indien geen voorziening was ingesteld zouden de oninbare posten ten laste van gemeentelijke exploitatie komen. Voor 2019 is rekening gehouden met een extra bijdrage aan deze post. Met instemming van het bestuur heeft KBL de rentepercentages voor de leningen (uitgezonderd de saneringskredieten) verlaagt naar 2%. Het verschil in rente- inkomsten wordt gecompenseerd door de aangesloten gemeenten.				
Ontwikkelingen	Schuldhulpverlening krijgt een steeds meer integraal karakter.; er is niet alleen aandacht voor het oplossen van het schuldenprobleem, maar ook voor de omstandigheden waaronder de schulden zijn ontstaan. Met het programma: KBL 2.0; 'Anders denken en Anders doen op weg naar 2020' is haar visienota gepresenteerd aan de aangesloten gemeenten. KBL wil toe naar het meten van output en het sturen op resultaten zoals succesvol afgeronde trajecten, voorkomen van uitval, voorkomen van terugval in plaats van het sec maken van procesafspraken. Dat betekent ook dat er een alternatief komt voor de dienstverleningsovereenkomsten zoals we deze t/m 2018 hanteerden. De KBL is binnen onze gemeente gepositioneerd als 2e lijns aanbieder van schuldhulpverlening, waarbij de KBL vanaf 1 januari 2014 tevens is aangemerkt als voorliggende voorziening budgetbeheer. De KBL werkt daartoe nauw samen met ons lokale maatschappelijk werk bij het CMWW. KBL werkt samen met de gemeente, ISD BOL, CMWW en Betere Buren aan een integrale klantbenadering. Via de methodiek Mobility Mentoring®, die in 2018 is geïmplementeerd, dragen we gezamenlijk bij aan een succesvol traject naar zelfredzaamheid van klanten op diverse leefgebieden. Dus ook op het gebied van schulden.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	76.331	0	11.353.037	11.641.999	-76.331
	Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg, progr. 2				
Visie	Gemeente Brunssum neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (GR WOZL) vanwege de				

	bundeling van kennis en expertise en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken op basis van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).				
Doel/openbaar belang	Het Werkvoorzieningsschap heeft tot doel: 1. Het voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn op basis van de WSW. 2. Uitvoering geven aan de door de deelnemende Gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van een beschutte werkomgeving				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 10.335.251,- (prod. 640000, 640001, 441200/443300).				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB en DB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	WOZL heeft tot doel om de SW-doelgroep tewerk te stellen die aangewezen is op beschut werk volgens de oude WSW systematiek. De strategische doorontwikkeling van de GR WOZL en haar uitvoeringsorganisaties dient onverkort de koers, waartoe de 11 deelnemende gemeenten met betrekking tot de uitvoering van de WSW hebben besloten.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het tekort op de uitvoering van de WSW, bovenop de ontvangen rijkssubsidie, komt ten laste van de deelnemende gemeenten. Monitoring hieromtrent vindt plaats via ambtelijke beleids-, en financiële commissies, een auditwerkgroep en het dagelijks- en algemeen bestuur WOZL.				
Ontwikkelingen	De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) is met ingang van 2015 op slot gegaan. De cliënten die onder de WSW vallen, behouden hun rechten en plichten. WOZL is de door gemeente Brunssum aangewezen uitvoerder van de WSW. Vanwege het afnemende aantal WSW-ers, is in 2015 de basis gelegd voor de verdere afbouw van de uitvoeringsorganisatie WOZL. De onderdelen Detachering OZL en Ondersteuning zijn in 2018 opgegaan in de GR WSP. Daarmee heeft de GR WOZL nog twee belangrijke taken: het werkgeverschap voor alle SW medewerkers van de 11 deelnemende gemeenten én het bieden van werkplekken voor SW medewerkers die zijn aangewezen op een beschutte werkplek. Met het oog op de uitstroom van WSW-ers (o.a pensioen) ligt het lopende jaar de nadruk op de verdere aansluiting tussen de organisatie en uitvoering van beschut werk (SW) en de lokaal aanwezige infrastructuur.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	1.293.000	1.302.000	8.327.000	10.425.000	984.000
	Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten (RD4), progr. 3				
Visie	De gemeente neemt deel aan de GR omdat voor de gemeente een wettelijke inzamelplicht van afval geldt en de gemeente zelf niet meer inzamelt.				
Doel/openbaar belang	Het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval, beheer en exploitatie van milieuparken, beheer en exploitatie van straatvoorzieningen ten behoeve van de samenwerkende gemeenten.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 1.830.069,- (prod. 730001, 438205)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB en DB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Door voortdurende bijstelling van het beleid wordt gestreefd het afval op zo goed mogelijke milieuverantwoorde manier in te zamelen tegen liefst minder kosten.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het aanwezige weerstandsfonds wordt voldoende geacht om risico's te kunnen dekken.				
Ontwikkelingen	In 2017 heeft de Raad het Afvalbeheerplan STAP2 vastgesteld. Uit dit beleid komt voort, dat ingaande 2018 het restafval nog slechts 1 x per 4 weken wordt opgehaald. In de hoogbouw is ook het gescheiden aanbieden van Gft mogelijk gemaakt.				

	Het restafval kan niet meer gratis worden aangeboden op de verschillende RD4 Milieuparken. Alleen inwoners van Brunssum kunnen nog 2 x per jaar restafval gratis aanbieden op het milieupark Brunssum.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	2.491.699	2.501.817	30.845.529	32.860.293	1.194.130
GR Subsidiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg, progr. 2					
Visie	Het voorkomen en bestrijden van discriminatie en het bevorderen van gelijke behandeling.				
Doel/openbaar belang	ADV Limburg voert de wettelijke taken uit voor gemeenten in Limburg rondom het voorkomen en bestrijden van discriminatie en ongelijke behandeling.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 11.882,- (prod.681000)				
Vestigingsplaats	Maastricht en Roermond				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiging. Centrumgemeenten Maastricht en Roermond coördineren informatie- en geldstromen en houden een vinger aan de pols.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	ADV behandelt en registreert meldingen van discriminatie, rapporteert, adviseert en zet zich in voor preventie en voorlichting.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Geen risico's. Geen				
Ontwikkelingen	ADV zet zich in 2019 verder in om discriminatie te bestrijden en om de bewustwording van discriminatie in de maatschappij te vergroten. Zij doen dit op scholen, bij bedrijven en bij andere organisaties. Een van de manieren is d.m.v. de Virtual Reality Experience mensen laten ervaren hoe het is om ongelijk behandeld te worden.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	156.901	180.635	99.921	79.700	23.734
ISD BOL Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum Onderbanken Landgraaf, progr. 2					
Visie	Gemeente Brunssum neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum Onderbanken Landgraaf (GR ISD BOL) vanwege de bundeling van kennis en expertise en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken op basis van de Participatiewet alsmede administratief-financiële processen, werkgeversdienstverlening, scholing/re-integratie en fraudebestrijding.				
Doel/openbaar belang	De ISD BOL heeft als doel het op bedrijfsmatige wijze uitvoeren van taken op terreinen van a. de Participatiewet inclusief de invoeringswet, de uitvoering van de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW) en de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ), de uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) en bij deze wetten behorende algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregelingen. b. de uitvoering van andere door een of meer deelnemende gemeenten aan de dienst opgedragen taken binnen het sociaal domein. c. het verlenen van diensten aan gemeenten en andere organisaties buiten het onder artikel 3 lid 2 genoemde rechtsgebied, met dien verstande dat het algemeen bestuur hiermee dient in te stemmen. De diensten worden verleend tegen een vooraf overeengekomen prijs. Verschuldigde btw wordt apart in rekening gebracht.				
Financieel belang	De uitvoeringskosten ISD BOL 2018 € 2.743.984,- (prod.630003, 441200) Doorbetaling Participatiewet, Bijzondere bijstand, gebundelde uitkering, BBZ: € 13.201.766,-				
Vestigingsplaats	Brunssum				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in DB, 3 vertegenwoordigers in AB				

Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	ISD BOL is een van onze uitvoeringspartners in het sociaal domein, specifiek voor de uitvoering van de Participatiewet en aanverwante taken. We gaan ervan uit dat al onze inwoners meedoen naar vermogen. Indien dit niet kan via een betaalde baan, kijken we naar andere manieren van participatie. We bieden een (tijdelijk) vangnet en ondersteuning aan inwoners als zij het op eigen kracht, met hun sociaal netwerk of via vrijwilligers niet redden. Doelstelling is dat inwoners -op termijn- weer zelfstandig kunnen functioneren, al dan niet met ondersteuning van hun sociaal netwerk of via vrijwilligers.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	ISD BOL bouwt geen weerstandvermogen op. Financiële risico's ten aanzien van de programmakosten worden afgedekt door de aan de ISD BOL verbonden partijen. Hierom zijn de reserves en voorzieningen ondergebracht bij de drie BOL-gemeenten. Het is tevens de verantwoordelijkheid van de gemeenten om de gevormde reserves en voorzieningen in stand te houden en in relatie tot de potentiële risico's aan te passen. ISD BOL heeft wel een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen in de begroting.				
Ontwikkelingen	De gemeenteraad heeft in december 2018 een nieuw beleidsplan vastgesteld voor 2019 -2022. Dienstverlening aan 'de poort' en aan de niet-ontwikkelbare doelgroep worden in de komende jaren belangrijke taken. Gezien de populatie klanten is het mobiliseren en ontwikkelen van voldoende arbeidspotentieel een speerpunt. ISD BOL is hiertoe een belangrijke schakel in de keten rondom participatie. Daarnaast blijven inkomensverstrekking en uitvoering van het minimabeleid belangrijke taken. De ontwikkeling en vorming van de gemeente Beekdaelen wordt op de voet gevolgd vanwege de mogelijke uittrekking van gemeente Onderbanken uit ISD BOL.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	0	0	6.064.007	5.985.139	0
GR Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg, progr. 3					
Visie	De gemeente is bij wet verplicht om minimaal de uitvoering van de basistaken (zwaardere milieutaken op gebied van vergunningverlening, bodem en toezicht bedrijven) onder te brengen in een regionale uitvoeringsdienst. De gemeenten van Zuid-Limburg en de provincie hebben gekozen voor de schaal van Zuid-Limburg voor zo'n uitvoeringsdienst. Brunssum heeft besloten alleen de basistaken in te brengen.				
Doel/openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de deelnemers ter zake de uitvoering van taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018: € 70.887,- (incl. € -8.022,- afrekening 2017) (prod. 740001, 441200)				
Vestigingsplaats	Maastricht				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB en DB Het aantal stemmen per lid is afhankelijk van de mate van deelname c.q. de uren afname. Brunssum heeft 2 van de 100 stemmen.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Het Rijk verplicht gemeenten en provincies op het terrein van de Wabo-taken samen te werken binnen een omgevingsdienst op basis van een gemeenschappelijke regeling. De samenwerking is verplicht voor de zogenaamde basistaken. Voor de overige specialistische milieu en Wabo-taken is dat optioneel. De achterliggende gedachte voor een RUD is dat het door het Rijk voorgestane kwaliteitsniveau (kwaliteitscriteria) van uitvoering van de basistaken, alleen door regionale samenwerking in zo'n omgevingsdienst kan worden bereikt. Bij de start van de samenwerking heeft Brunssum ervoor gekozen om de samenwerking te beperken tot de verplichte basistaken en voor wat betreft de overige taken -thuis-taken- de wettelijke ontwikkelingen met betrekking tot de vereiste kwaliteitscriteria af te wachten				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Financieel zijn er geen risico's; de RUD heeft voldoende weerstandsvermogen. Beleidsmatig zijn er geen risico's; de RUD verricht alleen uitvoeringstaken. Brunssum betaalt voor de geleverde diensten.				

Ontwikkelingen	Net als de gemeenten is de RUD Zuid-Limburg voorbereidingen aan het treffen voor het uitvoeren van een implementatie traject om haar werkprocessen Omgevingswet-bestendig te maken.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	1.520.081	2.157.003	1.246.363	1.206.559	1.066.754
	Lichte GR beheer afvalwaterketen tussen gemeente Brunssum en Waterschapsbedrijf Limburg, progr. 3				
Visie	Duurzaam inrichten en beheren van de afvalwaterketen.				
Doel/openbaar belang	Oogmerk van de samenwerking is het duurzaam inrichten en beheren van de afvalwaterketen tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 voor onderhoud pompen en gemalen volgens contract € 9.868,- (prod. 720004), calamiteiten worden op factuurbasis afgerekend, kosten zijn variabel. Werkelijke bijdrage 2018 voor onderhoud IBA's volgens contract € 1.045,- (prod. 720004), calamiteiten worden op factuurbasis afgerekend, kosten zijn variabel.				
Vestigingsplaats	Roermond				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiger in AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De gemeente draagt bij door middel van menskracht.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Beleidsmatig gezien is het risico klein, het betreft een samenwerking tussen overheden met als doel het vergroten van kennis en minder kwetsbaar maken van het watersysteem.				
Ontwikkelingen	In 2017 is tevens een samenwerkingsovereenkomst met het Waterschapsbedrijf Limburg aangegaan inzake "Samenwerking in de Afvalwaterketen", meer specifiek voor het onderwerp 'MMR' (Meten, Monitoren, Rekeningen) De kosten die met deze samenwerking zijn gemoeid bedragen voor 2018 € 30.020,- en huur meetapparatuur bedraagt voor 2018 € 2.484,- (prod. 720001). Voorts eenmalige installatiekosten à € 3.680,- (prod. 720001).				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	Gr maakt onderdeel uit	Van Waterschaps bedrijf.			
	Lichte GR Parkstad-IT (PIT), progr. 1				
Visie	PIT biedt haar klanten en gemeenten efficiënte en kwalitatief hoogwaardige diensten op het gebied van ICT en draagt zo bij aan een verbeterde dienstverlening van deze klanten en gemeenten aan hun burgers, bezoekers en bedrijven.				
Doel/openbaar belang	Het leveren van een continue ICT-dienstverlening conform wet & regelgeving en de eisen van de Informatiebeveiliging (BIG). Door samenwerking wordt kostenbeheersing en synergie nagestreefd.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 aan PIT € 707.057,-				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	Op bestuurlijk niveau via het deelnemersoverleg waarin bestuurders en directeuren bedrijfsvoering/gemeentesecretaris zijn vertegenwoordigd. Tactisch en operationele aansturing via het bedrijfsvoeringsoverleg waarin de contractmanagers van de deelnemers zijn vertegenwoordigd.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De bijdrage van PIT heeft grotendeels betrekking op de verbetering van de informatievoorziening en de ambitie om te komen tot een excellente gemeentelijke dienstverlening. De bijdrage is concreet te vertalen in de volgende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> - Het borgen van continuïteit, bedrijfszekerheid en innovatiekracht door beperking van organisatorische kwetsbaarheid; 				

	<ul style="list-style-type: none"> - borgen van de kwaliteit van processen; waardoor de gemeente beter kan functioneren; - realiseren van besparingen door schaalvoordelen en gezamenlijke inkoop. 				
Risico's financieel/ beleidsmatig	<p>Het voordeel van uniformiteit kan in het geval van afwijkende eisen en wensen t.o.v. andere deelnemers van de GR leiden tot een hogere kostenpost als gevolg van maatwerk. Het kan voorkomen dat in die gevallen compromissen gesloten moeten worden.</p> <p>Door de financiële constructie van de GR zijn de effecten van het sturen op kostenparameters (werkplekken, gebruikers, opslag en infrastructuur) minder zichtbaar. De deelnemers hebben onlangs besloten om de kostenverdeling te herzien zodat er sprake is van een verdeling zonder ongewenste neveneffecten en de mogelijk om de sturen op de hoogte van de bijdrage via de kosten parameters</p> <p>De wettelijke maatregelen op het gebied van Informatiebeveiliging en privacy zullen hoogstwaarschijnlijk leiden tot een kostenstijging. Bij eerste bestuursrapportage van 2019 zal een concrete indicatie kunnen worden afgegeven.</p>				
Ontwikkelingen	<p>Naast de regulier uitvoering van werkzaamheden worden middelen gestoken in het behalen van de "basis op orde". Dit houdt in dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alle deelnemers van PIT definitief zijn opgenomen in de PIT infrastructuur, - Gewerkt en voldaan wordt aan de processen en kwaliteitsnormen zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst (DVO) en het servicelevel agreement (SLA) - Een realistische maar harde toezegging t.a.v. het voldoen aan de beveiligingsnormen (BIG) <p>Inzake de noodzakelijke softwarelicenties moet rekening worden gehouden met een kostenstijging als gevolg van het tijd-, plaats- en apparaat onafhankelijk werken. Onderhandelingen door PIT over de licentiestructuur worden in het eerste kwartaal van 2019 afgerond. Op basis van een eerste prognose moet rekening worden gehouden met een kostenstijging van € 50.000,=</p>				
Vormt een afdeling van de gemeente Heerlen. Een apart jaarverslag is niet voorhanden.	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
Centrumregeling verwerving Jeugdhulp, progr. 2					
Visie	<p>Om meer ruimte in de samenwerking voor de deelnemende gemeenten te creëren is er een nieuwe centrumregeling Jeugdhulp Zuid-Limburg in voorbereiding die in 2019 van kracht gaat. Maastricht fungeert hierbij als centrumgemeente. Met ingang van deze regeling wordt een verplicht basispakket geïntroduceerd welke alle gemeenten afnemen en een facultatief pakket voor met name ambulante jeugdhulp (Brunssum koopt dit sinds 2017 reeds zelf in). Via een nog vast te stellen SLA (Service Level Agreement) wordt de kwaliteit van dienstverlening vastgesteld.</p>				
Doel/openbaar belang	<p>De centrumregeling is gericht op verwerving van de dienstverlening van de jeugdhulp t.b.v. de deelnemende gemeenten.</p>				
Financieel belang	<p>Werkelijke bijdrage 2018 € 2.983.680 (producten 612104; 672003; 672004/443820; 682001/443820)</p>				
Vestigingsplaats	<p>Maastricht</p>				
Zeggenschap	<p>Geen vertegenwoordiger in AB</p>				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	<p>Jeugdhulp is onderdeel van het Sociaal Domein en draagt eraan bij dat jongeren en jeugdigen en hun gezinssysteem daar waar nodig ondersteuning ontvangen van een professional. Deze hulp is gericht op het herstellen of behouden van de zelfredzaamheid en participatie.</p>				

Risico's financieel/ beleidsmatig					
Ontwikkelingen	In deze lichte gemeenschappelijke regeling wordt gemeente Maastricht voor de aangewezen als centrumgemeente en verwervende partij voor jeugdhulp. Brunssum koopt sinds 2017 de lichtere vormen (ambulant) zelf in .				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	Stelt zelf geen balans op				
GR Omnibuzz, progr. 2					
Visie	Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later				
Doel/openbaar belang	Ervoor zorgen dat klanten (ook diegenen die daarbij ondersteuning nodig hebben) optimaal vervoerd worden en daardoor deel kunnen blijven nemen aan maatschappelijke activiteiten.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 incl. verrekening eigen bijdragen € 606.469,- (prod. 660003, 434318)				
Vestigingsplaats	Sittard				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger AB, beleidsmedewerker neemt deel aan voorbereidend coördinatorenoverleg.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Mensen in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Draagt bij aan "op eigen kracht".				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De kosten bestaan uit twee componenten: de organisatiekosten Omnibuzz en de werkelijke vervoerskosten (fluctueert). Op de totale kosten wordt een indexering gehanteerd.). De omvang van het klantenbestand en het daadwerkelijk gebruik van het vervoer zijn van invloed op de jaarlijkse kostprijs. Afgelopen 2 jaar is een stijging van het aantal ritten zichtbaar. Aandachtspunt is de bedrijfsvoering van Omnibuzz. Omnibuzz moet 'in control' zijn waardoor grote financiële bijstellingen gedurende een boekjaar worden voorkomen.				
Ontwikkelingen	De gemeente Brunssum is sinds eind 2016 tot Omnibuzz toegetreden. Zowel in 2017 als in 2018 is een herziene begroting vastgesteld. Gezien de stijging van het aantal ritten in 2017 en 2018 wordt erdoor Omnibuzz, in samenwerking met de gemeenten, onderzocht welke beheersmaatregelen getroffen kunnen worden om de stijging te dempen. Daarnaast hebben werkgroepen onderzocht of het leerlingenvervoer en het vervoer begeleiding Wmo kan worden geïntegreerd. De werkgroepen hebben geconcludeerd dat de instroom alleen gefaseerd (op termijn) en op maat (op verzoek gemeente) kan plaatsvinden.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	2.550.187	2.005.580	1.138.539	1.571.304	633.032
Stichting Meander Groep Zuid-Limburg, progr. 2					
Visie	Het is een wettelijk verplichte taak voor gemeenten om JGZ 0- 4 jaar te realiseren binnen de gemeente. In de visie van de Gemeente Brunssum moeten alle kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien.				
Doel/openbaar belang	Meander JGZ verzorgt de jeugdgezondheidszorg van 0-4 jarigen in de regio Parkstad Limburg.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018: € 380.145,- voor het uniforme (wettelijk verplichte) deel, incl. kraamzorg (prod.710004/443820-443821)				
Vestigingsplaats	Landgraaf				

Zeggenschap	Subsidierelatie				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De aanpak van de Jeugdgezondheidszorg 0-4 past in de integrale aanpak van alle partners rondom het jonge kind. Ook het gemeentelijk toegangsteam Jeugd is hierbij –waar nodig- bij betrokken, evenals de peuteropvang en de kinderopvang.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De financiering van de wettelijke taken op grond van de Wet Publieke Gezondheid (basistakenpakket) voor de doelgroep 0-4 jaar was op basis van de oorspronkelijke ramingen in de meerjarenbegroting niet toereikend. In de meerjarenbegroting is dit vanaf 2018 opgehoogd.				
Ontwikkelingen	Meander JGZ 0-4 jaar is nauw betrokken bij het VVE-aanbod door het CMWW. Verder wordt gewerkt aan een nauwe samenwerking tussen de organisaties Jeugdgezondheidszorg in Zuid-Limburg, waaronder Meander JGZ 0-4 en de GGD Zuid-Limburg. Er is een traject in gang gezet om per 1/1/2020 te komen tot één JGZ voor kinderen van 0-18 jaar, waarbij de vier JGZ-organisaties in Zuid-Limburg worden samengevoegd.				
Onderdeel JGZ is opgenomen in totale jaarcijfers van Meander	Eigen Vermogen 1-1-2017 (totaal Meander)	Eigen Vermogen 31-12-2017 (totaal Meander)	Vreemd vermogen 1-1-2017 (totaal Meander)	Vreemd vermogen 31-12-2017 (tot. Meander)	Financiële resultaat 2017 (totaal Meander)
	24,7 mln	33,8 mln	93,3 mln	76,2 mln	9,2 mln
Stichting Dierenbescherming Limburg, progr. 1					
Visie	De gemeente heeft een wettelijke taak om zwerfdieren waarvan een eigenaar vermoed wordt op te vangen.				
Doel/openbaar belang	De Dierenbescherming heeft de wettelijke taak van de aangesloten gemeenten overgenomen middels een afgesloten contract.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 18.888,- exclusief BTW (prod.120003/443800)				
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen				
Zeggenschap	Bestuurlijk portefeuillehouder en ambtelijk medewerker met dierenwelzijn in portefeuille.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Dit betreft de wettelijke taak betreffende de opvang van zwerfdieren.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Volgens de samenwerkingsovereenkomst zou uiterlijk 01-01-2017 de wederzijdse samenwerking met de Dierenbescherming en de 10 aangesloten gemeenten uit de regio (Parkstad, Vaals en Gulpen - Wittem) geëvalueerd dienen te worden. Ondanks herhaaldelijk aandringen van de gemeenten is de dit nog niet gebeurt. In overleg is afgesproken dat het Dagelijks Bestuur twee scenario's uitwerkt. In een scenario wordt de huidige bijdrage per opgevangen dier uitgewerkt en opgesplitst in soorten dieren. In het andere scenario wordt een vaste bijdrage per inwoner uitgewerkt en vindt geen verantwoording meer plaats per opgevangen dier. Gekeken wordt naar het langjarig gemiddelde voor het vaststellen van de bijdrage. Het Dagelijks Bestuur is nog bezig om een en ander uit te werken. We zijn nog steeds in afwachting van een voorstel van het Dagelijks Bestuur over de verdere aanpassing in de samenwerkingsovereenkomst of het beoordelen van een geheel nieuwe opzet van de samenwerkingsovereenkomst.				
Ontwikkelingen	De verwachting is dat de Dierenbescherming zal trachten de bijdragen per opgevangen dier en de vaste bijdrage per inwoner te verhogen.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	5.513.700	5.352.382	613.002	605.723	-161.317
Bureau Voortijdig School Verlaten Parkstad Limburg, progr. 2					
Visie	Bureau VSV vervult de wettelijke taken in het kader van de leerplichtwet en de wet regionale meld- en coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten (VSV) voor de gemeenten in Parkstad Limburg met als doel dat leerlingen naar school gaan en hun schoolloopbaan afsluiten met een startkwalificatie.				

Doel/openbaar belang	Ervoor zorgen dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen en het aantal voortijdig schoolverlaters wordt terug gedrongen.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 134.760,00 (prod. 430004/441203). Hiervan is een bedrag van € 14.136,00 uit de opgebouwde regionale voorziening VSV ingezet.				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	Wethouders onderwijs in de regio Parkstad Limburg vormen de Stuurgroep. De inhoud ligt vast in een Regionale Bestuursovereenkomst.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De (preventieve) aanpak van bureau VSV past in het beleid m.b.t. de doorlopende leerlijn en het doel om iedere jongere met een startkwalificatie het onderwijs te doen verlaten en daarmee de kans op een baan te vergroten.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Er is enerzijds sprake van minder leerlingen; anderzijds is er sprake van een verzwaring van de problematiek rondom jongeren die daardoor verzuimen van school.				
Ontwikkelingen	Bureau VSV heeft in 2015 samen met de Parkstad-gemeenten een nieuwe bestuursovereenkomst voorbereid. Uitgangspunt hierbij is dat meer preventief gewerkt wordt. De overeenkomst is in 2016 ingegaan. Op grond van deze nieuwe overeenkomst wordt de opgebouwde reserve bij bureau VSV afgebouwd en t.b.v. de gemeenten (naar rato van het aantal leerlingen) in de periode 2016-2020 ingezet, deels ter afdekking van de hogere lasten vanwege de meer preventieve aanpak op scholen en de samenwerking met partners. Vanaf 2018 is in de gemeentebegroting de hogere eigen bijdrage voor bureau VSV verwerkt.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	Valt onder gemeente Heerlen				
	Stichting CMWW, progr. 2				
Visie	CMWW voert voor de Gemeente Brunssum het maatschappelijk werk, welzijnswerk, schuldhulpverlening, sociaal cultureel werk, ouderenwerk en peuteropvang uit.				
Doel/openbaar belang	Het bevorderen van een zelfstandige maatschappelijke participatie waarbij inwoners positief geprikkeld worden om optimaal gebruik te maken van hun eigen kracht.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 2.183.351,- (prod.430001/441200-201; 612033,612034,612035,612036,/441201)				
Vestigingsplaats	Brunssum				
Zeggenschap	Subsidierelatie				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Brunssum streeft naar zelfstandige maatschappelijke participatie waarbij onze inwoners zelfstandig zijn, denken actief mee over hun leefomgeving en geven deze mede vorm. Het CMWW draagt hieraan bij. Het CMWW werkt middels de Sociale Netwerkstrategie waarbij inwoners positief geprikkeld worden om optimaal gebruik te maken van hun eigen kracht. Daarnaast werkt het CMWW met veel vrijwilligers en organiseren ze samen met vrijwilligers en burgers activiteiten om de sociale samenhang te activeren. Het CMWW draagt dan ook in brede zin bij aan het programma.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Financieel zijn er geen risico's, het definitieve subsidiebedrag is nooit hoger dan het bedrag in de begroting.				
Ontwikkelingen	CMWW is een belangrijke partij in relatie tot het sociaal domein. Het CMWW bedient burgers uit alle leeftijdsgroepen (van peuterspeelzaal tot ouderenwerk) en hun werkveld bevindt zich letterlijk dichtbij de burgers van Brunssum. Zij nemen dan ook een belangrijke positie in bij het versterken van de eigen kracht van burgers zodat uiteindelijk het beroep op zwaardere en daarmee duurdere professionele zorg kan afnemen. Maatschappelijk- en welzijnswerk is een belangrijke verbindende factor om sociale samenhang, de civil society, te bevorderen.				

	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	464.434	491.449	1.295.737	1.375.337	27.016
St. Openbare Bibliotheek Brunssum, progr. 3					
Visie	De bibliotheek vervult in Brunssum een belangrijke rol op het gebied van informatie, educatie en participatie.				
Doel/openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Een kennis- en informatieloket - Aanpak onderwijsachterstanden - Aanpak laaggeletterdheid - Een sociale ontmoetingsplaats - Bevorderen van lezen en kennis maken met literatuur, kunst en cultuur - Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie voor alle burgers 				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 387.812,- (prod.560001,441201), € 70.000,- Stichtingskosten LVO en extra subsidie € 70.000,- incidenteel voor subsidie management en transformatie				
Vestigingsplaats	Brunssum				
Zeggenschap	Subsidierelatie				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	<ul style="list-style-type: none"> - Een kennis- en informatieloket - Aanpak onderwijsachterstanden - Aanpak laaggeletterdheid - Een sociale ontmoetingsplaats - Bevorderen van lezen en kennis maken met literatuur, kunst en cultuur - Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie voor alle burgers 				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Financieel risico: Mede door teruglopende subsidies heeft de St. Openbare Bibliotheek Brunssum de afgelopen jaren negatieve resultaten gehad. Dit heeft de solvabiliteit en liquiditeit van de stichting verslechterd.				
Ontwikkelingen	De bibliotheek ging in 2017-2018 transformeren tot een bibliotheek die hedendaagse functies vervult binnen de vastgestelde financiële kaders. In 2018 is een interim-directeur aan de slag gegaan met het in beeld brengen van de transformatie-mogelijkheden en de toekomstmogelijkheden van de Brunssumse bibliotheek. Dit heeft geleid tot een document met toekomstscenario's, waarover de gemeenteraad nog een besluit moet nemen..				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
St. SMK, progr. 3					
Visie	Muziek- en dansonderwijs draagt bij aan culturele evenementen, verenigingen en ontplooiing van inwoners in de gemeente Brunssum.				
Doel/openbaar belang	Professioneel muziek- en dansonderwijs in de gemeente Brunssum.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 302.966,- (prod. 530001, 441201)				
Vestigingsplaats	Kerkrade				
Zeggenschap	Subsidierelatie				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Muziekonderwijs draagt bij aan de kwaliteit van het (muzikale) verenigingsleven en culturele evenementen. Muzikale vorming heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van jongeren				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Financieel risico: mede door teruglopende subsidies heeft Stichting SMK de afgelopen jaren de algemene reserve fors moeten aanspreken. De Raad heeft daarom de structurele bezuiniging van € 25.000,- per 1-1-2019 teruggedraaid.				
Ontwikkelingen	Het project Kinderen doen mee wordt structureel gecontinueerd en bekostigd uit het budget decentralisatie-uitkering armoedebestrijding kinderen. Stichting SMK organiseert activiteiten in het onderwijs en verzorgt buitenschoolse kunst- en cultuureducatie. SMK richt zich nu ook op andere organisaties, zoals welzijnswerk, jongerenwerk, zorginstellingen, ouderen en verenigingen. Ook worden projecten ontwikkeld voor het bedrijfsleven (teambuilding of personeelsfeesten).				

	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	606.050	564.469	606.490	575.744	-41.581
Opgeheven: Stichting Limburg Economic Development (LED), progr.4 Nieuw opgericht: Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL)					
Visie	Economische structuurversterking op schaal van Zuid-Limburg volgens programmatische aanpak (Brainport 2020/Campus ontwikkelingen). De regio Zuid-Limburg promoten op het gebied van wonen en werken.				
Doel/openbaar belang	De regio Zuid-Limburg promoten en een bijdrage leveren aan het bevorderen en stimuleren van de Zuid Limburgse economie				
Financieel belang	In 2018 was er geen sprake van een lidmaatschap v/d gemeente Brunssum				
Vestigingsplaats	Sittard				
Zeggenschap	Niet van toepassing				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Niet van toepassing				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Niet van toepassing				
Ontwikkelingen	Op 2 november 2018 heeft de bestuurscommissie Economie en Toerisme een richtinggevend besluit genomen over ESZL. De bestuurscommissie is van mening dat samenwerking op het niveau van Zuid-Limburg (ESZL) rond de strategische economische opgaven op Zuid-Limburgs niveau van meerwaarde is voor de regio Parkstad. In 2019 (overgangsjaar) zal worden verkend waar de inhoudelijke verbinding kan worden gelegd tussen de programmalijnen van ESZL en Parkstad. Mogelijke raakvlakken zijn er o.a. op het gebied van vestigingsklimaat, MKB, bedrijventerreinen en onderwijs/arbeidsmarkt				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	515.447	574.112	2.950.848	2.387.926	58.665
Betere Buren BV, progr. 2					
Visie	Medewerkers van Betere Buren werken voor hun wijk en in hun wijk en werken ondertussen aan hun eigen ontwikkeling.				
Doel/openbaar belang	Betere Buren is een mens ontwikkelbedrijf dat zichzelf tot doel stelt te zorgen dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zich zodanig ontwikkelen dat de afstand tot de reguliere arbeidsmarkt verkleind wordt.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 465.000: bijdrage exploitatietekort € 100.000, bijdrage professionalisering € 165.000 en kosten groenploegen € 200.000 (prod. 650003, 438103)				
Vestigingsplaats	Brunssum				
Zeggenschap	Gemeente Brunssum is 100% aandeelhouder				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Betere Buren is gepositioneerd als integrale uitvoeringschakel. Zo voorziet Betere Buren in diensten van de WMO, zoals bijvoorbeeld de was- en strijkservice, de scootmobiel pool en de mantelzorgondersteuning. Anderzijds dragen medewerkers bij aan het onderhoud van het openbaar groen en grijs binnen de gemeente, terwijl zij werken aan hun eigen ontwikkeling. Betere Buren werkt 'ontschot'; er zijn zowel medewerkers die werken aan hun ontwikkeltraject op basis van de Participatiewet en SW-medewerkers.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Betere Buren is voor een groot deel (min. 80% van de omzet) afhankelijk van de inbestedingsopdrachten van gemeente Brunssum. Het niet of minder inbesteden bij Betere Buren heeft derhalve directe impact op de bedrijfsvoering en de organisatie van ontwikkeltrajecten.				
Ontwikkelingen	Betere Buren is strakker gepositioneerd als schakel in het in- door- en uitstroomproces voor toeleiding naar werk. Nagenoeg iedere klant die ontwikkeling kan doormaken wordt aangemeld voor een (praktijk)diagnose, uitzondering zijn alleen nog de nieuwe klanten die				

	werkfit zijn en direct opgepakt worden door het Uitstroomteam Brunssum of klanten die niet in staat zijn om te participeren.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	41.773	41.773	320.246	476.332	0
IBA Parkstad BV, progr. 4					
Visie	IBA Parkstad is een transformatie- en herstructureringsinstrument voor de regio Parkstad dat bestaande en nieuwe fysiek-ruimtelijke en sociale projecten op een hoger plan brengt en haar hoogtepunt kent middels een Internationale Bau-ausstellung in Parkstad in het presentatiejaar 2020.				
Doel/openbaar belang	Het versterken van de economische structuur van de regio. Tot 2020 functioneert IBA Parkstad als laboratorium en is het een motor voor vernieuwende ideeën en toonaangevende projecten, die Parkstad moeten gaan transformeren en vernieuwen. De IBA is daarbij te zien als een kwaliteitsmachine die voor het allerbeste staat. De projecten moeten in 2020 gereed zijn (of in uitvoering) en worden tijdens de slotmanifestatie van IBA in 2020 tentoongesteld.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 bedraagt € 362.880 (product 310007, 441200)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AVA				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Met de aanpak van IBA krijgen herstructurering en economische structuurversterking, maar ook de sociale agenda in Parkstad, een extra kwaliteitsimpuls. Een IBA verbindt mensen en projecten met elkaar en brengt die projecten op een hoger plan: fysiek, economisch, sociaal en cultureel. IBA creëert zodoende een dynamisch uitvoeringsprogramma met een hoge graad van samenwerking.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De gemeentelijke bijdrage voor de duur van het project is contractueel vastgelegd.				
Ontwikkelingen	IBA heeft na circa twee jaar de voorbereidingsfase afgesloten en heeft medio juni 2016 -na selectie van de ingediende projectvoorstellen- haar definitieve uitvoeringsprogramma gepresenteerd met in totaal 50 IBA-projecten. In het uitvoeringsprogramma IBA Parkstad (juli 2016) is een achttal Brunssumse projecten opgenomen. Voor deze projecten wordt gestuurd op realisering en expositie in 2020. Een aantal hiervan is niet meer actueel (Emma Safety Footwear en NWW) of kan vanwege externe factoren niet direct worden opgepakt (Clemensdomein) Er wordt in samenwerking met IBA en andere stakeholders in de komende jaren nadrukkelijk gewerkt aan Treebeek in Beweging (ontwerp openbare ruimte), NATO & omgeving Brunssummerheide (aanpak omgeving Rimbürgerweg) en Mijnspoor / LeisureLane (planvorming en ontwerp). Het project Treebeek in Beweging is aangewezen als een van de zogenaamde 14 sleutelprojecten van IBA. Hiervoor zijn extra project-subsidiemiddelen bij IBA gereserveerd.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	704.067	1.008.839	3.003.971	394.869	303.996
Werkgevers Servicepunt Parkstad Limburg BV, progr. 2					
Visie/Doel/openbaar belang	De gemeente Brunssum neemt deel aan het Werkgevers Servicepunt Parkstad BV (WSP) vanwege de bundeling van kennis en expertise wat betreft de regionale arbeidsmarkt en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de werkgeversbenadering in Parkstad. WSP Parkstad Limburg heeft tot doel: Het leveren van dienstverlening die gericht is op duurzame participatie van personen op de arbeidsmarkt. Deze personen hebben een dienstverband bij de GR WOZL óf hebben een uitkering in het kader van de Participatiewet en hebben een loonwaarde tussen de 30 en 80 procent van het wettelijke minimumloon.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2018 € 1.189.034,- (prod. 640002/443300)				

Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in de aandeelhoudersvergadering (AVA WSP)				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	WSP Parkstad is hét aanspreekpunt voor werkgevers in de regio Parkstad en ondersteunt ondernemers en ondernemingen in het realiseren van hun economische, sociaal-maatschappelijke en juridische doelstellingen. Dit doet WSP Parkstad door vanuit één loket het beschikbare aanbod van kandidaten in de regio te bemiddelen naar duurzaam betaalde arbeid bij werkgevers. Kandidaten zijn ofwel afhankelijk van een uitkering vanuit de Participatiewet ofwel hebben een dienstverband in het kader van de (oude) Wsw. WSP Parkstad is dé specialist in het vormgeven van het nieuwe denken waar bij werkgevers beschikbaar werk geschikt gemaakt wordt voor personen met een loonwaarde tussen de 30 en 80 procent van het wettelijk minimumloon. Medewerkers van WSP Parkstad participeren actief in relevante netwerken en geven samen met de gemeenten invulling aan de couleur locale. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de lokale krachten om de participatiegraad te kunnen verhogen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	WSP Parkstad Limburg BV is opgericht in maart 2017 en heeft per 1 januari 2018 een Gemeenschappelijke Regeling als rechtsvorm.				
Ontwikkelingen	WSP Parkstad Limburg is georganiseerd in GR vorm, waarin de onderdelen Detachering OZL en Ondersteuning OZL zijn opgenomen. In 2019 al WSP zich verder professionaliseren en automatiseren ten gunste van de uitstroom van klanten op een duurzame, passende werkplek. Bezien wordt hoe de vrijgekomen directiefunctie het best kan worden ingevuld. In lijn met het beleidsuitgangspunt 'Van binnen naar buiten', worden zoveel mogelijk medewerkers naar vermogen geplaatst bij reguliere werkgevers.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	N.n.b.				
	Bank Nederlandse Gemeenten NV, progr. 5				
Visie/Doel/openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.				
Financieel belang	Ontvangen dividend over 2017 € 219.200 (prod. 050003/852002)				
Vestigingsplaats	Den Haag				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Dit zijn inkomsten die ingezet worden als algemene middelen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Er worden geen risico's verwacht.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	4.486 mln	4.953 mln	149.514 mln.	135.072 mln	393 mln
	Enexis BV, progr. 5				
Visie/Doel/openbaar belang	Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis kunnen beschikken over stroom en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.				
Financieel belang	Ontvangen netto dividend over 2017 € 250.200 realisatie (prod. 050003/852001)				
Vestigingsplaats	Zwolle				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiging				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Dit zijn inkomsten die ingezet worden als algemene middelen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Er worden geen risico's verwacht.				

Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	€ 3.704 mln	€ 3.808 mln	€ 3.580 mln	€ 3.860 mln	208 mln
NV Reinigingsdiensten Rd4, progr. 3					
Visie	In de NV nemen we deel, omdat we ons materieel bij opheffing van de eigen dienst hebben overgeheveld naar de NV Rd4.				
Doel/openbaar belang	Het op doelmatige, milieu- hygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van voornamelijk bedrijfsafvalstoffen en het adviseren op het gebied van milieubeleid				
Financieel belang	Ontvangen netto dividend over het jaar 2017 ad € 21.200,- (050003/852001)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De bedrijven worden met concurrerende offertes verleid om werkzaamheden door de NV Rd4 te laten uitvoeren. De jaarlijkse winstuitkering wordt toegevoegd aan de algemene middelen van onze gemeente.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Mocht de winstuitkering stoppen, dan kan overwogen worden de NV op te heffen. Tussentijds vindt echter voortdurend bijstelling plaats.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid. In 2018 hebben geen veranderingen plaats gevonden. Wel staat de afvalbranche sterk onder druk vanwege concurrentie en ook is er een terugloop van het aantal kleine en middelgrote bedrijven in de retail.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	684.044	782.169	9.670.349	11.875.872	249.041
WML, Waterleiding-maatschappij Limburg NV, progr. 5					
Visie/Doel/openbaar belang	Verantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening in de provincie Limburg				
Financieel belang	Er wordt geen dividend uitgekeerd.				
Vestigingsplaats	Maastricht				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Eventueel dividend zou worden ingezet als algemene middelen. Via dit aandelenbezit wordt de drinkwatervoorziening in de gemeente Brunssum gewaarborgd.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Er worden geen risico's verwacht.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	194,7 mln	203,2 mln	384,2 mln	377,2 mln	8,4 mln
Nazorg Limburg BV, progr. 3					
Visie	Nazorg Limburg kan gemeenten helpen met het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties.				
Doel/openbaar belang	Nazorg van 7 voormalige stortlocaties in Limburg				
Financieel belang	€ 0,25 per inwoner per jaar; Bijdrage 2018 € 7.116,50 (prod.730001-438205)				
Vestigingsplaats	Beek				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Door middel van advies en het verstrekken van een financiële bijdrage worden nadelige milieugevolgen zoveel als mogelijk opgevangen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het eigen vermogen van Nazorg wordt voldoende geacht om de risico's te dekken.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid. In 2018 hebben geen veranderingen plaats gevonden.				

	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	3.209.246	3.852.237	26.962.032	27.426.317	642.991

Paragraaf 7. Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt het grondbeleid over 2018 toegelicht. De nadruk ligt daarbij op verslaglegging over het afgelopen jaar en een doorkijk op de korte termijn.

De informatie in de paragraaf maakt onderdeel uit van het begrotingsprogramma's Brunssum: Een levendige stad! en Brunssum werkt! Met de exploitatie van gronden wordt bijgedragen aan de visie op de stad en de doelstelling tot het verbeteren van het vestigings- en ondernemingsklimaat. De centrale ambitie hierbij is een aantrekkelijke leefomgeving en een goede bereikbaarheid van voorzieningen met aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijfsleven. Dit is vertaald in de Structuurvisie Brunssum 2025.

Visie op het grondbeleid

Het grondbeleid was vastgelegd in de Evaluatienota Grondbeleid Gemeente Brunssum die in 2009 door de gemeenteraad is vastgesteld. In maart is een nieuwe nota grondbeleid voor de periode 2019 – 2022 vastgesteld.

In deze nieuwe nota is vastgelegd dat de gemeente Brunssum de komende beleidsperiode een situationeel grondbeleid voert, waarbij per geval/situatie de afweging wordt gemaakt of de gemeente het initiatief bij de markt laat en een faciliterende/kader stellende rol in neemt of dat de gemeente actief in grijpt op de grondmarkt en op die de ruimtelijke doelstellingen wil bereiken. Dit hangt af van de ambities van de gemeente, de houding van de markt, grondposities en de risico's die met een ontwikkeling gepaard gaan.

Via het grondbeleid kan de gemeente Brunssum mede sturing geven aan het grondgebruik. Hiervoor zijn financiële middelen nodig die binnen het grondbedrijf gegenereerd dienen te worden. Met deze paragraaf grondbeleid wordt Inzicht verschaft in de (financiële) positie van het grondbedrijf alsmede in de te verwachten resultaten en risico's van de grondexploitaties.

Financiële uitgangspunten grondexploitaties

Binnen de Gemeente Brunssum vindt 2x per jaar een actualisatie plaats van alle lopende grondexploitatiecomplexen.

Bij deze actualisatie worden in de exploitaties:

- de kosten en opbrengsten over het afgelopen jaar verwerkt
- eventuele aanpassingen aan de hoogte van de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging verwerkt
- daarnaast wordt de fasering van de nog te maken kosten en opbrengsten tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast

Het resultaat op netto contante waarde (oftewel huidige waarde) is het saldo van de positieve en negatieve resultaten van de grondexploitatieprojecten.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna BBV) schrijft voor dat verliezen op grondexploitaties direct moeten worden genomen door het vormen van een verliesvoorziening ter hoogte van het geprognosticeerde tekort.

Bij winstgevende exploitaties wordt winst genomen bij het afsluiten van het project of tussentijds indien dit mogelijk is volgens de spelregels van het BBV (zie hiervoor het kopje 'Winstnemingen').

Toelichting financiële mutaties grondexploitaties:

	Mutaties			Begroot		CW per	
	t/m 2017	2018	t/m 2018	2019-ev	Eindwaarde	1-1-2019	
Masterplan Treebeek	-233.281	31.718	-201.563	-81.728	-283.291	-266.951	positief
Masterplan Brunssum Centrum	5.891.096	-824.017	5.067.079	-2.756.294	2.310.785	2.134.806	negatief
Totaal Masterplannen	5.657.815	-792.299	4.865.516	-2.838.022	2.027.494	1.867.855	negatief
Overige complexen in exploitatie							
Complex Rode Beek	199.057	35.455	234.512	-66.717	167.795	164.506	negatief
Complex Voormalig BSV Terrein	129.897	6.223	136.120	-359.777	-223.657	-219.273	positief
Complex Oeloven	642.386	14.908	657.294	-835.742	-178.448	-168.155	positief
Complex GTD	1.218.705	50.978	1.269.683	-1.273.868	-4.185	-3.867	positief
Totaal overigen	2.190.046		2.297.610	-2.536.104	-238.494	-226.789	positief
TOTAAL GRONDEXPLOITATIE	7.847.860		7.163.125	-5.374.126	1.788.999	1.641.066	negatief
TOTAAL C-STAAT 830 (excl. strategische gronden)			7.163.125				

- / - is voordelig exploitatieresultaat, + is nadelig exploitatieresultaat

Belangrijkste ontwikkelingen binnen de majeure projecten het afgelopen jaar:

Masterplan Treebeek

Masterplan Treebeek

- Samen met de diverse potentiële deelnemers aan de maatschappelijke voorziening zijn de plannen voor deze voorziening uitgewerkt tot het punt van bestekomschrijving. Gezamenlijk is een Samenwerkingscontract opgesteld voor de realisatie van de maatschappelijke voorziening. Door de participanten is deze overeenkomst ondertekend op 24 oktober 2018. De gemeente heeft deze ondertekend na het collegebesluit van 26 februari 2019. Na afronding van het bestek zal de bouw worden aanbesteed, waarna het momenteel de verwachting is dat in 2019 gestart kan worden met de uitvoering en het gebouw in 2020 in gebruik kan worden genomen. De realisatie zal pas worden opgestart als uit de aanbesteding blijkt dat de stichtingskosten binnen de kaders blijven;
- Naast het reeds gedeeltelijk inrichten van de openbare ruimte, waarmee in 2012 is gestart, zal het restant van de werkzaamheden worden afgerond na realisatie van de maatschappelijke voorziening en de bovengelegen woningen;
- Naar verwachting zullen de werkzaamheden m.b.t. de aanpassingen van het Treebeekplein nog dit jaar starten. Dit is mede afhankelijk van de plannen inzake de vervangende woningen aan de zuidzijde van het Treebeekplein. Hierover is het besluitvormingsproces bij de woningstichting in een finale fase gekomen.

Masterplan Centrum: Zorgplein

- Eind 2016 zijn Fase 1 en 2 opgeleverd;
- Jongen Projectontwikkeling heeft per brief d.d. 12.12.2017 formeel een verzoek ingediend om de optie van fase 3 te verlengen tot 15.07.2019. De gemeente heeft hier geen gehoor aan gegeven en is vrij om de locatie ook met anderen te ontwikkelen tot zorglocatie;
- Momenteel is de gemeente rechtstreeks met een partij in overleg om de grond fase 3 te verkopen voor het realiseren van een kleinschalige woon-service-complex voor kwetsbare ouderen (WLZ-indicatie).

Masterplan Centrum: Lindeplein/Brikke Oave

- Eind 2015/begin 2016 is de oude Brikke Oave gesloopt en de slooplocatie tijdelijk netjes ingericht;

- Tevens is een aanbesteding gestart om op die locatie in combinatie met het perceel Lindestraat 1 een herontwikkeling te doen plaatsvinden. Eind 2016 is een voorlopige gunning hiervoor afgegeven;
- De woning Mozartstraat 1 (was eigendom van de gemeente) is verkocht in 2019;
- De ontwikkelaar werkt op dit moment het aangepaste VO uit naar een DO en toetst de financiële haalbaarheid. Go/No-Go besluit wordt verwacht eind 1e kwartaal 2019.

Masterplan Centrum: Doorsteek 't Ei

- In 2018 heeft de ontwikkelcombinatie de grond overgenomen ten behoeve van de ontwikkeling Fase 1B (15 appartementen en ca. 1.100 m2 winkelvoorziening);
- Voor het centrum is in opdracht van de gemeente door C'Magne een visie opgesteld die in januari 2019 door het College is vastgesteld en die vervolgens in een informatieavond aan de raad op 29 januari 2019 is voorgelegd. Parallel en aanvullend hierop is door BuroBol een studie uitgevoerd met betrekking tot revitalisering centrum Brunssum (promenadegebied). De visie zal, indien deze wordt vastgesteld door de raad, moeten worden geconcretiseerd in uitwerkings-/uitvoeringsprogramma's waarbij een onderscheidt gemaakt kan worden in korte (quick win) en lange termijn oplossingen;
- In afwachting daarvan is de grondexploitatie 'bevroren'. Dat wil zeggen dat voor de waardering van de grondexploitatie in het kader van deze jaarrekening de toekomstige kosten en opbrengsten uit de grondexploitatie zijn gehaald en dat de exploitatie wordt gewaardeerd op basis van de gemaakte kosten en opbrengsten.

Tussentijdse winstneming/ afboeking voorzieningen

Op basis van de regelgeving van het BBV moet op positieve grondexploitaties winst worden genomen in het tijdvak waarin de winst wordt gerealiseerd en niet pas aan het einde van de looptijd van de grondexploitatie.

De werkwijze voor het bepalen van de tussentijdse winstneming is dat naar rato van de voortgang van het project winst tussentijds wordt verantwoord (de zgn. Percentage of Completion of POC-methode). Hierbij houden we rekening met specifieke risico's die het resultaat van het project kunnen beïnvloeden.

Op basis daarvan wordt bij de jaarrekening 2018 op 3 winstgevendende projecten winst genomen:

BSV Limburgia:	€ 63.621
Treebeek:	€ 122.135
Oeloven:	€ 12.173

In 2019 wordt de nota reserves en voorzieningen geactualiseerd. Wij stellen voor om in dat kader een Algemene reserve grondexploitaties in te stellen waarin deze bedragen zullen worden gestort. Eventuele tegenvallers op de grondexploitaties kunnen met deze bedragen dan geheel of deels worden opgevangen.

Strategische voorraad (Materieel Vaste Activa)

Met ingang van 1-1-2016 zijn de BBV regels omtrent de NIEGG gronden gewijzigd. Onder andere betekent dit dat de term 'NIEGG' niet meer wordt gehanteerd en wijzigt in 'strategische gronden' en dat deze overgeboekt moeten worden naar en onderdeel gaan uitmaken van de materiele activa.

De boekwaarde per 1-1-2018 bedroeg € 2.438.040. Op de complexen hebben zich de volgende mutaties voorgedaan:

Stand boekwaarde 31-12-2018	€ 2.438.040
Af:	
Afwaardering gronden n.a.v. taxatie	€ -430.180
Afwaardering boekwaarde a.g.v. verkopen	€ -135.000
Afwaardering overig	€ -1.133
Stand boekwaarde MVA 31-12-2018	€ 1.871.727

Kosten die zijn gemaakt in het kader van deze gronden mogen als gevolg van de gewijzigde regelgeving niet worden geactiveerd. De mutaties in 2018 zijn beperkt geweest. Per 31-12-2018 bedraagt de boekwaarde € 1.871.727.

Reserves en voorzieningen

De omvang van de Voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties moet volgens het BBV toereikend zijn om de tekorten te dekken van de grondexploitaties en het saldo van het begrote tekort van het grondbedrijf (saldo van kosten en opbrengsten die niet direct aan de grondexploitaties zijn toe te rekenen zoals een deel van de loonkosten, OZB en huren). Bij de jaarrekening zijn er tekorten (op netto contante waarden) berekend bij het Masterplan Centrum (€ 2.134.805) en Rode Beek (€ 164.506). In totaal is dat een tekort van € 2.299.311. Dit tekort wordt met name veroorzaakt door de grondexploitatie 't Ei /de Doorsteek. Om dit tekort af te kunnen dekken is een bedrag van € 1.886.201 ten laste van de Algemene reserve in de Voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties gestort.

Reserves en voorzieningen	Mutaties 2017	Saldi
Voorziening verwachte tekorten grondexploitaties		
Stand per 1 januari 2018		€ 398.241
Storting agv positief resultaat Oostflankontwikkeling	€ 14.870	
Storting ter dekking verwachte negatieve resultaten grondexploitaties	€ 1.886.201	
Stand verliesvoorzieningen grondexploitaties per 31-12-2018		€ 2.299.312
Reserve bovenwijkse voorziening		
Stand per 1 januari 2018		€ 177.809
Storting	-	
Ottrekking	-	
Reserve bovenwijkse voorziening, stand per 31-12-2018		€ 177.809
		€ 2.477.121

Resultaat jaarrekening 2018

In de jaarrekening 2018 is een negatief resultaat ontstaan op de GREX en de Strategische gronden voor een bedrag van € 2.118.452. Dit bestaat uit:

- De noodzakelijke storting in de voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties vanuit de algemene middelen voor een bedrag van € 1.886.201 (nadeel).
- De noodzakelijke afwaardering van de boekwaarde van de strategische gronden als gevolg van de uitgevoerde taxatie met een bedrag van € 430.180 welke ten laste komt van de algemene middelen (nadeel).
- De tussentijdse winstnemingen die genomen zijn op de complexen BSV Limburgia, Treebeek en Oeloven, ten gunste van de algemene middelen voor een bedrag van in totaal € 197.929 (voordeel).

Risico's grondexploitaties

Ruimtelijke projecten zijn altijd omgeven met risico's. Risico's van operationele aard, strategische risico's maar zeker ook exogene risico's, zoals de huidige economische omstandigheden, waarop de gemeente niet of nauwelijks kan sturen.

Op de lopende projecten worden regelmatig analyses uitgevoerd om risico's te identificeren die het bereiken van de projectdoelen in de weg kunnen staan. Daar hoort ook bij het formuleren en doorvoeren van maatregelen om de effecten van die risico's voor het project te verkleinen.

De risico's en onzekerheden rond de begrote inkomsten en uitgaven, maar ook rond de projectplanningen, worden gekwantificeerd in de benodigde weerstandscapaciteit (zie hiervoor de paragraaf Weerstandsvermogen).

Risicoscenario

Stagnatie van de gronduitgifte kan leiden tot hogere voorraden van zowel grondexploitaties als niet in exploitatie genomen gronden. De hogere voorraden leiden tot hogere kosten als gevolg van rentelasten. Stijgingen van het rentepercentage leiden doorgaans ook tot stijgende kosten. Bij de risico-inventarisatie wordt daarvoor een simulatie uitgevoerd als risico. Hierbij worden bijna alle activiteiten 'bevroren' en 2 jaar doorgeschoven. Dat levert dan een risico op van € 156.000 en dit is meegenomen bij de berekening van het weerstandsvermogen.

Project specifieke risico's

De project specifieke risico's blijken uit de jaarlijks te actualiseren exploitatieopzetten per complex. Voor een verwacht verlies op een complex dient een voorziening te worden getroffen ten laste van de voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties. Normale risico's dienen zo veel mogelijk binnen de grondexploitatie zelf te worden opgevangen.

De risico's rondom de grondexploitaties maken deel uit van het integrale risicomanagement. Doel hiervan is om organisatiebreed de risico's te kwalificeren en te kwantificeren en te koppelen aan het gemeentelijk weerstandsvermogen. Alle mogelijk risico's die niet worden opgevangen binnen de grondexploitaties zelf, zijn opgenomen in dit model.

De risico's die zijn meegenomen bij het hiervoor beschreven risicomanagement zijn opgenomen en beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen. Hier wordt korthedshalve naar verwezen.

Paragraaf 8. Taakstellingen en reserveringen

In de programmabegroting 2016 waren meerjarige taakstellingen opgenomen. Onderstaande bezuinigingsmonitor geeft de actuele stand van zaken weer. Alle bezuinigingen zijn inmiddels gerealiseerd dan wel teruggedraaid. Alleen omtrent de bezuiniging rondom de bibliotheek moet door de raad nog een besluit genomen worden. Omdat verder alles is afgerond komt deze paragraaf volgend jaar niet meer terug in de jaarstukken.

nr.	bezuinigingsvoorstel	€ x 1000				toelichting
		2016	2017	2018	2019	
Totaal bezuinigingen Begroting 2016-2019		2706	2881	2586	3172	
	Feitelijk geen bezuinigingen:	414	712	374	180	Verantwoord in de jaarstukken 2017
	werkelijke bezuiniging oorspronkelijk	2292	2169	2212	2992	
	Eerder teruggedraaide bezuinigingen:	70	614	694	894	Verantwoord in de jaarstukken 2017
	Eerder teruggedraaide bezuinigingen:	0	0	0	40	Verantwoord in de begroting 2018
	Eerder teruggedraaide bezuinigingen:	0	0	4	33	Verantwoord in de begroting 2019
	overblijvende bezuiniging	2222	1555	1514	2025	
	Eerder gerealiseerde bezuinigingen:	2026	1149	966	884	Verantwoord in de jaarstukken 2017
	Eerder gerealiseerde bezuinigingen:	0	0	0	150	Verantwoord in de begroting 2018
	Eerder gerealiseerde bezuinigingen:	0	0	0	135	Verantwoord in de begroting 2019
	nog openstaande bezuinigingen	196	406	548	856	
terug te draaien bezuinigingen						
9	Verlagen kapitaals & exploitatie lasten Brikke Oave: Door het overdragen van de exploitatie van de nieuwe Brikke Oave ontstaat er vanaf 2016 een voordeel van € 50.000,- voor de gemeente. Vanwege tijdelijke frictiekosten kan dit voordeel echter pas vanaf 2019 worden geëffectueerd.	0	0	0	50	Het blijkt dat deze bezuiniging niet reëel is. Daarom wordt de bezuiniging teruggedraaid in de 1e bestuursrapportage van 2019.
10	bedrijfsvoeringskosten Projecten: restant taakstelling nr. 10.	0	0	0	57	Voor het restantbedrag van deze bezuiniging ad € 56.694 blijkt dat realisatie niet mogelijk is. Daarom wordt de bezuiniging teruggedraaid in de 1e bestuursrapportage van 2019.
	nog openstaande bezuinigingen	196	406	548	749	
gerealiseerde bezuinigingen						
3	Minimum variant: Het betreft hier de financiële vertaling van de bezuiniging op de interne personeelskosten als gevolg van de gekozen Minimum Variant in de perspectiefnota 2016 zoals door Uw raad geaccordeerd.	111	301	443	604	Deze bezuiniging is gerealiseerd in de begroting 2019. Is onderdeel van de taakstelling personeel zoals afgerond en verantwoord in de paragraaf bedrijfsvoering van deze jaarstukken.

16	Krimpgelden: Het ministerie van BZK heeft de krimpregio's een decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling via het gemeentefonds gegeven. Binnen Parkstad Limburg zijn onlangs afspraken gemaakt over de verdeling en inzet van deze gelden. Dit levert voor de gemeente Brunssum een bijdrage op van € 75.000,- voor de jaren 2016-2020.	75	75	75	75	Tot en met 2019 gerealiseerd doordat gelden zijn ontvangen van Parkstad. Vanaf 2020 wordt deze regeling door het rijk stop gezet. Het ging inmiddels om € 108.000,- per jaar. Het effect daarvan is verwerkt in de 1e bestuursrapportage.
12	Bibliotheek, anders organiseren: Middels een in te zetten transformatie/vernieuwing binnen het bibliotheekwerk en het aanvullend genereren van inkomsten, kan de komende jaren een bezuiniging worden gerealiseerd (gefaseerde verlaging van de subsidie) en wordt de subsidie in lijn gebracht met geldende normering.	10	30	30	30	De bezuinigingen tot en met 2018 zijn gerealiseerd door vermindering van de subsidie.
	nog openstaande bezuinigingen	0	0	0	40	
	specificatie restant openstaande bezuinigingen:					
12	Bibliotheek, anders organiseren: Restant van de taakstelling voor 2019 e.v.					40 De toename van de bezuiniging in 2019 met € 40.000,- (70.000 - 30.000) is incidenteel voor 2019 teruggedraaid (raadsbesluit 13 november 2018). Of dit structureel wordt moet in 2019 nog besloten worden op basis van de te ontwikkelen visie over de bibliotheek.

Jaarrekening 2018

Gemeente Brunssum

1. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bedragen in Euro	Raming begrotingsjaar 2018 voor wijziging			Raming begrotingsjaar 2018 na wijziging			Realisatie begrotingsjaar 2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Brunssum, een partner voor en met U	759.498	5.957.468	5.197.970-	706.532	6.333.302	5.626.770-	1.111.306	6.764.745	5.653.439-
Samenleving actieve burgers	12.794.712	57.744.484	44.949.772-	13.658.979	59.996.867	46.337.888-	14.961.846	56.959.206	41.997.360-
Brunssum, een levendige stad	8.179.019	16.934.941	8.755.922-	8.083.423	16.584.563	8.501.140-	8.722.589	16.684.089	7.961.500-
Brunssum, werkt	8.049.481	10.220.656	2.171.175-	2.941.786	5.063.620	2.121.834-	3.005.436	6.635.434	3.629.998-
Subtotaal programma's	29.782.710	90.857.549	61.074.839-	25.390.720	87.978.352	62.587.632-	27.801.177	87.043.474	59.242.297-
Overhead (is onderdeel van programma 1)	715.194	11.174.802	10.459.608-	731.194	11.711.274	10.980.080-	1.081.970	11.429.510	10.347.540-
Algemene Dekkingsmiddelen									-
OZB woningen	3.361.641	155.000-	3.516.641	3.361.641	-	3.361.641	3.385.586	-	3.385.586
OZB niet-woningen	1.453.141	-	1.453.141	1.453.141	-	1.453.141	1.509.946		1.509.946
Belastingen overig	371.178	356.450	14.728	371.178	384.550	13.372-	365.134	391.997	26.863-
Algemene uitkering gemeentefonds	55.117.074		55.117.074	56.455.149	-	56.455.149	61.323.735	-	61.323.735
Overige baten en lasten	386.778	141.118	245.660	386.778	35.727	351.051	374.823	445.262	70.439-
Treasury	6.280.173	2.197.285	4.082.888	6.467.051	2.160.878	4.306.173	4.896.734	947.381	3.949.352
Vennootschapbelasting	-	-	-	-	8.600	8.600-	-	-	-
Post Onvoorzien	-	75.000	75.000-	-	75.000	75.000-	-	-	-
			-			-			
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	66.969.985	2.614.853	64.355.132	68.494.938	2.664.755	65.830.183	71.855.957	1.784.640	70.071.317
						-			
Gerealiseerde totaal van baten en lasten	97.467.889	104.647.204	7.179.315-	94.616.852	102.354.381	7.737.529-	100.739.104	100.257.624	481.480
Toevoeging/onttrekking aan reserves	8.965.406	1.783.587	7.181.819	22.120.374	14.382.845	7.737.529	21.196.994	14.799.199	6.397.795
						-			
Gerealiseerde resultaat	106.433.295	106.430.791	2.504	116.737.226	116.737.226	-	121.936.098	115.056.823	6.879.275
waarvan incidenteel	99.655	2.388.782	2.289.127-	99.655	1.739.132	1.639.477-	5.119.048	3.121.238	1.997.810
waarvan incidenteel aan reserves	2.613.690	255.230	2.358.460	2.613.690	255.230	2.358.460	2.613.690	255.230	2.358.460
Gerealiseerd structureel resultaat	103.719.950	103.786.779	66.829-	103.853.608	114.742.864	718.983-	114.203.360	111.680.355	2.523.005

Voor een analyse van de afwijkingen tussen de ramingen en de werkelijke cijfers over 2018, wordt verwezen naar de programmaverantwoording in het jaarverslag. Hier staan de analyse per programma op taakveldniveau.

Begrotingsrechtmatigheid

De begrotingsrechtmatigheid wordt per afzonderlijk programma beoordeeld. Hierbij worden alleen de lasten beoordeeld. Indien de werkelijke lasten meer dan € 50.000 hoger zijn dan het door de raad vastgestelde budget, is er sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Programma 1 Brunssum, een partner voor en met U! vertoont een overschrijding van € 150.000. In 2018 is op advies van de accountant € 110.000 gestort in de Voorziening Wachtgelden B&W. Dit was niet geraamd. Daarnaast zijn er in 2018 uitgaven geweest in het kader van weerbaar bestuur. Hierdoor zijn de lasten op het product Raad € 56.000 hoger dan geraamd. Hiertegenover staat echter een hogere rijksbijdrage als onderdeel van de Algemene uikering Gemeentefonds op het programma Algemene dekkingsmiddelen. Deze overschrijdingen hebben geen invloed op het oordeel van de accountant t.a.v. rechtmatigheid.

Programma 3 Brunssum, een levendige stad vertoont een overschrijding van € 100.000. Met ingang van 2017 moeten we van de fiscus de lasten en baten van PMD-afval en papier opnemen in de Gemeentebegroting terwijl dit voorheen gebeurde in de begroting van Rd4. Dit is echter nog niet aangepast in onze begroting. Hierdoor zijn de lasten € 427.000 hoger maar ook de baten € 414.000 hoger. Tot en met 2016 waren deze baten en lasten onderdeel van de reguliere bijdrage aan Rd4. Deze overschrijding heeft geen invloed op het oordeel van de accountant t.a.v. rechtmatigheid.

Programma 4 Brunssum, werkt vertoont een overschrijding van € 1.572.000. Dit wordt veroorzaakt door de hogere uitgaven inzake de exploitatie Grondbedrijf ad € 1.886.000 (zie taakveld 8.2). Deze hogere uitgaven worden veroorzaakt door de storting in de Voorziening Tekort toekomstige grondexploitaties. Deze voorziening dient namelijk op peil gebracht te worden met name door het tekort op het complex Doorsteek 't Ei.

Conclusie: De geconstateerde overschrijding heeft geen invloed op het oordeel van de accountant ten aanzien van de rechtmatigheid.

2. Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele Baten en Lasten 2018 vanaf € 50.000 (bedragen *€ 1.000)	Begroting	Werkelijk	Verschil
Incidentele baten			
5 - Algemene Dekkingsmiddelen			
Aardgasvrije wijken (Taakveld 0.7 Algemene uitkering)	0	3.038	-3.038
Knelpunten sociaal domein (stropenpot) Taakveld 0.7 Algemene uitkering)	0	1.961	-1.961
Rijksbijdrage Weerbaar bestuur Taakveld 0.7 Algemene uitkering)	0	120	-120
Totaal incidentele baten	-	5.119	-5.119

Incidentele lasten			
1 - Brunssum, een partner voor en met U!			
Storting in de Voorziening Wachtgelden B&W (taakveld 0.1 Betuur)	0	110	-110
Kosten weerbaar bestuur (taakveld 0.1 bestuur)	0	114	-114
Perspectiefnota 2018: Inhaalslag procesmanagement (Taakveld 0.4 Overhead)	50	6	44
Incidentele effecten personeelsbegroting 2018 (Taakveld 0.4 Overhead)	135	135	0
Sociale media/City Branding (Taakveld 0.4 Overhead)	75	75	0
2 - Brunssum, een hechte en zorgzame samenleving			
Amendement 2e impuls toeleiding cliënten richting arbeidsmarkt (Taakveld 6.4 Begeleide Participatie)	270	169	101
3 - Brunssum, een levendige stad			
Evenementenbeleid (taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie)	120	57	63
Impuls Schutterspark (taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie)	100	100	0
Vervolmaking fietsroutes en toeristische verwijzingen (taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie)	163	185	-22
Afwaardering Bouwberg Tekort Fysieke bedrijfsinfrastructuur (taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur)	0	430	-430
Winstneming (taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur)	0	-64	64
4 - Brunssum werkt!			
Werkbudget economie etcetera (Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling)	88	59	29
Werkkapitaal IBA (Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling)	50	82	-32
Overige (Taakveld 8.2 Grondexploitatie)	0	-158	158
Tekort Grex (Taakveld 8.2 Grondexploitatie)	0	1.886	-1.886
5 - Algemene Dekkingsmiddelen			
Storting in de Voorziening Dubieuze Debiteuren (Taakveld 0.8 Overige baten en lasten)		45	-45
Totaal incidentele lasten	1.051	3.231	-2.180

Toelichting:

De hier vermelde posten betreffen voornamelijk de incidentele posten die opgenomen waren in de begroting 2018 aangevuld met de incidentele bedragen conform de exploitatie.

Baten:

Dit betreft het in december 2018 toegekende voorschot Aardgasvrije wijken, de uitkering Knelpunten sociaal domein (stropenpot) en de uitkering Weerbaar Bestuur (alle 3 via de Algemene uitkering ontvangen). Gezien de datum van bekendmaking zijn deze niet geraamd kunnen worden via de programmarapportage 2018.

Lasten:

Voor toelichtingen op de lasten zie de toelichting van de betreffende taakvelden.

3. Structurele onttrekkingen en stortingen in reserves

Structurele stortingen in reserves 2018

Omschrijving	Budget 2018	Werkelijk 2018
Toevoeging aan reserve representatie Parade	11.345	11.345
Toevoeging aan de res. Decentralisatie onderwijs	709.776	819.416
Toevoeging aan reserve Ilse Frankenthal	5.000	5.000
Sub-totaal	726.121	835.761
Toevoeging aan Egalisatiereserve Speeltoestellen	6.000	6.000
Toevoeging aan reserve Revitalisering Landgraaf	8.000	8.000
Toevoeging aan reserve Bomenfonds	11.250	3.116
Toevoeging rente aan de herstructureringsreserve	2.000	0
Sub-totaal	27.250	17.116
Toevoeging aan "Reserve risico lening Atrium"	30.975	30.975
Sub-totaal	30.975	30.975
Totaal stortingen in reserves	784.346	883.853

Structurele onttrekkingen aan reserves 2018

Omschrijving	Budget 2018	Werkelijk 2018
Totaal onttrekkingen aan reserves		
Per saldo stortingen en onttrekkingen	784.346	883.853

NB. De stortingen en onttrekkingen aan de reserves ter dekking kapitaallasten zijn incidenteel van aard. Dit is opgenomen in de Notitie Structurele en incidentele baten en lasten d.d. 30 augustus 2018 van de Commissie BBV.

4. Balans en toelichting

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(bedragen x € 1.000,-) ACTIVA	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>	54	65
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	-	-
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	54	65
<i>Materiële vaste activa</i>	52.741	55.362
- Investerings met een economisch nut		
- strategische gronden	1.872	2.438
- overige investeringen met een economisch nut	32.297	33.213
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten kosten een heffing kan worden geheven	12.257	12.704
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	6.314	7.007
<i>Financiële vaste activa</i>	5.651	15.126
- Kapitaalverstekkingen aan:		
- deelnemingen	331	331
- gemeenschappelijke regelingen		
- overige verbonden partijen		
- Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	250	266
- Overige langlopende leningen u/g	2.833	2.976
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.237	11.553
Totaal vaste activa	58.445	70.553
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	5.062	7.450
- Grond- en hulpstoffen:		
- overige grond- en hulpstoffen	-	-
- Onderhanden werk:		
- gronden in exploitatie	4.864	7.450
- winstneming complexen	198	-
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	25.394	7.689
- vorderingen op openbare lichamen	2.671	3.622
- rekening-courantverhouding met het Rijk	9.411	1.154
- overige vorderingen	13.313	2.913
<i>Liquide middelen</i>	718	907
- Kassaldi	4	4
- Banksaldi	714	903
<i>Overlopende activa</i>	4.465	3.985
- De van Europese en Nederlandse Overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel nog te ontvangen van:		
- het Rijk	0	20
- overige Nederlandse overheidslichamen	729	281
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.659	3.644
- Kruisposten	77	40
Totaal vlottende activa	35.639	20.030
TOTAAL-GENERAAL	94.084	90.583

Vanaf 2012 wordt de voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties gewaardeerd tegen contante waarde

Financiële vaste activa: 9,3 miljoen essentgelden van Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer opgenomen onder Overige vorderingen

GEMEENTE BRUNSSUM

(bedragen x € 1.000,-) PASSIVA	31-12-2018	31-12-2017
<u>Vaste passiva</u>		
<i>Eigen vermogen</i>	59.744	59.263
- Algemene reserve	17.571	6.997
- Bestemmingsreserves		
- ter dekking van kapitaallasten	9.854	10.080
- overige bestemmingsreserves	25.440	39.024
- Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	6.879	3.162
<i>Voorzieningen</i>	5.207	3.714
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	208	208
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.256	1.317
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	443	292
- Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen	2.299	1.897
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	13.885	13.953
- Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	8.042	8.850
- Door derden belegde gelden	5.820	5.079
- Waarborgsommen gemeentewoningen	24	24
Totaal vaste passiva	78.836	76.930
<u>Viottende passiva</u>		
<i>Netto viottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	13.125	12.283
- Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	
- Overige kasgeldleningen	8.001	7.000
- Banksaldi	-	
- Overige schulden	5.124	5.283
<i>Overlopende passiva</i>	2.124	1.370
- Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd en die op een volgend begrotingsjaar tot uitbetaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume		
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- het Rijk	112	128
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	323
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.012	919
Totaal viottende passiva	15.249	13.653
TOTAAL-GENERAAL	94.084	90.583
<i>Net in de balans opgenomen verplichtingen(borg- en garanties en leaseverplichtingen)</i>	100.502	102.227

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d.26 april 2017(nr.641825. de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, conform artikel 63 van de BBV.

Hiertoe is door uw Raad op 17 mei 2005 de "Nota Activabeleid" vastgesteld.

Voor investeringen met een economisch nut wordt vanaf 2005 de zgn. "bruto-methode" gehanteerd.

Investeringen met een maatschappelijk nut worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

De activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende.

Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie.

Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen

bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en

volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin betaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld - en verlofaanspraken.

Waarderingsgrondslagen:

Artikel 59 BBV(Besluit Begroting en Verantwoording) beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een beperkt) economisch nut.

(Investerings die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten met economisch nut.

De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

BALANS

Vaste Activa

Onder activa worden de bezittingen verstaan waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs(de inkoopprijs en de bijkomende kosten)of vervaardigingsprijs(de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdrage van derden, de jaarlijkse afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting structureel zijn.

De gemeente Brunssum heeft geen kosten voor immateriële activa gemaakt in de afgelopen jaren.

Materiële vast activa met een economisch nut

De gemeente Brunssum kent geen erfpachtgronden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of volledig worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige investeringen met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs(de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs(de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten) verminderd met de afschrijvingen en structurele waardeverminderingen.

Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Bij de waardering wordt in bijzondere gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze structureel is.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Op grondbezit met een economisch nut(buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2008 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte levensduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit, met economisch nut(buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Conform de nota Activabeleid(vastgesteld 17 mei 2010) worden navolgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Woonruimten/gebouwen	30 jaar
Bedrijfsgebouwen	40 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	25 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar
Machines-, apparaten en installaties	10 jaar

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting van) wegen, fietspaden, voetpaden, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij

raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de Raad aan te geven tijdsduur.

Conform de Nota activabeleid wordt op deze investeringen een afschrijvingstermijn van 10 jaar aangehouden.

Onder de afwaarderingen staan de structurele afwaarderingen vermeld.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van de BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Tot dusver is een dergelijke afwaardering nog niet noodzakelijk gebleken.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingprijs (de inkoopprijs en kosten). Zie verder de toelichting bij de financiële vaste activa.

Vlottende activa

Vorraden

Niet in exploitatie genomen bouwgronden

Met ingang van 1 januari 2017 dienen de activa die op 31 december 2016 op de balans zijn opgenomen als niet in exploitatie genomen bouwgronden, tegen dezelfde boekwaarde op de balans als materiële vaste activa, categorie Gronden en terreinen te worden opgenomen.

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd

De als "onderhanden werk" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. (zoals grondaankopen en de kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt per debiteurensoort bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichtingen c.q. het voorzienbare verlies.

-De voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's zijn gevormd ter dekking van toekomstige risico's, waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijze te schatten.

Tevens voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar.

-De onderhoudsregalisatievoorzieningen zijn gevormd ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud van gebouwen, gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan.

- De door derden beklemde middelen, betreffen van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed.
- Per voorziening is aangegeven onder welke van hierboven genoemde categorie voorzieningen deze valt.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van èèn jaar of langer. De spaargelden gemeentepersoneel bevatten een harde kern, welke langer dan één jaar uitstaan. Vandaar de rubricering onder de vaste schulden. In principe kan een spaarder direct beschikken over zijn spaartegoed. Het zal echter nooit voorkomen dat het gehele spaartegoed van alle spaarders in één keer wordt opgevraagd.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Verplichtingen voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van financial leasing van de vervoermiddelen en ICT vindt plaats tegen de nominale waarde van de contractueel nog verschuldigde leasetermijnen.

Toelichting op de balans

ACTIVA

Immateriële vaste activa

In de post immateriële activa zijn de kosten voor onderzoek en ontwikkeling opgenomen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	53.764	65.379
Totaal	53.764	65.379

Materiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
In erfpacht uitgegeven gronden	0	0
Niet in exploitatie genomen gronden	1.871.727	2.438.040
Overige investeringen met een economisch nut	32.297.075	33.213.076
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan geheven	12.257.449	12.703.930
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	6.314.338	7.006.590
Totaal materiële activa	52.740.589	55.361.636

Strategische gronden

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde:

	Boekwaarde 31-1-2017	Investerings	afschrijvingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-1-2018
Strategische gronden	2.438.040			-566.313	1.871.727

Overige investeringen met een economisch nut

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer.

Overige investeringen met een economisch nut

	Boekwaarde 31-12-17	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-18
Gronden en terreinen	245.386	0	0	0	0	0	245.386
Woonruimten	0						0
Bedrijfsgebouwen	31.666.708	0	0	-822.057		-36.889	30.807.762
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken Waarvoor ter bestrijding ksn. een heffing	12.703.930	45000	0	-490.356		-1.125	12.257.449
Grond-,wegwaterb.werken overig	370.939	0	0	-51.994			318.945
Vervoermiddelen	508.720	309.302	0	-181.511	0	-55.260	581.251
Machines, apparaten en installaties	421.324	175.593	0	-205.920		-47.264	343.733
Totaal investeringen met economisch nut	45.917.007	529.895	0	-1.751.838	0	-140.538	44.554.526

Onder bijdragen zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering.

Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens structurele waardeverminderingen.

De belangrijkste investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2018 daadwerkelijk bestede bedrag dat ten laste van het krediet is gebracht.

Investerings	Rubriek	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2018
KRW berging Molenvaart		108.000	45.000
Investerings E-dienstverlening	Bedr.Middelen	982.241	175.593
Aanschaf Rolstoelen WVG/WMO	Vervoermidd.	250.000	236.086
Aanschaf voertuigen en materieel plantsoenen/verkeer	Vervoermidd.	234.909	73.216
Totaal		1.575.150	529.895

Nadere toelichting op deze investeringen:

Er is geïnvesteerd in de aanleg van een groene berging Molenvaart.
 Voor de ontwikkeling van de E-dienstverlening zijn diverse applicaties aangeschaft.
 De aanschaf van rolstoelen betreft de investeringen voor 2018, het betreft een open eind regeling.
 Er zijn materieel en voertuigen aangeschaft voor plantsoenen en begraafplaats..

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut, had het volgende verloop:

	31-12-2017	Investerings	Afschrijvingen	31-12-2018
Gronden en terreinen	-			-
Grond,- weg- en waterbouwkundige werken	7.006.590	49.562	-741.814	6.314.338
Overige materiële vaste activa *)	0	0		0
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	7.006.590	49.562	-741.814	6.314.338

*)De overige materiële vaste activa zijn met ingang van 2017 samengevoegd onder de rubriek **Immateriële vaste activa**.

Investerings in 2018 betreffen vervangingsinvesteringen wegen, bushaltes en zakpalen centrum.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2018 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemings	330.616	0	0	330.616
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	265.774	0	-15.700	250.074
- overige verbonden partijen	2.976.401		-143.346	2.833.055
Lening project zonnepanelen	1.552.872	722.572	-222.795	2.052.649
Grond WOZL vordering		183.768		183.768
Overige uitzettingen > 1 jaar: belegging Essentgelden	10.000.000	0	-666.580	9.333.420
Totaal	15.125.663	906.340	-1.048.421	14.983.582
In balans zijn Essentgelden overgeheveld naar vorderings < 1 jaar		0		9.333.420
Totaal financiële vaste activa	15.125.663			5.650.162

Toelichting op de investeringen:

De door de R.W.E. uitbetaalde gelden inzake de overnamesom van Essent ad € 16 miljoen zijn belegd bij APG Investment Services in obligaties. Hiervoor is tezamen met een tiental andere gemeentes een offertetraject uitgezet. De gemeente Brunssum heeft respectievelijk € 10 miljoen belegd met een gemiddelde looptijd van 10 jaar. Jaarlijks ontvangt de gemeente een rentevergoeding van 3,423%. Deze obligatieleningen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingswaarde. Halfjaarlijks ontvangt de gemeente een waarde overzicht van de beheerder van de portefeuille.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:		
Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	4.863.816	7.449.622
Onderhanden werk, vaste activa		
Gereed product en handelsgoederen	-	-
Winstnemeing complexen	197.929	
	5.061.745	7.449.622

Bouwgronden in exploitatie

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2018 het volgende overzicht worden weergegeven:

Bouw gronden in exploitatie	Boek- w aarde 31-12-2017	Investeringen	Inkomsten	Boek- w aarde 31-12-2018	Voorziening verliesgev. complex	Balans- w aarde 31-12-2018
Voorraad Woongebieden	1.861.091	65.886	-	1.926.977	-	1.926.977
Voorraad Bedrijfsterreinen	328.954	41.678	-	370.632	164.506	206.126
Centrumplan Treebeek	-233.281	31.718	-	-201.563	-	-201.563
Masterplan Centrum	5.891.096	435.141	1.259.158	5.067.079	2.134.805	2.932.274
Totaal onderhanden w erk, gronden in exploitatie	7.847.860	574.423	1.259.158	7.163.125	2.299.311	4.863.814

Bouw gronden in exploitatie	Boek- w aarde 31-12-2018	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindw aarde)	Geraamd resultaat (contante w aarde)
Voorraad Woongebieden	1.926.977	1.132.522	3.242.132	182.633-	172.021-
Voorraad Bedrijfsterreinen	370.632	69.340	495.835	55.863-	54.766-
Voorraad overige gronden	-34.308				
Centrumplan Treebeek	-201.563	735.460	817.187	283.290-	266.951-
Masterplan Centrum	5.067.079	3.342.320	6.090.057	2.319.342	2.134.806
Totaal onderhanden w erk, gronden in exploitatie	7.128.817	5.279.642	10.645.211	1.797.556	1.641.068

De waardering van de bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op inzichten op peildatum 1-1-2019 en de daarbij behorende uitgangspunten van financiële parameters, uitgangspunten en risico's.

De financiële parameters waarmee de grondexploitaties zijn opgesteld zijn:

- Rente: 1,40%
- Kostenstijging: 2,00%
- Opbrengstenstijging: 0,00%
- Disconteringsvoet: 2,00%

De investeringsramingen zijn opgesteld in overleg met de Afdeling Openbare Ruimte. Voor de het bepalen van de opbrengsten worden de richtprijzen gehanteerd, zoals vermeld in de Grondprijzenbrief 2019 van de Brunssum.

Per project is in beeld gebracht wat de actuele planning is en zijn de fasering van kosten en opbrengsten daarop afgestemd. Bovendien zijn per project de risico's geïnventariseerd en in relatie gebracht met het gemeentelijke weerstandsvermogen.

Voor een uitgebreide toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma 3 (Ruimtelijke beleid en Volkshuisvesting 1.9) en de paragraaf 7 Grondbeleid van de programmarekening.

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is conform richtlijnen van het BBV voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2017: 2%).

Uitzettingen een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boek waarde	Voorziening 2018 oninbaarheid	Balans waarde 2018	Balans waarde 2017
Overige vorderingen	4.847.109	867.193	3.979.916	2.913.071
Vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, provincie en Rijk)	2.670.519		2.670.519	3.621.610
Rekening-courantverhouding met het Rijk	9.410.994		9.410.994	1.154.009
Te ontvangen gelden APG (opgenomen onder vorderingen < 1 jr)	9.333.420		9.333.420	0
	26.262.042	867.193	25.394.849	7.688.690
De specificatie van de (overige) vorderingen per 31 december 2018 luidt als volgt:				
	2018	Voorziening	2018	2017
- debiteuren algemeen	3.175.553		3.072.102	1.962.025
Af: - Voorziening dubieuze debiteuren		-58.693		
tussenrekening deb. Inhoudingen		-44.758		
- debiteuren belastingen	247.963		217.901	242.449
Af: - Voorziening debiteuren belastingen		-30.062		
<u>Totaal Debiteuren Algemeen en Belastingen</u>	<u>3.423.516</u>	<u>-133.513</u>	<u>3.290.003</u>	<u>2.204.474</u>
- verhaalsdebiteuren cliënten Sociale Zaken	1.435.658		701.978	723.222
Af: - Voorziening oninbare Sozadebiteuren		-733.680		
<u>Totaal Debiteuren Soza:</u>	<u>1.435.658</u>	<u>-733.680</u>	<u>701.978</u>	<u>723.222</u>
- Claim inzake BTW Compensatiefonds	2.670.519		2.670.519	3.621.610
- voorschotten kleine uitgaven en BTW inkoop	-12.065		-12.065	-14.625
subtotaal	2.658.454		2.658.454	3.606.985
Algeheel totaal overige vorderingen inclusief overheid	7.517.628	-867.193	6.650.435	6.534.681

Rekening-courant verhouding met het Rijk.

Het drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden aangehouden is conform de wetgeving 0,75% van het begrotingstotaal ad € 106,2 miljoen, is € 796.695 afgerond.

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden.

In 2018 is het drempelbedrag gemiddeld niet overschreden.

Bedragen afgerond op € 1.000	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten de schatkist van het Rijk aangehouden, gemiddeld per kwartaal	772.981	763.463	625.478	615.337
Drempelbedrag 0,75% van € 106,2 miljoen	796.695	796.695	796.695	796.695
Ruimte onder drempelbedrag	23.714	33.232	171.217	181.358
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Overzicht saldo openstaande posten debiteuren per 28-2-2019 van 2018 en voorgaande jaren niet zijnde

Periode/vervaldatum	Openstaand bedrag	In % van totaal
t/m 31-12-2017	166.198	32
1-1-2018 t/m 30-6-2018	101.495	20
1-7-2018 t/m 30-9-2018	5.623	1
1-10-2018 t/m 31-12-2018	245.857	47
	519.173	100

De voorziening voor de debiteuren algemeen bedraagt € 58.700 per balansdatum. Voor een aantal open posten zijn nog invorderingstrajecten gaande c.q. volgen nog correctiefacturen. Conform de Uitvoeringsregels Debiteurenbeheer wordt voor een oninbare post een voorziening getroffen ten laste van het budget waar de bate in eerste instantie is geboekt.

Debiteuren Belastingen

Van de debiteuren belastingen is per 1 maart 2019 een bedrag van € 165.000 nog te ontvangen. De voorziening bedraagt € 30.000 per balansdatum. Dit bedrag is bepaald aan de hand van een weging per jaar van het nog openstaande bedrag. Er wordt rekening gehouden met een percentage te verwachten oninbaar.

De gewenste hoogte van de voorziening ad € 733.680 per balansdatum voor Sozadebiteuren is aangegeven door ISD-BOL.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Kassaldi	3.675	3.921
Banksaldi	713.929	902.904
Totaal	717.604	906.825

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- het Rijk	181	19.871
- Overheid	729.054	281.468
-Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	3.658.929	3.644.132
Kruisposten	76.822	39.906
Totaal overlopende activa	4.464.986	3.985.377

Nog te ontvangen bijdragen Rijk	Saldo 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2018
Ministerie van SZW BBZ	19.871	181	19.871	181
Totaal	19.871	181	19.871	181

Van Overheidslichamen ontvangen voorschot	Saldo 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2018
Synergiegelden provincie en bedrijfsvoering ISD-BOL	281.468		281.468	0
afrekening ISD-BOL Q4 2018	0	729.054		729.054
Totaal	281.468	729.054	281.468	729.054

Nog te ontvangen bedragen/vooruitbetalingen/tussenrek.	Saldo 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2018
BsGW Balanspost belastingen voorgaand jaar diftar	865.000	950.000	865.000	950.000
Nog te ontvangen rente per balansdatum	15.228	15.228	15.228	15.228
Balansposten PGB-Jeugd/CAK	2.148.800		2.148.800	0
Maatsch. Voorziening Treebeek		92.202		92.202
Trans. Posten WMO/Zorg/Jeugd		1.960.456		1.960.456
Diverse Correcties vooruitbetalingen 2018 en 2019	615.104	420.015	615.104	420.015
Herrubricering positieve crediteuren		221.028		221.028
Totaal	3.644.132	3.658.929	3.644.132	3.658.929

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12- 2018	Boekwaarde 01-01- 2018
Algemene reserve	17.571.069	6.996.920
Bestemmingsreserves:		
-ter dekking van kapitaallasten	9.853.795	10.079.677
-overige bestemmingsreserves	25.440.317	39.024.004
	<u>52.865.181</u>	<u>56.100.601</u>
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	6.879.725	3.162.374
	<u>59.744.456</u>	<u>59.262.975</u>

Het verloop in 2018 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Nr. Reserve / voorz.	Naam reserves/voorzieningen	Raadsbesluit Nieuw cq herzien	Omschrijving	Saldo aan het begin 2018	Vermeerdering in 2018	Vermeerdering rente in 2018	Vermindering in 2018	Saldo aan het einde van 2018
RUBRIEK A								
Reserves van de Algemene Dienst								
Reserve met een bufferfunctie								
B111110	Algemene Reserve	10-11-2015	Nota Reserves 2016	6.996.919,85	14.523.368,37		3.949.219,00	17.571.069,22
Totaal rubriek A				6.996.919,85	14.523.368,37	0,00	3.949.219,00	17.571.069,22
RUBRIEK B								
Bestemmingsreserves								
B120020	Egalisatiereserve verkiezingen	10-11-2015	Nota Reserves 2016	90.000,00			15.000,00	75.000,00
B120040	Reserve representatie Parade	10-11-2015	Nota Reserves 2016	11.345,00	11.345,00			22.690,00
B120042	Reserve voormalig personeel	10-11-2015	Nota Reserves 2016	0,00				0,00
B120043	Reserve Personele ontwikkelingen	10-11-2015	Nota Reserves 2016	0,00	187.500,00			187.500,00
B120044	Reserve Minimum variant	10-11-2015	Nota Reserves 2016	659.468,08	391.000,00			1.050.468,08
B120050	Reserve Risico Lening Atrium	10-11-2015	Nota Reserves 2016	160.562,85	30.975,00			191.537,85
B120052	Reserve Belegde Essentgelden **)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	22.044.889,14			11.000.000,00	11.044.889,14
B120210	Reserve Revitalisering Landgraaf	10-11-2015	Nota Reserves 2016	50.320,52	8.000,00			58.320,52
B120211	Egalisatiereserve MIP wegen Leefomg. 1)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	183.034,39	41.993,00			225.027,39
B120212	Egalisatiereserve MIP Openbare verlichting	10-11-2015	Nota Reserves 2016	16.550,44	101.972,00			118.522,44
B120213	Egalisatiereserve MIP wegen C.T. 1)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	0,00				0,00
B120214	Egalisatiereserve gladheid	10-11-2015	Nota Reserves 2016	138.683,95	15.860,41			154.544,36
B121420	Reserve decentralisatie onderwijs 1)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	5.913.358,63	819.416,12		913.250,20	5.819.524,55
B120611	Reserve Brede School Centrum	5-4-2011	Rdsbsl bouw	87.358,74	63.318,78			150.677,52
B120612	Reserve BMV Langeberg	10-11-2015	Nota Reserves 2016	0,00	6.580,63			6.580,63
B120613	Reserve Brede School Treebeek	2-2-2010	Rdsbsl bouw	38.195,69			8.560,59	29.635,10
B120614	Reserve "Kinderen doen mee"	10-11-2015	Nota Reserves 2016	43.431,03			6.000,00	37.431,03
B120615	Reserve sociale vernieuwing/wijkgerichte aanpak	23-5-2017	2e begr. wijz. 2017	59.457,77			1.536,53	57.921,24
B120616	Reserve Wet Inburgering *)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	48.855,00				48.855,00
B120617	Egalisatiereserve Huishouden op orde	10-11-2015	Nota Reserves 2016	196.868,06			53.274,86	143.593,20
B120618	Integrale reserve Sociaal Domein	10-11-2015	Nota Reserves 2016	4.597.311,00	816.000,00		3.561.880,00	1.851.431,00
B120831	Egalisatiereserve verwijdering asbest	10-11-2015	Nota Reserves 2016	30.000,00				30.000,00
B120510	Reserve Brunssum Beweegt (GIDS-gelden)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	44.598,34	12.940,69			57.539,03
B120511	Reserve Knelpunten Verenigingen	11-10-2016	ProRap 2016	260.405,00			24.000,00	236.405,00
B120530	Reserve Parade	10-11-2015	Nota Reserves 2016	66.723,00	1.723,00			68.446,00
B120531	Reserve Ilse Frankenthalstichting	10-11-2015	Nota Reserves 2016	15.150,00	5.000,00			20.150,00
B120571	Egalisatiereserve MIP groen 1)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	358.713,79	129.636,26			488.350,05
B120572	Reserve Bomenfonds	10-11-2015	Nota Reserves 2016	79.826,92	3.116,42			82.943,34
B120573	Egalisatiereserve speeltoestellen	10-11-2015	Nota Reserves 2016	66.000,00	6.000,00		10.701,62	61.298,38
B120574	Egalisatiereserve openbare speelplekken	10-11-2015	Nota Reserves 2016	20.000,00				20.000,00
B121610	Reserve BMV Bronsheim	10-11-2015	Nota Reserves 2016	200.000,00				200.000,00
B121611	Reserve realisatie BMV's	10-11-2015	Nota Reserves 2016	10.775,45				10.775,45
B120310	Egalisatiereserve economische ontwikkelingen	10-11-2015	Nota Reserves 2016	186.175,47				186.175,47
B120320	Reserve Werkkapitaal Oostflank	11-10-2016	ProRap 2016	1.201.066,48			354.652,00	846.414,48
B120575	Reserve VVV/wandel- en fietsstructuren	8-11-2016	Begroting 2017	150.000,00			131.810,00	18.190,00
B120834	Reserve PALET	11-10-2016	ProRap 2016	500.000,00	16.015,00		171.414,00	344.601,00
B120820	Reserve Investeringsfonds 2015 *)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	450.582,00				450.582,00
B120830	Reserve bovenwijkse voorziening	10-11-2015	Nota Reserves 2016	177.808,89				177.808,89
B120832	Herstructureringsreserve(aparte renteberekening)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	830.288,58				830.288,58
B120833	Reserve Calamiteitenfonds Mijschade Brunssum	11-10-2016	ProRap 2016	36.200,00				36.200,00
Sub-totaal bestemmingsreserves				39.024.004,21	2.668.392,31	0,00	16.252.079,80	25.440.316,72
waaraan onderdeel van het weerstandsvermogen				6.080.391,42				3.359.289,06
Reserves ter dekking van kapitaallasten								
				336.329,88				
B121030	Reserve Renovatie Hoogbouw	10-11-2015	Nota Reserves 2016	1.479.930,34		88.795,83	274.246,55	1.294.479,62
B121210	Reserve rotonden Emmaweg	10-11-2015	Nota Reserves 2016	358.947,41		21.536,84	37.852,64	342.631,61
B121211	Reserve parkeerplaats Schinvelderstraat	10-11-2015	Nota Reserves 2016	25.333,34		1.520,00	2.853,33	24.000,01
B121212	Reserve Verlichtingsplan Lindeplein	10-11-2015	Nota Reserves 2016	180.000,00		8.100,00	18.100,00	170.000,00
B121213	Reserve aanpassen bushaltes	10-11-2015	Nota Reserves 2016	69.367,74		4.162,06	7.178,05	66.351,75
B121214	Reserve renovatie Muziekburt	24-10-2017	ProRap 2017	950.000,00		42.750,00	74.416,67	918.333,33
B121520	Reserve All Weatherbanen LTCB	10-11-2015	Nota Reserves 2016	59.400,00		3.564,00	6.864,00	56.100,00
B121521	Reserve kleedlokalen VV de Leeuw	10-11-2015	Nota Reserves 2016	88.452,85		5.307,17	9.519,21	84.240,81
B121522	Reserve Kunstgrasveld de Leeuw	10-11-2015	Nota Reserves 2016	9.863,90		591,83	10.455,73	0,00
B121523	Reserve Kunstgrasveld SV Brunssum	11-10-2016	ProRap 2016	200.000,00		9.000,00	34.000,00	175.000,00
B121524	Reserve Accommodatie Langeberg	10-11-2015	Nota Reserves 2016	1.285.920,00		77.155,20	130.735,20	1.232.340,00
B121525	Reserve BSV-Limburgia accommodatie	10-11-2015	Nota Reserves 2016	410.475,12		24.628,51	42.475,25	392.628,38
B121526	Reserve Ir.de Katstraat accommodatie TTV	10-11-2015	Nota Reserves 2016	139.546,44		8.372,79	14.715,81	133.203,42
B121527	Reserve huisvesting Robin Hood	10-11-2015	Nota Reserves 2016	134.266,65		8.056,00	13.426,67	128.895,98
B121570	Reserve Opwaardering Pompegebouwen	10-11-2015	Nota Reserves 2016	247.897,86		14.873,87	25.652,04	237.119,69
B121612	Reserve Brede School Langeberg	10-11-2015	Nota Reserves 2016	2.060.124,88		123.607,49	142.094,76	2.041.637,61
B121613	Reserve Brede School Treebeek	10-11-2015	Nota Reserves 2016	689.190,14		31.013,56	38.583,63	681.620,07
B121614	Reserve Brede School Centrum	10-11-2015	Nota Reserves 2016	571.900,00		25.735,50	40.785,50	556.850,00
B121615	Reserve Nieuwbouw Brikke Oave	10-11-2015	Nota Reserves 2016	922.039,97		41.491,79	51.082,56	912.449,20
B121616	Reserve huisvesting Scouting Willibrordus	10-11-2015	Nota Reserves 2016	165.568,70		9.934,12	17.459,97	158.042,85
B121617	Reserve gemeenschapshuis Klaver 4	10-11-2015	Nota Reserves 2016	31.451,35		1.887,08	3.197,55	30.140,88
B121528	Reserve Kunstgrasveld De Leeuw 2018	7-11-2017	Programmabegroting 2018		217.730,00			217.730,00
Sub-totaal reserves ter dekking kap.lasten				10.079.676,69	217.730,00	552.083,64	995.695,12	9.853.795,21
Totaal rubriek B				49.103.680,90	2.886.122,31	552.083,64	17.247.774,92	35.294.111,93
Totaal rubriek A + B				56.100.600,75	17.409.490,68	552.083,64	21.196.993,92	52.865.181,15

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Onder "bestemming resultaat" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van het resultaat van het voorgaande boekjaar.

Onder afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke reserve ter dekking van kapitaallasten is gevormd. Bij de specifieke reserve staat de investering vermeld, waarvoor deze is gevormd.

De "Nota Reserves en Voorzieningen 2016" is geactualiseerd in 2015 en door uw Raad vastgesteld op 7 december 2015.

Algemene Reserve:

De algemene reserve wordt gebruikt als buffer voor het opvangen van incidentele en onvoorzienbare tegenvallers voor alle sectoren.

De stortingen en onttrekkingen zijn geraamd bij de primitieve begroting van 2018.

In de loop van 2018 begrotingswijzigingen vastgesteld, waarin **onttrekkingen** aan de Algemene Reserve zijn opgenomen:

Onderwerp	Bedrag	BW-nr.
Onttrekkingen alg. reserve uit primitieve begroting	2.110.450	762129
Onttrekkingen alg. reserve uit ProRap 2018	389.269	835030
Onttrekkingen alg. reserve uit slotrapportage 2017	1.449.500	857700
Totaal onttrekkingen	3.949.219	

De **stortingen** betreffen o.a.:

Onderwerp	Bedrag	BW-nr.
Resultaatbestemming 2017	1.805.375	818024
De storting n.a.v. de slotrapportage 2018	1.717.993	857700
Storting inzake Essentgelden, ProRap 2018	11.000.000	835030
Totaal stortingen	14.523.368	

Meer informatie inzake het doel en het nut en noodzaak van een betreffende reserve, verwijzen wij u naar de nota Reserves en Voorzieningen 2016, zoals deze door uw Raad op 7 december 2015 vastgesteld is.

Voorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen bestaat uit de volgende posten:

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
<u>Soort voorziening</u>		
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	208.413	208.228
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.256.367	1.317.044
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	442.653	291.800
- Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	2.299.140	1.897.232
Totaal	5.206.573	3.714.304

De vorming van een voorziening, dan wel een toevoeging aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord.

In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Het verloop in 2018 wordt in onderstaand overzicht per voorziening weergegeven:

Voorzieningen	Saldo 31-12-2017	Toe- voeging	Vrijval	Aan- wending	Saldo 31-12-2018
<u>Verplichting/risico</u>					
Voorziening w achtgelden SMK	20.348			5.057,6	15.290
Voorziening w achtgelden B&W		109.879			109.879
Voorziening beëindigingsovereenkomst	84.350			47.980,7	36.369
Voorziening oninbare kredieten KBL	39.397			23.437,0	15.960
Voorziening afw ikkeling GBRD	64.133			33.218,0	30.915
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	208.228	109.879	0	109.693	208.414
<u>Onderhoudsegalisatie</u>					
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouw en	658.050	1.199.367		357.596	1.499.821
Voorziening groot onderhoud BMW-Oost	384.812	45.450		42.318	387.944
Voorziening groot onderhoud BMW-Zuid	75.560	18.300		7.479	86.381
Voorziening groot onderhoud Brede School Treebeek	111.228	26.015			137.243
Voorziening groot onderhoud Brede School Centrum	69.600	43.535			113.135
Voorziening groot onderhoud Sporthal Treebeek	17.794	14.050			31.844
Totaal onderhoudsvoorzieningen	1.317.044	1.346.717	0	407.393	2.256.368
<u>Egalisering kosten</u>					
Voorziening DVO ISD-BOL					
Voorziening Riolering egalisatie tarieven/onderhoud	94.118			28.794	65.324
Totaal voorzieningen ter egalisering van kosten	94.118	0	0	28.794	65.324
<u>voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is</u>					
Voorziening Afvalcompartiment	197.682	445.824		266.177	377.329
Totaal voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	197.682	445.824	0	266.177	377.329
<u>Voorz.bijdr.vervang.</u>					
Voorziening MIP-rioleringsinvesteringen	1.897.232	401.908,40			2.299.140
Totaal voorzieningen bijdrage aan toekomstige vervangingsinvesteringen	1.897.232	401.908	0	0	2.299.140
Algeheel totaal	3.714.304	2.304.328	0	812.058	5.206.574
<i>Voorziening tekort toekomstige grondexploitatie (verplichting/risico)</i>	398.241	1.901.071			2.299.312
<i>Algeheel totaal voorzieningen</i>	4.112.545	4.205.399	0	812.058	7.505.886

Voorzieningen

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag.

Meer informatie inzake het doel en het nut en noodzaak van een betreffende voorziening, verwijzen wij u naar de nota Reserves en Voorzieningen 2016, zoals deze door uw Raad op 7 december 2015 vastgesteld is.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer van één jaar of langer

De onderverdeling van in de balans opgenomen langlopende schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
<u>Onderhandse leningen:</u>		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	8.041.667	8.850.000
	<u>8.041.667</u>	<u>8.850.000</u>
Door derden belegde gelden:	5.819.762	5.078.945
Waarborgsommen huren gemeentewoningen	23.901	23.901
Algeheel totaal vaste schulden	<u>13.885.330</u>	<u>13.952.846</u>

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2018:

	Saldo 31-12-2017	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Saldo 31-12-2018
Onderhandse leningen	8.850.000		808.333	8.041.667
Fonds Sociale Voorzieningen	31.290	2.320	1.320	32.290
Lief en Leedpotje O.R./afsplitsing FSV	1.009		400	609
Belegde pensioenpremie wethouders	168.733	162.591	0	331.324
Spaargelden personeel/college/raad	4.877.912	1.476.072	898.445	5.455.539
Waarborgsommen gemeentewoningen/eigendommen	23.901			23.901
	<u>13.952.845</u>	<u>1.640.983</u>	<u>1.708.498</u>	<u>13.885.330</u>

De totale rentelast voor het jaar 2018 met betrekking tot vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 283.332 .

Belegde pensioenpremie wethouders; in principe zou volgens de BBV hiervoor een Voorziening moeten worden gevormd. In Brunssum worden geen voorzieningen gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.(BBV art 44 lid 3), zoals reeds bij de algemene waarderingsgrondslagen is vermeld. Dergelijke verplichtingen worden in Brunssum in de begroting en meerjarenraming opgenomen.

Uit het verleden is gebleken, dat er geen extreme schommelingen plaatsvinden in het afdekken van mogelijke pensioenbreuken. Om voornoemde reden is ervoor gekozen om geen voorziening te vormen voor pensioenverplichtingen van voormalige wethouders. Voor eventuele claims wordt de reserve Pensioenpremie wethouders aangewend.

Mocht deze reserve niet toereikend blijken, dan kan dit binnen de algemene reserve worden opgevangen.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Kasgeldleningen	8.001.013	7.000.000
Banksaldi	-	-
Overige schulden	5.123.654	5.283.136
Totaal kortlopende schulden	13.124.667	12.283.136

<u>Tot de overige schulden horen de volgende posten:</u>	31-12-2018	31-12-2017
- crediteuren extern	5.087.574	5.241.078
- afdrachten BTW-bedrijfsmatige activiteiten	-2.424	-91
- ontvangen waarborgsommen (trottoir, gereedmelding Bouwvergunning etc.)	38.504	35.854
- netto-salarissen/voorschot salarissen	0	6.295
Totaal overige schulden	5.123.654	5.283.136

Overlopende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:

	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
- het Rijk	111.745	127.987
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	322.740
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.011.763	919.271
Totaal overlopende passiva	2.123.507	1.369.998

In overlopende passiva opgenomen afrekeningen met het Rijk:

	Saldo 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval/ aanwending	Saldo 31-12-2018
Ministerie SZW BBZ debit.afwikkeling 75%	127.987		127.987	0
Transitorische post BBZ		111.745		111.745
Totaal voorschotbedragen Rijk	127.987	111.745	127.987	111.745

In overlopende passiva opgenomen afrekeningen met overige Nederlandse overheidslichamen:

	Saldo 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval/ aanwending	Saldo 31-12-2018
Afrekening W-deel en Kinderopv	56.333	0	56.333	0
ISD-BOL afrekening kosten 2e kw.2017	207.308	0	207.308	0
Afrekening 4e kwartaal 2017 ISD-BOL	59.099	0	59.099	0
Totaal voorschotbedragen overige overheden	322.740	0	322.740	0

Verplichtingen in begrotingsjaar opgebouwd

Verplichtingen in begrotingsjaar opgebouwd	Saldo 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2018
Nog te betalen rente onderhandse geldleningen per 31-12	173.773	154.813	173.773	154.813
Transitorische posten WMO/Zorg/Jeugd		223.724		223.724
Balanspost kwijtschelding diftar 2016/2017	55.000		55.000	0
Balanspost verkoop Manege	137.475	137.475	137.475	137.475
WML	5.900		5.900	0
Kadaster	30.130		30.130	0
OAB gelden	74.851		74.851	0
Transitorische posten WMO/Zorg/Jeugd	394.469		394.469	0
Aangifte WKR 2017	18.674	29.980	18.674	29.980
Extra tekort exploitatie GBK	29.000		29.000	0
BP 2018 ZIUT inz PALET		62.700		62.700
BP 2018 Salaris oud medew 2015-2017		180.000		180.000
Afrek. ISD-BOL		237.329		237.329
bedrijfsvoering december 2018 WSP		117.505		117.505
corr. loonheff. dec. 2018		691.223		691.223
Div. BTW		-14.724		-14.724
Nog te betalen progr.budg. Brikke Oave 2018		30.000		30.000
Div. nog te betalen		3.799		3.799
Balanspost kwijtschelding Diftar		50.000		50.000
def afrek JGZ Mstr 2018		105.708		105.708
def afrek JGZ Mstr 2017		2.231		2.231
Totaal vooruit ontvangen bedragen	919.272	2.011.763	919.272	2.011.763

Niet in de Balans opgenomen verplichtingen (borg- en garantstellingen)

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Aard/ Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage leningsbedrag borgstelling	Restant 31-dec 2017	Restant 31-dec 2018	
Gew aarborgde geldleningen t.b.v. stichtingen en verenigingen	Woningbouw , etc	112.540.990	100%	97.023.127	95.732.860
Gew aarborgde geldleningen t.b.v. particuliere woningbouw	Woningbouw	19.160.045	100%	5.203.381	4.753.392
Totaal		131.701.035		102.226.508	100.486.252

In 2018 hebben geen betalingen plaatsgevonden inzake borgstellingen.
Ten behoeve van de woningcorporaties worden leningen gewaarborgd, die vervolgens via achtervang door het W.S.W. worden overgenomen.

Niet in de Balans opgenomen langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen.

Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2018
Operational lease-contracten nog verschuldigde termijn Excl. BTW	28.060	15.603

De contracten betreffen leasing van automatiseringsapparatuur en dienstauto's. Voor beide zijn in 2015 nieuwe leasecontracten afgesloten.

Meerjarige verplichtingen

Het betreft de belangrijkste financiële verplichtingen (niet zijnde subsidieverstrekingen) waaraan de organisatie voor een aantal toekomstige jaren is verbonden doordat er langlopende overeenkomsten over zijn afgesloten die Europees zijn aanbesteed. Overeenkomsten met samenwerkingsverbanden zijn in dit overzicht niet meegenomen.

Levering/dienst	Leverancier	Contractwaarde	Ingang	Einde
Openbare verlichting	Ziut	P*Q	2014	2024

5. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die het beeld van de jaarrekening beïnvloeden.

6. Wet Normering Topinkomens(WNT) verantwoording 2018

De WNT is van toepassing op Gemeente Brunssum. Het voor Gemeente Brunssum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum).

Bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1	E. Dielissen	P. Peeters
Functiegegevens	secretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 1/10	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	89.980	81.609
Beloningen betaalbaar op termijn	17.218	565
<i>Subtotaal</i>	<i>107.198</i>	<i>82.174</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	141.879	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	107.198	82.174
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
bedragen x € 1	E. Dielissen	P. Peeters
Functiegegevens	secretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	106.857	83.553
Beloningen betaalbaar op termijn	21.263	17.064
<i>Subtotaal</i>	<i>128.120</i>	<i>100.617</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
Totale bezoldiging	128.120	100.617

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1		H.Vreuls	
Functiegegevens		secretaris	
Kalenderjaar	2018	2017	
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01/12 – 31/12	N.v.t.	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum			
Maxima op basis van de normbedragen per maand	25.300	N.v.t.	
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		25.300	
Bezoldiging			
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?		Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	9.579	N.v.t.	
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		9.579	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.	
Totale bezoldiging, exclusief BTW		9.579	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

7. Sisa-bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2018	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
			358.402,00		€ 70.371	€ 45.561	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 09
lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
			Aard controle n.v.t Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
		1 DOC201000163761 totale kosten te verantwoorden waarvan 31.543 subsidie Aanleg gow Op den Trichter	€ 0	€ 0	€ 0	€ 31.543	€ 51.781
		2 DOC201000163761 totale kosten te verantwoorden waarvan 40.000 subsidie Aanleg gow Op den Trichter	€ 0	€ 0	€ 0	€ 40.000	€ 52.619
		3 DOC201000163761 totale kosten te verantwoorden waarvan 1.500 subsidie Fietsstandaards centrum	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.500	€ 5.349
		4 2013/44394 totale kosten te verantwoorden waarvan 321.090,62 subsidie Pr. Hendriklaan/Rimburgerweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 321.091	€ 334.613
		5 2017/57235 totale kosten te verantwoorden waarvan 37.500 subsidie halte Wilhelminastr Bijl. 2019 Bijl. 2019	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeen tedeel 2018 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 06</i>	
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2017 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord voor hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)		
			<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R Indicatorenummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: G2 / 12</i>	
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2017 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord voor hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ	
				inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
				I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	

			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06</i>
			1 060899 Gemeente Brunssum	11642805	242076	537818	13242	85585
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12</i>
			1 060899 Gemeente Brunssum	268	52951	3535	0	84480
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14</i>				
			1 060899 Gemeente Brunssum	€ 0				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Besluit	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			

SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2017 Besluit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06</i>
		1	060899 Gemeente Brunssum	16861	44500	8193	15287	8653
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07</i>	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08</i>	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09</i>	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10</i>		
		1	060899 Gemeente Brunssum	€ 0	€ 0	€ 0		

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht restantkredieten

OMSCHRIJVING	RESTANT KREDIET 1-1-2018 (excl. btw)	Afvoering/op boekings van krediet inz. oude kred.	BEGROTING/ BEGR.WIJZ. 2018	KAPITAAL- UITGAVEN 2018	RESTANT- KREDIET 31-12-2018 (excl. btw)	BIJDRAGEN/ RESERVES	NETTO- KREDIET 31-12-2018 (excl. btw)
Afdeling Informatie Management							
Ontwikkeling E-Brussum	231.199,10		100.000,00	61.322,01	269.877,09		269.877,09
Project centraal gegevensbeheer	49.672,18			12.772,91	36.899,27		36.899,27
Modernisering w erkplekken	45.756,08			2.241,37	43.514,71		43.514,71
Modernisering primaire-applicaties	95.764,87		40.000,00	2.133,92	133.630,95		133.630,95
Integrale GEO-informatievoorziening	204.848,72		100.000,00	60.894,71	243.954,01		243.954,01
Professionalisering DIV., Digit., DSP	0,00		60.000,00	36.114,55	23.885,45		23.885,45
ICT Investerings Sociaal domein	0,00		55.000,00	113,03	54.886,97		54.886,97
Totaal investeringen afd. IM	627.240,95	0,00	355.000,00	175.592,50	806.648,45	0,00	806.648,45
Afdeling Publiekdiensten							
Aankoop sternihokjes/bussen	17.841,10				17.841,10		17.841,10
Totaal investeringen afd. PBDNST	17.841,10	0,00	0,00	0,00	17.841,10	0,00	17.841,10
Afdeling Openbare Ruimte							
Vervanging voertuigen/w erkmaterieel w egen	60.247,93				60.247,93	8.250,00	68.497,93
Vervangingsinvesteringen w egen MIP-OR	400.000,00		1.558.000,00	16.796,03	1.941.203,97		1.941.203,97
Vervanging vervoermiddelen verkeer	98.315,92		23.600,00	18.860,14	103.055,78		103.055,78
Elektronische zakpalen Centrum	48.101,63			7.574,00	40.527,63		40.527,63
Langeberg, aanleg Groene Berging (KRW)	108.000,00			45.000,00	63.000,00		63.000,00
Aankoop w agens/machines rioolbeheer	30.000,00			22.092,00	7.908,00		7.908,00
Materieel plantsoenen, incl. bussen	63.002,58			22.092,00	40.910,58		40.910,58
Begraafplaats, aanschaf materieel	2.490,00		17.500,00	18.421,33	1.568,67		1.568,67
Bushaltes Maastrichterstr/Trichterweg			60.000,00	25.191,83	34.808,17		34.808,17
Totaal investeringen OPBRMT	810.158,06	0,00	1.659.100,00	176.027,33	2.293.230,73	8.250,00	2.301.480,73
Afdeling Ruimtelijke ordening en Vastgoed							
Nieuwe Brikke Oave	41.642,15				41.642,15		41.642,15
Brede School Centrum	156.608,22			5.739,64	150.868,58		150.868,58
Kunstgrasveld De Leeuw	0,00		217.730,00		217.730,00		217.730,00
Totaal investeringen afdeling ROV	198.250,37	0,00	217.730,00	5.739,64	410.240,73	0,00	410.240,73
Afdeling Zorg							
Aanschaf rolstoelen WVG	0,00		250.000,00	249.495,58	504,42	13.409,21	13.913,63
Totaal investeringen afd. Zorg	0,00	0,00	250.000,00	249.495,58	504,42	13.409,21	13.913,63
DEKKINGSMIDDELEN							
Totaal sluitpost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL investeringen	1.653.490,48	0,00	2.481.830,00	606.855,05	3.528.465,43	21.659,21	3.550.124,64

Bijlage 2: Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Taakveld	L/B	Begroting18	Realisatie 18	Resultaat 2018
XT-01	Bestuur	lasten	2.222.107	2.380.770	-158.663
XT-01	Bestuur	baten	2.837	3.093	256
XT-010	Mutaties Reserves	lasten	14.382.845	14.799.199	-416.354
XT-010	Mutaties Reserves	baten	22.120.374	21.196.994	-923.380
XT-02	Burgerzaken	lasten	1.127.758	1.118.946	8.812
XT-02	Burgerzaken	baten	490.761	510.315	19.554
XT-03	Beheer overige gebouwen en gronden	lasten	196.005	585.599	-389.594
XT-03	Beheer overige gebouwen en gronden	baten	192.008	572.053	380.045
XT-04	Overhead	lasten	11.711.274	11.429.510	281.764
XT-04	Overhead	baten	731.194	1.081.970	350.776
XT-05	Treasury	lasten	2.160.878	947.381	1.213.497
XT-05	Treasury	baten	6.467.051	4.896.734	-1.570.317
XT-061	OZB woningen	lasten	0	0	0
XT-061	OZB woningen	baten	3.361.641	3.385.586	23.945
XT-062	OZB niet woningen	lasten	0	0	0
XT-062	OZB niet woningen	baten	1.453.141	1.509.946	56.805
XT-064	Belastingen overig	lasten	384.550	391.997	-7.447
XT-064	Belastingen overig	baten	371.178	365.134	-6.044
XT-07	Algemene uitkering gemeentefonds	lasten	0	0	0
XT-07	Algemene uitkering gemeentefonds	baten	56.455.149	61.323.735	4.868.586
XT-08	Overige baten en lasten	lasten	110.727	445.262	-334.535
XT-08	Overige baten en lasten	baten	386.778	374.823	-11.955
XT-09	Vennootschapsbelasting	lasten	8.600	0	8.600
XT-09	Vennootschapsbelasting	baten	0	0	0
XT-11	Crisisbeheersing en brandweer	lasten	1.800.873	1.759.631	41.242
XT-11	Crisisbeheersing en brandweer	baten	0	0	0
XT-12	Openbare orde en veiligheid	lasten	986.559	919.800	66.759
XT-12	Openbare orde en veiligheid	baten	20.926	25.845	4.919
XT-21	Verkeer en vervoer	lasten	4.203.477	3.866.102	337.375
XT-21	Verkeer en vervoer	baten	145.092	159.703	14.611
XT-22	Parkeren	lasten	35.612	36.970	-1.358
XT-22	Parkeren	baten	0	0	0
XT-31	Economische ontwikkeling	lasten	403.126	355.981	47.145
XT-31	Economische ontwikkeling	baten	496	0	-496
XT-32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	lasten	1.012.564	643.128	369.436
XT-32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	baten	547.564	105.784	-441.781
XT-33	Bedrijfsloket en -regelingen	lasten	16.556	5.649	10.907
XT-33	Bedrijfsloket en -regelingen	baten	13.007	10.482	-2.525
XT-34	Economische promotie	lasten	96.750	98.648	-1.898
XT-34	Economische promotie	baten	72.576	67.439	-5.137
XT-41	Openbaar basisonderwijs	lasten	29.450	29.450	0
XT-41	Openbaar basisonderwijs	baten	0	0	0
XT-42	Onderwijshuisvesting	lasten	2.782.161	2.675.864	106.297
XT-42	Onderwijshuisvesting	baten	771.782	853.797	82.015
XT-43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	lasten	1.189.615	1.217.675	-28.060
XT-43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	baten	212.126	282.268	70.142

Taakveld	Taakveld	L/B	Begroting18	Realisatie 18	Resultaat 2018
XT-51	Sportbeleid en activering	lasten	441.564	397.313	44.251
XT-51	Sportbeleid en activering	batens	0	8.052	8.052
XT-52	Sportaccommodaties	lasten	2.307.064	2.272.416	34.648
XT-52	Sportaccommodaties	batens	638.518	623.064	-15.454
XT-53	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	lasten	611.429	608.541	2.888
XT-53	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	batens	1.510	1.510	0
XT-54	Musea	lasten	13.314	11.317	1.997
XT-54	Musea	batens	0	0	0
XT-55	Cultureel erfgoed	lasten	6.811	6.811	0
XT-55	Cultureel erfgoed	batens	0	0	0
XT-56	Media	lasten	457.812	477.808	-19.996
XT-56	Media	batens	0	0	0
XT-57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	lasten	2.672.639	2.552.616	120.023
XT-57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	batens	101.905	94.516	-7.389
XT-61	Samenkracht en burgerparticipatie	lasten	4.092.833	3.360.076	732.757
XT-61	Samenkracht en burgerparticipatie	batens	43.201	69.510	26.309
XT-62	Wijkteams	lasten	284.822	240.275	44.547
XT-62	Wijkteams	batens	0	0	0
XT-63	Inkomensregelingen	lasten	17.399.371	16.504.465	894.906
XT-63	Inkomensregelingen	batens	12.218.497	12.765.638	547.141
XT-64	Begeleide participatie	lasten	14.438.771	13.885.385	553.386
XT-64	Begeleide participatie	batens	0	441.168	441.168
XT-65	Arbeidsparticipatie	lasten	602.020	527.030	74.991
XT-65	Arbeidsparticipatie	batens	225	5.998	5.773
XT-66	Maatwerkvoorziening (WMO)	lasten	1.560.292	1.784.247	-223.955
XT-66	Maatwerkvoorziening (WMO)	batens	13.148	103.913	90.765
XT-671	Maatwerkdienstverlening 18+	lasten	7.476.421	7.010.179	466.242
XT-671	Maatwerkdienstverlening 18+	batens	400.000	439.554	39.554
XT-672	Maatwerkdienstverlening 18-	lasten	8.175.258	7.898.275	276.983
XT-672	Maatwerkdienstverlening 18-	batens	0	0	0
XT-681	Geëscaleerde zorg 18+	lasten	271.234	285.513	-14.279
XT-681	Geëscaleerde zorg 18+	batens	0	0	0
XT-682	Geëscaleerde zorg 18-	lasten	793.955	657.186	136.769
XT-682	Geëscaleerde zorg 18-	batens	0	0	0
XT-71	Volksgesondheid	lasten	900.664	883.586	17.078
XT-71	Volksgesondheid	batens	0	0	0
XT-72	Riolering	lasten	3.098.812	3.084.827	13.985
XT-72	Riolering	batens	4.069.000	4.057.458	-11.542
XT-73	Afval	lasten	2.011.101	2.713.675	-702.574
XT-73	Afval	batens	3.026.731	3.703.110	676.379
XT-74	Milieubeheer	lasten	597.687	566.766	30.921
XT-74	Milieubeheer	batens	4.834	3.221	-1.613
XT-75	Begraafplaatsen en crematoria	lasten	127.241	88.928	38.313
XT-75	Begraafplaatsen en crematoria	batens	95.833	71.955	-23.878
XT-81	Ruimtelijke ordening	lasten	459.193	457.996	1.197
XT-81	Ruimtelijke ordening	batens	0	3.344	3.344
XT-82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	lasten	2.138.570	4.188.315	-2.049.745
XT-82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	batens	1.895.639	2.216.771	321.132
XT-83	Wonen en bouwen	lasten	936.861	885.716	51.145
XT-83	Wonen en bouwen	batens	412.504	601.617	189.113
Totaal Taakvelden		lasten	116.737.226	115.056.823	1.680.403
Totaal Taakvelden		batens	116.737.226	121.936.098	5.198.872
Resultaat (positief)				6.879.275	6.879.275

Bijlage 3: Subsidieregister 2018

Regeling	Organisatie	Subsidie		
		Jaarlijkse	Enmalige	Totaal
1. Maatschappelijke ondersteuning				
Maatschappelijk werk en welzijnswerk	CMWW	€ 1.621.161	€ 69.500	€ 1.690.661
Informele zorgondersteuning	CIZOP (Meander)	€ 51.628	€ -	€ 51.628
	Stichting Horizon (Levanto)	€ 5.795		€ 5.795
	Buddyzorg Limburg (Meander)	€ 1.467		€ 1.467
	ZMP Levanto	€ 11.542		€ 11.542
	Totaal	€ 1.691.593	€ 69.500	€ 1.761.093
2. Peuteropvang	CMWW	€ 492.690	€ 59.285	€ 551.975
VVE-coaches	Xonar		€ 36.400	€ 36.400
	Radar		€ 21.840	€ 21.840
	Totaal	€ 492.690	€ 117.525	€ 610.215
3. Jeugdgezondheidszorg	Meander	€ 380.145		€ 380.145
	Totaal	€ 380.145		€ 380.145
4. Bibliotheekwerk	Stichting Openbare Bibliotheek Brunssum	€ 387.812	€ 50.000	€ 437.812
	Totaal	€ 387.812	€ 50.000	€ 437.812
5. Muziekonderwijs	Stichting SMK	€ 303.000	€ -	€ 303.000
	Totaal	€ 303.000	€ -	€ 303.000
6. Cultuur				
Instrumentale verenigingen	Fanfare St.Barbara	€ 5.665	€ 567	€ 6.232
	Chr. Harmonie de Bazuin	€ 4.623	€ 462	€ 5.086
	Showband Parcifal	€ 5.801	€ 580	€ 6.381
	Harmonie-Orkest Brunssum 1907	€ 5.300	€ 530	€ 5.830
	Fanfare Harpe Davids	€ 5.108	€ 511	€ 5.618
	Bazuinenkorps Jong-Leven	€ 4.824	€ 482	€ 5.306
	Harmonie-Orkest Concordia Treebeek	€ 4.145	€ 414	€ 4.559
	Jeugd Orkest Stad Brunssum	€ 3.782	€ 378	€ 4.160
	Scoutingband Vincentius	€ 1.824	€ 182	€ 2.006
	Mandolinever. Troubadour	€ 1.143	€ 114	€ 1.257
	Rombouts Schoolorkest	€ 1.504	€ 150	€ 1.654
Zangverenigingen	Jeugdkoor de Pareltes	€ 2.817	€ 282	€ 3.099
	Jokola	€ 2.313	€ 231	€ 2.544
	Gemengd koor Cantate	€ 2.565	€ 257	€ 2.822
	Mannenkoor R.M.K. 1921	€ 2.133	€ 213	€ 2.346
	Brunssums Mannenkoor	€ 1.536	€ 154	€ 1.690
	Zangvereniging Aurora	€ 1.701	€ 170	€ 1.871
	Bronsheimers	€ 1.737	€ 174	€ 1.911
	Dameskoor Michel	€ 2.026	€ 203	€ 2.228
	Wesoly Tulacz	€ 884	€ 88	€ 972
Schutterij	Schutterij St Gregorius de grote	€ 2.923	€ 292	€ 3.215
Dansvereniging	Poolse dansvereniging Podlasie	€ 908	€ 91	€ 999
	Totaal	€ 65.258	€ 6.526	€ 71.783

7. Sport				
Binnensport	Zwem- en PoloVereniging Brunssum (ZVB)	€ 3.802	€ 380	€ 4.182
	Gymnastiekvereniging Fidelitas	€ 3.691	€ 369	€ 4.060
	Watervrienden Brunssum	€ 2.880	€ 288	€ 3.168
	Badmintonclub Brunssum	€ 1.667	€ 167	€ 1.834
	Handbalvereniging Brunssum	€ 2.119	€ 212	€ 2.331
	Gymnastiekvereniging DOC	€ 1.644	€ 164	€ 1.808
	Taekwondo Pal Gwe	€ 2.295	€ 229	€ 2.524
	Aikidovereniging Brunssum fudo jyuku dojo	€ 2.015	€ 202	€ 2.217
	TTV Brunssum	€ 1.497	€ 150	€ 1.646
	Judoclub Brunssum	€ 1.981	€ 198	€ 2.179
	Boks Vereniging Limburgia	€ 755	€ 76	€ 831
	ZVV Koutenveld	€ 761	€ 76	€ 837
	Brunssumse Trimvereniging	€ 497	€ 50	€ 547
	ZVB	€ 278	€ 28	€ 306
	Zwemgroep MBVH	€ 136	€ 14	€ 150
	Bridgeclub bronsbeek	€ 136	€ 14	€ 150
	Bridgeclub No Smoking	€ 136	€ 14	€ 150
Buitensport	RKWV de Leeuw	€ 3.733	€ 373	€ 4.106
	BSV / Limburgia	€ 2.808	€ 281	€ 3.089
	SV Langeberg	€ 2.256	€ 226	€ 2.482
	SV Brunssum	€ 2.110	€ 211	€ 2.321
	LTC Brunssum	€ 758	€ 76	€ 834
	Hengelsportvereniging Brunssum	€ 362	€ 36	€ 398
	AVON	€ 1.576	€ 158	€ 1.734
	ATIVU	€ 695	€ 70	€ 765
	Tennisvereniging MED	€ 191	€ 19	€ 210
	Totaal	€ 40.779	€ 4.078	€ 44.857
8. Gehandicaptensport	Stichting Basissport Limburg	€ 816	€ 82	€ 898
	BrunssumseGehandicaptensport	€ 748	€ 75	€ 823
	SVG Mijnstreek	€ 850	€ 85	€ 935
	Totaal	€ 2.414	€ 241	€ 2.655
9. Evenementen				
Cultuur en overig	Bevrijdingsfestival 5 mei		€ 10.000	€ 10.000
	Veteranenconcert en veteranendag		€ 2.000	€ 2.000
Sport	Parelloop	€ 25.000	€ 12.000	€ 37.000
	Totaal	€ 25.000	€ 24.000	€ 49.000
10. Speeltuinwerk	Speeltuinvereniging Klaver 4	€ 9.250	€ 925	€ 10.175
	Speeltuinvereniging Buschkesberg	€ 8.300	€ 830	€ 9.130
	Speeltuinvereniging Treebeek-Hoensbroek	€ 7.390	€ 739	€ 8.129
	Totaal	€ 24.940	€ 2.494	€ 27.434
11. Scouting	Scouting Landgraaf	€ 27.174	€ 2.717	€ 29.891
	Scouting St Willibrordus Treebeek	€ 10.396	€ 1.040	€ 11.435
	Scouting St Vincentius	€ 10.500	€ 1.050	€ 11.550
	Scouting St Franciscus	€ 8.771	€ 877	€ 9.648
	Totaal	€ 56.840	€ 5.684	€ 62.524
12. Compensatie OZB	SV Brunssum	€ 1.306		€ 1.306
	SV Langeberg	€ 3.198		€ 3.198
	RKWV De Leeuw	€ 1.129		€ 1.129
	BSV Limburgia	€ 2.290		€ 2.290
	ATIVU	€ 1.331		€ 1.331
	MED	€ 311		€ 311
	Scouting St. Willibrordus	€ 154		€ 154
	Scouting De Landgraaf	€ 799		€ 799
	Speeltuinvereniging Treebeek	€ 335		€ 335
	Speeltuinvereniging Buschkesberg	€ 576		€ 576
	Speeltuinvereniging Klaver 4	€ 848		€ 848
	Totaal	€ 12.277		€ 12.277

13. Seniorenverenigingen	KBO St.Barbara	€ 1.307	€ 131	€ 1.437
	KBO Rumpen	€ 1.009	€ 101	€ 1.110
	Senioren Brunssum-Noord	€ 899	€ 90	€ 988
	Ouderenbond Fatima KOV	€ 669	€ 67	€ 736
	P.C.O.B.	€ 584	€ 58	€ 642
	Vrouwenvereniging St.Barbara	€ 593	€ 59	€ 652
	Centrale van Bonden voor Ouderen	€ 454	€ 45	€ 499
	Totaal	€ 5.513	€ 551	€ 6.065
14. Patiëntenorganisaties	Zonnebloem afd Brunssum centrum	€ 2.009	€ 201	€ 2.210
	Zonnebloem afd Brs-Noord	€ 1.505	€ 151	€ 1.656
	Zonnebloem afd Treebeek	€ 1.161	€ 116	€ 1.277
	Vereniging van Bechterewpatiënten	€ 730	€ 73	€ 803
	IMV T Trepke	€ 1.077	€ 108	€ 1.184
	Alzheimer Café Parkstad	€ 240	€ 24	€ 264
	BNMO SamenSterk	€ 200	€ 20	€ 220
	Totaal	€ 6.922	€ 672	€ 7.594
15. SMO-Raad	SMO-Raad	€ 17.500		€ 17.500
	Totaal	€ 17.500		€ 17.500
16. Wijkteams	Wijkteam Brunssum Centrum	€ 6.600		€ 6.600
	Wijkteam Brunssum West	€ 6.600		€ 6.600
	Wijkteam Brunssum Noord	€ 6.600		€ 6.600
	Wijkteam Brunssum Oost	€ 6.600		€ 6.600
	Wijkteam Brunssum Zuid	€ 6.600		€ 6.600
	Totaal	€ 33.000		€ 33.000
17. Buurtverenigingen				
	Buurtvereniging Opbouw	€ 200	€ 20	€ 220
	Buurtvereniging de Horizon	€ 200	€ 20	€ 220
	Buurtvereniging Schuttersveld	€ 200	€ 20	€ 220
	Buurtvereniging Langeberg	€ 200	€ 20	€ 220
	Totaal	€ 800	€ 80	€ 880
18. Overige verenigingen en stichtingen				
Cultuur, historie en tradities	Kinderoptocht comité	€ 1.588	€ 159	€ 1.747
	Kindercarnaval Treebeek	€ 267	€ 27	€ 294
	Carnavalsroad Broenssem	€ 4.538	€ 454	€ 4.992
	Oranjevereniging Treebeek	€ 1.134	€ 113	€ 1.247
	Bond van wapenbroeders	€ 113	€ 11	€ 124
	Stichting Land van Herle	€ 70	€ 7	€ 77
Natuur	IVN	€ 2.496	€ 250	€ 2.746
	Stichting Natuurfonds Brunssum	€ 340	€ 34	€ 374
	Milieu netwerk Onderbanken-Brunssum	€ 182	€ 18	€ 200
Vrouwenverenigingen	Vrouwenvereniging st. Joseph	€ 113	€ 11	€ 124
	Vrouwenbond kavo st. Brigida	€ 113	€ 11	€ 124
	Vrouwenvereniging Langeberg	€ 113	€ 11	€ 124
	Vrouwenvereniging Passage	€ 113	€ 11	€ 124
Overige	Stichting Slachtofferhulp Zuid-Limburg	€ 5.639	€ 564	€ 6.203
	Stichting Wereldwinkel Brunssum	€ 908	€ 91	€ 999
	Familiewerk Don Bosco	€ 400	€ 40	€ 440
	Totaal	€ 16.139	€ 1.813	€ 17.951
19. Stimuleringsregeling burgerkracht				
	CV de Burcht buurtproclamatie		€ 1.000	€ 1.000
	Volkstuinproject		€ 2.000	€ 2.000
	Kindervakantieweek		€ 1.085	€ 1.085
	Klingelsberg 35 jarig bestaan		€ 1.250	€ 1.250
	Multi culti buurtfeest		€ 500	€ 500
	Zwerfafval scholenbattle 2018		€ 1.648	€ 1.648
	Klingbenden goes wild		€ 2.500	€ 2.500
	Div. natuur en cultuur jongeren 6-12 jaar		€ 1.200	€ 1.200
	Halloweentocht		€ 680	€ 680
	Buurt in beweging		€ 1.000	€ 1.000
	Totaal		€ 12.863	€ 12.863
Totaal Maatschappelijke Ontwikkeling	Professionele organisaties (regeling 1 t/m 5)	€ 3.255.240	€ 237.025	€ 3.492.265
	Vrijwilligersorganisaties (regeling 6 t/m 19)	€ 307.381	€ 59.002	€ 366.384
	Totaal	€ 3.562.621	€ 296.027	€ 3.858.649
Totaal gemeente Brunssum		€ 3.562.621	€ 296.027	€ 3.858.649
Bij de regelingen 6 t/m 11, 13, 14, 17 en 18 staat in de kolom "eenmalig" het extra bedrag voor 2018 ter hoogte van 10% op basis van amendement 87/13 .				

Bijlage 4: Wettelijke indicatoren

1.1 Bestuur en ondersteuning

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Formatie	FTE per 1000 inwoners	Jaarstukken	2018 2017	7,72 7,43	n.v.t.
Bezetting	FTE per 1000 inwoners	Jaarstukken	2018 2017	7,22 7,17	n.v.t.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Jaarstukken	2018 2017	694 716	n.v.t.
Externe inhuur	Kosten als % van tot. loonsom + tot. kosten inhuur ext.	Jaarstukken	2018 2017	8,43% 10,65%	n.v.t.
Overhead	% van totale lasten	Jaarstukken	2018 2017	11,42% 10,25%	n.v.t.

1.2 Veiligheid

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2017	136	119
Winkeldiefstallen	Aantal per 1000 inw	CBS	2017	1,9	2,0
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1000 inw	CBS	2017	5	5
Diefstallen uit woning	Aantal per 1000 inw	CBS	2017	4,2	3,4
Vernielingen	Aantal per 1000 inw	CBS	2017	8,3	6

2.1 Onderwijs

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2016	0,83	1,49
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2016	13,86	24,42
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deeln. aan VO en MBO onderwijs	DUO	2014	2,0	1,8

2.2 Sociaal domein

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	2016	344,1	593,0
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	VJ Instituut	2015	1,30	1,24
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	VJ Instituut	2015	9,86	6,74
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	CBS	2016	62,3	63,2
Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	VJ Instituut	2012	14,76	11,37
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	VJ Instituut	2015	2,03	1,23
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2017	468	386
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	2015	119	132
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	13,8	12,7
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	2,1	1,6
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2016	1,1	0,6
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	2017	870	650

2.3 Volksgezondheid

Naam Indicator	Realisatie 2014/2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Ervaren gezondheid (% goed/zeer goed)*	62,5% Brunssum 68,0% NL	Stabilisatie of daling			

3.2 Sport, cultuur en recreatie

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Niet sporters	%	RIVM	2014 2015 2016	54,9 51 57	52,2 56,7 54,2

3.3 Milieu

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Omvang fijn huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2015-2017	158 (2015) 155 (2016) 151,6 (2017)	122 (2017)
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS -KMO	2015 2017	1,6 3,7	3,1 3,8

4.1 Economie en toerisme

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Funcziemenging	%	LISA	2016	34,4	52,1
Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	Atlas voor Gemeenten	2013	140	98
Vestigingen van bedrijven	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	2016	91,4	134

4.2 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ontwikkeling en Stedelijke vernieuwing

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2018	140	190
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF	2016	0,7	3,5
Demografische druk	%	CBS	2018	72,5	71,6
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	2018	697	681
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	2018	750	746

Bijlage 5: Kerngegevens per 1 januari

Kerngegevens	2018	2017	2016
A. SOCIALE STRUCTUUR			
1. Aantal inwoners (volgens CBS) per 1 januari	28.241	28.378	28.448
waarvan:			
0-4 jaar	1.085	1.078	1.128
5-14 jaar	2.592	2.655	2.683
15-19 jaar	1.478	1.476	1.468
20-24 jaar	1.283	1.344	1.389
25-29 jaar	1.515	1.548	1.515
30-49 jaar	6.607	6.732	6.890
50-64 jaar	6.962	6.932	6.909
65 jaar en ouder	6.719	6.613	6.466
Geschat buitenlandse militairen	1.700	1.700	1.700
2. Aantal particuliere huishoudens (volgens CBS)	13.625	13.599	14.035
waarvan:			
Eenpersoonshuishoudens	5.176	5.075	4.993
Meerpersoonshuishoudens	8.449	8.524	9.042
Gemiddeld aantal personen per huishouden	2	2	2
3. Aantal periodieke uitkeringsgerechtigden (volgens ISD-BOL)	864	878	912
uitgedrukt in percentage van aantal inwoners	3,1%	3,1%	3,2%
waarvan:			
I.O.A.W./I.O.A.Z. *)	37	37	36
WWB	827	841	876
4. Aantal tewerkgestelden in sociale Werkvoorzieningschappen	415	432	449
uitgedrukt in percentage van aantal inwoners	1,5%	1,5%	1,6%
5. Overige aantallen *)			
huishoudens met lage inkomens	5.421	5.411	5.400
uitgedrukt in percentage van aantal huishoudens	39,8%	39,8%	38,5%
eenouderhuishoudens	1.140	1.135	1.174
uitgedrukt in percentage van aantal huishoudens	8,4%	8,3%	8,4%
uitkeringontvangers (waaronder WWB, IOAW/IOAZ, WAO, WSW)	3.786	3.787	3.788
uitgedrukt in percentage van aantal inwoners	13,4%	13,3%	13,3%
B. FYSIEKE STRUCTUUR			
1. Aantal bedrijfsvestigingen *)	1.799	1.742	1.646
2. Oppervlakte gemeente in hectare	1.724	1.724	1.724
waarvan binnenwater	10	10	10
3. Aantal woonruimten *)	14.622	14.592	14.511

*) bron: gegevens uit berekeningspecificatie algemene uitkering; deze zijn gebaseerd op CBS-informatie.

Bijlage 6: Overzicht gebruikte afkortingen

AED	Automatische Externe Defibrillator
AJZ	Algemeen Juridische Zaken
ANWB	Algemene Nederlandse Wielrijdersbond
APG	Algemene Pensioen Groep
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Arhi	Wet Algemene regels herindeling
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basis Administratie Gebouwen
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten
BBS	Bevolking / Burgerlijke Stand
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BDU	Brede doeluitkering
BMV	Brede maatschappelijke voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BRP	Basis Registratie Personen
BsGW	Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen
BTM	Bedrijventerreinen Management
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten (Wet BUIG).
BZK	Binnenlandse Zaken
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
CMWW	Centrum voor Maatschappelijke Werk en Welzijnswerk Brunssum-Onderbanken

COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van lagere overheden
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
Diftar	Gedifferentieerd tarief
DBFMO	Design, Build, Finance, Maintain & Operate
DIV	Documentaire Informatievoorziening
DU	Doeluitkering
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Europese en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ESF	Europees Sociaal Fonds
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido)
FLO	Functioneel Leeftijds Ontslag
GBRD	Gemeenschappelijke Belasting- en Registratiedienst
GEO	Geografische Informatie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GI	Gecertificeerde Instellingen
GIDS	Gezond in de Stad
GREX	Grondexploitatie
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
HBH	Hulp bij het huishouden
HR	Human Resources
IBA	Internationale Bau Ausstellung

ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IPP	Inburgeringsparticipatieplek
ISD BOL	Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum Onderbanken Landgraaf
JFC HQ	Joint Force Command Headquarters van de NAVO
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
JPP	Jeugd Preventie Programma
KBL	Kredietbank Limburg
KCC	Klant Contact Centrum
KIDB	Kontaktgroep Industrie en Dienstverlening Bedrijven
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LED	Limburg Economic Development
LHB	Limburgse Herstructureringsmaatschappij voor Bedrijven
LRKP	Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen
LVO	Limburgs Voortgezet Onderwijs
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MCC	Meld- en Coördinatie Centrum
MIP OR	Meerjaren Investerings Plan Openbare Ruimte
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NCW	Netto Contante Waarde
NSvV	Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NEN	Nederlandse Norm

NIEGG	Niet In Exploitatie Genomen Gronden
NWW	Nature Wonder World
OBS	Openbare Basisschool
OCB	Ondernemers Centrum Brunssum
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Oranje Kolom	Benaming voor de gemeentelijke taken etc. in het kader van de rampenbestrijding
OZB	Onroerende Zaak Belasting
OV	Openbaar Vervoer
P&C	Planning & Control
PALET	Parkstad Limburg Energie Transitie
PDC	Producten Diensten Catalogus
PGB	Persoonsgebonden Budget
PIP	Provinciaal Inpassingsplan
PIT	Parkstad IT-samenwerking
PMD	Plastic, Metaal, Drinkpakken
Prorap	Programmarapportage
PSZ	Peuterspeelzaal
PUN	Paspoort Uitvoeringregeling Nederland
Retour	Trajecten om jongeren terug te geleiden naar onderwijs en/of arbeidsmarkt
RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
RO	Ruimtelijke Ordening
RODIN	Referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer
ROVL	Richtlijnen Openbare Verlichting
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RVOB	Rijks Vastgoed en OntwikkelingsBedrijf
SiSa	Single information, Single audit
SMK	Stichting Muziekschool Kerkrade
SMO-raad	Raad voor Sociaal Maatschappelijke Ondersteuning

SOB	Stichting Ouderenwelzijn Brunssum
SOBB	Stichting Openbare Bibliotheek Brunssum
SOX-armaturen	Oranje lampen straatverlichting
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
SW	Sociale Werkvoorziening
VGRP	Verbeterd Gemeentelijk RioleringsPlan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VOV	Voorwaarde Openbare Verlichting
VRI	Verkeers Regel Installatie
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VTH	Veiligheid, Toezicht en Handhaving
VTV	Volksgezondheid Toekomst Verkenning
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVN	Veilig Verkeer Nederland
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
Wet Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WKO	Warmte-koude opslag
WLZ	Wet Langdurige Zorg
WML	Watermaatschappij Limburg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOPT	Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WSP	Werkgeversservicepunt Parkstad
WsW	Wet sociale Werkvoorziening

WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WVG	Wet Voorziening Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWZ	Wonen, Welzijn en Zorg
Ziut	Specialist in openbare verlichting, verkeersregeling en camerabewaking
ZMP	Zeer Moeilijk Plaatsbaren
ZZP	Zorg Zwaarte Pakket